

2024 YILI PERFORMANS PROGRAMI

STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI
Ocak 2024, Ankara

“Ülkenin tarım ile kalkınabileceği konusunda alınan önlemler, genel olarak hemen kendini hissettirmiştir. Gelecek yıllarda da tarımda bol ve verimli sonuçlar sağlayabilecek önlemlerin alınması önemli devlet görevleri arasında sayılmalıdır.”

K. Atatürk

İÇİNDEKİLER

BAKANIN MESAJI	1
TABLO VE GRAFİKLER	3
KISALTMALAR LİSTESİ.....	4
I. GENEL BİLGİLER.....	5
A. YETKİ, GÖREV VE SORUMLULUKLAR.....	6
B. TEŞKİLAT YAPISI.....	12
C. FİZİKSEL KAYNAKLAR	13
D. İNSAN KAYNAKLARI	16
E. DİĞER HUSUSLAR.....	18
II. PERFORMANS BİLGİLERİ	19
A. TEMEL POLİTİKA VE ÖNCELİKLER	20
B. MİSYON, VİZYON, AMAÇ VE HEDEFLER.....	38
C. ALT PROGRAM HEDEFLERİ VE STRATEJİK PLAN İLİŞKİSİ	41
D. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI PERFORMANS BİLGİSİ	44
E. FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU	94
F. FAALİYETLER DÜZEYİNDE TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI PERFORMANS PROGRAMI MALİYETİ.....	135
G. EKONOMİK SINIFLANDIRMA DÜZEYİNDE TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI PERFORMANS PROGRAMI MALİYETİ	138
H. FAALİYETLERDEN SORUMLU HARCAMA BİRİMLERİ	139
İ. PERFORMANS GÖSTERGELERİNİN İZLENMESİNDEN SORUMLU BİRİMLER	142

BAKANIN MESAJI

Tarım ve Orman Bakanlığının 2024-2028 Stratejik Planının birinci yıl uygulama adımı olan 2024 Yılı Performans Programında, belirlenen hedeflere ne şekilde ulaşılabileceği ve bunların maliyetlerinin ne olacağı belirlenmiştir.

Bakanlığımız, Kalkınma Planı ve diğer üst politika belgelerinde yer alan amaç ve hedefler doğrultusunda, orta ve uzun vadeli stratejik önceliklerini belirlemiş olup kaynaklarını bu öncelikler doğrultusunda kullanacaktır.

Dünyada tarımsal üretimi etkileyen koşulların hızla değişmesi, stratejik önceliklerimizi Türkiye Yüzyılına uygun bir Tarım ve Orman vizyonu ile ortaya koymayı zorunlu hale getirmiştir.

Bu vizyon; iklim değişikliği ve doğal afetler, toprak ve su kaynaklarının azalması ve kirlenmesi, nüfus artışı, göç hareketleri, jeopolitik riskler, salgın hastalıklar, güvenilir gıda, küresel gıda arz güvenliği, gıda ticaretindeki korumacı eğilimler

ve tarımsal girdi fiyatlarındaki istikrarsızlık gibi etkenler dikkate alınarak belirlenmiştir.

Arz talep dengesini gözetilen planlı üretim yapısıyla, uluslararası rekabet gücünü artıran, ileri teknolojiye dayalı, altyapı sorunlarını çözmüş, verimliliği yüksek, sürdürülebilir bir tarım ve orman sektörünün oluşturulması temel amacımız olacaktır.

Bu doğrultuda, stratejik ürünlerde arz güvenliğinin tesisini sağlamak için, üretim planlaması tüm unsurlarıyla birlikte hayata geçirilecektir. Sözleşmeli tarımsal üretimin yaygınlaştırılacaktır.

Tarımsal destekler üretim planlamasıyla uyumlu hale getirilecek ve etkinliği artırılacaktır.

Hayvansal üretim planlaması kapsamında; su kısıtı, mera varlığı ve yem olanaklarını dikkate alan bütüncül bir yaklaşımla büyükbaş hayvancılıkta verimlilik, küçükbaş hayvancılıkta ise hem sayı hem de verimlilik artırılacaktır.

Kırsal alanda çevrenin korunmasını dikkate alan, yaşam kalitesini artıran, gençlerin ve kadınların üretime katılmasını sağlayan tedbir ve teşvikler uygulanacaktır.

Temel girdilerde kendine yeterliliğin sağlanabilmesi amacıyla Ar-Ge çalışmalarına hız verilecektir. Tarımsal faaliyetin her aşamasında teknolojinin imkânlarından maksimum faydalanmaya yönelik dijital tarım çözümleri sunulacaktır.

Yeşil vatanımızı sürdürülebilir orman yönetimi anlayışıyla koruyup geliştirirken, Milli Su Politikası çerçevesinde su kaynaklarımız yönetilmeye devam edilecektir.

Planlı, dirençli ve gelişime açık bir tarım ve orman sektörü oluştururken, kırsal alanların yaşam kalitesi ve refah seviyesi artırılacak, tarımsal girdi tedarikinde dışa bağımlılık azaltılarak Türkiye Yüzyılı "Üretimin ve Üreticinin Yüzyılı" yapılacaktır.

Bakanlığımız faaliyetleri için kılavuz mahiyetindeki 2024 Yılı Performans Programının ülkemize hayırlı olmasını temenni ederim.

İbrahim YUMAKLI
Tarım ve Orman Bakanı

TABLO VE GRAFİKLER

Tablo 1. Sosyal Tesis Durumu.....	13
Tablo 2. Araç Durumu.....	13
Tablo 3. Teknolojik Kaynaklar	14
Tablo 4. Personelin Cinsiyet Durumuna Göre Dağılımı	16
Tablo 5. Personelin İstihdam Türlerine Göre Dağılımı	16
Tablo 6. Personelin Hizmet Sınıflarına Göre Dağılımı	16
Tablo 7. Personelin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı.....	17
Tablo 8. Yıllar İtibarıyla Bakanlık Bütçesi	18
Tablo 9. Yıllara Göre Tarımsal Desteklemeler	18

KISALTMALAR LİSTESİ

Ar-Ge	Araştırma - Geliştirme
BSGM	Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü
BÜGEM	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
DKMP	Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
DSİ	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
EYDB	Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı
GGBS	Gıda Güvenliği Bilgi Sistemi
GKGM	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
GSYH	Gayri Safi Yurt İçi Hasıla
HAYGEM	Hayvancılık Genel Müdürlüğü
KKYDP	Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
METT	Korunan Alanların Yönetim Etkinliğinin İzlenmesi
OGM	Orman Genel Müdürlüğü
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
SYGM	Su Yönetimi Genel Müdürlüğü
ŞDB	Şeker Dairesi Başkanlığı
TADB	Tütün ve Alkol Dairesi Başkanlığı
TAGEM	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
TBS	Tarım Bilgi Sistemi
TRGM	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
TURKVET	Hayvan Kayıt Sistemi
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu

I. GENEL BİLGİLER

A. YETKİ, GÖREV VE SORUMLULUKLAR

Tarım ve Orman Bakanlığının görevleri 1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nde tanımlandığı haliyle aşağıda yer almaktadır.

- Bitkisel ve hayvansal üretim ile su ürünleri üretiminin geliştirilmesi, tarım sektörünün geliştirilmesi ve tarım politikalarının oluşturulmasına yönelik araştırmalar yapmak,
- Gıda üretimi, güvenliği ve güvenilirliği, kırsal kalkınma, toprak, su kaynakları ve biyoçeşitliliğin korunması ile verimli kullanılmasını sağlamak,
- Çiftçinin örgütlenmesi ve bilinçlendirilmesi, tarımsal desteklemelerin etkin bir şekilde yönetilmesi, tarımsal piyasaların düzenlenmesi gibi ana faaliyet konularının gerçekleştirilmesine yönelik çalışmalar yapmak; tarım ve hayvancılığa yönelik genel politikaların belirlenmesi amacıyla çalışmalar yapmak, uygulanmasını izlemek ve denetlemek,
- Ormanların korunması, geliştirilmesi, işletilmesi, ıslahı ve bakımı, (...) ağaçlandırma ve ormanla ilgili mera ıslahı konularında politikalar oluşturulması amacıyla çalışmalar yapmak,¹⁰⁵
- Tabiatın korunmasına yönelik politikalar geliştirilmesi amacıyla çalışmalar yapmak, korunan alanların tespiti, milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanları, sulak alanlar ve biyolojik çeşitlilik ile av ve yaban hayatının korunması, yönetimi, geliştirilmesi, işletilmesi ve işletilmesini sağlamak,
- Su kaynaklarının korunmasına ve sürdürülebilir bir şekilde kullanılmasına dair politikaların oluşturulması amacıyla çalışmalar yapmak, ulusal su yönetimini koordine etmek,
- Bakanlığın faaliyet alanına giren konularda uluslararası çalışmaların izlenmesi ve bunlara katkıda bulunulması amacıyla ulusal düzeyde yapılan hazırlıkları ilgili kuruluşlarla işbirliği halinde yürütmek,
- Kanunlarla veya Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle verilen diğer görevleri yapmak.

Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

- Güvenilir gıda ve yem arzını sağlamak, bu amaçla politikaların oluşturulması amacıyla çalışmalar yapmak ve uygulamayı denetlemek,
- Gıda, gıda katkı maddeleri ve gıda ile temasta bulunan madde ve malzemelerin üretim, işleme ve pazarlama ile ilgili süreçlerin her aşamasındaki izlenebilirliğine yönelik esasları belirlemek,
- Gıda, gıda katkı maddeleri ve gıda ile temasta bulunan madde ve malzemeleri üreten işyerlerinin niteliklerini ve bunlara ilişkin izin ve kayıt esaslarını belirlemek, bunların izin ve kayıt işlemlerini yapmak, bu işyerlerini gıda siciline kaydetmek, üretim ve satış yerlerinin kontrol ve denetimlerini yapmak veya yaptırmak,
- Gıda, gıda katkı maddeleri ve yemler ile gıdayla temasta bulunan madde ve malzemelerin giriş ve çıkış gümrük kapılarını, ilgili kurumların görüşlerini alarak tespit ve ilan etmek; veteriner sınır kontrol noktalarını ve bunların çalışma esaslarını belirlemek,
- Yem ve yem katkı maddelerinin tescili, satışı ve denetimi ile ilgili esasları belirlemek ve denetlemek,
- Yem ve yem katkı maddelerinin üretimini ve satışını yapan işletmelerin onay verme esaslarını belirlemek ve onay verme işlemlerini yapmak,
- Hayvan kimlik sistemini kurmak ve hayvan hareketlerini kontrol etmek,
- Canlı hayvan, bitki, hayvansal ve bitkisel ürünler ile gıda ve yemin dış ticareti ile ilgili sağlık şartlarını belirlemek, sınır kontrol noktalarını ve bunların çalışma esaslarını belirlemek ve yürütmek,
- Bitki, hayvan, gıda ve yem güvenliğini gözeterek tüketiciyi ve halk sağlığını korumak amacıyla tedbirler almak,
- Hayvan refahını sağlamaya yönelik çalışmalar yapmak,
- Hayvan ve bitki sağlığı ile gıda ve yem konusunda faaliyet gösteren laboratuvarların belgelendirilmesine yönelik esasları belirlemek ve bunları denetlemek,
- Hayvansal ürünlerin işlenmesi ve pazarlanmasına ilişkin kontrol ve takip işlemlerini yapmak ve buna ilişkin esasları belirlemek,
- Hayvan hastalıkları ile mücadele ve hayvan sağlığı hizmetlerini yürütmek ve buna ilişkin esasları belirlemek,

- Hayvan sağlığında kullanılan tedavi edici ve koruyucu maddeler ile bunların etken ve yardımcı maddelerinin imal, satış, taşıma ve muhafaza şartlarını tespit ve ilan etmek,
- Hayvan sağlığı, teşhis ve tedavi hizmetleri ile ilgili faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlar ile hayvan satış, kesim ve eğitim yerleri ve barınaklara ilişkin esasları belirlemek,
- Bitki sağlığını korumak, bitki hastalıkları ve zararlıları ile mücadele etmek ve buna ilişkin esasları belirlemek,
- Bitki pasaport sistemini kurmak, bitki ve bitkisel ürün hareketlerini kontrol etmek, bitkisel korumada kullanılan ürünlerin norm ve özellikleri ile onay verilmesine ilişkin esasları belirlemek, onay verme ve kontrol işlemlerini yapmak,
- Bitki ve hayvan sağlığı ile gıda ve yem güvenirliliğini sağlamak amacıyla risk yönetimi esaslarını belirlemek, risk değerlendirmesi yapmak ve risk iletişimini sağlamak,
- Hayvan ve bitki sağlığının korunması ile gıda ve yem kontrolünde görevlendirilecek personelin niteliklerini, çalışma usul ve esaslarını belirlemek,

Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü

- Bitkisel ürünlerde üretimi, verimliliği ve çeşitliliği artırmak,
- Bitkisel üretimde kullanılan girdilerin ve üretim teknolojilerinin kullanımının uygunluğunu ve standartlarını belirlemek ve denetlemek,
- Bitkisel üretimi, tarım ve sanayi sektörü ile entegrasyonunu sağlayacak şekilde yönlendirmek,
- İnsan sağlığını ve ekolojik dengeyi gözeterek yeni üretim şekilleri belirlemek, bunları desteklemek, yaygınlaştırmak ve görev alanına giren faaliyetler sonucu ortaya çıkabilecek kirliliğin önlenmesine yönelik ilgili kurumlarla koordinasyonu sağlamak,
- Çayır, mera, yaylaklar ve kışlakların ıslah ve muhafazasını sağlamak, korumak ve gerekli tedbirleri almak,
- Bitkisel üretim ile ilgili bilgi sistemlerini kurmak ve kullanılmasını sağlamak,
- Tarım havzalarının faaliyet ve işleyişi ile ilgili hizmetleri yürütmek,

Hayvancılık Genel Müdürlüğü

- Hayvancılığı geliştirmek, teşvik etmek ve teşvik esaslarını belirlemek,
- Hayvansal üretim girdileri ile hayvancılık işletmelerinin niteliklerini ve bunlara ilişkin izin ve onay esaslarını belirlemek, izin ve her türlü onay işlemlerini yürütmek,
- Yüksek vasıflı hayvan ırklarını yaygınlaştırmak,
- Hayvansal üretimin insan sağlığı ve ekolojik dengeyi koruyucu yöntemlerle yapılmasına ilişkin çalışmalar yapmak ve bunları denetlemek,
- Hayvansal üretimin artırılmasına yönelik faaliyetlerde bulunmak,
- Hayvansal üretim ve geliştirme projeleri ile ilgili çalışmalar yapmak,
- Hayvan ıslah programları uygulamak ve uygulatmak,
- Damızlık hayvan ithalat ve ihracatında teknik kriterleri belirlemek ve yürütmek,
- Hayvancılıkla ilgili bilgi sistemi oluşturmak,
- Hayvansal ürünlerin pazarlanması ile ilgili çalışmalar yapmak,

Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü

- Denizlerde ve iç sularda sürdürülebilir balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliği ile avcılığının esaslarını belirlemek ve bunları teşvik etmek,
- Balıkçı barınakları ve balıkçılık altyapı tesisleri kurulması, işletilmesi ve denetlenmesine ilişkin usûl ve esasları belirlemek ve denetimini yapmak,
- Balıkçılık ve su ürünleri kaynaklarını korumak, koruma, üretim ve yetiştiricilik alanlarını belirlemek ve bu alanları zararlardan koruyacak tedbirleri almak,
- İthal ve ihraç edilecek balıkçılık ve su ürünleri ile girdilerine ilişkin esasları belirleme
- Balıkçılık ve su ürünleri üretim kaynaklarının geliştirilmesi ve verimliliğin artırılması ile ilgili faaliyetlerde bulunmak, kontrol ve denetimleri yapmak ve yaptırmak,
- Balıkçılık ve su ürünleri üretiminin ve verimliliğin artırılması için gerekli girdilerin tedarikine ilişkin tedbirleri almak,

- Balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliğine uygun istihlal sahalarına ilişkin esasları belirlemek, istihlal vasıtalarının asgari vasıf ve şartlarını, kiralama ve kullanılma esaslarını belirlemek,
- Balıkçılık ve su ürünleri üretim, geliştirme ve araştırma projeleri ile ilgili çalışmalar yapmak,
- Balıkçılık ve su ürünleri avcılığı ve yetiştiriciliği ile ilgili bilgi sistemi oluşturmak,

Tarım Reformu Genel Müdürlüğü

- Rekabetçi bir tarım sektörünün oluşturulması, fiziki potansiyelin, çevre ve arazinin geliştirilmesi, kırsal alanlardaki yaşam kalitesinin ve ekonomik çeşitliliğin iyileştirilmesi, yerel kırsal kalkınma kapasitesinin oluşturulması için programlar hazırlamak, uygulamak ve izlemek,
- Tarımsal ve kırsal kalkınma desteklerinin uygulanmasına ilişkin gerekli işlemleri yapmak, kontrol etmek ve ödemeler arasındaki uyumu sağlamak,
- Üreticilerin bilgi düzeyini yükseltmek; kooperatif, birlik ve diğer üretici örgütlerinin kurulmasına izin vermek; kooperatif, birlik, oda, üretici örgütleri ve bunların iştiraklerini denetlemek, desteklemek; bunların eylem ve işlemlerinin hukuka uygun olarak sonuçlandırılması için gerekli tedbirleri almak,
- Toprak ve sulama suyu analiz laboratuvarlarının kuruluş esaslarını belirlemek; arazi, toprak, su kaynakları ile ilgili analizleri ve toprak, arazi ve su sınıflandırması yapmak,
- Arazi edindirme işlemlerini yapmak, tarımsal arazilerin parçalanmasını önlemek,
- Tarımsal mekanizasyon konusunda politika ve stratejilerin belirlenmesi amacıyla çalışmalar yapmak, plan ve projeler hazırlamak ve uygulamaya aktarılmasını sağlamak, tarımsal mekanizasyon düzeyinin yükseltilmesi için gerekli çalışmaları yapmak,
- Çiftlik muhasebe veri ağını kurmak ve işletmek,
- Tarımsal verileri toplamak ve istatistikleri oluşturmak,
- Entegre idare ve kontrol sistemini işletmek,
- Tarımsal sulamada verimliliği arttırmak, uygun sulama tekniklerinin kullanılmasını sağlamak, toprak kaynaklarını korumak,
- Küresel iklim değişiklikleri, tarımsal çevre kirliliği, kuraklık, çölleşme ve benzeri sebeplerden kaynaklanan tarımsal afetler ve tarım sigortası ile ilgili hizmetleri yürütmek, tabii afetlerden zarar gören çiftçilere özel mevzuatında yer alan esaslar çerçevesinde yardım yapmak, 1
- El sanatlarını geliştirmek,
- Tarımsal ürünlerin pazarlanması ile ilgili çalışmalar yapmak,
- Avrupa Birliği kaynakları ve diğer uluslararası kaynaklarla yürütülen kırsal kalkınma programlarına ilişkin koordinasyonu sağlamak,
- 3/7/2005 tarihli ve 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile verilen görevleri yapmak,
- 4/5/2007 tarihli ve 5648 sayılı Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun uyarınca kurulan İzleme Komitesinin sekreteryaya işlemlerini yürütmek,
- Tarım sektörüne ve kırsal kesimlere verilecek desteklere ilişkin çalışmalar yapmak, teklifte bulunmak,

Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü

- Ulusal kalkınma planları doğrultusunda tarımsal araştırma ve geliştirme stratejilerini ve önceliklerini belirlemek amacıyla çalışmalar yapmak, projeler hazırlamak, hazırlatmak, uygulamak ve uygulatmak,
- Çeşit ve ırk geliştirmek, tescil ettirmek ve bunların nüve materyallerini üretmek,
- Yerli gen kaynaklarını korumak ve geliştirmek, gen kaynaklarına erişim ve bunların yararının paylaşımını sağlamak; yetkilendirme, izleme ve denetleme çalışmalarını yapmak,
- Tarımsal ürün piyasalarındaki ulusal ve uluslararası gelişmeleri izlemek, Bakanlığın görev alanına giren konularda araştırmalar yapmak ve yaptırmak,
- Toprak ve su kaynaklarının geliştirilmesi ve rasyonel kullanımı amacıyla araştırmalar yapmak,
- Bakanlığa bağlı araştırma kuruluşlarının araştırma hedeflerini belirlemek ve bu kuruluşları denetlemek,
- Hayvan ve bitki hastalıklarında kullanılan aşı, serum, biyolojik ve kimyasal maddeler ile koruma ilaçları hakkında ve bunların bileşimine giren etkili ve yardımcı maddeler konusunda araştırmalar yapmak,
- Denizlerde ve iç sularda su ürünlerine ilişkin bilimsel araştırmalar yapmak ve yapılmasını desteklemek,
- Gıda, yem ve mekanizasyon konusunda araştırmalar yapmak,
- Ulusal ve uluslararası alanda Ar-Ge faaliyetleri yürütmek ve bu kapsamdaki projeleri desteklemek,

Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü

- Milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanları ve sulak alanların tespiti, bunlardan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca tescil edilenlerin korunması, geliştirilmesi, tanıtılması, yönetilmesi, işletilmesi ve işlettilmesi ile ilgili işleri yürütmek ve denetlemek,1
- 9/8/1983 tarihli ve 2873 sayılı Millî Parklar Kanunu ile verilen görevleri yürütmek,
- Yaban hayatı ve kara av kaynakları ile orman içi su kaynakları, dere, göl, gölet ve sulak alanların ve hassas bölgelerin korunması, geliştirilmesi, kara avcılığının düzenlenmesi, av kaynaklarının işletilmesi ve kontrolü ile ilgili her türlü etüt, envanter, planlama, projelendirme, uygulama ve izlemeye ilişkin iş ve işlemleri yapmak veya yaptırmak, bu hizmetlerle ilgili tesisleri kurmak veya kurdurmak,
- Kara avcılığını düzenleyen mevzuat ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek,
- Uluslararası koruma sözleşmeleri ile belirlenen yörelerdeki koruma ve kullanma esaslarını belirlemek,
- Uluslararası sözleşmeler ile koruma altına alınan bitki ve hayvan türleri ile alanların korunması konusunda tedbirler almak, ilgili kuruluşlarla işbirliği yapmak,
- Hayvanların korunmasına yönelik çalışmaları, ilgili bakanlık, kurum ve kuruluşlar ve sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği içinde yapmak, yaptırmak, bu konuda yürütülen faaliyetleri desteklemek, denetlemek veya denetlenmesini sağlamak,
- Görev alanıyla ilgili olarak bitki ve hayvan türü genetik kaynaklarının muhafazası ve iyileştirilmesi ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek,
- Orman ve orman rejimine tabi yerlerde tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanları ile sulak alanları ve benzeri koruma alanlarının tescil ve ilanını yapmak,

Su Yönetimi Genel Müdürlüğü

- Su kaynaklarının korunması, iyileştirilmesi ve kullanılmasına ilişkin politikaların belirlenmesi amacıyla çalışmalar yapmak,
- Su kaynaklarının kıyı suları dahil olmak üzere koruma-kullanma dengesi gözetilerek, sucul çevrenin ekolojik ve kimyasal kalitesinin korunması ve geliştirilmesini sağlamak amacıyla havza bazında nehir havza yönetim planları hazırlamak, hazırlatmak, bütüncül nehir havzaları yönetimi ile ilgili mevzuat çalışmalarını yürütmek,
- Su kaynaklarının korunması ve yönetimi ile ilgili uluslararası sözleşmeler ve diğer mevzuattan kaynaklanan süreçleri takip etmek, sınır aşan ve sınır oluşturan sulara ilişkin işleri ilgili kurumlarla işbirliği içinde yürütmek,
- Ulusal su veri tabanı oluşturmak,
- Su kirliliği açısından hassas alanları ve nitrata duyarlı hassas alanları tespit etmek ve izlemek,
- İçme ve kullanma suyu arıtma tesislerinin tasarım esaslarını, normlarını ve kriterlerini belirlemek, projeleri onaylamaya yetkili kurum ve kuruluşları tespit etmek, tesisleri işletecek elemanların eğitimlerini temin etmek, sertifikalarını vermek,
- İklim değişikliğinin su kaynaklarına etkisi ile ilgili çalışmalar yapmak,
- Havza bazında kirliliğin önlenmesi ile ilgili tedbirleri ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte belirlemek, değerlendirmek, güncellemek ve uygulamaların takibini yapmak,
- Yer üstü ve yer altı sularının kalite ve miktarının korunmasına yönelik hedef, ilke ve alıcı ortam standartlarını ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte belirlemek, su kalitesini izlemek veya izletmek,
- Taşkınlarla ilgili strateji ve politikaların belirlenmesi amacıyla çalışmalar yapmak ve ilgili mevzuatı ve taşkın yönetim planlarını hazırlamak,
- Nehir havza yönetim planlarına uygun olarak sektörel bazda su kaynaklarının tahsislerine ilişkin gerekli koordinasyonu yapmak,

Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü

- Bakanlığın görev ve faaliyet alanına giren, Avrupa Birliği ile ilgili konularda; müzakerelere ilişkin hazırlıkları yapmak, toplantılara katılmak, Avrupa Birliği-Türkiye ortaklık organlarında alınan kararlarla ilgili olarak uyum ve uygulama çalışmalarını yürütmek, Bakanlık birimleri arasında koordinasyonu sağlamak,
- Bakanlığın yabancı ülkeler ve uluslararası kuruluşlar ile ilişkilerini yürütmek, koordinasyonu sağlamak, ikili ve çok taraflı bilimsel, sınai ve teknik işbirliği anlaşmaları ile bölgesel işbirliği anlaşmaları ve protokollerinin hazırlanmasına yardımcı olmak,
- Bakanlığın Avrupa Birliği, diğer yabancı ülkeler ve uluslararası kuruluşlarla yürüttüğü projelerin ve programların hazırlanmasını, koordinasyonunu, yürütülmesini ve kontrolünü sağlamak,
- Bakanlığın görev ve faaliyet alanına giren dış ilişkilerle ilgili konularda protokol faaliyetlerini düzenlemek ve yürütmek,
- Bakanlığın görev ve faaliyet alanına giren dış ilişkilerle ilgili konularda kongre, konferans ve toplantılar düzenlemek veya düzenlenmesini sağlamak, Bakanlıkça düzenlenecek uluslararası organizasyonları koordine etmek,

Personel Genel Müdürlüğü

- Bakanlığın personel politikası ve planlaması ile personel sisteminin geliştirilmesi ve performans ölçütlerinin oluşturulması konusunda çalışmalar yapmak ve tekliflerde bulunmak,
- Bakanlık personelinin atama, nakil, terfi, emeklilik ve benzeri özlük işlemleri ile personel eğitim faaliyetlerini yürütmek,

Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü

- 26/9/2011 tarihli ve 659 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre hukuk birimlerine verilen görevleri yapmak,

Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğü

- Bakanlığın hedef ve politikaları doğrultusunda iş modelleri ve yürütülen iş süreçlerine uygun olarak bilişim hedeflerini belirleyerek tasarlamak ve yayımlamak, iş planlarını, mali planları ve kaynak planlarını hazırlamak, bu hususlarda gerekli bilişim standartlarını tespit etmek,
- Bilişim çözümlerinin sürdürülebilirliğinin sağlanması için Bakanlıkça belirlenen eylem planlarında yer alan bilgi teknolojileri ile ilgili stratejilerin Bakanlık teşkilatı ile bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlar nezdinde koordine ederek uygulanmasını sağlamak ve mevzuat oluşturma çalışmalarına katılmak,
- Bakanlık hizmetlerine ilişkin veri ve bilgi akışını içeren her türden bilgi sistemleri ve projelerini yapmak ve yaptırmak, ulusal ve uluslararası kapsamda, sistemler arası çevrimiçi ve çevrimdışı veri akışını, paylaşımını ve koordinasyonu sağlamak ve buna ilişkin usul ve esasları belirlemek,
- Bakanlığın bilişim altyapısının kurulumu, bakımı, ikmali, geliştirilmesi ve güncellenmesi ile ilgili işleri yürütmek, haberleşme ve siber güvenliği sağlamak, güvenlik politikaları geliştirmek, güvenlik katmanları oluşturmak,
- Bilişim çözümlerinin gerektirdiği lojistik, idari ve teknik desteği sağlamak,
- Bakanlığın internet sayfaları, elektronik imza ve elektronik belge uygulamaları ile ilgili teknik çalışmaları yapmak,
- Bakanlık mekânsal veri altyapısının oluşturulması, geliştirilmesi ve işlenmesi ile Bakanlığın ihtiyaç duyacağı her türlü verinin iletilmesi ve temin edilmesi konularında çalışmalar yürütmek,
- Bakanlık konularına ait bilgi sistemleri ve teknolojileri, yapay zekâ, büyük veri alanlarında uluslararası gelişmeleri izlemek, ülke uygulamalarını ve tecrübelerini paylaşmak, gerektiğinde uluslararası kuruluşlarla işbirliği yapmak, edinilen tecrübeleri gerekli uygulamalara yansıtılmak,

Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

- Bakanlık teşkilatının her türlü faaliyet ve işlemlerinin teftiş, inceleme ve soruşturma işlerini yürütmek,
- Bakanlığın amaçlarını daha iyi gerçekleştirmek, mevzuata, plan ve programa uygun çalışmasını temin etmek üzere gerekli teklifleri hazırlamak ve Bakan'a sunmak,

Strateji Geliştirme Başkanlığı

- 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 22/12/2005 tarihli ve 5436 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 15 inci maddesi, Cumhurbaşkanlığı kararnameleri ve diğer mevzuatla strateji geliştirme ve malî hizmetler birimlerine verilen görevleri yapmak,

Tütün ve Alkol Dairesi Başkanlığı

- 3/1/2002 tarihli ve 4733 sayılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Piyasasının Düzenlenmesine Dair Kanunla Bakanlığa verilen görevleri yerine getirmek,
- 8/6/1942 tarihli ve 4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanunu ile Bakanlığa verilen görevleri yerine getirmek,
- 7/11/1996 tarihli ve 4207 sayılı Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanun ile Bakanlığa verilen görevleri yerine getirmek,

Şeker Dairesi Başkanlığı

- 4/4/2001 tarihli ve 4634 sayılı Şeker Kanununda Bakanlığa verilen görevleri yerine getirmek,

Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı

- 5018 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde, kiralama ve satın alma işlerini yürütmek, temizlik, güvenlik, aydınlatma, ısınma, onarım, taşıma ve benzeri hizmetleri yapmak veya yaptırmak,
- Bakanlığın taşınır ve taşınmazlarına ilişkin işlemleri ilgili mevzuat çerçevesinde yürütmek,
- Bakanlığın genel evrak ve arşiv faaliyetlerini düzenlemek ve yürütmek,

Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı

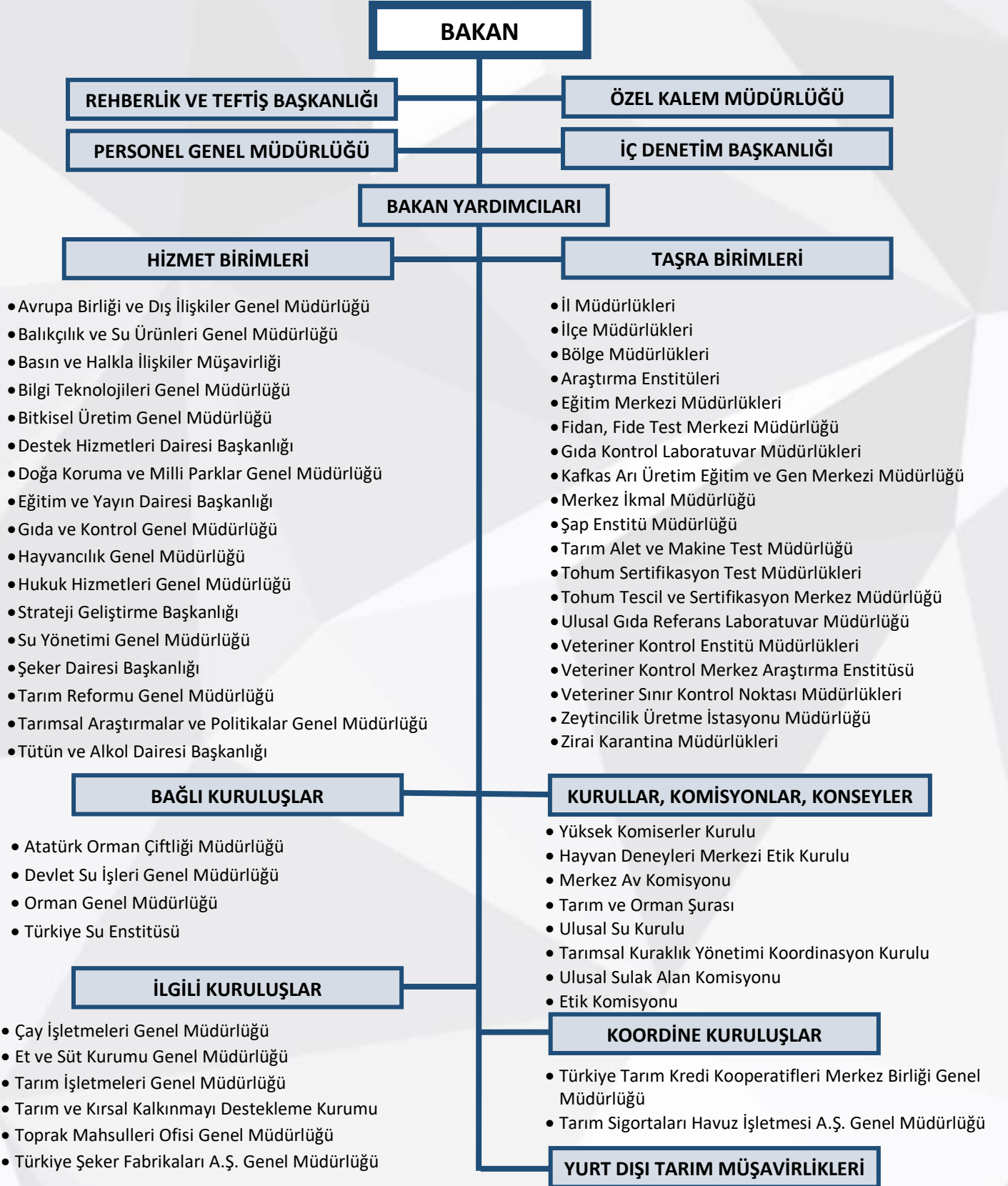
- Bakanlığın görev alanına giren konularda görsel, işitsel ve yazılı dokümanların basım ve yayımını yapmak veya yaptırmak,
- Eğitim amacıyla Bakanlığın görev alanıyla ilgili her türlü bilgi ve belgeyi toplamak, değerlendirmek, yayımlamak, film, slayt, fotoğraf ve benzeri belgeleri hazırlamak veya hazırlatmak, bu konulara ilişkin arşiv, dokümantasyon ve kütüphane hizmetlerini yürütmek,
- Bakanlığın görev alanına giren konularda personel eğitimi hariç eğitim faaliyetini yapmak veya yaptırmak,
- Bakanlığın görev alanına giren alanlarda yapılacak yayınlar hakkında ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile özel kuruluşlarla işbirliği yapmak,
- Çiftçi eğitimi, tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetlerini yürütmek,

Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

- Bakanlığın basın ve halkla ilişkilerle ilgili faaliyetlerini planlamak ve bu faaliyetlerin belirlenecek usûl ve esaslara göre yürütülmesini sağlamak,
- 9/10/2003 tarihli ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununa göre yapılacak bilgi edinme başvurularını etkin, süratli ve doğru bir şekilde sonuçlandırmak üzere gerekli tedbirleri almak,

B. TEŞKİLAT YAPISI

Tarım ve Orman Bakanlığı Merkez ve Taşra Teşkilatı Organizasyon Şeması

Bakanlığın taşrada 81 İl Müdürlüğü, 922 İlçe Müdürlüğü, 15 Bölge Müdürlüğü ve 162 Kuruluş Müdürlüğü bulunmaktadır.

C. FİZİKSEL KAYNAKLAR

1. Varlıklar

Tarım ve Orman Bakanlığımızın merkezde 23 adet, taşrada 1.357 adet olmak üzere toplam 1.380 adet hizmet binası mevcuttur.

Taşrada; bölge, il, ilçe ve müessese müdürlüklerinin 90 adedi hizmetlerini kiralık binada yürütmektedirler.

Tablo 1.Sosyal Tesis Durumu

Sosyal Tesisler (Adet)	Merkez	Taşra	Toplam
Lojman	424*	3.283	3.707
Yazlık – Kışık Kamp	0	4**	4
Kreş	1	2	3
Çocuk Kulübü	1	0	1
Eğitim Tesis	0	2	2
Misafirhane	1	51	52
Kafeterya	1	6	7
Spor Tesis	1	1	2
Kuaför	1	0	1
Yemekhane	1	271	272

*20 Adet kamu konutu deprem risk analizi sonuçlanıncaya kadar tahsis dışı tutulmuştur.

**Urla Kampı 04.10.2022 Tarih ve 31974 Sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 6177 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile özelleştirme kapsamındadır.

Tablo 2. Araç Durumu

Araç Çeşidi	Adet	Yüzde (%)
Otomobiller	1.023	23,54
Yolcu Taşıma Araçları	572	13,16
Yük Taşıma Araçları	1.352	31,13
Arazi Taşıtları	259	5,96
Özel Amaçlı Taşıtlar	83	1,91
Mopet ve Motosikletler	444	10,22
Motorsuz Kara Araçları	313	7,20
Deniz Araçları	299	6,88
Toplam	4.345	100

Kaynak :Taşınır Kayıt ve Yönetim Sistemi 31.12.2023

2. Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğü

Teknoloji ve Bilişim Altyapısı

Bakanlığımızın sahip olduğu donanım araçlarına ve teknolojik kaynaklara ilişkin veriler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 3. Teknolojik Kaynaklar

Malzemenin Adı	Adet
Masaüstü Bilgisayar	42.656
Dizüstü Bilgisayar	13.814
Tablet Bilgisayar	6.227
Yazıcı	26.432
Faks	910
Fotokopi Makinesi	2.110
Projeksiyon Cihazı	1.634
Tarayıcı	2.698
Telefon	25.691
Modem (Erişim Cihazları)	463
Fotoğraf Makinesi	1.882
Kamera	6.513
Video	110

Kaynak :Taşınır Kayıt ve Yönetim Sistemi 31.12.2023

Yazılım Uygulamaları

Web Tabanlı Uygulamalar

Bakanlığımız merkez ve taşra birimlerinin görev ve sorumlulukları çerçevesinde vermiş olduğu hizmetlerin elektronik ortamda, güvenli, kesintisiz ve hızlı bir şekilde yönetimi için kurum personeli, gerçek ve tüzel kişiler tarafından kullanılan uygulamalardır. Bakanlığımızda 185 adet web tabanlı uygulama mevcuttur. Tarım üretimlerinin ve üreticilerinin kayıt altına alındığı sistemler başta olmak üzere gıda, tarım ve ormancılık alanında birbirinden farklı büyüklüklere sahip bilgi sistemleri geliştirilmektedir.

Mobil Uygulamalar

Bakanlığımızın sunmakta olduğu hizmetlere daha kolay ve hızlı ulaşılabilmesini sağlayabilmek amacıyla geliştirilmiş uygulamalardır. Bakanlığımızda 30 adet mobil uygulama mevcuttur. Uygulamalar kurumsal hesaplarımız üzerinden uygulama marketlerinde yayınlanmaktadır.

e-Devlet Uygulamaları

Vatandaşın, Bakanlığımızın sunduğu hizmetlere elektronik ortamda, güvenli, kesintisiz ve hızlı olarak ortak bir nokta üzerinden ulaşabilmesi amacıyla, geliştirilen uygulamaların e-devlet sistemine entegrasyonu sağlanmıştır. E-devlet üzerinde Bakanlığımıza ait 119 adet hizmet bulunmaktadır. Devreye alınan hizmetlerin bir kısmının tam entegrasyonu yapılmış olup, bir kısmının da kimlik doğrulama yöntemi SSO (Single Sign-On) ile entegrasyonu sağlanmıştır. Birimlerin ve kullanıcıların talepleri doğrultusunda, Bakanlığımız hizmetlerinin e-devlet entegrasyonu çalışmalarına devam edilmektedir.

İnternet Sitesi ve Portal Uygulamaları

Bakanlık merkez ve taşra teşkilatı ile bölge müdürlüklerine ait kurumsal web siteleri için web sitesi hizmeti sağlanmaktadır. Bu hizmetin sağlanması için mevcutta altyapı olarak Microsoft SharePoint ürünü kullanılmaktadır.

İnternet Yönetim Sistemi (İYS): İç kaynaklar kullanılarak dışa bağımlılıktan kurtulmak suretiyle, talepleri karşılayacak şekilde kaliteli hizmet sunmak ve maliyetleri azaltmak amacıyla geliştirilen İYS ile mevcut web sitesi içerik yönetimi hizmeti için kullanılan Microsoft SharePoint alt yapısının devre dışı bırakılması çalışmaları devam etmektedir.

İYS üzerinden yayına alınan web siteleri bulunmakta olup, projenin geliştirme çalışmaları devam etmektedir.

Proje Web Siteleri: Bakanlık birimlerden gelen web sayfası talepleri, İçerik Yönetim Sistemi alt yapısı kullanılarak karşılanmaktadır.

Kurumsal Portal: Bakanlık personelinin her türlü verilerine her yerden ulaşmasını sağlamak ve iletişim maliyetlerini azaltmak amacıyla geliştirilen Kurumsal Portal üzerinde, Bakanlık personeli kişiselleştirebildikleri bir platform oluşturarak yetkileri dahilinde iç ve dış verilere ulaşabilecek ve bu sayede iletişimlerini kolaylaştırarak kurumsal paylaşımları artacaktır.

Dijital Dönüşüm Projeleri

Türkiye'nin e-Devlet'ten dijital devlete geçişi aşamasında yeni Dijital Devlet Stratejisi çalışmalarına Bakanlığımız aktif katılım sağlamaktadır. Tarımın dijitalleşmesi konusundaki projelere alt yapı sağlanmaktadır. Bununla birlikte tarım ve orman ile ilgili bilgi sistemlerine yönelik yazılım ve donanımların iyileştirilmesi, geliştirilmesi ve güvenlik zafiyetlerini en aza indirecek siber güvenlik faaliyetlerinin sağlanmasını içeren çalışmalar yürütülmektedir.

Bakanlığımız Türkiye Yüzyılında teknoloji boyutunda operasyonel kapasitelerin artırılması faaliyetlerini planlamış ve projeler yürütülmektedir.

Veri Merkezi ve Sunucu Altyapısı

Bakanlığımız veri merkezinde kullanılan sistemler, kesintisiz hizmet verebilmek amacıyla imkânlar çerçevesinde yedekli yapıda tasarlanmıştır.

Bakanlığımızın dijital ortamda sunduğu hizmetlerin 7/24 devamlılığının sağlanması için ihtiyaç duyulan gerekli iyileştirme ve düzenlemeler yapılmaktadır.

D. İNSAN KAYNAKLARI

Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatında, 5.519'u merkez teşkilatında, 59.080'i taşra teşkilatı, 9'u yurt dışı teşkilatında olmak üzere toplam 64.741 personel çalışmaktadır. Görev yapmakta olan personelin 18.715'i kadın, 46.026'sı ise erkek çalışandır.

Tablo 4. Personelin Cinsiyet Durumuna Göre Dağılımı

Cinsiyet	Memur		İşçi		4/B		Genel Toplam
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	
Merkez	2.567	1.680	745	499	24	4	5.519
Taşra	33.923	14.097	8.047	1.956	615	443	59.080
Döner Sermaye	88	35	9	0	0	0	132
Yurt Dışı	8	1	0	0	0	0	9
Genel Toplam	36.586	15.813	8.801	2.455	639	447	64.741

04.01.2024 tarihli Personel Bilgi ve Yönetim Sistemi verilerine göre hazırlanmıştır.

Tablo 5. Personelin İstihdam Türlerine Göre Dağılımı

İstihdam Türleri	Sayı
Memur	52.399
Kadrolu İşçi	11.253
Geçici İşçi	3
4/B Sözleşmeli Personel	1.086
Toplam	64.741

04.01.2024 tarihli Personel Bilgi ve Yönetim Sistemi verilerine göre hazırlanmıştır.

Tablo 6. Personelin Hizmet Sınıflarına Göre Dağılımı

Hizmet Sınıfı	AVH	GİH	SHS	THS	YHS	4/B	İşçi	Genel Toplam
Merkez	6	1.636	329	2195	81	28	1244	5.519
Taşra	152	5.714	11.000	29.342	1.812	1.058	10.003	59.080
Döner Sermaye	0	86	0	27	10	0	9	132
Yurt dışı	0	9	0	0	0	0	0	9
Genel Toplam	158	7.445	11.329	31.564	1.903	1.086	11.256	64.741

04.01.2024 tarihli Personel Bilgi ve Yönetim Sistemi verilerine göre hazırlanmıştır.

Tablo 7. Personelin Eğitim Durumuna Göre Dağılımları

ğrenim Durumu	Memur	4/B Sözleşmeli	İşçi	Toplam
Doçent	58	0	0	58
Doktora	1.719	0	0	1.719
Lisansüstü	8.135	33	29	8.197
Lisans	31.123	585	762	32.470
Yüksek Okul	6.587	149	821	7.557
Meslek Lisesi	1.668	42	552	2.262
Lise	2.105	252	3.966	6.323
Ortaokul	416	7	1.877	2.300
İlkokul	444	17	2.801	3.262
İlköğretim	78	0	150	228
Okur Yazar	66	1	298	365
Genel Toplam	52.399	1.086	11.256	64.741

04.01.2024 tarihli Personel Bilgi ve Yönetim Sistemi verilerine göre hazırlanmıştır.

E. DİĞER HUSUSLAR

Bakanlığımızın merkezde 22, taşrada 1.177 olmak üzere toplam 1.199 harcama birimi bulunmaktadır. Yıllar itibarıyla Bakanlığımız bütçesi aşağıda yer almaktadır.

Tablo 8. Yıllar İtibarıyla Bakanlık Bütçesi

Yıllar	Miktar (Bin TL)	Artış (%)
2012	20.158.926	-
2013	23.608.368	17,1
2014	25.175.956	6,6
2015	26.410.583	4,9
2016	30.161.470	14,2
2017	34.200.994	13,4
2018	36.400.429	6,4
2019	33.743.778	-7,3
2020	40.302.916	19,4
2021	51.518.086	27,8
2022*	83.579.952	62,2
2023*	141.536.820	69,3
2024**	283.124.800	100,0

*2022-2023 Yılları Ek Bütçe Kanunu dahil

**2024 Yılı Bütçe Kanunu,

Kaynak: Yılı Bütçe Kanunları

Kaynakları etkin, ekonomik ve verimli kullanarak, üretici gelirlerini garanti altına alacak ve Bakanlık politikalarının amacına ulaşmasına hizmet edecek etkin bir destekleme sisteminin kurulması amacıyla Bakanlığımızın en önemli bütçe harcamasını oluşturan tarımsal desteklere ait veriler aşağıda yer almaktadır.

Tablo 9. Yıllara Göre Tarımsal Desteklemeler

Yıllar	Miktar (Milyon TL)	Artış (%)
2010	5.947	-
2011	7.103	19,4
2012	7.686	8,2
2013	8.809	14,6
2014	9.287	5,4
2015	10.067	8,4
2016	11.645	15,7
2017	12.942	11,1
2018	14.727	13,8
2019	17.087	16,0
2020	21.949	28,5
2021	24.133	10,0
2022	39.948	65,5
2023	63.775	59,6
2024*	92.148	44,4

*2024 Yılı Bütçe Kanunu

Not: Tarımsal amaçlı sermaye transferleri ve afet ödemeleri dâhildir.

II. PERFORMANS BİLGİLERİ

A. TEMEL POLİTİKA VE ÖNCELİKLER

12. KALKINMA PLANI (2024-2028)

Kalkınma Planının Tarım ve Gıda Amacı

487.Üretimin ekonomik, sosyal ve çevresel boyutlarını bütüncül olarak ele alan, teknoloji kullanım düzeyi ve verimliliği yüksek, örgütlü, rekabetçi, arz-talep dengesi çerçevesinde planlı üretim yapılan, doğal kaynakları etkin ve sürdürülebilir kullanan, toplumun yeterli ve dengeli beslenmesini sağlayan bir tarım sektörünün oluşturulması temel amaçtır.

3.1. İSTİKRARLI BÜYÜME, GÜÇLÜ EKONOMİ

299.Tarım sektöründe sanayiyle etkileşimi daha yüksek bir yapı içinde gıda arz güvenliğinin sağlandığı, verimliliğin artırıldığı, risklere karşı dayanıklı bir üretim yapısı tesis edilecektir.

3.1.1. Makroekonomik Politika Çerçevesi

317.Başta enerji, ulaştırma, sanayi ve tarım sektörleri olmak üzere sürdürülebilir, düşük emisyonlu, dijital üretim teknikleriyle bütünleşik ve çevre dostu politikalar benimsenecek, net sıfır emisyon hedefleri doğrultusunda yeşil dönüşüme yönelik gerekli düzenlemeler hayata geçirilecektir.

320.Sanayi sektörü ve sanayi sektörünü destekleyen hizmet ve tarım sektörleri bütüncül bir anlayışla yönlendirilerek Ar-Ge, yatırım, işgücü ve kurumsallaşmaya dayalı verimlilik artışları ekonomi geneline yaygınlaştırılacaktır.

321.Tarım sektöründe, sanayi sektörüyle etkileşim içerisinde, gıda arz güvenliğini sağlayan, verimliliğin arttığı, risklere karşı dayanıklı bir üretim yapısı tesis edilecektir. Tarımda kaynakların bilinçli kullanımı ve sürdürülebilir yönetimi için stratejiler geliştirilecek ve yeni teknolojilerden faydalanılmasına yönelik politikalar uygulamaya konulacaktır.

323.Enerji ve madencilik sektöründe yeşil dönüşüm dikkate alınarak doğal kaynaklardan azami ölçüde faydalanılmasını sağlayacak yatırımlar hayata geçirilecektir. Doğal kaynaklarımızın bütüncül bir bakış açısıyla sanayi ve tarım sektörlerinin üretim süreçlerinde kullanımı artırılacaktır.

3.1.2. Yurtiçi Tasarruflar

350.Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları arasında yer alan sorumlu üretim ve tüketim davranışlarının (SKA 12) toplumda yaygınlaştırılması özendirilecektir.

350.1.Sorumlu tüketimin unsurları olan enerji ve su tasarrufu, atığı azaltma, dayanıklı ve sürdürülebilir ürün kullanımı, geri dönüşüm, ikinci el ürün satın alma, tamir etme, yürüyüş, bisiklet ve toplu taşıma kullanımını artırmaya yönelik tüketim davranışlarının yaygınlaştırılması sağlanacaktır.

3.1.3. Ödemeler Dengesi

354.Stratejik ekonomik ve ticari ilişkilerin geliştirilmesi, taraf olunan ticaret anlaşmalarında ülkemizin menfaatleri doğrultusunda gerekli düzenlemelerin hayata geçirilmesi, bölgesel bağlantılılığın artırılması ve enerji ve gıda arz güvenliğinin teminine yönelik çalışmalar sürdürülecek, ikili, bölgesel ve çok taraflı ticaret diplomasisi faaliyetleri yürütülecektir.

362.Üretim ve ticaret bakımından stratejik konumdaki girdilerin arz güvenliği ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasına yönelik uygulamalar hayata geçirilecektir.

362.3.Arz şoklarının görülebildiği tarımın her bir alt sektöründe ürün bazında arz risklerini ortaya koyarak yerli üretim ve ekonomik dış alım tedarikine yönelik Üretim- İhracat-İthalat Konsolidasyon Programı hazırlanarak uygulamaya konulacaktır.

3.1.6. Maliye Politikası

397.Harcama gözden geçirmeleri yoluyla verimsiz harcama alanlarının tasfiye edilmesi, kaynakların etkin, etkili ve ekonomik kullanımı sağlanacaktır. Harcama programlarının uygulama süreçlerinde etkinlik artırılacaktır.

397.10.Tarımsal destekler girdi maliyetlerinin azaltılması, finansman yükünün hafifletilmesi, teknoloji odaklı dönüşümün hızlandırılması, stratejik üretimin artırılması ve bu yolla gıda arz güvenliğinin temini doğrultusunda uygulanmaya devam edilecek, etkin olmayan uygulamalar sonlandırılacaktır.

3.2.YEŞİL VE DİJİTAL DÖNÜŞÜMLE REKABETÇİ ÜRETİM

3.2.1.1.1. Kimya

439.Kimya sanayinde yerli hammadde kullanımı artırılacaktır.

439.4.Kenevir gibi doğal üründen üretilebilen ve doğada tamamıyla çözünen ürünlerin üretimine ve sektörde kullanımına yönelik mevzuat düzenlemesi yapılacaktır.

3.2.1.1.2. İlaç ve Tıbbi Cihaz

441.Aşı başta olmak üzere ilaç ve tıbbi cihaz sektöründe üretim, Ar-Ge ve ihracat altyapısı desteklenecek ve arz güvenliği güçlendirilecektir.

441.13.İlaç hammaddesi olarak kullanılacak tıbbi aromatik bitki kaynakları tespit edilecek, ilaç sanayiinin üretim sürecinde değerlendirilmesine yönelik çalışmalar yürütülecektir.

3.2.2.1. Tarım ve Gıda

488.Tarım istatistikleri uluslararası standartlara uygun olarak geliştirilecek, tarım bilgi sistemleri tarımsal üretimin tüm süreçlerinin sağlıklı şekilde kayıt altına alınması ve izlenmesini temin edecek şekilde etkin işler hale getirilecektir.

488.1.Tarımsal Üretici Kayıt Sistemi diğer kayıt sistemleriyle entegre edilerek iyileştirilecek ve tarım sayımıyla kapsamlı tarım envanteri oluşturulacaktır.

488.2.Tarım istatistiklerinin ve bilgi sistemlerinin iyileştirilmesi amacıyla fizibilite raporları hazırlanacaktır.

488.3.Tarım istatistiklerinin derlenmesi, işlenmesi, analizi ve kontrolünün etkin bir şekilde yapılması amacıyla düzenlemeler yapılacaktır.

488.4.Kayıt ve bilgi sistemleri erken uyarı, piyasa kontrolleri, üretim planlaması ve stok yönetimini sağlayacak şekilde bütüncül bir yaklaşımla tasarlanacak, yazılım ve donanım altyapısı iyileştirilecektir.

488.5.Ürün ve tarım parseli bazında asgari ve azami üretim alanları belirlenecek, çiftçi başvurularının, üretim izinlerinin ve ekim kontrolünün çerçevesi ortaya konulacaktır.

489.Dijitalleşme, yapay zekâ ve veriye dayalı iş modelleriyle akıllı tarım uygulamaları yaygınlaştırılacaktır.

489.1.Tarım işletmeleri ve üretici örgütlerinin akıllı tarım uygulamaları konusundaki beşeri ve teknik altyapılarının geliştirilmesi desteklenecektir.
489.2.Akıllı tarım uygulamalarına yönelik yazılım ve ekipmanın yerli üretimi desteklenecektir.
490.Tarım arazilerinin korunması, sürdürülebilir kullanımı ve etkin yönetimi sağlanacaktır.
490.1.Tarımsal arazi kullanım planlarının hazırlanması tamamlanacaktır.
490.2.Tarım arazisi piyasalarının geliştirilmesi ve tarım arazilerinin etkin kullanılmasının sağlanması amacıyla arazi bankacılığı sisteminin kurulmasına yönelik düzenleme yapılacaktır.
490.3.Tarım arazilerinin kullanımı etkin şekilde izlenecek, kullanılmayan araziler üretime kazandırılacaktır.
490.4.Tarım arazilerinin tarım dışı amaçlı kullanımına yönelik denetimler artırılabilecektir.
490.6.Tarım arazilerinde toprağın organik madde içeriğinin artırılması ile toprak erozyonu ve kirliliğinin önlenmesine yönelik uygulamalar desteklenecektir.
491.Bitkisel üretimde planlı üretime geçilecek, nitelikli genetik materyal kullanılarak verimin yükseltilmesi ve başta nüfusu yüksek büyükşehirlerde olmak üzere örtü altı yetiştiriciliğinin geliştirilmesi yoluyla üretim artırılabilecektir.
491.1.Bitkisel ürünlerin arz talep dengesi, tarım arazilerinin kabiliyet sınıflarına uygun kullanımı ve stratejik ürünlerin üretiminde kendine yeterliliğin sağlanması amacıyla üretim planlaması yapılacaktır.
491.2.Sertifikalı tohumluk üretim ve kullanımının desteklenmesine devam edilecektir.
491.3.Ürün kayıplarının ve lojistik maliyetlerin azaltılarak tüketicilerin tarım ürünlerine uygun fiyatla ulaşabilmelerini temin etmek üzere önemli tüketim merkezi kentlerin çeperlerinde kent tarımının geliştirilmesine özel önem verilecektir.
491.4.Örtü altı yetiştiriciliğine yönelik mevcut seraların modernize edilmesine ve modern seraların kurulmasına yatırım ve işletme finansman desteği sağlanacak, jeotermal sera organize tarım bölgesi sayısı artırılabilecektir.
491.5.Yurt içinde geliştirilen çeşitler kullanılmak suretiyle endüstriyel amaçlı kenevir üretimi artırılabilecektir.
492.Hayvansal üretimde verim ve kalite yükseltilecek, en önemli hayvansal üretim girdisi olan yem maliyetlerinin azaltılmasına yönelik mera ıslah çalışmalarına hız verilecek, ürün ve pazar çeşitliliği artırılabilecektir.
492.1.Anaç hayvan sayısı artırılarak kırmızı et üretimindeki küçükbaş payının yükseltilmesi amacıyla küçükbaş hayvan yetiştiriciliği desteklenecektir.
492.2.Süt fiyatlarının, büyükbaş ve küçükbaş hayvan yetiştiricilerinin maliyet ve gelirlerinin yanı sıra et ve süt üretim dengesi gözetilerek istikrarlı seyretmesi sağlanacaktır.
492.3.Mera ıslah çalışmaları olatmaya yardımcı yapıların da kurulmasını içerecek şekilde bütüncül bir yaklaşımla sürdürülecek, yönetim (amenajman) planlarının etkin uygulanması sağlanacaktır.
492.4.Demografik dönüşümler ve kırsaldan göç neticesinde yeterince istifade edilmeyen meraların, orta ve büyük ölçekli besi ve süt sığırcılığı faaliyeti yürüten işletmelere münhasıran yem bitkileri üretimi amacıyla kiralama ve benzeri yöntemlerle kullanımını sağlamaya yönelik düzenlemeler yapılacaktır.

492.5.Kanatlı hayvan ürünleri ihracatında ürün ve pazar çeşitliliği artırılacaktır.

492.6.Arcılıkta ürün çeşitliliği ve üretim artırılacaktır.

492.7.İpekböceği yetiştiriciliğinde ürün kalitesinin ve üretimin artırılması amacıyla yaş koza, ipekböceği tohumu ve modern tesis kurulmasının desteklenmesine devam edilecektir.

493.Su ürünleri üretiminde sürdürülebilirliğin sağlanması amacıyla denetimler etkinleştirilecek, yetiştiricilik üretiminde doğal kaynaklar ve biyoçeşitlilik korunarak yapılacak yeni yatırımlar ile üretim ve ihracat artırılacaktır.

493.1.Su ürünleri kaynaklarının korunması, geliştirilmesi ve yasadışı avcılığın önlenmesi ile istilacı ve yabancı türlerin yayılımının önlenmesine yönelik kontrol, denetim ve izleme faaliyetleri etkin şekilde yürütülecektir.

493.2.Ürün çeşitliliği ve markalaşma ile uluslararası rekabetçiliğin artırılması sağlanarak ihracat gelirleri artırılacaktır.

493.3.Küçük ölçekli balıkçılık işletmeleri, ekonomik sürdürülebilirliklerinin sağlanması ve çevreye olan olumsuz etkilerinin en aza indirilmesi amacıyla desteklenecektir.

493.4.Yeni su ürünleri yetiştiricilik bölgeleri planlanacak, yetiştiricilik tesislerinin kapasite kullanım oranları ve üretim verimliliği yükseltilecektir.

494.Gıda güvenilirliğini teminen altyapının iyileştirilmesine yönelik yatırımlar sürdürülecek, gıda denetimi, bitki ve hayvan hastalık ve zararlılarıyla mücadele hizmetleri etkinleştirilecektir.

494.1.İşletme Odaklı Koruyucu Veteriner Hekimlik Sistemiyle insan ve hayvan sağlığına yönelik tek sağlık politikası hayata geçirilecektir.

494.2.Ülkemizde piyasaya arz edilen veteriner tıbbi ürünlerin tüm test ve analizlerini yapacak olan Veteriner Tıbbi Ürün Kontrol Merkezi kurulacaktır.

494.3.Veteriner aşılı ve teşhis kiti üretimi amacıyla güçlü Ar-Ge altyapısına ve aşı suş bankasına sahip bir aşı üretim merkezi kurulacaktır.

494.4.Veteriner aşılılarının sevkine yönelik, üretimden uygulamaya kadar tüm aşamalarda soğuk zincirin tesis edilmesi amacıyla lojistik altyapı iyileştirilecektir.

494.5.Bitkisel üretimde bilinçsiz zirai ilaç kullanımına yönelik denetim ve eğitimler artırılacak, kimyasal uygulamalara alternatif biyolojik ve biyoteknik mücadele yöntemleri desteklenerek yaygınlaştırılacaktır.

494.6.Gıda kontrol hizmetlerinin etkin bir şekilde yürütülebilmesi amacıyla yapılacak ihtiyaç analizi kapsamında laboratuvar altyapısı güçlendirilecektir.

495.Gıda güvenliğini teminen israfın önlenmesi, etkin stok yönetimi ile pazarlamaya yönelik altyapı ve uygulamaların geliştirilmesi sağlanacaktır.

495.1.Tarım ürünleri soğuk zincir lojistik altyapısının iyileştirilmesine yönelik çalışmalara devam edilecektir.

495.2.Tarım ve sanayi etkileşiminin güçlendirilmesi amacıyla sözleşmeli üretim desteklenerek yaygınlaştırılacaktır.

495.3.Gıda kayıp ve israfının önlenmesine yönelik farkındalık artırma çalışmaları yapılacaktır.

495.4.Yöresel ve coğrafi işaretli ürünlerin tanıtımına yönelik faaliyetler artırılacaktır.
496.Tarımsal amaçlı üretici örgütlerinin beşeri ve kurumsal yapıları güçlendirilerek üretimden pazarlamaya kadar tüm süreçlerde etkin rol alabilmeleri sağlanacaktır.
496.1.Üretici örgütlerinin etkinleştirilmesi amacıyla profesyonel yönetici ve tarımsal yayım konusunda uzman personel istihdamı desteklenecek, organizasyon altyapıları geliştirilecektir.
496.2.Üretici birliklerinin ticari faaliyette bulunabilmelerinin kolaylaştırılması amacıyla düzenlemeler yapılacaktır.
496.3.Tarımsal amaçlı kooperatif ve üretici birliklerinin fiziki altyapılarının iyileştirilmesi desteklenecektir.
497.Çevrenin korunması ve iklim değişikliği ile mücadele kapsamında tarım sektöründe sera gazı salımının azaltılması için çevre dostu tarımsal uygulamalar desteklenerek yaygınlaştırılacaktır.
497.1.Kimyasal gübrelerin yapılacak toprak analiz sonuçlarına göre kullanımı, organik ve organomineral gübre üretimi ve kullanımının artırılması sağlanacaktır.
497.2.Nadas alanlarının daraltılmasına yönelik çalışmalar sürdürülecek, baklagillerin içinde yer aldığı münavebe uygulamaları teşvik edilecektir.
497.3.Pestisit ve antimikrobiyalere alternatif ürünlerin geliştirilmesi ve kullanımı desteklenecektir.
497.4.Ürün güvenilirliğini artırmak ve doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımına katkı sağlamak amacıyla iyi tarım uygulamaları ve organik tarım desteklenecektir.
497.5.Doğrudan ekim ve azaltılmış toprak işleme metotlarının yaygınlaştırılması sağlanacaktır.
497.6.Hayvancılık kaynaklı metan emisyonlarının azaltılması amacıyla hayvan ıslah çalışmalarının yanında metan üretimini baskılayıcı alternatif yem kaynaklarının tespiti ve yem rasyonlarına uygun katkı maddelerinin ilavesi konularında Ar-Ge çalışmaları yapılacaktır.
497.7.Hayvansal atıkların uygun koşullarda depolanması ve biyogaz tesislerinde işlenmesini sağlamak amacıyla altyapı desteklenerek geliştirilecektir.
498.Tarımsal araştırmalar ile eğitim ve yayım çalışmalarında kurumlar arası koordinasyon sağlanarak etkinlik artırılacak, tarımsal Ar-Ge ve yayımın bağı güçlendirilecektir.
498.1.Tarımsal araştırma projelerinin seçilmesi ve sonuçlandırılmasında mevcut kurulların üye sayıları ilgili kesimlerin yeterli sayıda ve dengeli temsilini temin edecek şekilde genişletilecektir.
498.2.Kamu, üniversite ve özel sektör işbirliği çerçevesinde hayvan ve bitki ıslahı, hassas tarım, biyoteknoloji, biyoçeşitliliğin korunması ile iklim dostu ürün ve uygulamaların geliştirilmesi alanları öncelikli olmak üzere yürütülen Ar-Ge çalışmaları desteklenecektir.
498.3.Tarımsal Ar-Ge çalışmalarında nitelikli personelin çalışmasının teşvik edilmesi amacıyla araştırmacıların performans kriterlerine göre desteklenmesine yönelik düzenleme yapılacaktır.
498.4.Ar-Ge sonuçlarının uygulamaya yansıtılması için yayımı yapılacak, araştırma personelinin katılımı ile eğitim ve yayım programlarının nitelikleri artırılacak, Ar-Ge ile eğitim ve yayımdan sorumlu kurumlar arasında işbirliği sağlanacaktır.

498.5.Gıda güvenliği ve güvenilirliğinin sağlanmasına yönelik başta tarımda girdi kullanımı, bitki ve hayvan sağlığı, örgütlenme, pazarlama ve sulama konularında olmak üzere eğitim ve yayım faaliyetleri sosyal medya dâhil bilgi ve iletişim teknolojilerinden etkin bir şekilde faydalanılarak artırılabilecektir.

499.Çiftçilerin risklerden korunması ve gelirlerinin garanti altına alınmasına yönelik uygulamaların kapsamı genişletilerek etkinleştirilecektir.

499.1.Tarım sigortacılığında ürün ve risk bazında kapsamın genişletilmesine devam edilecektir.

499.2.Gelir koruma sigortası ülke genelinde yaygınlaştırılacaktır.

504.Mevcut sulama sistemlerinin rehabilitasyonuna devam edilecek, suyun kalite ve miktar olarak korunması ve etkin kullanımının sağlanmasına yönelik uygulamalara öncelik verilecektir.

504.2.Tarımda suyun verimli kullanılmasına yönelik su tasarrufu sağlayan yağmurlama ve damla sulama gibi modern sulama sistemleri yaygınlaştırılacaktır.

504.4.Tarımsal kaynaklı su kirliliğini önlemeye yönelik uygulamalar yaygınlaştırılacaktır.

504.5.Tarımsal sulamada alternatif su kaynakları kullanımının artırılması için yağmur sularının hasadı, arıtılmış atık suların sulama suyu kalitesine getirilmesi ve deniz suyunun tuzdan arındırılarak sulamada kullanımına yönelik Ar-Ge faaliyetleri yürütülecektir.

505.Sulama yönetiminde bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımı yaygınlaştırılacaktır.

505.1.Uzaktan algılama teknolojisi ile coğrafi bilgi sistemi tabanlı tekniklerin sulama programlarının oluşturulmasında kullanımına yönelik Ar-Ge faaliyetleri yürütülecektir.

505.2.Sulama suyunun verimli kullanılması amacıyla işletmedeki mevcut sulama tesislerinde otomasyon ve karar destek sistemleri faaliyete geçirecektir.

3.2.2.4. Turizm

523.Turizm sektörünün sürdürülebilirlik ilkeleri çerçevesinde doğal, tarihi ve sosyal çevreyi koruyucu ve geliştirici bir yaklaşım içinde olması sağlanacak ve sektörde yeşil dönüşüm hızlandırılacaktır.

523.5.Ekosistemin korunmasını ve sürdürülebilir kullanımını sağlamaya yönelik planlama ve uygulamalarla korunan alanların etkin yönetimi gerçekleştirilecektir.

3.2.3.3. Bilim, Teknoloji ve Yenilik

551.Üniversiteler, araştırma altyapıları ve özel sektör arasındaki işbirlikleri yoluyla bilgi ve teknoloji transferinin artırılmasına yönelik destek mekanizmaları uygulanacak ve arayüz yapılarının kurumsal kapasiteleri geliştirilerek etkinliği artırılabilecektir.

551.2.TÜBİTAK, TÜSEB, TENMAK başta olmak üzere kamu kurumları bünyesindeki araştırma merkezlerinin etkinliği ile birbirleriyle ve ekosistemdeki diğer paydaşlarla işbirlikleri artırılarak yeni teknoloji ve ürünler geliştirilmesine yönelik projeler yürütülecektir.

554.Yüksek katma değerli üretimi destekleyecek nitelikte öncül araştırma ve teknolojiler teşvik edilecektir.

554.2.Yüksek katma değerli, orta-yüksek ve yüksek teknoloji ürünler ile hammaddesi ülkemizde olan ürünlerin yerli imkan ve kabiliyetlerle geliştirilmesine yönelik destekler artırılabilecektir.

3.2.3.4. Girişimcilik ve KOBİ'ler

563.Esnaf, sanatkar ve kooperatiflerin değişen ekonomik ve sosyal şartlara uyum sağlayacak şekilde rekabetçilikleri ve kapasiteleri geliştirilecek, denetim sistemleriyle şeffaflık ve güvenilirlikleri artırılabilecek, işbirliği ve ortak çalışma kültürünün yaygınlaşması sağlanacaktır.

563.4.Kooperatiflere yönelik finansal destek araçları geliştirilecek, kooperatiflerin makine ve ekipman alımı, nitelikli personel istihdamı ve demirbaş alımları desteklenecektir.

563.5.Başta tarım satış kooperatifleri, kadın kooperatifleri ile sosyal nitelikli kooperatifler olmak üzere öncelikli sektörlerde faaliyette bulunan kooperatiflere destek sağlanacaktır.

3.2.3.5. Fikri Mülkiyet Hakları

565.Toplumda fikri mülkiyet bilincinin artırılması ve yayılması sağlanacak, hedef odaklı eğitim ve bilinçlendirme faaliyetleri yapılacaktır.

565.12.Bitki ıslahçı hakları korumasında yapılan iş ve işlemlerde etkinliğin artırılması ve kamuoyunda farkındalık yaratılması için paydaşlara yönelik eğitim faaliyetleri düzenlenecektir.

567.Ülkemizin fikri mülkiyet varlıklarının ekonomik değere dönüşümü hızlandırılacak, sektöre! temelde ekonomik değer ölçümü yapılacaktır.

567.10.Ülkemizin ihracat potansiyeli yüksek coğrafi işaretli ürünleri için uluslararası markalaşma stratejileri geliştirilecektir.

570.Bitki ıslahçı hakları sisteminin etkinliği artırılabilecek ve ülkemiz ıslah çeşitlerinin uluslararası alana çıkarılması sağlanacaktır.

570.1.Bitki ıslahçı haklarına ilişkin kurumsal yapı geliştirilecek, personel ve hizmet kalitesi artırılabilecektir.

570.2.Bitki ıslahçı hakları alanında faaliyet gösteren uluslararası kuruluşlarla işbirliği geliştirilecektir.

3.2.3.9.Ticaretin ve Tüketicinin Korunmasının Geliştirilmesine Yönelik Hizmetler

619.Toptan ve perakende ticaret sektöründe rekabet gücü artırılabilecek ve piyasa işleyişinde karşılaşılabilecek aksaklıklar üretici ve tüketicilerin faydası gözetilerek giderilecektir.

619.3.Sebze ve meyve ticaretinde üreticilerin hak ve menfaatlerinin korunmasına yönelik düzenlemeler hayata geçirilecektir.

619.12.Kayıt dışılığın önlenmesi ve taklit ve tağşiş ürünlerin önüne geçilmesi amacıyla kontrol ve denetimler daha etkin hale getirilecektir.

3.3.5. Kadın

728.Kadınların ekonomik, sosyal ve kültürel hayata eşit katılımının yanı sıra eşit işe eşit ücret ilkesinin benimsendiği koşullarda istihdamının artırılması sağlanacaktır.

728.6.Kırsalda kadın girişimciliğinin ve teknoloji okuryazarlığının artırılması, kadınlara yönelik sosyal alanların oluşturulması, bakım hizmetlerinin kaliteli, ekonomik ve erişilebilir olarak sunulması, tarım işçisi olarak çalışan kadınların ücretli ve kayıtlı hale getirilmesi için çalışmalar yürütülecektir.

3.3.9. Sosyal Hizmetler, Sosyal Yardımlar ve Yoksullukla Mücadele

774.Sosyal yardım ve hizmetler altyapısı, afetler gibi olağanüstü durumlara hazırlıklı olma doğrultusunda güçlendirilecek ve kurumlar arası koordinasyon artırılacaktır.

774.2.Kırsal kesimde iklim değişikliği ve kuraklık kaynaklı yoksulluğun etkilerinin hafifletilmesi için tarımsal faaliyetler çeşitlendirilecek, tarım arazilerinin etkin ve verimli kullanımı sağlanacaktır.

3.4. AFETLERE DİRENÇLİ YAŞAM ALANLARI, SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE

3.4.1. Afet Yönetimi

833.İklim değişikliğiyle ilgili afet tehlikelerine karşı toplumsal dirençlilik artırılarak uyum kapasitesi güçlendirilecektir.

833.1.Taşkın yönetim planları tamamlanarak güncel tutulacaktır.

833.2.Taşkın koruma ve kontrol yatırımlarında bölgelerin mevsimsel yağış şartları, nüfusu, stratejik tesisler ve tarım arazilerinin durumu dikkate alınacak, taşkın koruma ve kontrol tesislerinin sayısı artırılacaktır.

833.3.Taşkınların etkilerinin asgari seviyeye indirilebilmesi, dere yataklarına yapılan müdahalelerin önlenmesi ve taşkın riskinin yapılacak tüm çalışmalarda dikkate alınması amacıyla gerekli mevzuat hazırlanacaktır.

833.4.Tüm havzalarda ulusal taşkın ve kuraklık tahmini ve erken uyarı sistemi kurulacaktır.

833.6.Aşırı hava olayları, çölleşme, erozyon, su ve toprak koruma hususunda eğitim ve farkındalık çalışmalarlarıyla iklim değişikliğine karşı direncin artırılması sağlanacaktır.

3.4.3. Şehirleşme

855.Kahramanmaraş ve Hatay merkezli depremlerden etkilenen şehirler tarihi, sosyal ve kültürel dokuları gözetilerek iklim dostu, afete dirençli ve yaşam kalitesini yükselten bir şehircilik anlayışıyla yeniden inşa edilecektir.

855.2.Yeni ve eski yerleşimlerin etkileşiminde yer alan tarım ve orman alanları ile ekolojik hassasiyeti olan bölgelerin korunması için önlemler alınacaktır.

3.4.5. Çevrenin Korunması

865.İklim risklerine karşı, uluslararası iklim değişikliği müzakereleri, Paris Anlaşması ve Türkiye'nin Ulusal Katkı Beyanı çerçevesinde ulusal koşullar gözetilerek sera gazı emisyonlarının azaltımı ve iklim değişikliğine uyum eylemlerinin güçlendirilmesine yönelik ilgili tüm paydaşlarla işbirliği içinde yol haritaları hazırlanacak, mevzuat düzenlemeleri yapılacak ve kurumlar arası eşgüdüm sağlanacaktır.

865.2.2053 net sıfır emisyon hedefi doğrultusunda ara dönemler ve ilgili hedefler belirlenerek "Uzun Dönemli İklim Değişikliği Stratejisi" hazırlanacak ve sera gazı emisyonlarının azaltımı ve iklim değişikliğine uyum hedefleri ile taahhütleri içeren "İkinci Ulusal Katkı Beyanı" güncellenecektir.

872.Karasal ve denizel ekosistemler ile ekosistem hizmetlerinin korunması, iyileştirilmesi ve sürdürülebilir kullanımı ile biyolojik çeşitliliğin korunması sağlanacaktır.

872.1.Karasal ve denizel korunan alanlar artırılabilecek, karbon yutak alanları genişletilecektir.

872.2.Ekolojik sürekliliği, ekosistem bütünlüğünü ve biyolojik çeşitliliği korumaya yönelik canlıların barınma ve beslenme amacıyla kullanabileceği korunan alanlar ve doğal yaşamı destekleyen diğer alanlar arasında bağlantıyı sağlayan ekolojik koridorlar belirlenecektir.

872.5.Nesli tehlike altında olan ve koruma altına alınan yaban hayvanlarının üretimi ve uygun doğal alanlara yerleştirilmesine ilişkin envanter ve izleme çalışmaları yapılacak, av ve yaban hayatının sürdürülebilir yönetimi sağlanacaktır.

872.6.İklim değişikliğinin biyolojik çeşitlilik, ekosistem hizmetleri ve arazi tahribatı üzerindeki etkilerinin belirlenebilmesi için araştırma, izleme ve değerlendirme faaliyetleri sürdürülecektir.

872.7.Genetik kaynakların toplanması, saklanması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması için arazi ve tohum gen bankalarında korunan bitki ve tohum çeşidi ile sayısı artırılabilecek, Ar-Ge çalışmaları yürütülecektir.

3.4.6. Kentsel Altyapı

875.Su kaynaklarının koruma kullanma dengesi gözetilerek sürdürülebilir, bütüncül, etkin ve verimli şekilde yönetimi sağlanacaktır.

875.1.Etkin su kaynakları yönetimi için su kanunu çıkarılacaktır.

875.2.Su yönetiminin idari yapılanmasında koordinasyon sağlanacak, mevcut yapı daha işlevsel hale getirilecektir.

875.3.Su Yönetimi Koordinasyon Kurulu ile havza kurulları ve il su kurullarının daha etkin hale getirilmesi sağlanacaktır.

875.4.Nehir havza yönetim planlarının uygulamaya geçirilmesi için kurumsal kapasite güçlendirilecektir.

876.Su kaynaklarına yönelik veri setleri niteliksel ve niceliksel olarak iyileştirilecek ve veriye dayalı planlama yapılacaktır.

876.1.İlgili tüm kurum ve kuruluşlarca güncel veri temin edilerek Ulusal Su Bilgi Sisteminin etkinliği artırılacak, mevzuat altyapısı güçlendirilecektir.

877.İklim değişikliğinin su kaynaklarına etkileri tespit edilecek ve iklim değişikliğine uyum sağlanmasına yönelik faaliyetler yürütülecektir.

877.1.İklim değişikliğiyle ilgili çevresel faktörlerin su kaynakları üzerindeki etkileri izlenecektir.

877.2.Türkiye genelinde iklim değişikliğinin su kaynaklarına etkileri güncel veri setleri ve senaryolar kullanılarak belirlenecektir.

878.Su kaynakları miktar, kalite ve ekosistemler açısından korunacak ve iyileştirilecektir.
878.1.Kalite ve toplam su potansiyeli bilgilerini içeren su kaynakları envanteri oluşturulacaktır.
878.5.Su tahsisinde arz-talep dengesi gözetilerek suyun en faydalı şekilde kullanımına yönelik sektörel tahsis planlaması yapılacaktır.
879.Suyla ilgili kurum ve kuruluşların finansman yapıları iyileştirilecek ve işletme sorunları giderilecektir.
879.2.Su teminindeki enerji maliyetlerinin azaltılmasına yönelik faaliyetler desteklenecektir.
880.Suyun verimli kullanımı sağlanacak, gelir getirmeyen su kullanımının en aza indirilmesi için gerekli tedbirler hayata geçirilecektir.
880.1.Değişen İklim Uyum Çerçevesinde Su Verimliliği Strateji Belgesi ve Eylem Planında tanımlanan eylemlerin hayata geçirilmesi sağlanacaktır.
880.2.Ekonomik kaçak seviyesi indeksleri kullanılarak suyun gerçek değeriyle su kayıp oranı ve gelir getirmeyen su hedefleri belirlenecektir.
880.3.Belediyelerin kayıp kaçakla mücadeleye yönelik faaliyetleri desteklenecektir.
880.4.Sanayide mevcut en iyi tekniklere geçilerek su verimliliği artırılabilecektir.
880.5.Deniz suyunun arıtılması, yağmur suyu hasadı ve gri suyun yeniden kullanımı gibi hususlarda mevzuat altyapısı geliştirilecektir.
880.6.Yerel yönetimlerin su bütçelerini oluşturması sağlanacak, su dengesi ve kayıpların belirlenmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.
3.4.8. Kırsal Kalkınma
895.Kırsal kesimde üretken işgücü oluşturularak ekonominin canlandırılması, sürdürülebilir doğal kaynak yönetiminin sağlanması ve yaşam kalitesinin artırılması suretiyle nüfusun kırsalda tutundurulması temel amaçtır.
897.Kırsalda nüfus kaybını önlemek ve tersine göçü sağlamak için beşeri ve sosyal sermaye geliştirilerek istihdam imkânları iyileştirilecek ve ekonominin çeşitlendirilmesi yoluyla kırsal alanların çekiciliği artırılabilecektir.
897.1.Kırsalda başta kadınlar ve gençler olmak üzere özel politika gerektiren gruplara yönelik yenilikçi sosyal programlar hayata geçirilecektir.
897.3.Kırsalda yoksulluğun azaltılması amacıyla ölçek ve dayanışma ekonomisine önem verilerek üretici örgütleri sektörel işbirliği, satış ve pazarlama, üretim teknikleri, finansman ve mevzuat gibi konularda eğitimlerle desteklenecektir.
897.4.Kırsalda üretici örgütlerinin güçlendirilmesi ve kooperatifçiliğin etkinleştirilmesi amacıyla ilgili mevzuatta iyileştirmeler gerçekleştirilecektir.

897.5.Kırsal mahalle, köy ve orman köylerinin sürdürülebilir geçim kaynaklarının oluşturulması için aile işletmelerine yönelik destekler geliştirilecektir.

897.7.Önümüzdeki döneme ilişkin "Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi" hazırlanacaktır.

898.Kırsal kalkınma destekleri çiftçi ve üretkenlik odaklı programlanacak, uygulanan farklı destekler arasında koordinasyon sağlanarak uygulamada tamamlayıcılık ve etkinlik artırılabilecektir.

898.1.Kırsal desteklerde verimliliğin artırılması, mükerrer uygulamaların önüne geçilmesi ve şeffaflığın sağlanması için etki analizleri yapılacak, destek programları arasında bütünlük sağlanmasına yönelik uygulama usulleri iyileştirilecektir.

898.2.IPARD III döneminde tarımsal işletmelerin fiziki varlıkları, tarım ve balıkçılık ürünlerinin işlenmesi ve pazarlanması, kırsal alanda kamu altyapı yatırımları ile kırsalda çiftlik faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi ve tarım/çevre tedbirlerinin desteklenmesine devam edilecek ve IPARD kapsamında Yerel Kalkınma Stratejileri (LEADER) uygulanacaktır.

899.Kırsal çevrenin iyileştirilmesine ve iklim değişikliğinin olumsuz etkilerini azaltmaya yönelik çalışmalar yapılacak ve doğal kaynakların sürdürülebilirliği sağlanacaktır.

899.1.Toprak ve su kaynaklarının sürdürülebilir ve etkin kullanılması sağlanacak, ormansızlaşmayı, biyoçeşitlilik kaybını ve arazi tahribatını engelleyecek çevre odaklı kırsal kalkınma projeleri ve programları yürütülecektir.

899.2.Kırsal toplumun çevreye olan duyarlılığının artırılmasına yönelik bilinçlendirme çalışmaları yürütülecektir.

899.3.Kır ve kentin eşgüdümünü sağlayacak her türlü altyapı iyileştirme çalışmalarında çevresel etkiler gözetilecek, emisyonu azaltıcı alternatiflere ve teknolojik yeniliklere öncelik verilecektir.

900.Kırsala yönelik istatistiki altyapı coğrafi bilgi sistemi tabanlı olarak iyileştirilecek ve mevzuat uyumu sağlanacaktır.

900.3.Kırsaldaki sosyoekonomik ve kültürel gelişmişlik düzeyini ölçmeye yönelik istatistiki çalışmalara devam edilecektir.

3.5.6. Yerel Yönetimler

957.Sahipsiz hayvanların şehir hayatını olumsuz etkilemeyecek şekilde yerel yönetimlerin daha etkin çalışmasını sağlayacak uygulamalar hayata geçirilecektir.

957.1.Yerel yönetimlerin şehirlerdeki sahipsiz hayvanların sağlık, beslenme ve barınma ihtiyaçlarına yönelik faaliyetlerinde birlik modeli dâhil alternatif yöntemler geliştirilerek bu çerçevedeki projeleri desteklenecektir.

ORTA VADELİ PROGRAM (2024-2026)

7597 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile 06.09.2023 tarihli ve 32301 (Mükerrer) Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış olan Orta Vadeli Programın (2024-2026) Bakanlığımızın faaliyet alanlarına ilişkin hedefler ile politika ve tedbirlerine aşağıda yer verilmiştir.

Büyüme
6.Devlet yardımlarının etkileri ölçülecek, uygulama süreçleri iyileştirilecek ve farklı kurumlarca uygulanan yardımların mükerrerlikleri giderilerek kalkınma hedefleriyle uyumlu, sade ve etkin bir yapıya kavuşturulması sağlanacaktır.
25.Tarım arazilerinin korunması, amacı dışında kullanımının önüne geçilmesi ve etkin kullanımı için zorlayıcı ve özendirici düzenlemeler hayata geçirilerek ekilebilir ve sulanabilir alanlar artırılabilecektir.
26.Ürün ve tarım parseli bazında asgari ve azami üretim alanları belirlenecek, çiftçi başvurularının, üretim izinlerinin ve ekim kontrolünün çerçevesi ortaya konulacaktır.
27.Gıda fiyatlarında istikrarı ve gıda arz güvenliğini sağlamayı teminen arazinin verim kabiliyeti ile birlikte yağış ve sulama imkânları da gözetilerek stratejik tarım ürünlerinde hedef yeterlilik oranları belirlenecek ve üretim planlaması yapılacaktır.
28.Yaş meyve sebze ürünlerinin arz sürekliliğinin sağlanması amacıyla jeotermal enerji kaynaklarının bulunduğu uygun alanlarda Sera Organize Tarım Bölgesi (OTB) kurulmasına yönelik yatırımlar hızlandırılacak, yeni sera kurulumu ile sera yenileme yatırımları desteklenecektir.
29.Lojistik maliyetlerinin azaltılarak tüketicilerin tarım ürünlerine uygun fiyatla ulaşabilmelerini temin etmek üzere önemli tüketim merkezi olan kentlerin çeperlerinde kent tarımı desteklenerek tarım sektöründe genç nüfusun istihdam edilmesi sağlanacaktır.
İstihdam
13.Dijital ve yeşil dönüşümle değişen işgücü piyasasına kadınların tam, eşit, güvenceli ve etkin katılımlarının sağlanması ve bu kapsamda ihtiyaç duyulacak yeni beceri ve yeteneklerin kadınlara ve kız çocuklarına kazandırılması için özel programlar geliştirilecek ve kadınların işgücüne katılımlarını artıracak girişimcilik, finansal okuryazarlık, kooperatifçilik gibi alanlarda programlar, kapsamaları genişletilerek yaygınlaştırılacaktır.
Ödemeler Dengesi
43.Arz şoklarının görülebildiği tarımın her bir alt sektöründe ürün bazında arz risklerini ortaya koyarak yerli üretim ve ekonomik dış alım tedarikine yönelik Üretim-İhracat-İthalat Konsolidasyon Programı hazırlanarak uygulamaya konulacaktır.

45.Stratejik ekonomik ve ticari ilişkilerin geliştirilmesi, enerji ve gıda arz güvenliğinin temini, bölgesel bağlantısallığın artırılması ve uzak kıtalarla bağların kuvvetlendirilmesine yönelik politikalar, ulusal öncelikler doğrultusunda etkin ve bütüncül bir biçimde sürdürülecektir.

Afet Yönetimi

15.Deprem, sel, heyelan, orman yangınları dahil afet risk yönetimine hizmet eden yerli yeni teknolojilerin geliştirilmesine yönelik çalışmalar yürütülecektir.

20.Savunma sanayiinde geliştirilen teknoloji ve ürünlerin tarım, lojistik, hasar tespit, afet müdahale süreçleri gibi toplumsal fayda sağlayacak sivil alanlarda kullanımı yaygınlaştırılacaktır.

21.Taşkınların etkilerinin asgari seviyeye indirilebilmesi, dere yataklarına yapılan müdahalelerin önlenmesi ve taşkın riskinin yapılacak tüm çalışmalarda dikkate alınması amacıyla gerekli mevzuat hazırlanacak, havza bazında tahmin ve erken uyarı sistemleri geliştirilecektir.

22.Tarımsal kuraklıkla mücadele için eğitim, kapasite geliştirme, Ar-Ge projeleri ve erken uyarı sistemi çalışmaları sürdürülecektir.

Yeşil Dönüşüm

5.Başta AB olmak üzere ihracat pazarlarında rekabetçiliğin artırılması ve tedarik zincirlerinde Türkiye'nin konumunun yükseltilmesi amacıyla Yeşil Mutabakat Eylem Planı güncellenecektir.

6.İklim değişikliği ile mücadele hedefleri doğrultusunda, sera gazı emisyonlarının izlenmesi ve fiyatlandırılması için altyapı oluşturulacaktır.

26.İklim değişikliğine dayanıklı tarım uygulamaları ve yeni teknolojiler yaygınlaştırılarak toprak ve su kaynaklarının daha etkin kullanımı sağlanacaktır.

Dijital Dönüşüm

16.Yerli ve millî gözlem uydusu İMECE'nin savunma, afet yönetimi, çevre, şehircilik, tarım ve ormancılık gibi alanlarda etkin şekilde kullanımı sağlanacak, yer gözlem uydusu geliştirme kapasitesinin artırılmasına yönelik çalışmalar sürdürülecektir.

19.Tarımsal faaliyetlerde dijital uygulamalarla ürün doğrulama, rekolte tahmini, yapay zeka, coğrafi bilgi sistemleri oluşturulacaktır.

2024 YILI CUMHURBAŞKANLIĞI YILLIK PROGRAMI

7739 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile 25.10.2023 tarihli ve 32350 (Mükerrer) Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış olan 2024 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programının Bakanlığımızın faaliyet alanlarına ilişkin tedbirlerine aşağıda yer verilmiştir.

350.1.Sorumlu tüketimin unsurları olan enerji ve su tasarrufu, atığı azaltma, dayanıklı ve sürdürülebilir ürün kullanımı, geri dönüşüm, ikinci el ürün satın alma, tamir etme, yürüyüş, bisiklet ve toplu taşıma kullanımını artırmaya yönelik tüketim davranışlarının yaygınlaştırılması sağlanacaktır.
362.3.Arz şoklarının görülebildiği tarımın her bir alt sektöründe ürün bazında arz risklerini ortaya koyarak yerli üretim ve ekonomik dış alım tedarikine yönelik Üretim İhracat- İthalat Konsolidasyon Programı hazırlanarak uygulamaya konulacaktır.
397.10.Tarımsal destekler girdi maliyetlerinin azaltılması, finansman yükünün hafifletilmesi, teknoloji odaklı dönüşümün hızlandırılması, stratejik üretimin artırılması ve bu yolla gıda arz güvenliğinin temini doğrultusunda uygulanmaya devam edilecek, etkin olmayan uygulamalar sonlandırılacaktır.
441.13.İlaç hammaddesi olarak kullanılabilir tıbbi aromatik bitki kaynakları tespit edilecek, ilaç sanayinin üretim sürecinde değerlendirilmesine yönelik çalışmalar yürütülecektir.
488.1.Tarımsal Üretici Kayıt Sistemi diğer kayıt sistemleriyle entegre edilerek iyileştirilecek ve tarım sayımıyla kapsamlı tarım envanteri oluşturulacaktır.
488.2.Tarım istatistiklerinin ve bilgi sistemlerinin iyileştirilmesi amacıyla fizibilite raporları hazırlanacaktır.
488.5.Ürün ve tarım parseli bazında asgari ve azami üretim alanları belirlenecek, çiftçi başvurularının, üretim izinlerinin ve ekim kontrolünün çerçevesi ortaya konulacaktır.
489.2.Akıllı tarım uygulamalarına yönelik yazılım ve ekipmanın yerli üretimi desteklenecektir.
490.1.Tarımsal arazi kullanım planlarının hazırlanması tamamlanacaktır.
490.3.Tarım arazilerinin kullanımı etkin şekilde izlenecek, kullanılmayan araziler üretime kazandırılacaktır.
490.6.Tarım arazilerinde toprağın organik madde içeriğinin artırılması ile toprak erozyonu ve kirliliğinin önlenmesine yönelik uygulamalar desteklenecektir
491.1.Bitkisel ürünlerin arz talep dengesi, tarım arazilerinin kabiliyet sınıflarına uygun kullanımı ve stratejik ürünlerin üretiminde kendine yeterliliğin sağlanması amacıyla üretim planlaması yapılacaktır.
491.3.Ürün kayıplarının ve lojistik maliyetlerin azaltılarak tüketicilerin tarım ürünlerine uygun fiyatla ulaşabilmelerini temin etmek üzere önemli tüketim merkezi kentlerin çeperlerinde kent tarımının geliştirilmesine özel önem verilecektir.
491.4.Örtü altı yetiştiriciliğine yönelik mevcut seraların modernize edilmesine ve modern seraların kurulmasına yatırım ve işletme finansman desteği sağlanacak, jeotermal sera organize tarım bölgesi sayısı artırılabilecektir
491.5.Yurt içinde geliştirilen çeşitler kullanılmak suretiyle endüstriyel amaçlı kenevir üretimi artırılabilecektir.
492.1.Anaç hayvan sayısı artırılarak kırmızı et üretimindeki küçükbaş payının yükseltilmesi amacıyla küçükbaş hayvan yetiştiriciliği desteklenecektir

492.2.Süt fiyatlarının, büyükbaş ve küçükbaş hayvan yetiştiricilerinin maliyet ve gelirlerinin yanı sıra et ve süt üretim dengesi gözetilerek istikrarlı seyretmesi sağlanacaktır.
492.3.Mera ıslah çalışmaları otlatmaya yardımcı yapıların da kurulmasını içerecek şekilde bütüncül bir yaklaşımla sürdürülecek, yönetim (amenajman)planlarının etkin uygulanması sağlanacaktır.
492.4.Demografik dönüşümler ve kırsaldan göç neticesinde yeterince istifade edilmeyen meraların, orta ve büyük ölçekli besi ve süt sığırcılığı faaliyeti yürüten işletmelere münhasıran yem bitkileri üretimi amacıyla kiralama ve benzeri yöntemlerle kullanımını sağlamaya yönelik düzenlemeler yapılacaktır
492.6.Arıcılıkta ürün çeşitliliği ve üretim artırılabilecektir.
492.7.İpekböceği yetiştiriciliğinde ürün kalitesinin ve üretimin artırılması amacıyla yaş koza, ipekböceği tohumu ve modern tesis kurulmasının desteklenmesine devam edilecektir.
493.1.Su ürünleri kaynaklarının korunması, geliştirilmesi ve yasadışı avcılığın önlenmesi ile istilacı ve yabancı türlerin yayılımının önlenmesine yönelik kontrol, denetim ve izleme faaliyetleri etkin şekilde yürütülecektir.
493.2.Ürün çeşitliliği ve markalaşma ile uluslararası rekabetçiliğin artırılması sağlanarak ihracat gelirleri artırılabilecektir.
493.3.Küçük ölçekli balıkçılık işletmeleri, ekonomik sürdürülebilirliklerinin sağlanması ve çevreye olan olumsuz etkilerinin en aza indirilmesi amacıyla desteklenecektir
493.4.Yeni su ürünleri yetiştiricilik bölgeleri planlanacak, yetiştiricilik tesislerinin kapasite kullanım oranları ve üretim verimliliği yükseltilecektir.
494.2.Ülkemizde piyasaya arz edilen veteriner tıbbi ürünlerin tüm test ve analizlerini yapacak olan Veteriner Tıbbi Ürün Kontrol Merkezi kurulacaktır.
494.3.Veteriner aşılı ve teşhis kiti üretimi amacıyla güçlü Ar-Ge altyapısına ve aşı suş bankasına sahip bir aşı üretim merkezi kurulacaktır.
494.4.Veteriner aşılılarının sevkine yönelik, üretimden uygulamaya kadar tüm aşamalarda soğuk zincirin tesis edilmesi amacıyla lojistik altyapı iyileştirilecektir.
494.6. Gıda kontrol hizmetlerinin etkin bir şekilde yürütülebilmesi amacıyla yapılacak ihtiyaç analizi kapsamında laboratuvar altyapısı güçlendirilecektir.
495.2.Tarım ve sanayi etkileşiminin güçlendirilmesi amacıyla sözleşmeli üretim desteklenerek yaygınlaştırılacaktır.
495.3.Gıda kayıp ve israfının önlenmesine yönelik farkındalık artırma çalışmaları yapılacaktır.
495.4.Yöresel ve coğrafi işaretli ürünlerin tanıtımına yönelik faaliyetler artırılabilecektir
496.1.Üretici örgütlerinin etkinleştirilmesi amacıyla profesyonel yönetici ve tarımsal yayım konusunda uzman personel istihdamı desteklenecek, organizasyon altyapıları geliştirilecektir.
496.2.Üretici birliklerinin ticari faaliyette bulunabilmelerinin kolaylaştırılması amacıyla düzenlemeler yapılacaktır.

496.3.Tarımsal amaçlı kooperatif ve üretici birliklerinin fiziki altyapılarının iyileştirilmesi desteklenecektir
497.1.Kimyasal gübrelerin yapılacak toprak analiz sonuçlarına göre kullanımı, organik ve organomineral gübre üretimi ve kullanımının artırılması sağlanacaktır
497.3.Pestisit ve antimikrobiallere alternatif ürünlerin geliştirilmesi ve kullanımı desteklenecektir.
497.4.Ürün güvenilirliğini artırmak ve doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımına katkı sağlamak amacıyla iyi tarım uygulamaları ve organik tarım desteklenecektir.
497.5.Doğrudan ekim ve azaltılmış toprak işleme metotlarının yaygınlaştırılması sağlanacaktır.
497.7.Hayvansal atıkların uygun koşullarda depolanması ve biyogaz tesislerinde işlenmesini sağlamak amacıyla altyapı desteklenerek geliştirilecektir.
498.2.Kamu, üniversite ve özel sektör işbirliği çerçevesinde hayvan ve bitki ıslahı, hassas tarım, biyoteknoloji, biyoçeşitliliğin korunması ile iklim dostu ürün ve uygulamaların geliştirilmesi alanları öncelikli olmak üzere yürütülen Ar-Ge çalışmaları desteklenecektir.
498.3.Tarımsal Ar-Ge çalışmalarında nitelikli personelin çalışmasının teşvik edilmesi amacıyla araştırmacıların performans kriterlerine göre desteklenmesine yönelik düzenleme yapılacaktır.
498.5.Gıda güvenliği ve güvenilirliğinin sağlanmasına yönelik başta tarımda girdi kullanımı, bitki ve hayvan sağlığı, örgütlenme, pazarlama ve sulama konularında olmak üzere eğitim ve yayım faaliyetleri sosyal medya dâhil bilgi ve iletişim teknolojilerinden etkin bir şekilde faydalanılarak artırılabilecektir.
499.1.Tarım sigortacılığında ürün ve risk bazında kapsamın genişletilmesine devam edilecektir.
499.2.Gelir koruma sigortası ülke genelinde yaygınlaştırılacaktır.
504.2.Tarımda suyun verimli kullanılmasına yönelik su tasarrufu sağlayan yağmurlama ve damla sulama gibi modern sulama sistemleri yaygınlaştırılacaktır.
504.5.Tarımsal sulamada alternatif su kaynakları kullanımının artırılması için yağmur sularının hasadı, arıtılmış atık suların sulama suyu kalitesine getirilmesi ve deniz suyunun tuzdan arındırılarak sulamada kullanımına yönelik Ar-Ge faaliyetleri yürütülecektir.
505.2.Sulama suyunun verimli kullanılması amacıyla işletmedeki mevcut sulama tesislerinde otomasyon ve karar destek sistemleri faaliyete geçirilecektir.
570.2.Bitki ıslahçı hakları alanında faaliyet gösteren uluslararası kuruluşlarla işbirliği geliştirilecektir.
728.6.Kırsalda kadın girişimciliğinin ve teknoloji okuryazarlığının artırılması, kadınlara yönelik sosyal alanların oluşturulması, bakım hizmetlerinin kaliteli, ekonomik ve erişilebilir olarak sunulması, tarım işçisi olarak çalışan kadınların ücretli ve kayıtlı hale getirilmesi için çalışmalar yürütülecektir.
774.2.Kırsal kesimde iklim değişikliği ve kuraklık kaynaklı yoksulluğun etkilerinin hafifletilmesi için tarımsal faaliyetler çeşitlendirilecek, tarım arazilerinin etkin ve verimli kullanımı sağlanacaktır.
833.1.Taşkın yönetim planları tamamlanarak güncel tutulacaktır.
833.2.Taşkın koruma ve kontrol yatırımlarında bölgelerin mevsimsel yağış şartları, nüfusu, stratejik tesisler ve tarım arazilerinin durumu dikkate alınacak, taşkın koruma ve kontrol tesislerinin sayısı artırılabilecektir.

833.3.Taşkınların etkilerinin asgari seviyeye indirilebilmesi, dere yataklarına yapılan müdahalelerin önlenmesi ve taşkın riskinin yapılacak tüm çalışmalarda dikkate alınması amacıyla gerekli mevzuat hazırlanacaktır.
833.4.Tüm havzalarda ulusal taşkın ve kuraklık tahmini ve erken uyarı sistemi kurulacaktır.
833.6.Aşırı hava olayları, çölleşme, erozyon, su ve toprak koruma hususunda eğitim ve farkındalık çalışmalarıyla iklim değişikliğine karşı direncin artırılması sağlanacaktır.
865.2.2053 net sıfır emisyon hedefi doğrultusunda ara dönemler ve ilgili hedefler belirlenerek "Uzun Dönemli İklim Değişikliği Stratejisi" hazırlanacak ve sera gazı emisyonlarının azaltımı ve iklim değişikliğine uyum hedefleri ile taahhütleri içeren "İkinci Ulusal Katkı Beyanı" güncellenecektir.
872.5. Nesli tehlike altında olan ve koruma altına alınan yaban hayvanlarının üretimi ve uygun doğal alanlara yerleştirilmesine ilişkin envanter ve izleme çalışmaları yapılacak, av ve yaban hayatının sürdürülebilir yönetimi sağlanacaktır.
872.7. Genetik kaynakların toplanması, saklanması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması için arazi ve tohum gen bankalarında korunan bitki ve tohum çeşidi ile sayısı artırılacak, Ar-Ge çalışmaları yürütülecektir.
875.1. Etkin su kaynakları yönetimi için su kanunu çıkarılacaktır.
875.3.Su Yönetimi Koordinasyon Kurulu ile havza kurulları ve il su kurullarının daha etkin hale getirilmesi sağlanacaktır.
876.1.İlgili tüm kurum ve kuruluşlarca güncel veri temin edilerek Ulusal Su Bilgi Sisteminin etkinliği artırılacak, mevzuat altyapısı güçlendirilecektir.
877.1.İklim değişikliğiyle ilgili çevresel faktörlerin su kaynakları üzerindeki etkileri izlenecektir.
877.2.Türkiye genelinde iklim değişikliğinin su kaynaklarına etkileri güncel veri setleri ve senaryolar kullanılarak belirlenecektir.
878.1.Kalite ve toplam su potansiyeli bilgilerini içeren su kaynakları envanteri oluşturulacaktır.
878.5.Su tahsisinde arz-talep dengesi gözetilerek suyun en faydalı şekilde kullanımına yönelik sektörel tahsis planlaması yapılacaktır.
879.2.Su teminindeki enerji maliyetlerinin azaltılmasına yönelik faaliyetler desteklenecektir.
880.1.Değişen İklim Uyum Çerçevesinde Su verimliliği Strateji Belgesi ve Eylem Planında tanımlanan eylemlerin hayata geçirilmesi sağlanacaktır.
880.2.Ekonomik kaçak seviyesi indeksleri kullanılarak suyun gerçek değeriyle su kayıp oranı ve gelir getirmeyen su hedefleri belirlenecektir.
880.3.Belediyelerin kayıp kaçakla mücadeleye yönelik faaliyetleri desteklenecektir.
880.4.Sanayide mevcut en iyi tekniklere geçilerek su verimliliği artırılacaktır.
880.6.Yerel yönetimlerin su bütçelerini oluşturması sağlanacak, su dengesi ve kayıpların belirlenmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.

897.3.Kırsalda yoksulluğun azaltılması amacıyla ölçek ve dayanışma ekonomisine önem verilerek üretici örgütleri sektörel işbirliği, satış ve pazarlama, üretim teknikleri, finansman ve mevzuat gibi konularda eğitimlerle desteklenecektir.

897.4. Kırsalda üretici örgütlerinin güçlendirilmesi ve kooperatifçiliğin etkinleştirilmesi amacıyla ilgili mevzuatta iyileştirmeler gerçekleştirilecektir.

897.5.Kırsal mahalle, köy ve orman köylerinin sürdürülebilir geçim kaynaklarının oluşturulması için aile işletmelerine yönelik destekler geliştirilecektir.

897.7.Önümüzdeki döneme ilişkin "Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi" hazırlanacaktır.

898.2.IPARD III döneminde tarımsal işletmelerin fiziki varlıkları, tarım ve balıkçılık ürünlerinin işlenmesi ve pazarlanması, kırsal alanda kamu altyapı yatırımları ile kırsalda çiftlik faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi ve tarım/çevre tedbirlerinin desteklenmesine devam edilecek ve IPARD kapsamında Yerel Kalkınma Stratejileri (LEADER) uygulanacaktır.

899.1.Toprak ve su kaynaklarının sürdürülebilir ve etkin kullanılması sağlanacak, ormansızlaşmayı, biyoçeşitlilik kaybını ve arazi tahribatını engelleyecek çevre odaklı kırsal kalkınma projeleri ve programları yürütülecektir.

900.3.Kırsaldaki sosyoekonomik ve kültürel gelişmişlik düzeyini ölçmeye yönelik istatistikî çalışmalara devam edilecektir.

957.1.Yerel yönetimlerin şehirlerdeki sahipsiz hayvanların sağlık, beslenme ve barınma ihtiyaçlarına yönelik faaliyetlerinde birlik modeli dâhil alternatif yöntemler geliştirilerek bu çerçevedeki projeleri desteklenecektir.

B. MİSYON, VİZYON, AMAÇ VE HEDEFLER

MİSYON

Tarım, orman ve su kaynakları ile doğal ekosistemleri koruyarak, verimli ve sürdürülebilir tarımsal üretimi, yeterli ve güvenilir gıdaya erişimi ve kırsal kalkınmayı sağlamak amacıyla politikalar belirlemek ve uygulamak.

VİZYON

Türkiye Yüzylında; tarım, orman ve su kaynaklarında sürdürülebilir ve güvenli bir gelecek.

AMAÇ VE HEDEFLER

AMAÇLAR	HEDEFLER
<p>A.1</p> <p>Yeterli, Erişilebilir ve Sürdürülebilir Tarımsal Ürün Arzını Sağlamak</p>	<p>H1.1. Bitkisel ürünlerde arz güvencesini sağlamak.</p> <p>H1.2. Bitkisel üretimde verim ve kaliteyi artırmak.</p> <p>H1.3. Hayvansal ürünlerde arz güvencesini sağlamak.</p> <p>H1.4. Hayvansal üretimde verim ve kaliteyi artırmak.</p> <p>H1.5. Balıkçılık ve su ürünleri kaynaklarını koruyarak, su ürünleri üretimini artırmak.</p>
<p>A.2</p> <p>Üretimden Tüketime Kadar Gıda ve Yem Güvenilirliğini Sağlamak</p>	<p>H2.1. Gıda ve yem güvenilirliğine yönelik yürütülen resmi kontrol hizmetlerinin etkinliğini artırmak.</p> <p>H2.2. Gıda güvenilirliğine yönelik uygulamaları geliştirmek, gıda kayıp ve israfının azaltılmasını sağlamak.</p> <p>H2.3. Bitki sağlığı hizmetlerini geliştirmek.</p> <p>H2.4. Hayvan sağlığı hizmetlerini geliştirmek ve hayvan refahını korumak.</p>
<p>A.3</p> <p>Kırsal Alanlarda Yaşam Kalitesini, Refah Seviyesini ve Ekonomik Çeşitliliği Geliştirmek</p>	<p>H3.1. Kırsalda gelir ve istihdam olanaklarını artırmak, kırsal ekonomiyi çeşitlendirmek.</p> <p>H3.2. Kırsalda aile işletmelerine, kadınlara ve gençlere yönelik üretim, yatırım ve istihdam olanaklarını artırmak.</p> <p>H3.3. Tarımsal örgütlerin kurumsal kapasitelerini ve etkinliklerini artırmak, tarımsal pazarlamada yeni stratejiler geliştirmek.</p> <p>H3.4. Tarımsal üretime yönelik eğitim stratejilerini ve danışmanlık sistemini geliştirmek.</p>
<p>A.4</p> <p>Planlı, Dirençli ve Gelişime Açık Bir Tarım Sektörü Oluşturmak</p>	<p>H4.1. Üretim planlaması yapmak, sözleşmeli üretimi yaygınlaştırmak.</p> <p>H4.2. Sürdürülebilir bir tarım sektörü için tarımsal risklerin etkilerini azaltmak, alt sektörler için politik önerileri geliştirmek.</p> <p>H4.3. Tarımsal üretime yönelik Ar-Ge faaliyetleri geliştirmek ve sonuçlarının uygulamaya aktarılmasını sağlamak.</p> <p>H4.4. Tarımsal girdilerde dışa bağımlılığı azaltmak</p> <p>H4.5. Tarımda yenilikçi uygulamaları yaygınlaştırmak.</p>

AMAÇLAR	HEDEFLER
<p>A.5</p> <p>Toprak ve Su Kaynakları ile Biyolojik Çeşitliliğin Sürdürülebilir Yönetimini Sağlamak</p>	<p>H5.1. Toprağı koruyarak verimli kullanılmasını sağlamak.</p> <p>H5.2. Su kaynaklarının miktar ve kalite olarak korunmasını ve verimli kullanılmasını sağlamak.</p> <p>H5.3. Genetik kaynakların ve biyolojik çeşitliliğin sürdürülebilirliğini sağlamak.</p> <p>H5.4. Korunan alan sayısını artırmak ve etkin yönetimini sağlamak.</p> <p>H5.5. Yaban hayatı ve av yönetiminde sürdürülebilirliği sağlamak.</p>
<p>A.6</p> <p>İklim Değişikliğine Uyum Kapasitesini ve Dirençliliği Artırmak</p>	<p>H6.1. İklim değişikliğine uyum kapasitesini artırmak.</p> <p>H6.2. Sera gazı emisyon azaltım kapasitesini artırmak ve yenilenebilir enerji kullanımını yaygınlaştırmak.</p> <p>H6.3. Tarımsal kuraklıkla mücadele kapasitesini artırmak.</p> <p>H6.4. Sel ve su taşkınlarının olumsuz etkilerini kontrol altına almak.</p>
<p>A.7</p> <p>Kurumsal Kapasiteyi Geliştirmek</p>	<p>H7.1. Uluslararası alanda daha etkin bir şekilde yer almak ve uluslararası örgütlerin karar süreçlerine dâhil olmak.</p> <p>H7.2. Bakanlığımızın dijital dönüşümünü sağlayacak modern bilgi teknolojileri altyapısının sürdürülebilirliğini sağlamak.</p> <p>H7.3. Sürekli öğrenen bir organizasyon yapısı oluşturmak.</p> <p>H7.4. Bakanlığımızın afetle mücadele kapasitesini geliştirmek.</p> <p>H7.5. Stratejik yönetim kapasitesini geliştirmek.</p>

C. ALT PROGRAM HEDEFLERİ VE STRATEJİK PLAN İLİŞKİSİ

PROGRAM ADI	ALT PROGRAM ADI	ALT PROGRAM HEDEFLERİ	İLİŞKİLİ OLDUĞU STRATEJİK AMAÇ
KIRSAL KALKINMA	KIRSALDA TARIMSAL FAALİYETLERİN DESTEKLENMESİ	Kırsalda refah ve gelişmişlik düzeyinin artırılması çalışmaları yürütülecektir	Kırsal alanlarda yaşam kalitesini, refah seviyesini ve ekonomik çeşitliliği geliştirmek. Planlı, dirençli ve gelişime açık bir tarım sektörü oluşturmak.
ORMANLARIN VE DOĞANIN KORUNMASI İLE SÜRDÜRÜLEBİLİR YÖNETİMİ	DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR	Ülkemizin zengin biyolojik çeşitliliği belirlenecek, izlenecek, geleneksel bilginin derlenmesi sağlanacak ve farkındalığı artırılabilecek, av ve yaban hayatının sürdürülebilirliği sağlanacaktır	Toprak ve su kaynakları ile biyolojik çeşitliliğin sürdürülebilir yönetimini sağlamak.
SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ	İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELE VE UYUM	Tarım sektörünün iklim değişikliklerine uyum kapasitesinin artırılması sağlanacaktır	İklim değişikliğine uyum kapasitesini ve dirençliliği artırmak.
TARIM	BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ KAYNAKLARININ KORUNMASI VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ	Su ürünleri üretiminin ve bu ürünlerin ihracından elde edilen gelirin artırılması sağlanacak, üretime maddi destek sağlanması suretiyle üretim maliyetlerinin karşılanmasına katkı sağlanacak, balıkçılık ve su ürünleri kaynaklarının korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasına yönelik kontrol ve denetimler artırılabilecektir.	Yeterli, erişilebilir ve sürdürülebilir tarımsal ürün arzını sağlamak. Planlı, dirençli ve gelişime açık bir tarım sektörü oluşturmak.
	BİTKİSEL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ	Bitkisel ürünlerin üretim alanının, üretim miktarının artırılmasına ve bitkisel ürünlerde fiyat değişimlerinin kontrol altına alınmasına katkı sağlanacaktır	Yeterli, erişilebilir ve sürdürülebilir tarımsal ürün arzını sağlamak. Planlı, dirençli ve gelişime açık bir tarım sektörü oluşturmak. Toprak ve su kaynakları ile biyolojik çeşitliliğin sürdürülebilir yönetimini sağlamak.
	HAYVANSAL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ	Hayvansal ürünlerin üretim miktarının ve değerinin artırılmasına ve hayvansal ürünlerde fiyat değişimlerinin kontrol altına alınmasına katkı sağlanacaktır	Yeterli, erişilebilir ve sürdürülebilir tarımsal ürün arzını sağlamak. Planlı, dirençli ve gelişime açık bir tarım sektörü oluşturmak.
	TARIM TEKNOLOJİLERİ VE BİLGİ SİSTEMLERİ	İklim değişikliğiyle uyumlu, modern makine kullanımı özendirilecek, ortak makine kullanımı yaygınlaştırılacak ve üretim planlamasına yönelik yapay zekâ uygulamaları geliştirilecektir	Planlı, dirençli ve gelişime açık bir tarım sektörü oluşturmak.

PROGRAM ADI	ALT PROGRAM ADI	ALT PROGRAM HEDEFLERİ	İLİŞKİLİ OLDUĞU STRATEJİK AMAÇ
	TARIMSAL ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME	Güvenilir gıda ve kaliteli tarım ürünlerine erişilebilirliği gerçekleştirmeye, tarımsal ve ekolojik kaynakların sürdürülebilir kullanımını sağlamaya, yerli gen kaynaklarını korumaya ve yeni çeşit geliştirmeye, alternatif mücadele metotlarını geliştirmeye yönelik araştırma ve geliştirme faaliyetleri yürütülecektir.	Yeterli, erişilebilir ve sürdürülebilir tarımsal ürün arzını sağlamak. Üretimden tüketime kadar gıda ve yem güvenilirliğini sağlamak. Planlı, dirençli ve gelişime açık bir tarım sektörü oluşturmak. Toprak ve su kaynakları ile biyolojik çeşitliliğin sürdürülebilir yönetimini sağlamak. İklim değişikliğine uyum kapasitesini ve dirençliliği artırmak.
TOPRAK VE SU KAYNAKLARININ KULLANIMI VE YÖNETİMİ	SU KAYNAKLARININ KORUNMASI, İYİLEŞTİRİLMESİ, GELİŞTİRİLMESİ VE ETKİN KULLANIMI	Taşkın ve kuraklığın olumsuz etkilerini kontrol altına almak, yerüstü sularının kalite sınıflarını ve yeraltı sularının kalite ve miktar durumlarını belirlemek, suyun miktar ve kalite olarak korunması ve kullanılması için bütüncül planlamalar yapmak suretiyle su kaynaklarının sürdürülebilir yönetimine katkı sağlanacaktır.	Toprak ve su kaynakları ile biyolojik çeşitliliğin sürdürülebilir yönetimini sağlamak. İklim değişikliğine uyum kapasitesini ve dirençliliği artırmak.
	TOPRAK KAYNAKLARININ KORUNMASI, GELİŞTİRİLMESİ VE ETKİN KULLANIMI	Erozyon, heyelan ve benzeri nedenlerle oluşan toprak kayıplarının kontrol altına alınması ve ıslah edilen mera alanlarının artırılmasını sağlamak	Toprak ve su kaynakları ile biyolojik çeşitliliğin sürdürülebilir yönetimini sağlamak.
TURİZMİN GELİŞTİRİLMESİ	DOĞA TURİZMİ	Korunan alanlarda planlama, proje uygulama ve izleme süreçleri etkin olarak yürütülecek ve turizmin çeşitlendirilmesine katkı sağlanacaktır	Toprak ve su kaynakları ile biyolojik çeşitliliğin sürdürülebilir yönetimini sağlamak.
TÜKETİCİNİN KORUNMASI, ÜRÜN VE HİZMETLERİN GÜVENLİĞİ VE STANDARDİZASYONU	BİTKİ SAĞLIĞI, HAYVAN SAĞLIĞI VE REFAHI	Bitkisel üretimde çevreye duyarlı bitki sağlığı tedbirleri alınacak, hayvan hastalık ve zararlıları ile ilgili mücadele hizmetleri geliştirilecek, veteriner sağlık ürünlerinin kalite ve etkinlikleri artırılabilecek, hayvan refahını korumaya yönelik tedbirler alınacaktır.	Üretimden tüketime kadar gıda ve yem güvenilirliğini sağlamak.
	GIDA GÜVENİLİRLİĞİ	Gıda ve yem resmi kontrol hizmetlerinin etkinliği artırılabilecek, gıda güvenliğine ilişkin doğru ve güncel bilgi sunulmasına yönelik tedbirler alınacak, gıda güvenliğine yönelik uygulamalar geliştirilecektir	Üretimden tüketime kadar gıda ve yem güvenilirliğini sağlamak.

Anahtar Göstergeler ve Performans Göstergeleri - Önemli Açıklamalar

Açıklama 1:

Performans Programı Anahtar Göstergeler ve Performans Göstergeleri tablolarında yer alan **2023 Yılsunu Gerçekleşme Tahmini Verileri (2023 YS Gerç. Tahmini)** 2023 yılı Haziran-Temmuz aylarında bütçe teklifi sürecinde idareler tarafından yılsununa ilişkin yapılan bir tahmin olup Yılsunu Gerçekleşme Verilerinden farklılaşabilir.¹

Yılsunu Gerçekleşme Verileri;

- Anahtar göstergeler için **Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı Genel Faaliyet Raporunda,**
- Performans göstergeleri için **Bakanlığımız İdare Faaliyet Raporunda** yer alacaktır.

Bir örnekle açıklamak gerekirse; Bakanlığımız performans programında yer alan “Bitkisel ürünlerin üretim miktarı” anahtar göstergesinin 2023 Yılsunu Gerçekleşme Tahmini Verisi 130 milyon tondur. 29.12.2023 tarihinde TÜİK tarafından açıklanan 2023 yılına ilişkin bitkisel üretim istatistikleri raporunda 136,9 milyon ton olan 2023 Yılsunu Gerçekleşme Verisi Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2023 yılı Genel Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
1- Bitkisel ürünlerin üretim miktarı	Milyon Ton	128,6	130	130	130,2	130,4	130,6

Açıklama 2:

Performans Programının Performans Bilgileri bölümünde yer alan Alt Program Kapsamında Yürütülecek Faaliyet Maliyetleri Tablosu ve diğer mali tablolar programbutce.sbb.gov.tr sisteminde tanımlanmıştır. Performans Programı Tasarısı yılı bütçe teklifi ile beraber TBMM’ye sunulmaktadır. Yılı bütçe teklifinin Meclise sunulan tarih itibarıyla yılsunu bütçe gerçekleştirmeleri netleşmediği için yukarıda adı geçen tablolarda Haziran ayı gerçekleştirmeleri kullanılmaktadır.

Alt Program Kapsamında Yürütülecek Faaliyet Maliyetleri

Faaliyetler	2023 Bütçe	2023 Harcama Haziran	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
Kırsal Kalkınmanın Desteklenmesi	7.685.940.000	1.718.573.786	11.085.592.000	13.646.032.000	15.472.072.000
Bütçe İçi	7.685.940.000	1.718.573.786	11.085.592.000	13.646.032.000	15.472.072.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
Kırsal Kalkınmaya Yönelik Diğer Faaliyetler	2.304.433.000	1.105.810.797	5.578.993.000	7.055.046.000	7.701.578.000
Bütçe İçi	2.304.433.000	1.105.810.797	5.578.993.000	7.055.046.000	7.701.578.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
Tarımsal Eğitim, Yayın, Yayın ve Danışmanlık Faaliyetleri	1.615.770.000	732.007.315	3.146.417.000	3.827.242.000	4.406.540.000
Bütçe İçi	1.615.770.000	732.007.315	3.146.417.000	3.827.242.000	4.406.540.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
TOPLAM	11.606.143.000	3.556.391.897	19.811.002.000	24.528.320.000	27.580.190.000
Bütçe İçi	11.606.143.000	3.556.391.897	19.811.002.000	24.528.320.000	27.580.190.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0

¹ Performans Programı Hazırlama Rehberinde belirlenen format gereği gösterge tabloları bu şekilde sunulmaktadır.

D. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI PERFORMANS BİLGİSİ

Bütçe Yılı:	2024
Program Adı	KIRSAL KALKINMA
Programı Yürüten İdare/İdareler:	HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI, TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI, ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Program Koordinasyonundan Sorumlu İdare:	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Programın Amacı: Sürdürülebilir kırsal kalkınma anlayışıyla, üretici birlikleri ve aile işletmelerinin üretim kapasitesinin ve kırsal işgücünün istihdam edilebilirliğinin artırılması, yaşam kalitesinin iyileştirilmesi, yoksullukla mücadele ile kırsal toplumun düzenli ve yeterli gelir imkanlarına kavuşturularak refah düzeyinin artırılması ve nüfusun kırsalda tutundurulması.

Anahtar Göstergeler

- 1- Kırsal kalkınma destekleriyle sağlanan istihdam

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
1- Kırsal kalkınma destekleriyle sağlanan istihdam (Toplam)	Sayı	202.214	207.479	207.000*	212.000	220.000	228.000

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2023 Yılı Genel Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Tarım Reformu Genel Müdürlüğü (TRGM) tarafından hibe desteği verilen projelerle; Orman Genel Müdürlüğü (OGM) tarafından orman köylerinde kredi/hibe desteği kapsamında uygulanan, ferdi projeler ve kooperatif projeleri ile sağlanan istihdam edilecek kişi sayısının kümülatif değerini ifade eder.

Hesaplama Yöntemi: Tarım Reformu Genel Müdürlüğü verileri proje ölçekleriyle değerlendirilmekte, Orman Genel Müdürlüğü verileri ise orman köylülerine destek maksatlı tip projelerde ve kooperatif projelerinde kullanılan işgücü verilerinden elde edilmektedir.

Verinin Kaynağı: Tarım ve Orman Bakanlığı -Tarım Reformu Genel Müdürlüğü, Orman Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI PERFORMANS BİLGİSİ

Bütçe Yılı:	2024
Program Adı:	KIRSAL KALKINMA
Alt Program Adı:	KIRSALDA TARIMSAL FAALİYETLERİN DESTEKLENMESİ
Gereke ve Açıklamalar	

Kırsalda tarımsal faaliyetlerin desteklenmesi alt programı çerçevesinde; 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 410'uncu maddesi kapsamında rekabetçi bir tarım sektörünün oluşturulması, fiziki potansiyelin, çevre ve arazinin geliştirilmesi, kırsal alanlardaki yaşam kalitesinin ve ekonomik çeşitliliğin iyileştirilmesi, yerel kırsal kalkınma kapasitesinin oluşturulması için programlar hazırlamak, uygulamak ve izlemek; tarımsal ve kırsal kalkınma desteklerinin uygulanmasına ilişkin gerekli işlemleri yapmak, kontrol etmek ve ödemeler arasındaki uyumu sağlamak; 5648 sayılı Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun uyarınca kurulan izleme komitesinin sekretarya işlemlerini yürütmek; tarım sektörüne ve kırsal kesimlere verilecek desteklere ilişkin çalışmalar yapmak, teklifte bulunmak; Bakanlığın görev alanına giren konularda görsel, işitsel ve yazılı dokümanların basım ve yayımını yapmak veya yaptırmak; eğitim amacıyla Bakanlığın görev alanıyla ilgili her türlü bilgi ve belgeyi toplamak, değerlendirmek, yayımlamak; film, slayt, fotoğraf ve benzeri belgeleri hazırlamak veya hazırlatmak; bu konulara ilişkin arşiv, dokümantasyon ve kütüphane hizmetlerini yürütmek; Bakanlığın görev alanına giren konularda her türlü eğitim faaliyetini yapmak veya yaptırmak; Bakanlığın görev alanına giren alanlarda yapılacak yayınlar hakkında ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile özel kuruluşlarla işbirliği yapmak; çiftçi eğitimi, tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetlerini yürütmek görevleri yürütülmektedir.

Sürdürülebilir kırsal kalkınma anlayışıyla, üretici birlikleri ve aile işletmelerinin üretim kapasitesi ve kırsal işgücünün istihdam edilebilirliği artırılarak nüfusun kırsalda tutundurulması sağlanacaktır. Kırsal altyapının iyileştirilmesi ve tarım-sanayi entegrasyonunun sağlanması amacıyla ekonomik yatırımlar desteklenerek şehirlerin bir parçası olan kırsal alanların yaşam kalitesi artırılacaktır. Kırsalda doğal kaynakların ve çevrenin korunması faaliyetleri ile sürdürülebilir bir çevre oluşturulacaktır. Zorlu coğrafi şartlara ve arazi yetersizliğine bağlı olarak tarımsal faaliyetlerin kısıtlı olduğu orman köyü/mahallelerinde yaşayan orman köylüsüne alternatif geçim kaynakları sağlayarak sosyal ve ekonomik kalkınmalarına katkıda bulunulacaktır.

Bu kapsamda; doğal kaynaklar ve çevrenin korunması hususları da dikkate alınarak kırsal alanda gelir düzeyinin yükseltilmesi, tarımsal üretim ve tarım-sanayi entegrasyonunun geliştirilmesine katkı sağlanması için küçük ve orta ölçekli işletmelerin ve kümelenme faaliyetlerinin desteklenmesi sağlanacaktır. Tarımsal pazarlama altyapısının geliştirilmesi, kırsal alanda alternatif gelir kaynaklarının oluşturulması, kırsal ekonomik altyapının güçlendirilmesi, yeni teknolojilerin üreticiler tarafından kullanımının yaygınlaştırılması, yeni teknoloji içeren yatırımların desteklenmesi için faaliyetler yürütülecektir. Yeniliklerin takip edilmesi ve kaliteli ürün artışının sağlanması, kırsalda kadın girişimciliğinin özendirilmesi, gelir getirici, mesleki beceri kazandıran, faaliyet çeşitliliğini artırıcı ve sosyo-ekonomik yönden güçlendirici kadın çiftçilere yönelik projeler yapılacaktır.

Alt Program Hedefi:

Kırsalda refah ve gelişmişlik düzeyinin artırılması çalışmaları yürütülecektir.

Performans Göstergeleri

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
1- Çiftçilere yönelik eğitimler sonucu verilen belge sayısı	Adet	19.155	21.500	21.500*	22.000	22.500	23.000

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Kırsalda sosyo ekonomik gelişmelere katkı sağlamak amacıyla, yıl içinde düzenlenen il / İlçe Tarım ve Orman Müdürlükleri ile Halk Eğitim Merkezi Müdürlükleri işbirliğinde gerçekleştirilen çiftçi kursları, Süt ve Sağım Hijyeni, Basınçlı Sulama Sistemleri, Etkin ve Verimli Sulama Sistemleri eğitimleri sonucu verilen belge sayısını ifade eder.

Hesaplama Yöntemi:

Çiftçi kursları kapsamında verilen belge sayısının yıllık toplamıdır.

Verinin Kaynağı:

Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı (İl ve İlçe Tarım ve Orman Müdürlükleri ,Tarımsal Yayım ve Hizmet İçi Eğitim Merkezi Müdürlükleri MEB Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü)

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
2- El sanatları eğitim merkezi müdürlüklerinde açılan kurs sayısı(kümülatif)	Adet	725	850	862*	975	1.100	1.237

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Kırsal alanda refahı yükseltmek gelir ve istihdam olanaklarını artırmak ve kırsalda ekonomiyi çeşitlendirmeyi sağlamak amaçlanmaktadır. Kırsal alandaki eğitim talepleri ile yöresel özelliklerin değerlendirilmesi sonucu eğitim programları planlanır. Bilecik, Düzce, Elazığ, Silifke-Mersin, Kastamonu ve Sivas'ta bulunan El Sanatları Eğitim Merkezi Müdürlüklerinde, ağaç oymacılığı, taş ve gümüş işlemeciliği, halı-kilim ve bez dokumacılığı ile konfeksiyon vb. konularda katılımcıların iiaşe ve ibate giderleri karşılanarak açılacak kurs sayısını ifade eder.

Hesaplama Yöntemi:

Planlanan yıllık eğitim programları kapsamında açılan kurs sayısıdır.

Verinin Kaynağı:

Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı (El Sanatları Eğitim Merkezi Müdürlükleri)

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
3- Faaliyete geçen tarıma dayalı ihtisas organize sanayi bölgesi sayısı	Adet	1	2	2	2	2	2

Göstergeye İlişkin Açıklama: Tarım sanayi entegrasyonunun geliştirilmesine katkı sağlanması için kümelenme faaliyetlerinin desteklenmesi ve Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgelerinin yaygınlaştırılması, yatırımcılar için altyapısı tamamlanmış uygun ve yeter büyüklükte yatırım yeri hazırlanması hedeflenmektedir. Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgeleri tüzel kişiliği, yöre çiftçileri, yatırımcı gerçek ve tüzel kişiler etkilenebilecektir.

Hesaplama Yöntemi: Altyapı inşaatları tamamlanarak yatırımcılara parsel tahsisi yapılmaya başlanmasına gelen Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgelerinin sayısıdır.

Verinin Kaynağı: Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
4- Kadın çiftçilere yönelik gerçekleştirilen proje sayısı (kümülatif)	Adet	200	235	235	270	305	340

Göstergeye İlişkin Açıklama: Projeler belirlenirken proje konusunun kadın çiftçiler için yenilikçi bir konu olmasına ve projeden faydalanacak kadın çiftçi sayısının fazla olmasına dikkat edilmektedir. Hedef kitle kadın çiftçiler olup kadınlara yönelik gerçekleştirilen proje sayısını ifade eder.

Hesaplama Yöntemi: Bu gösterge illerde doğrudan kadın çiftçilerin faydalandığı proje sayısını ifade etmektedir.

Verinin Kaynağı: Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı (İl Tarım ve Orman Müdürlükleri)

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
5- Kırsal kalkınma desteklemeleri kapsamında kurulan tesis sayısı	Adet	2.071	2.500	1.700*	2.500	2.500	2.500

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Kırsal alanda kurulan tesis sayısı ölçülmektedir. Çiftçiler ve tarımsal yatırımcılar (gerçek ve tüzel kişiler) hedef kitledir. Kırsalda gelirin artırılması, finansal gelişim, istihdamı geliştirmek ve tarım sanayi entegrasyonu ile üretilen ürünlerin pazar payının artırılması amaçlanmaktadır. Hedef rakamlarımız KKYDP kapsamında Uzman Eller Projesinin 2022-2024 yıllarında 81 ilde uygulanmaya başlanması kararına yönelik güncellenmiştir.

Hesaplama Yöntemi: Hak sahipleri tarafından kurulan işletmelerin sayısıdır.

Verinin Kaynağı: Tarım Reformu Genel Müdürlüğü (İl Tarım ve Orman Müdürlükleri)

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
6- Tarımsal danışmanlık desteği ile sağlanan istihdam	Sayı	1.018	1.020	849*	800	850	880

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Tarımsal yayım ve danışmanlık desteklemesi ile çiftçilere danışmanlık hizmeti veren tarım danışmanlarının sayısını artırmak hedeflenmektedir. Veriler yıllık temin edilmektedir.

Hesaplama Yöntemi: İl ve ilçe müdürlükleri tarafından Tarımsal Yayım Danışmanlık Bilgi Sistemine girilen veriler sonucu elde edilen tarımsal yayım ve danışmanlık desteklemesi icmali sonuçları esas alınmaktadır.

Verinin Kaynağı: Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı (İl ve İlçe Tarım ve Orman Müdürlükleri)

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
7- Tarımsal danışmanlık hizmeti alan işletme sayısı (kümülatif)	Adet	263.488	319.000	317.000*	344.632	374.632	404.632

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Çiftçilerin bilgi ihtiyacının karşılanması ve modern tarım tekniklerinin öğretilmesi amacı ile yetkilendirilen kişi ve kuruluşlardan danışmanlık hizmeti alan tarımsal işletme sayısını ifade eder.

Hesaplama Yöntemi: Tarımsal yayım ve danışmanlık desteklemesi icmali sonuçları esas alınmaktadır.

Verinin Kaynağı: Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı (İl ve İlçe Tarım ve Orman Müdürlükleri)

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
8- Tarımsal danışmanlık verilen üretici örgütü sayısı	Adet	362	321	310*	300	310	320

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Üyelerine tarımsal yayım ve danışmanlık hizmeti vermek üzere yetki alan ve bu amaçla danışman istihdam eden üretici örgütleri sayısını ifade eder.

Hesaplama Yöntemi: Tarımsal yayım ve danışmanlık desteklemesi icmali sonuçları esas alınmaktadır.

Verinin Kaynağı: Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı (İl ve İlçe Tarım ve Orman Müdürlükleri)

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
9- Tarımsal içerikli TV program sayısı (kümülatif)	Adet	1.050	1.150	1.275	1.505	1.740	1.980

Göstergeye İlişkin Açıklama: Tarımsal içerikli hazırlanan televizyon programı sayısını ifade etmektedir. Bu programlar; internet yayıncılığı, haberler, sinevizyonlar, ulusal ve yerel kanallarda yayınlanacak eğitim filmleri, spot (kısa) filmler, bilgilendirici kısa filmler, canlı stüdyo programları ve belgeselleri kapsamaktadır. Programlar; tarım ve ormana ilişkin konular, teknolojik gelişmeler, gündeme yansıyan değişiklikleri içermektedir. Programların, üreticilerin ve tüketicilerin bilgilendirilmesi için diğer yayın mecralarının yanı sıra İl Müdürlükleri aracılığı ile çiftçi eğitimlerinde de kullanılması hedeflenmektedir.

Hesaplama Yöntemi: Bakanlık hizmet birimleri ile bağlı ve ilgili kurum ve kuruluşlarından gelen talepler doğrultusunda tarımsal içerikli hazırlanan televizyon programı sayısıdır.

Verinin Kaynağı: Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
10- Tarımsal ve ev ekonomisi konularında eğitilen kadın sayısı (kümülatif)	Sayı	1.502.643	1.832.643	1.832.643*	2.162.643	2.492.643	2.822.643

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Tarımsal ve ev ekonomisi konularında eğitim yayım çalışmalarında eğitim alan kadın çiftçiler ile "Kadın Çiftçiler Tarımsal Yayım Projesi" kapsamında illerde yürütülen programlarda eğitim alan kadın çiftçi sayısını ifade etmektedir.

Hesaplama Yöntemi: Tarımsal ve ev ekonomisi konularında eğitim alan kadın çiftçi sayısının toplamıdır.

Verinin Kaynağı: Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı (İl Tarım ve Orman Müdürlükleri)

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Alt Program Kapsamında Yürütülecek Faaliyet Maliyetleri

Faaliyetler	2023 Bütçe	2023 Harcama Haziran	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
Kırsal Kalkınmanın Desteklenmesi	7.685.940.000	1.718.573.786	11.085.592.000	13.646.032.000	15.472.072.000
Bütçe İçi	7.685.940.000	1.718.573.786	11.085.592.000	13.646.032.000	15.472.072.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
Kırsal Kalkınmaya Yönelik Diğer Faaliyetler	2.304.433.000	1.105.810.797	5.578.993.000	7.055.046.000	7.701.578.000
Bütçe İçi	2.304.433.000	1.105.810.797	5.578.993.000	7.055.046.000	7.701.578.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
Tarımsal Eğitim, Yayım, Yayın ve Danışmanlık Faaliyetleri	1.615.770.000	732.007.315	3.146.417.000	3.827.242.000	4.406.540.000
Bütçe İçi	1.615.770.000	732.007.315	3.146.417.000	3.827.242.000	4.406.540.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
T O P L A M	11.606.143.000	3.556.391.897	19.811.002.000	24.528.320.000	27.580.190.000
Bütçe İçi	11.606.143.000	3.556.391.897	19.811.002.000	24.528.320.000	27.580.190.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0

Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar:

Kırsal Kalkınmanın Desteklenmesi

Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi kapsamında, doğal kaynaklar ve çevrenin korunması hususlarını dikkate alarak kırsal alanda gelir düzeyinin yükseltilmesi, tarımsal üretim ve tarım-sanayi entegrasyonunun geliştirilmesine katkı sağlanması için küçük ve orta ölçekli işletmelerin ve kümelenme faaliyetlerinin desteklenmesi, tarımsal pazarlama altyapısının geliştirilmesi, kırsal alanda alternatif gelir kaynaklarının oluşturulması, kırsal ekonomik altyapının güçlendirilmesi, yeni teknolojilerin üreticiler tarafından kullanımının yaygınlaştırılması, yeni teknoloji içeren yatırımların desteklenmesi faaliyetleri ve kırsalda tarımsal üretimin uzman kişilerce yapılarak örnek işletmeler oluşturulması amacıyla Uzman Eller Projesi yürütülecektir. Ziraat odaları, üretici örgütleri ve serbest tarım danışmanlarına tarımsal yayım ve danışmanlık destekleme ödemesi yapılmaya devam edilecektir.

Kırsal Kalkınmaya Yönelik Diğer Faaliyetler

Üreticilerin coğrafi işaret konusunda bilgilendirilmesinin yanında ürünlerini pazarlama olanaklarının artırılmasına yönelik çalışmalar yapılacaktır.

Tarımsal Eğitim, Yayım, Yayın ve Danışmanlık Faaliyetleri

Bilecik, Düzce, Elazığ, Silifke-Mersin, Kastamonu ve Sivas'ta bulunan El Sanatları Eğitim Merkezi Müdürlüklerinde, ağaç oymacılığı, taş ve gümüş işlemeciliği, halı-kilim ve bez dokumacılığı ile konfeksiyon vb. konularda, işe ve ibateleri sağlanan 14- 24 yaş aralığındaki gençler, ve yetişkinler düzenlenen uzun ve kısa süreli kurslar ile eğitilmektedir. Kadın çiftçilerin istihdam edilebilmesi, girişimcilik kapasitelerinin artırılması ve bölgesel kalkınmaya katkı sağlanması amacıyla; "Kadın Çiftçiler Tarımsal Yeniliklerle Buluşuyor" ve "Aile Çiftçiliğinin Geliştirilmesi" programlarından oluşan "Kadın Çiftçiler Tarımsal Yayım Projesi" muhtelif illerde kırsalda kadın çiftçilere yönelik Bakanlık faaliyetlerinin tanıtımı amacıyla tarımsal üretimle ilgili toplantılar, çalıştaylar vb. düzenlenmekte, tarımsal üretim, ev ekonomisi ve kooperatifçilik ile ilgili eğitimler verilmektedir.

Güneydoğu Anadolu Projesi Eğitim ve Yayım Programı kapsamında yazılı ve görsel materyaller hazırlanmakta, Bakanlığın tanıtımı amacıyla fuar, kongre ve sempozyumlara katılım sağlanmaktadır. Kütüphanemizde koleksiyon kontrolü, okuyucu hizmetleri devam etmekte, ayrıca merkez kütüphanelerimizde tarama, dijitalleştirme, güncelleme, e-devlet, dijital kütüphane ve telif yönetimi işleri yapılmaktadır.

Yerinde görmeleri amacıyla araştırma kurum ve kuruluşlarının, üniversitelerin, eğitim merkezlerinde ve sulama ekipmanlarını üreten fabrikalarda düzenlenen inceleme gezilerine katılımları sağlanarak, arazide uygulama ağırlıklı olarak bilgi edinmeleri ve birbirleri ile deneyimlerini paylaşmaları temin edilmekte, çalıştay, konferans, panel gibi etkinlikler düzenlenmektedir. Gıda güvenliği kapsamında "Süt Hijyeni", "Süt Sığırcılığında Sağım Hijyeni ve Sanitasyon" konularında Milli Eğitim Bakanlığı ile iş birliği içerisinde çiftçilere yönelik eğitim programları gerçekleştirilmektedir.

PROGRAM PERFORMANS BİLGİSİ

Bütçe Yılı:	2024
Program Adı	ORMANLARIN VE DOĞANIN KORUNMASI İLE SÜRDÜRÜLEBİLİR YÖNETİMİ
Programı Yürüten İdare/İdareler:	HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI, ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI, ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI, TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI, ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Program Koordinasyonundan Sorumlu İdare:	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Programın Amacı: Ormanların, doğal hayatın ve tabiat varlıklarının korunması, geliştirilmesi ve topluma çok yönlü faydalar sağlayacak şekilde yönetilmesi.

Anahtar Göstergeler

- 1- Ağaçlandırma yapılan alan
- 2- Korunan alan sayısı (kümülatif)
- 3- Toplam orman varlığı (kümülatif)

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
1- Ağaçlandırma yapılan alan	Hektar	29.631	37.000	38.000*	40.000	42.500	45.000

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2023 Yılı Genel Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Orman alanını artırmak amacıyla uygun tür ve yöntemlerle ağaçlandırma çalışmaları yapılarak doğal ormanlar korunup geliştirilmektedir. Ayrıca fidan ve tohum üretimi ile bakımları gerçekleştirilerek fidan üretim kapasitesi ve toplam fidan üretimi içerisindeki boylu fidan üretim miktarı artırılmaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Yıllık olarak ağaçlandırma yapılan alanın sayısal karşılığını ifade etmektedir.

Verinin Kaynağı: Orman Genel Müdürlüğü Veri Kayıt Sistemi

Sorumlu İdare: ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
2- Korunan alan sayısı (kümülatif)	Adet	643	660	660*	675	690	705

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2023 Yılı Genel Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Ülkemizin doğal kaynak değerlerinin korunması ve gelecek nesillere miras bırakılması amacıyla envanter çalışmaları yapılarak kaynak değeri yüksek alanların milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı, tabiat koruma alanı, yaban hayatı geliştirme sahası, yaban hayatı koruma sahası, sulak alan vb. koruma statüsü verilerek biyolojik çeşitliliğin sürdürülmesi sağlanacaktır.

Hesaplama Yöntemi: Yıllık ilan edilen korunan alan sayılarının toplamıdır.

Verinin Kaynağı: Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
3- Toplam orman varlığı (kümülatif)	Milyon Hektar	23,24	23,40	23,40*	23,50	23,60	23,70

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2023 Yılı Genel Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Ülkemizde orman varlığı 23.245.000 hektar ile ülke yüzölçümünün yaklaşık %29,80'ini kaplamaktadır. Bu alan içerisinde normal kapalı orman alanı 13.707.843 hektar ile toplam ormanlık alanın %58,97'sini, boşluklu kapalı orman alanı ise 9.537.157 hektar ile toplam ormanlık alanın %41,03'ünü oluşturmaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Amenajman Planlarına dayanılarak hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Orman Genel Müdürlüğü Veri Kayıt Sistemi.

Sorumlu İdare: ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI PERFORMANS BİLGİSİ

Bütçe Yılı: 2024
Program Adı: ORMANLARIN VE DOĞANIN KORUNMASI İLE SÜRDÜRÜLEBİLİR YÖNETİMİ
Alt Program Adı: DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR
Gereğe ve Açıklamalar

Doğa Koruma ve Milli Parklar alt programı çerçevesinde; 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 410'uncu maddesi kapsamında yaban hayatı ve kara av kaynakları ile orman içi su kaynakları, dere, göl, gölet ve sulak alanların ve hassas bölgelerin korunması, geliştirilmesi, kara avcılığının düzenlenmesi, av kaynaklarının işletilmesi ve kontrolü ile ilgili her türlü etüt, envanter, planlama, projelendirme, uygulama ve izlemeye ilişkin iş ve işlemleri yapmak veya yaptırmak, bu hizmetlerle ilgili tesisleri kurmak veya kurdurmak, kara avcılığını düzenleyen mevzuat ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek, uluslararası koruma sözleşmeleri ile belirlenen yörelerdeki koruma ve kullanma esaslarını belirlemek, uluslararası sözleşmeler ile koruma altına alınan bitki ve hayvan türleri ile alanların korunması konusunda tedbirler almak, ilgili kuruluşlarla işbirliği yapmak, hayvanların korunmasına yönelik çalışmaları, ilgili Bakanlık, kurum ve kuruluşlar ve sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği içinde yapmak, yaptırmak, bu konuda yürütülen faaliyetleri desteklemek, denetlemek veya denetlenmesini sağlamak, görev alanıyla ilgili olarak bitki ve hayvan türü genetik kaynaklarının muhafazası ve iyileştirilmesi ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek görevleri yürütülmektedir.

Alt program kapsamında, ülkemizin biyolojik çeşitliliği, av ve yaban hayatı ile sulak alanlarının korunması, geliştirilmesi ve gelecek nesillere aktarılması sağlanacaktır. Sulak alanlarda yapılan ekoturizm çalışmaları ile buralarda yaşayanlar için alternatif geçim kaynakları oluşturulacaktır. Kaçak avcılıkla mücadelede teknolojik imkanlardan da faydalanılacak, koruma bilincine sahip avcılarının yetiştirilmesine yönelik eğitim faaliyetleri ile avlaklarda etüt ve envanter çalışmalarına ağırlık verilerek, av turizminin geliştirilmesi sağlanacaktır.

Ülkemizin biyolojik çeşitlilik verileri depolanmaya devam edilecek, biyolojik çeşitliliğin izlenmesi ile biyolojik çeşitlilikteki kayıplar ortaya konacak, mevcut durum değerlendirilecek ve değişimler kayıt altına alınacaktır. Biyolojik çeşitliliğe dayalı geleneksel bilginin kayıt altına alınması ile halkın tabii biyolojik kaynaklardan faydalanarak geliştirdiği ilaç, maya, boya gibi geleneksel ürünlere ilişkin bilgileri derlenecek ve kayıt altına alınacaktır.

Korunan alanlarda planlama, proje uygulama ve izleme süreçleri etkin olarak yürütülerek doğal kaynakların sürdürülebilirliğine hizmet edilecektir.

Alt Program Hedefi:

Ülkemizin zengin biyolojik çeşitliliği belirlenecek, izlenecek, geleneksel bilginin derlenmesi sağlanacak ve farkındalığı artırılacak, av ve yaban hayatının sürdürülebilirliği sağlanacaktır.

Performans Göstergeleri

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
1- Av ve avcılık konusunda eğitim verilen kişi sayısı (kümülatif)	Bin Adet	199,51	214,51	210*	220	230	240

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Ülkemizdeki potansiyel avcı sayısını tespit etmek, belgeli avcı sayısını artırmak, yasa dışı avcılarının kayıt altına alınarak kurallara göre avlanmalarını sağlamak ve belirli bir sistem içinde eğitim ve belgelendirme faaliyetlerinin yürütmek amaçlanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Bakanlığımız taşra teşkilatları ile halk eğitim merkezleri işbirliği içinde açılan avcı eğitim kurslarına katılan ve sertifika alan kişi sayısıdır.

Verinin Kaynağı: Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü (Bölge Müdürlüklerine bağlı İl Şube Müdürlükleri, MEB; Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü ile Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü)

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
2- Biyolojik çeşitliliğin korunmasına yönelik yıllık izlenen tür ve alan sayısı (kümülatif)	Adet	0	0	0	340	350	360

Göstergeye İlişkin Açıklama: Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Envanter ve İzleme Projesi kapsamında belirlenen izlemeye konu nesli tehlike altındaki türler ve biyolojik çeşitlilik açısından önem taşıyan alanlar güncellenmiş olup, biyolojik çeşitliliğimizin korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla izlemeye konu tür ve özellikli alanlar uygun metotlar kullanılarak arazi çalışmalarıyla izlenecektir. İzleme çalışması sonucu elde edilen veriler raporlanarak biyolojik çeşitliliğimizin sürdürülebilirliğine yönelik faaliyetlerin belirlenmesine katkı sunacaktır.

Hesaplama Yöntemi: Nuh'un Gemisi Veri Tabanında yapılan güncellemeler çerçevesinde nesli tehlike altında olma durumu, endemizm, yayılışı ve koruma önceliğine göre izlemeye alınan tür ve özellikli alan sayısı toplamıdır.

Verinin Kaynağı: Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
3- Biyolojik çeşitlilik konusunda okullarda düzenlenen eğitim sayısı (kümülatif)	Adet	10.859	12.409	12.409*	14.009	15.659	17.359

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Tabiatı koruma ve biyolojik çeşitlilik konularında gelecek nesillerin bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi amacıyla; Milli Eğitim Bakanlığı-İl Milli Eğitim Müdürlükleri ile işbirliği yapılarak ilköğretim öğrencilerine yönelik tabiat eğitimleri düzenlenmektedir.

Hesaplama Yöntemi: Bölge müdürlükleri tarafından Milli Eğitim Bakanlığı-İl Milli Eğitim Müdürlükleri işbirliğiyle okullarda düzenlenen tabiat eğitimlerinin sayısıdır.

Verinin Kaynağı: Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
4- Korunan alan büyüklüğü (kümülatif)	Bin Hektar	3.384,96	3.384,96	3.401,58*	3.416,58	3.431,58	3.446,58

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Ülkemizin zengin biyolojik çeşitliliğinin korunması amacıyla milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı, tabiat koruma alanı, yaban hayatı geliştirme sahası ve yaban hayatı koruma sahası, sulak alanların sürdürülebilirliği sağlanacaktır.

Hesaplama Yöntemi: Koruma statüsü verilen milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı, tabiat koruma alanı, yaban hayatı geliştirme sahası, yaban hayatı koruma sahası ve sulak alanların hektar bazında büyüklüğüdür.

Verinin Kaynağı: Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
5- Orman içi sulara salımı yapılan doğal alabalık sayısı (kümülatif)	Bin Adet	33.463	37.163	37.163	40.863	44.563	48.263

Göstergeye İlişkin Açıklama: Orman içi sulara alabalık popülasyonunun artırılması, alabalık bulunmayan ancak habitatına uygun olduğu tespiti yapılan derelerin balıklandırılması, orman içi sulara bırakılan alabalıkların markalanarak izlenmesi amacıyla veriler raporlanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Alabalık üretim istasyonlarından elde edilen üretim verileri sayısıdır.

Verinin Kaynağı: Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü (Alabalık Üretim İstasyonu bulunan Bölge Müdürlükleri - İl Şube Müdürlükleri)

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
6- Tedavi ve rehabilite edilen yaban hayvanı sayısı (kümülatif)	Bin Adet	61	66	66	74	82	90

Göstergeye İlişkin Açıklama: Yaban hayvanı kurtarma ve rehabilitasyon merkezlerinde tedavi ve rehabilite edilerek doğaya salınan yaban hayvanı sayısıdır. Tedavi ve rehabilite edilen ve doğal ortamlarına kazandırılan yaban hayvanları ile popülasyonlarının korunması hedeflenmektedir.

Hesaplama Yöntemi: Yaban hayvanı kurtarma ve rehabilitasyon merkezlerinden gelen toplam tedavi raporları sayısı esas alınmaktadır.

Verinin Kaynağı: Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü (Bölge Müdürlükleri - İl Şube Müdürlükleri)

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
7- Üretimi yapılan kanatlı yaban hayvanı sayısı (kümülatif)	Bin Adet	962	1.057	1.045	1.095	1.145	1.195

Göstergeye İlişkin Açıklama: Üretilen keklik ve sülünlerin avlamlara salınarak doğal türlere olan baskının azaltılması, keklik ve sülün bulunmayan ancak habitatına uygun olduğu tespit edilen alanlara salınmaları ile doğal hayatın desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Kanatlı Üretim İstasyonu bulunan bölge müdürlüklerine bağlı il şube müdürlükleri üretim verileri sayıdır.

Verinin Kaynağı: Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü (Kanatlı Üretim İstasyonu bulunan Bölge Müdürlükleri - İl Şube Müdürlükleri)

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
8- Üretimi yapılan nesli tehlike altındaki yaban hayvanı sayısı (kümülatif)	Adet	1.998	2.238	2.238*	2.480	2.724	2.970

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Üretilen yaban hayvanları uygun alanlarda tabiata yerleştirilmektedir. Yavru bireylerin tespiti ile yıllar arası yaşanan değişimin ve yavrulama miktarını etkileyen faktörlerin ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Nesli tehlike altındaki yaban hayvanlarının üretilmesi amacıyla kurulmuş üretim istasyonlarındaki türlerin üretim miktarlarıdır.

Verinin Kaynağı: Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü (Bölge Müdürlükleri - İl Şube Müdürlükleri)

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
9- Yaban hayatının izleneceği alan sayısı (alan sayısı sabit) (kümülatif)	Adet	846	991	991	1.127	1.263	1.399

Göstergeye İlişkin Açıklama: Gösterge kapsamında sayım alanlardaki yaban hayvanı popülasyonu ölçülmektedir. İzleme çalışmaları, popülasyonlarda ani düşüşler olması durumunda tedbir alınmasına imkân sağlamaktadır. Veriler yıllık olarak alınmakta ve elde edilen verilerle koruma çalışmalarındaki politikalar belirlenmektedir.

Hesaplama Yöntemi: Sulak alan ve yaban hayatı geliştirme sahaları ile deniz kaplumbağaları izleme çalışmaları, kıy ortası kuş sayımları ile tür ve popülasyonların izlenmesi sonucu elde edilen verilerdir.

Verinin Kaynağı: Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü (Bölge Müdürlükleri - İl Şube Müdürlükleri)

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Alt Program Kapsamında Yürütülecek Faaliyet Maliyetleri

Faaliyetler	2023 Bütçe	2023 Harcama Haziran	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
Av ve Yaban Hayatının Korunması ve Geliştirilmesi	199.303.000	84.748.892	323.320.000	402.163.000	461.992.000
Bütçe İçi	199.303.000	84.748.892	323.320.000	402.163.000	461.992.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
Biyolojik Çeşitliliğin Tespiti ve Etkin Yönetimi	107.498.000	53.938.624	211.008.000	262.988.000	302.644.000
Bütçe İçi	107.498.000	53.938.624	211.008.000	262.988.000	302.644.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
Sokak Hayvanlarının Rehabilitasyonu	100.000.000	14.231.300	180.000.000	221.574.000	251.224.000
Bütçe İçi	100.000.000	14.231.300	180.000.000	221.574.000	251.224.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
T O P L A M	406.801.000	152.918.816	714.328.000	886.725.000	1.015.860.000
Bütçe İçi	406.801.000	152.918.816	714.328.000	886.725.000	1.015.860.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0

Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar:**Av ve Yaban Hayatının Korunması ve Geliştirilmesi**

Av ve Yaban Hayatının Korunması ve Geliştirilmesi faaliyeti kapsamında yaban hayatı yönetimi için gerekli envanter çalışmaları yapılmakta, nesli tehlike altında olan nadir türlerimiz için tür koruma eylem planı hazırlanmakta, daha önce çalışılan ve tamamlanan eylem planlarında ortaya konulan hedeflere ilişkin belirlenen faaliyetler 5 yıllık süre ile izlenerek gerekli tedbirler alınmaktadır.

Yaban hayatı geliştirme sahalarının planlanmasında güncel ve güvenilir izleme verileri kullanılarak hedef türlerin daha iyi korunması sağlanacak, tanıtım ve bilinçlendirme faaliyetleri ile halkın doğaya ve doğa korumaya ilgisi artırılacaktır.

Yaban hayvanı kurtarma ve rehabilitasyon merkezlerinde, doğada yaralı veya bakıma muhtaç olarak bulunan yaban hayvanları ile uluslararası sözleşmeler gereği el konulan yaban hayvanlarının tedavi, bakım ve rehabilitasyonları yapılmakta, tedavi, bakım ve rehabilitasyonları tamamlanan yaban hayvanları tekrar doğal yaşam alanlarına salınmaktadır.

Ülkemizde yer alan 9'u kanatlı, 3'ü alabalık ve 12'si memeli yaban hayvanı olmak üzere toplam 24 adet üretim istasyonunda faaliyet devam edilmektedir. Bu tesislerde geyik, alageyik, ceylan, Anadolu Yaban Koyunu, Hatay Dağ Ceylanı, kelaynak, keklik, sülün ve alabalık üretimi yapılarak uygun alanlarda tabiata yerleştirilmektedir.

Orman içi sulardaki doğal alabalık popülasyonlarının optimum düzeye ulaştırılması, bozulan alabalık habitatlarının rehabilitasyonu, gen kaynakların korunması, doğal türlerimizin tanıtımı ve farkındalığın artırılması sağlanacaktır.

Doğal türlere olan baskının azaltılması amacıyla mevcut ve yeni kurulacak kanatlı yaban hayvanı üretim istasyonlarında üretimi yapılan kanatlı av hayvanları (keklik, sülün) tabii yaşam ortamlarına bırakılacaktır.

Sürdürülebilir avcılığı desteklemek, doğal popülasyonlar üzerindeki av baskısını azaltmak, genetik çeşitliliği korumak, doğa koruma konusunda kamuoyunu bilinçlendirmek ve farkındalığı artırmak amacıyla çalışmalar yapılacaktır.

Av turizminin çeşitlendirilmesi ve geliştirilmesi sağlanarak avlıklardan elde edilen gelirden, köy tüzel kişiliklerine, belde belediyelerine ve büyükşehir belediyesi bulunan illerdeki ilçe belediyelerine mali destek verilecektir.

Usulsüz avcılığın önlenmesi ile ilgili av koruma, kontrol ve denetim faaliyetleri yürütülecek, avcılarının eğitilmesi, avcılık ve yaban hayatı konularında vatandaşın bilinçlendirilmesi ve farkındalık oluşturulmasına yönelik faaliyetlerde bulunulacaktır.

Biyolojik Çeşitliliğin Tespiti ve Etkin Yönetimi

Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Envanter ve İzleme Projesi kapsamında izlemeye konu nesli tehlike altındaki türler ve biyolojik çeşitlilik açısından önem taşıyan alanlar belirlenmiştir. Envanter çalışmaları tamamlanan illerde izleme çalışmaları başlatılmış olup, 81 ilimizde tür ve habitat düzeyinde izleme çalışmaları yürütülmektedir. Tür ve özellikli alanların sürekli olarak izlenmesi suretiyle sahip olduğumuz biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması hedeflenmektedir.

Tabii kaynakların korunması, korunan alanlar ve hassas alanların yönetimi, av-yaban hayatı çalışmalarının geliştirilmesi için kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, kamu tüzel kişilikleri ve üniversiteler ile protokol, anlaşma vb. çalışmalar yapılacaktır. Ulusal ve uluslararası boyutta eğitim, konferans, panel, çalıştay, seminer, fuar, sergi vb. etkinlikler düzenlenecek ve ilgili programlara katılım sağlanacaktır.

Tabiatı koruma konusunda toplumsal bilinçlendirme ve biyolojik zenginliğimiz hakkında her türlü basılı, görsel ve sosyal medya aracılığı ile eğitim-tanıtım çalışmaları yürütülecektir. İl Millî Eğitim Müdürlükleri ile işbirliği yapılarak ilköğretim öğrencilerine yönelik tabiat eğitimleri düzenlenecektir.

Sahada mevcut ekosistemin gereklilikleri değerlendirilerek alınması gerekli önlemlerin tespiti ve uygulanmasına yönelik izleme-denetim çalışmaları yapılacaktır.

Tarihi, kültürel, arkeolojik, flora, fauna, jeolojik, peyzaj, denizel, sulak alan vb. sahaların envanteri yapılacaktır. Etüt-envanter çalışmaları sonucunda kaynak değeri yüksek alanlara; milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı, tabiat koruma alanı, yaban hayatı geliştirme sahası, yaban hayatı koruma sahası, sulak alan, mağara vb. koruma statüsü verilerek biyolojik çeşitliliğin sürdürülmesi sağlanacaktır. AB ve diğer uluslararası fonlar ile desteklenen projeler hazırlanacak ve yürütülecektir. Ulusal Önele Haiz Sulak Alan veya Ramsar Alanı olarak tescil edilen sulak alanların, Ramsar Sözleşmesi Sulak Alan Yönetim Planlaması Rehberi kapsamında korunması ve sürdürülebilir yönetiminin sağlanması için 10 yıllık faaliyet planlarını içeren yönetim planları hazırlanarak uygulamaya konulacaktır.

Sokak Hayvanlarının Rehabilitasyonu

Sokak Hayvanı Rehabilitasyon Projesi ile 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu ve Hayvanların Korunmasına Dair Uygulama Yönetmeliği kapsamında geçici hayvan bakımevi yapımı ve sokak hayvanlarının kısırlaştırılması için yerel yönetimlere bütçe imkânları dâhilinde mali destek verilecektir.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI PERFORMANS BİLGİSİ

Bütçe Yılı: 2024
Program Adı: SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ
Alt Program Adı: İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELE VE UYUM
Gereççe ve Açıklamalar

İklım değişikliği ile mücadele ve uyum alt programı çerçevesinde; 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 410'uncu maddesi kapsamında küresel iklim değişiklikleri, tarımsal çevre, kuraklık, çölleşme, diğer tarımsal afetler ve tarım sigortası ile ilgili hizmetleri yürütmek, tabii afetlerden zarar gören çiftçilere özel mevzuatında yer alan esaslar çerçevesinde yardım yapmak görevleri yürütölmektedir.

İklım değişikliğinin etkilerinin giderek arttığı günümüzde, "İklım Değişikliği ile Mücadele ve Uyum" alt programı ile tarım sektörünün iklim değişikliklerine uyum kapasitesinin artırılması sağlanacaktır. İklım değişikliğinin tarıma etkilerine ve buna karşın alınması gereken önlemlere dikkat çekilecek ve uyum sağlama gerekliliği çalışmalarını hakkında paydaşların farkındalığı sağlanacaktır. Bu kapsamda İklım Değişikliğine uyum amacıyla farkındalık artırma çalışmalarını yürütölecektir.

Çiftçilerin uygulayabileceği sınırlı kaynakların optimum olarak kullanıldığı tarım uygulamalarıyla tarım kaynaklı karbon salımının ve su tüketiminin de azaltılmasını sağlayacak uygulamalar hakkında farkındalık sağlanacaktır.

Ulusal Sera Gazı Emisyon Envanteri Kapsamında Arazi Kullanımı, Arazi Kullanım Değişikliği ve Ormanlık (AKAKDO) sektöründe sera gazı emisyon ve yutak hesaplamaları yapılacaktır.

Alt Program Hedefi:

Tarım sektörünün iklim değişikliklerine uyum kapasitesinin artırılması sağlanacaktır.

Performans Göstergeleri

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
1- Arazi kullanımı, arazi kullanım değişikliği ve ormanlık sektöründen kaynaklı sera gazı emisyonu ve yutak raporu sayısı	Adet	1	1	1	1	1	1

Göstergeye İlişkin Açıklama: Ülkemizde arazi kullanımı ve arazi kullanım değişikliğinden kaynaklı emisyon ve yutak miktarı hesaplanacaktır.

Hesaplama Yöntemi: Uluslararası İklım Değişikliği Paneli hesaplama metotları kullanılacaktır.

Verinin Kaynağı: Tarım Reformu Genel Müdürlüğü, Orman Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
2- İklım değişikliğine uyum konusunda yapılan farkındalık artırımı faaliyet sayısı	Adet	2	1	2	2	2	2

Göstergeye İlişkin Açıklama: Bakanlık personelinin ve çiftçilerin iklim değişikliği konusunda bilgi ve kapasitenin artırılması hedefi kapsamında yapılan farkındalık etkinliklerinin sayısını ifade etmektedir.

Hesaplama Yöntemi: İklım değişikliğine uyum konusunda yapılan farkındalık eğitimlerinin sayısıdır.

Verinin Kaynağı: Tarım Reformu Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Alt Program Kapsamında Yürütölecek Faaliyet Maliyetleri

Faaliyetler	2023 Bütçe	2023 Harcama Haziran	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
Tarım Sektörünün İklım Değişikliğine Uyum Kapasitesinin Artırılması	2.388.000	0	8.500.000	15.000.000	21.000.000
Bütçe İçi	2.388.000	0	8.500.000	15.000.000	21.000.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
T O P L A M	2.388.000	0	8.500.000	15.000.000	21.000.000
Bütçe İçi	2.388.000	0	8.500.000	15.000.000	21.000.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0

Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar:**Tarım Sektörünün İklım Değişikliğine Uyum Kapasitesinin Artırılması**

İklım değişikliğinin tarıma etkilerine ve buna karşın alınması gereken önlemlere dikkat çekilecek ve uyum sağlama gerekliliği çalışmalarını hakkında paydaşların farkındalığı sağlanacaktır.

Ulusal Sera Gazı Emisyon Envanteri Arazi Kullanımı, Arazi Kullanım Değişikliği ve Ormanlık Sektörü'nde sera gazı emisyon ve yutak hesaplamaları yapılacaktır.

PROGRAM PERFORMANS BİLGİSİ

Bütçe Yılı:	2024
Program Adı	TARIM
Programı Yürüten İdare/İdareler:	HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI, ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI, TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Koordinasyonundan Sorumlu İdare:	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Programın Amacı: Çevresel, sosyal ve ekonomik olarak sürdürülebilir, ülke insanının yeterli ve dengeli beslenmesinin yanı sıra arz talep dengesini gözeten, verimliliği yüksek, sosyo-ekonomik olarak gelişen etkin bir tarım sektörünün oluşturulması ile çiftçilerimizin yaşam standartlarının yükseltilmesi.

Anahtar Göstergeler

- 1- Bitkisel ürünlerin üretim miktarı
- 2- İhraç edilen bitkisel ürün değeri
- 3- Kırmızı et üretim miktarı
- 4- Tarımsal hasıla

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
1- Bitkisel ürünlerin üretim miktarı	Milyon Ton	128,6	130	130*	130,2	130,4	130,6

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2023 Yılı Genel Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Bitkisel üretim değerindeki artışın izlenmesi ürün arzında sürdürülebilirliği sağlayacak politikalar üretilmesi için önemlidir.

Hesaplama Yöntemi: TÜİK verileri kullanılarak hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
2- İhraç edilen bitkisel ürün değeri	Milyon Dolar	7.652	10.800	10.800*	11.300	11.400	11.400

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2023 Yılı Genel Faaliyet Raporunda ve Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: İhraç edilen bitkisel ürünlerin dolar bazındaki değerini ifade etmektedir. Gösterge, bitkisel ürün ihracatının 2024 yılına kadar ihracatta sağlayacağı tahmini katma değerini öngörülmesine katkı sağlamaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verileri kullanılarak hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
3- Kırmızı et üretim miktarı	Bin Ton	2.191	1.945	1.827*	1.727	1.764	1.788

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2023 Yılı Genel Faaliyet Raporunda ve Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Bu gösterge ile kişi başı kırmızı et üretim miktarı, kırmızı ette arz güvenliği, hayvansal protein ihtiyacının ne kadarının kırmızı et ile karşılandığı ölçülmektedir. TÜİK tarafından kırmızı et üretim miktarı verisinin hesaplama metodunda yapılan değişiklikle kasaplık güce göre hesaplanma yöntemine geçildiğinden dolayı, yıllık kırmızı et üretim miktarında yılsonu gerçekleşme sonuçlarında, planlanan hedef aşıldı.

Hesaplama Yöntemi: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından uluslararası kabul görmüş kasaplık güç istatistiki yöntemi ile hesaplanmaktadır. Buna göre; Hayvan Varlığı x Kasaplık Güç Oranı x Ortalama Karkas Ağırlığının çarpımı sonucunda = Et Üretim miktarı hesaplanmaktadır. Kırmızı et üretim miktarı yılda bir defa "yılsonu"nda TÜİK verilerinin yayınlanmasına bağlı olarak ölçülmektedir.

Verinin Kaynağı: Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
4- Tarımsal hasıla	Milyar TL	972,3	1.007,03	1.751,98*	2.914,432	3.635,129	4.131,49

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2023 Yılı Genel Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: "Tarım, Ormanlık ve Balıkçılık" faaliyet kollarına ait TÜİK tarafından yayınlanan gayrisafi yurt içi hâsıla tablosunda yer alan verilerdir. Ülkemizdeki ve Dünyadaki ekonomik gelişmelere ve iklim şartlarına göre değişiklik gösterebilir.

Hesaplama Yöntemi: TÜİK tarafından yayınlanan iktisadi faaliyet kollarına göre gayrisafi yurt içi hâsıla tablosunda yer alan "Tarım, Ormanlık ve Balıkçılık" faaliyet kolu verileri kullanılmaktadır.

Verinin Kaynağı: Tarım Reformu Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI PERFORMANS BİLGİSİ

Bütçe Yılı:	2024
Program Adı:	TARIM
Alt Program Adı:	HAYVANSAL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ
Gereke ve Açıklamalar	

Hayvansal ürünlerde arz güvenliği alt programı çerçevesinde; 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 410'uncu maddesi kapsamında; hayvancılığı geliştirmek, teşvik etmek ve teşvik esaslarını belirlemek, hayvansal üretim girdileri ile hayvancılık işletmelerinin niteliklerini ve bunlara ilişkin izin ve onay esaslarını belirlemek, izin ve her türlü onay işlemlerini yürütmek, yüksek vasıflı hayvan ırklarını yaygınlaştırmak, hayvansal üretimin insan sağlığı ve ekolojik dengeyi koruyucu yöntemlerle yapılmasına ilişkin çalışmalar yapmak ve bunları denetlemek, hayvansal üretimin artırılmasına yönelik faaliyetlerde bulunmak, hayvansal üretim ve geliştirme projeleri ile ilgili çalışmalar yapmak, hayvan ıslah programları uygulamak ve uygulamak, Damızlık hayvan ithalat ve ihracatında teknik kriterleri belirlemek ve yürütmek, hayvancılıkla ilgili bilgi sistemi oluşturmak, hayvansal ürünlerin pazarlanması ile ilgili çalışmalar yapmak, çayır, mera, yaylaklar ve kışlakların ıslah ve muhafazasını sağlamak, korumak ve gerekli tedbirleri almak görevleri yürütülmektedir.

Hayvancılıkta üretim faktörlerinin optimum kullanımı ve hayvancılık işletmelerin rasyonel gelişimini temin ederek verimliliğini artırmak, sektörde çalışan kişilerin gelirlerini artırarak yaşam standartlarını yükseltmek amaçlanmaktadır. Kaliteli protein kaynağı olan kırmızı et ve sütün tüketicilere makul ve istikrarlı fiyatlarla ulaştırılması hedeflenmektedir. Hayvansal ürünlerin üretim miktarının ve değerinin artırılmasına ve hayvansal ürünlerde fiyat değişimlerinin kontrol altına alınmasına katkı sağlanacaktır.

Alt Program Hedefi:

Hayvansal ürünlerin üretim miktarının ve değerinin artırılmasına ve hayvansal ürünlerde fiyat değişimlerinin kontrol altına alınmasına katkı sağlanacaktır.

Performans Göstergeleri

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
1- Bal üretimi miktarı	Bin Ton	118,3	109	109*	118	120	122

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Yıllık üretilen bal miktarını göstermektedir.

Hesaplama Yöntemi: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan istatistikler esas alınmaktadır.

Verinin Kaynağı: Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
2- Bal üretimi yapılan kovan sayısı	Bin Adet	8.984,68	8.777	8.777*	8.900	8.910	8.913

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Yıllık bal üretimi yapılan aralı kovan sayısını göstermektedir.

Hesaplama Yöntemi: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan istatistikler esas alınmaktadır.

Verinin Kaynağı: Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
3- Buzağı sayısındaki artış oranı	Yüzde	-7,84	0,1	0,1*	0,3	0,5	1

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Buzağı sayısının bir önceki yıla göre değişiminin değerlendirilmesi ile kırmızı et ve süt üretimindeki yeterlilik hakkında bilgi oluşmaktadır. Hedef kitle, yıllara göre buzağı sayısı bilgilerinden yararlanmak isteyen tüm gerçek/tüzel kişiler ile kamu kurum ve kuruluşlarıdır. Göstergenin takibi hayvansal üretimde yeterlilik ile hayvancılık politikalarının belirlenmesinde rol oynayacaktır.

Hesaplama Yöntemi: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan istatistikler esas alınarak ilgili yıl verilerinin bir önceki yıl verilerine göre değişim oranı şeklinde hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
4- Büyükbaş hayvan başına karkas ağırlığı	Kilogram	287	295	290	293	296	300

Göstergeye İlişkin Açıklama: Büyükbaş hayvan başına ortalama karkas verimini ifade etmektedir.
Hesaplama Yöntemi: Toplam et üretim miktarının kesilen hayvan sayısına bölünmesiyle hesaplanmaktadır.
Verinin Kaynağı: Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
5- Büyükbaş hayvan başına süt verimi	Kilogram	3.200	3.300	3.300	3.300	3.350	3.350

Göstergeye İlişkin Açıklama: Büyükbaş hayvan başına yıllık ortalama süt verimini ifade etmektedir.
Hesaplama Yöntemi: Süt üretim miktarının sağılan hayvan sayısına bölünmesiyle hesaplanmaktadır.
Verinin Kaynağı: Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
6- Büyükbaş hayvan sayısındaki artış oranı	Yüzde	-5,6	0,1	0,1*	0,3	0,5	1

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Büyükbaş hayvan sayısının yıllık artış oranını göstermektedir.
Hesaplama Yöntemi: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan istatistikler esas alınarak ilgili yıl verilerinin bir önceki yıl verilerine göre değişim oranı şeklinde hesaplanmaktadır.
Verinin Kaynağı: Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
7- Çiğ süt-yem paritesi	Sayı	1,3	1,3	1,3*	1,3	1,3	1,3

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Çiğ süt-yem paritesi süt üretiminde sürdürülebilirliğin göstergesi olup bir litre çiğ inek sütü ile asgari alınabilecek süt yemi miktarını ifade etmektedir.
Hesaplama Yöntemi: Litre başına süt fiyatının bir kilogram süt yemi fiyatına bölünmesi ile hesaplanmaktadır.
Verinin Kaynağı: Hayvancılık Genel Müdürlüğü
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
8- Çiğ süt üretim miktarı	Bin Ton	21.229	23.887	21.850*	22.130	22.526	22.897

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Sağılan büyükbaş ve küçükbaş hayvanlardan elde edilen toplam yıllık süt miktarını göstermektedir.
Hesaplama Yöntemi: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan istatistikler esas alınmaktadır. (Hayvan sayısı ve ırka dair verimlilik çarpanı üzerinden hesaplanmaktadır.)
Verinin Kaynağı: Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
9- Kanatlı hayvan eti üretimi artış oranı	Yüzde	7,6	1,5	0,3*	1,5	1,5	1,5

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Tavuk ve hindi eti üretim miktarları toplamının yıllık değişim oranını göstermektedir.
Hesaplama Yöntemi: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan istatistikler esas alınarak ilgili yıl verilerinin bir önceki yıl verilerine göre değişim oranı şeklinde hesaplanmaktadır.
Verinin Kaynağı: Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
10- Kırmızı et üretim miktarı	Bin Ton	2.191	1.945	1.827*	1.727	1.764	1.788

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2023 Yılı Genel Faaliyet Raporunda ve Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Bu gösterge ile kişi başı kırmızı et üretim miktarı, kırmızı ette arz güvenliği, hayvansal protein ihtiyacının ne kadarının kırmızı et ile karşılandığı ölçülmektedir. TÜİK tarafından kırmızı et üretim miktarı verisinin hesaplama metodunda yapılan değişiklikle kasaplık güce göre hesaplanma yöntemine geçilmiştir.
Hesaplama Yöntemi: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından uluslararası kabul görmüş kasaplık gücü istatistiki yöntemi ile hesaplanmaktadır. Buna göre; Hayvan Varlığı x Kasaplık Güç Oranı x Ortalama Karkas Ağırlığının çarpımı sonucunda = Et Üretim miktarı hesaplanmaktadır. Kırmızı et üretim miktarı yılda bir defa yılsonunda TÜİK verilerinin yayınlanmasına bağlı olarak ölçülmektedir.
Verinin Kaynağı: Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
11- Kırmızı et üretim miktarı artışı	Yüzde	12,3	4	-16,6*	-5,5	2,1	1,4

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Bu gösterge bir önceki yıla göre kırmızı et üretim miktarındaki değişimi göstermektedir. İlgili yıl verilerinin bir önceki yıl verilerine göre değişim oranı belirlenmektedir. (2020 yılından itibaren hesaplama modeli değişmiş olup, kasaplık gücü hesaplama yöntemini kullanılarak hesaplanmaktadır.)
Hesaplama Yöntemi: Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK
Verinin Kaynağı: Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
12- Küçükbaş hayvan başına karkas ağırlığı	Kilogram	22	21,6	22,2	22,4	22,4	22,6

Göstergeye İlişkin Açıklama: Küçükbaş hayvan başına ortalama karkas verimini ifade etmektedir.
Hesaplama Yöntemi: Et üretim miktarının kesilen hayvan sayısına bölünmesiyle hesaplanmaktadır.
Verinin Kaynağı: Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
13- Küçükbaş hayvan sayısındaki artış oranı	Yüzde	-2,18	2	1,6*	1,63	1,66	1,69

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Küçükbaş hayvan sayısının yıllık artış oranını göstermektedir.
Hesaplama Yöntemi: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan istatistikler esas alınarak ilgili yıl verilerinin bir önceki yıl verilerine göre değişim oranı şeklinde hesaplanmaktadır.
Verinin Kaynağı: Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
14- Mera ıslah ve amenajman alanı (kümülatif)	Bin Hektar	1.553,17	1.750	2.000	2.200	2.400	2.600

Göstergeye İlişkin Açıklama: ıslah edilen mera, yaylak ve kırsal alanlarını ifade eder. Meralarda ot verimi ve kalitesini artırmak amaçlanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi: İl müdürlüklerince yapılan ıslah projelerine ait alanlar toplanarak elde edilmektedir.

Verinin Kaynağı: Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü (İl Tarım ve Orman Müdürlükleri)

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
15- Sanayide kullanılan çiğ süt miktarı artış oranı	Yüzde	-3	1,2	2*	2	2	2

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Bu gösterge ile sanayiye giden süt miktarındaki değişim ölçülmektedir.

Hesaplama Yöntemi: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan istatistikler esas alınarak ilgili yıl verilerinin bir önceki yıl verilerine göre değişim oranı şeklinde hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
16- Sığır karkas et-yem paritesi	Sayı	16,7	22	26*	22	22	22

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Sığır karkas et-yem paritesi et üretiminde sürdürülebilirliğin göstergesi olup; bir kilogram karkas et ile asgari alınabilecek besi yemi miktarını ifade etmektedir.

Hesaplama Yöntemi: Karkas et kilogram fiyatının bir kilogram besi yemi fiyatına bölünmesi ile hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Hayvancılık Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
17- Sığır varlığı içindeki kültür ırkının oranı	Yüzde	49,23	50	49*	51	51	52

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Bu gösterge kültür ırkı oranındaki değişimin hayvan başına süt ve karkas verimindeki artışa etkisinin belirlenmesinde kullanılmaktadır. Hedef kitle, toplam sığır sayısı içerisindeki kültür ırkı hayvan sayısı bilgilerinden yararlanmak isteyen tüm gerçek/tüzel kişiler ile kamu kurum ve kuruluşlarıdır. Göstergenin takibi hayvansal üretimde yeterlilik ile hayvancılık politikalarının belirlenmesinde rol oynayacaktır.

Hesaplama Yöntemi: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre ilgili yıldaki kültür ırkı sığır varlığının toplamının aynı yıldaki sığır sayısına oranlanması şeklinde hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
18- Yumurta üretimi artış oranı	Yüzde	2,65	0,5	0,3*	0,5	0,5	0,5

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Tavuk yumurtası üretim miktarının yıllık değişim oranını göstermektedir.

Hesaplama Yöntemi: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan istatistikler esas alınarak ilgili yıl verilerinin bir önceki yıl verilerine göre değişim oranı şeklinde hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Alt Program Kapsamında Yürütülecek Faaliyet Maliyetleri

Faaliyetler	2023 Bütçe	2023 Harcama Haziran	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
Hayvansal Üretimi Geliştirme Faaliyetleri	1.580.392.000	853.209.798	3.620.835.000	4.493.868.000	5.167.445.000
Bütçe İçi	1.580.392.000	853.209.798	3.620.835.000	4.493.868.000	5.167.445.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
Hayvansal Üretim Desteklenmesi	11.903.607.000	9.491.600.962	19.096.670.000	23.507.431.000	26.653.071.000
Bütçe İçi	11.903.607.000	9.491.600.962	19.096.670.000	23.507.431.000	26.653.071.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
Mera Islah Faaliyetleri	971.837.000	575.559.091	2.517.993.000	3.055.425.000	3.471.422.000
Bütçe İçi	971.837.000	575.559.091	2.517.993.000	3.055.425.000	3.471.422.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
T O P L A M	14.455.836.000	10.920.369.851	25.235.498.000	31.056.724.000	35.291.938.000
Bütçe İçi	14.455.836.000	10.920.369.851	25.235.498.000	31.056.724.000	35.291.938.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0

Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar:

Hayvansal Üretimi Geliştirme Faaliyetleri

Yeterli ve kaliteli kırmızı et ve çiğ süt üretimine yönelik çalışmalar yürütülecektir. Arz fazlası çiğ süt üretimi olması halinde bu sütün süt tozuna dönüştürülerek depolanma süresinin uzatılması ve ihraç edilmesi hedeflenmektedir.

Çiftlik hayvanlarına ait islah faaliyetlerinin yapılması, islahı yapılan hayvanlara ait tüm verim kayıtlarının tutulması ve sonuçlarının sahaya aktarılması çalışmaları yürütülecektir.

Projeler için alt yapı çalışmalarının yapılmasının yanı sıra hayvanlara ait verim değerleri tutulmakta, genomik seleksiyon, suni tohumlama uygulamaları ile damızlık değeri yüksek hayvanların yetiştiricilikte kullanımı sağlamakta, hayvan bakım, besleme, islah vb. konularda yetiştiricilere yönelik eğitim yayım faaliyetleri düzenlenmektedir.

Hayvansal Üretim Desteklenmesi

Çiğ süt ve kırmızı et yem paritesi sürekli ve etkili bir şekilde gözetlenerek, yetiştiricilerin istikrarlı bir gelire kavuşturulması amaçlanmaktadır. Hayvancılık desteklemeleri kapsamında arıcılık ve ipek böceği yetiştiricileri desteklenmektedir. Çiftlikte hayvan refahının geliştirilmesi için büyükbaş ve küçükbaş hayvan ahır ve ağılların modernizasyonuna hibe desteği sağlanacaktır. Alternatif üretim modelleriyle arıcılık, ipek böcekçiliği, kaz ve hindi yetiştiriciliği konusunda uygulanacak projelere hibe desteği sağlanacaktır.

Mera Islah Faaliyetleri

Hayvancılık sektörünün kaliteli kaba yem ihtiyacının karşılanması için mera, yaylak ve kışlakların islah edilerek otlatma kapasitesinin artırılması ve ot kalitesinin iyileştirilmesi sağlanacaktır.

Alt Program Adı: BİTKİSEL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ**Gereke ve Açıklamalar**

Bitkisel ürünlerde arz güvenliği alt programı çerçevesinde; 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 410'uncu maddesi kapsamında bitkisel ürünlerde üretimi, verimliliği ve çeşitliliği artırmak, bitkisel üretimde kullanılan girdilerin ve üretim teknolojilerinin kullanımının uygunluğunu ve standartlarını belirlemek ve denetlemek, bitkisel üretimi, tarım ve sanayi sektörü ile entegrasyonunu sağlayacak şekilde yönlendirmek, insan sağlığını ve ekolojik dengeyi gözeterek yeni üretim şekilleri belirlemek, bunları desteklemek, yaygınlaştırmak ve görev alanına giren faaliyetler sonucu ortaya çıkabilecek kirliliğin önlenmesine yönelik ilgili kurumlarla koordinasyonu sağlamak, bitkisel üretim ile ilgili bilgi sistemlerini kurmak ve kullanılmasını sağlamak, tarım havzalarının faaliyet ve işleyişi ile ilgili hizmetleri yürütmek, 4/4/2001 tarihli ve 4634 sayılı Şeker Kanununda Bakanlığa verilen görevleri yerine getirmek faaliyetleri yürütülmektedir.

Bitkisel ürünlerde arz güvenliği alt programı ile tarımsal ürünlerde arz talep dengesinin sağlanması ve fiyat değişimlerinin kontrol altına alınması amaçlanmaktadır. Alt program kapsamında bitkisel ürünlerde yeni geliştirilen verimli ve üstün özellikli çeşitlerin üretime kazandırılması, verimliliğin artırılması, sürdürülebilirliğin sağlanması, yeni yöntem, teknoloji ve kültürel uygulamaların üreticilere ulaştırılması, tarımsal mekanizasyon kullanımının artırılması, nadas alanlarının üretime kazandırılması, tarımsal üretim, tarım ve sanayi entegrasyonunu sağlayacak şekilde yönlendirilmesi, tarımsal faaliyetler sonucu ortaya çıkabilecek kirliliğin önlenmesi, bitkisel üretimde kullanılan girdilerin ve üretim teknolojilerinin kullanımının uygunluğunun belirlenmesi ve denetlenmesi, örtüaltı yetiştiriciliğin kayıt altına alınması, izlenmesi ve geliştirilmesi çalışmaları yürütülecektir. Ayrıca ülkemiz için önemli, stratejik ve arz açığı olan tarım ürünlerini öncelikle kendi kaynaklarımızdan karşılamak, desteklemelerin daha sağlıklı ve rasyonel dağılımını sağlamak hedeflenmektedir.

Alt Program Hedefi:

Bitkisel ürünlerin üretim alanının, üretim miktarının artırılmasına ve bitkisel ürünlerde fiyat değişimlerinin kontrol altına alınmasına katkı sağlanacaktır.

Performans Göstergeleri

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
1- Ayçiçeğinde kendine yeterlik oranı	Yüzde	59,6	66	60*	61	62	63

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Yeterlilik derecesi; bir bölgenin kullanılabilir üretiminin (iç üretim) o bölgenin talebini ya da yurt içi kullanımını ne ölçüde karşılayacak durumda olduğunu gösterir. Yağlık ayçiçeğinde 70 krş/kg olarak uygulanan fark ödemesi desteği 2023 yılı ürünü için 100 kr/kg' a çıkarılmıştır.

Hesaplama Yöntemi: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
2- Bitkisel üretim değerindeki artış (GSYH)	Yüzde	15	15	15	15	15	15

Göstergeye İlişkin Açıklama: Bitkisel üretimdeki faaliyet gösteren ekonomik birimler arasındaki mal ve hizmet akışının parasal ifadesidir ve ilgili yıldaki Bitkisel üretim değerinin bir önceki yıl değerine göre artış oranını ifade etmektedir. Bitkisel üretim değerindeki artışın izlenmesi ürün arzında sürdürülebilirliği sağlayacak politikalar üretilmesi için önemlidir.

Hesaplama Yöntemi: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verileri kullanılarak hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
3- Destek sağlanan bitkisel ürünlerde üretim artış oranı	Yüzde	9	1,2	1,5*	1,2	1,2	1,2

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: İlgili yılda destek sağlanan bitkisel ürünlerin hammadde halindeki üretim miktarının bir önceki yıldaki üretim miktarına göre artış oranını ifade etmektedir. Destek sağlanan bitkisel ürünlerde üretim artış oranı, ürün arzında sürdürülebilirliği sağlayacak politikalar üretilmesi için önemlidir.

Hesaplama Yöntemi: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan bitkisel üretim istatistikleri esas alınarak, Bakanlık tarafından destek sağlanan ürünlerin üretiminde bir önceki yıla göre hesaplanan değişim oranıdır.

Verinin Kaynağı: Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
4- İhraç edilen bitkisel ürün değeri	Milyon Dolar	7.652	10.800	10.800*	11.300	11.400	11.400

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2023 Yılı Genel Faaliyet Raporunda ve Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: İhraç edilen bitkisel ürünlerin dolar bazındaki değerini ifade etmektedir. Gösterge, bitkisel ürün ihracatının 2024 yılına kadar ihracatta sağlayacağı tahmini katma değerini öngörülmesine katkı sağlamaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verileri kullanılarak hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
5- İhraç edilen bitkisel ürün miktarı	Ton	6.756.269	7.400.000	7.400.000*	7.500.000	7.600.000	7.600.000

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Gösterge kapsamında ihraç edilen bitkisel ürün miktarı takip edilmekte olup toplam ihracat içerisindeki katkısına ilişkin değerlendirme imkanı sağlamaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verileri kullanılarak hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
6- İthal edilen bitkisel ürün değeri	Milyon Dolar	12.092	10.400	10.400*	10.700	10.800	10.800

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Gösterge kapsamında ithal edilen bitkisel ürün değeri takip edilmekte olup bitkisel ürünlerde arz talep dengesi de gözeticilerle, ithal ve ihraç edilen bitkisel ürünler arasında kıyaslama yapılmasına imkan sağlamaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verileri kullanılarak hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
7- İthal edilen bitkisel ürün miktarı	Ton	19.526.822	21.000.000	21.000.000*	21.000.000	21.000.000	21.000.000

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Gösterge kapsamında ithal edilen bitkisel ürün miktarı takip edilmekte olup temel anlamda üretim projeksiyonunun belirlenmesi amacıyla kullanılmaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verileri kullanılarak hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
8- İyi tarım uygulaması yapılan üretim alanı	Hektar	206.893	208.000	208.000*	212.000	232.000	271.000

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: İyi tarım uygulamaları kapsamında sertifikalandırılan alan takip edilmektedir.

Hesaplama Yöntemi: Sertifikalandırılan alanların toplamıdır.

Verinin Kaynağı: Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü (Yetkilendirilen Kontrol ve Sertifikasyon Kuruluşları)

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
9- Kaba yem üretimi	Milyon Ton	73,4	74	74*	74,5	75	75,5

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Bu gösterge ile kaliteli kaba yem üretim miktarı ölçülmektedir. Hedef kitle hayvancılık sektörüdür. Kaba yem üretim miktarı yıllık olarak hesaplanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Meralar, yem bitkisi üretimi vb. kaynaklardan elde edilen yıllık kaba yem miktarları toplanarak elde edilmektedir.

Verinin Kaynağı: Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, TÜİK
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
10- Kayıt altına alınan toplam bitki çeşidi sayısı (kümülatif)	Adet	18.145	19.593	19.593*	21.100	22.000	22.900

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Ülkemizde tohumluk ticaretine konu edilecek olan bitki türlerine ait çeşitlerin sayısının ölçümüdür. Yıl içerisinde kayıt altına alınan tüm bitki çeşitlerini kapsar. Hedef kitlesi tohumculuk sektörüdür. Bitkisel üretimde verimli, kaliteli ve üstün vasıflı çeşitlerin üretim planlaması ve takibinin sağlanması açısından fayda beklenmektedir. Verilerin temin edilmesi çeşit tescil başvurusu ile başlayıp tescil kaydı ile sonlanan bir süreci kapsadığından, raporlama işlemleri süreç sonuçlarına göre değişkenlik gösterebilir.

Hesaplama Yöntemi: Kamu ve özel sektör tohumculuk kuruluşlarının yıllık olarak kayıt altına aldıkları tohumluk çeşidi sayısının toplamıdır.

Verinin Kaynağı: Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, Tohumluk Tescil ve Sertifikasyon Merkez Müdürlüğü
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
11- Kota karşılığında gerçekleştirilen üretim (şeker)	Yüzde	93,8	100	91,4	100	100	100

Göstergeye İlişkin Açıklama: 4634 Sayılı Şeker Kanunu gereği yurt içi şeker talebinin Cumhurbaşkanlığı Makamınca belirlenen şeker kotalarına (A Kotası) karşılık olarak yapılan yurt içi üretim ile karşılanması amaçlanmaktadır. Şeker Fabrikalarından elde edilen A kotası karşılığı pancar şekeri (sakaroz) verileri ile hesaplanmaktadır. Yılı verisi, 1 Eylül'de başlayıp 31 Ağustos'ta tamamlanan pazarlama yılını içermektedir.

Hesaplama Yöntemi: Şeker Dairesi Başkanlığı, Şeker Fabrikaları
Verinin Kaynağı: Şeker Dairesi Başkanlığı, Şeker Fabrikaları
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
12- Kültürü yapılan tıbbi ve aromatik bitkilerin üretim miktarı	Bin Ton	416	420	420*	421	422	423

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Gösterge ile kültürü yapılan tıbbi ve aromatik bitkilerin üretim miktarı takip edilmekte olup, kültüre alınarak yetiştiriciliği yapılan ürünlerin yaygınlaştırılması ve tıbbi aromatik bitki tüketim bilincinin artmasına bağlı olarak üretimde artış öngörülmektedir.

Hesaplama Yöntemi: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)'te yer alan üretim rakamlarında yıllar itibarıyla ortaya çıkan artış ivmesi dikkate alınarak hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, TÜİK
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
13- Organik tarım faaliyeti yapılan üretim alanı	Hektar	310.584	364.000	311.000*	318.000	347.000	406.000

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Organik tarım kapsamında sertifikalandırılan alan takip edilmektedir.
Hesaplama Yöntemi: Sertifikalandırılan alanların hektar bazında toplamıdır.
Verinin Kaynağı: Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
14- Sertifikalandırılan fide/fidan üretim miktarı	Adet	230.000.000	300.000.000	280.000.000*	320.000.000	340.000.000	378.000.000

*İlgili veriler Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verileridir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Gösterge değeri yıllık olarak verilen sertifikalı fidan/fide üretim beyannamelerine istinaden sertifikalandırılan fidan/fide miktarını ifade etmektedir. Hedef kitlesi, ülkemizdeki fidan/fide üreticileri, ihraç eden kuruluşlar ve çiftçilerdir.
Hesaplama Yöntemi: Yıllık olarak üretimi yapılan sertifikalı fidan/fide miktarıdır. Sertifikasyon kuruluşlarında düzenlenen sertifika verilerine göre gösterge rakamları Ocak ayı itibariyle raporlanmaktadır.
Verinin Kaynağı: Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, Tohumluk Tescil ve Sertifikasyon Merkez Müdürlüğü, Karacabey Fidan ve Fide Test Merkezi Müdürlüğü
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
15- Sertifikalandırılan tohum üretim miktarı	Ton	1.361.000	1.500.000	1.500.000*	1.600.000	1.700.000	1.750.000

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Ülkemizde üretilen tohum miktarlarından tohum sertifikasyon süreci tamamlanıp sertifikalandırılan tohum miktarını ifade etmektedir. Hedef kitlesi, ülkemizdeki tohum üreticileri, yetiştiricileri ve kamu ve özel tohumculuk kuruluşlarıdır.
Hesaplama Yöntemi: Yıllık olarak üretimi yapılan sertifikalı tohum miktarıdır. Sertifikasyon kuruluşlarında düzenlenen sertifika verilerine göre gösterge rakamları takip eden yılın Mart ayı itibariyle raporlanmaktadır.
Verinin Kaynağı: Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, Kamu ve Özel Sertifikasyon kuruluşları
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
16- Tahıl ürünlerinde kendine yeterli oranı	Yüzde	80,3	90,2	90,2*	92	94	95,5

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Yeterlilik derecesi; bir bölgenin kullanılabilir üretiminin (iç üretim) o bölgenin talebini ya da yurt içi kullanımını ne ölçüde karşılayacak durumda olduğunu gösterir. Hububat grubu ürünlerinde 2023 yılı üretiminde yağışların yeterli olmasından kaynaklı verim artışı öngörüsü çerçevesinde artması beklenmektedir.
Hesaplama Yöntemi: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından hesaplanmaktadır.
Verinin Kaynağı: Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, TÜİK
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
17- Yağlı tohumlu bitkiler üretim miktarı	Milyon Ton	4,75	5,4	4,5*	4,55	4,6	4,75

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Yağlı tohumlu bitkiler grubundaki bitkisel ürünlerin üretim miktarındaki değişim takip edilecektir.

Hesaplama Yöntemi: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verileri kullanılarak hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
18- Yem bitkilerinde kendine yeterlik oranı	Yüzde	92,1	90	90*	91	91	92

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Gösterge ile yem bitkilerinde yeterlik oranı takip edilmekte olup üretilen kaba yemin yeterlik miktarının artırılması amaçlanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Yıllık olarak üretilen kaba yem miktarının, toplam hayvan varlığımızın beslenmesi için ihtiyaç duyulan tüketim miktarını karşılama oranıdır.

Verinin Kaynağı: Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Alt Program Kapsamında Yürütülecek Faaliyet Maliyetleri

Faaliyetler	2023 Bütçe	2023 Harcama Haziran	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
Bitkisel Üretimi Geliştirme Faaliyetleri	1.735.894.000	939.903.384	3.786.539.000	4.610.802.000	5.235.075.000
Bütçe İçi	1.735.894.000	939.903.384	3.786.539.000	4.610.802.000	5.235.075.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
Bitkisel Üretim Desteklenmesi	35.269.735.000	27.216.631.410	63.604.005.000	78.294.628.000	88.771.598.000
Bütçe İçi	35.269.735.000	27.216.631.410	63.604.005.000	78.294.628.000	88.771.598.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
T O P L A M	37.005.629.000	28.156.534.794	67.390.544.000	82.905.430.000	94.006.673.000
Bütçe İçi	37.005.629.000	28.156.534.794	67.390.544.000	82.905.430.000	94.006.673.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0

Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar:

Bitkisel Üretimi Geliştirme Faaliyetleri

Bitkisel ürünlerde yeni geliştirilen verimli ve üstün özellikli çeşitlerin üretime kazandırılması, üretimin, verimliliğin artırılması, sürdürülebilirliğin sağlanması, yeni yöntem, teknoloji ve kültürel uygulamaların üreticilere ulaştırılması, tarımsal mekanizasyonun artırılması, nadas alanlarının üretime kazandırılması, bitkisel üretimin, tarım ve sanayi sektörü ile entegrasyonu sağlayacak şekilde yönlendirilmesi, tarımsal faaliyetler sonucu ortaya çıkabilecek kirliliğin önlenmesi, bitkisel üretimde kullanılan girdilerin ve üretim teknolojilerinin kullanımının uygunluğunun belirlenmesi ve denetlenmesi, örtüaltı yetiştiriciliğin kayıt altına alınması, izlenmesi ve geliştirilmesi, seracılığa uygun bölgelerde altyapının geliştirilmesi çalışmaları proje bazlı olarak yürütülmektedir.

Bitkisel üretimde çeşidin kayıt altına alınması için yetkili resmi kuruluş tarafından kurulan FYD (Farklılık, Yeknesaklık ve Durulmuşluk) denemeleri ile çeşidin diğer kayıtlı çeşitlerden farklılığı, yeknesaklığı (çeşide ait tüm tohumlukların aynı özelliğe sahip olması) ve çeşidin özelliklerinin durulmuşluğu (yıldan yıla herhangi bir değişim göstermemesi) belirlenmektedir.

"Organik Tarımın Yaygınlaştırılması ve Kontrolü Projesi" kapsamında demonstrasyonlar, eğitim yayım faaliyetleri, tüketici bilinçlendirilmesi ve organik ürünlerin görünürlüğünün artırılmasına yönelik faaliyetler, organik tarımda ihtiyaç duyulan konularda yürütülen araştırma ve geliştirme faaliyetleri ve organik ürünlere güvenilirliğin artması amacıyla denetim faaliyetleri ile numune alımı faaliyetleri yürütülmektedir. "İyi Tarım Uygulamalarının Yaygınlaştırılması ve Kontrolü Projesi" kapsamında eğitim yayım faaliyetleri, tüketicinin bilinçlendirilmesi ve iyi tarım uygulamaları sertifikalı ürünlerin görünürlüğünün artırılmasına yönelik faaliyetler ve iyi tarım uygulamaları sertifikalı ürünlere güvenilirliğin artması amacıyla denetim faaliyetleri yürütülmektedir.

Şeker pancarında verimliliğin artırılarak şeker maliyetlerinin düşürülmesi amacıyla eğitim ve yayım faaliyetleri yapılacaktır. Teknolojik altyapı kullanarak nişasta bazlı şeker ve kristal şeker üretim ve arzının kotaya uygunluğu izlenecek ve denetlenecektir.

Bitkisel Üretim Desteklenmesi

"Havza Bazlı Destekleme Modeli" ile 945 havza bazında en uygun yetişen ürünler belirlenmiş olup, 21 ürün destekleme kapsamına alınmıştır. Diğer ürünlerin de Havza Bazlı Destekleme Modeli kapsamında değerlendirilmesine yönelik çalışmalar yürütülecektir.

Alt Program Adı: BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ KAYNAKLARININ KORUNMASI VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ**Gereke ve Açıklamalar**

Balıkçılık ve su ürünleri kaynaklarının korunması ve sürdürülebilirliği alt programı çerçevesinde; 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 410'uncu maddesi kapsamında denizlerde ve iç sularda sürdürülebilir balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliği ile avcılığın esaslarını belirlemek ve bunları teşvik etmek, balık barınakları ve balıkçılık altyapı tesisleri kurulması, işletilmesi ve denetlenmesine ilişkin usul ve esasları belirlemek ve denetimini yapmak, balıkçılık ve su ürünleri kaynaklarını korumak, koruma, üretim ve yetiştiricilik alanlarını belirlemek ve bu alanları zararlardan koruyacak tedbirleri almak, ithal ve ihraç edilecek balıkçılık ve su ürünleri ile girdilerine ilişkin esasları belirlemek, balıkçılık ve su ürünleri üretim kaynaklarının geliştirilmesi ve verimliliğin artırılması ile ilgili faaliyetlerde bulunmak, kontrol ve denetimleri yapmak ve yaptırmak, balıkçılık ve su ürünleri üretiminin ve verimliliğin artırılması için gerekli girdilerin tedarikine ilişkin tedbirleri almak, balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliğine uygun istihlal sahalarına ilişkin esasları belirlemek, istihlal vasıtalarının asgari vasıf ve şartlarını, kiralama ve kullanıma esaslarını belirlemek, balıkçılık ve su ürünleri üretim, geliştirme ve araştırma projeleri ile ilgili çalışmalar yapmak, balıkçılık ve su ürünleri avcılığı ve yetiştiriciliği ile ilgili bilgi sistemi oluşturmak, ülkemiz denizlerinde ve içsularında avcılık ve yetiştiricilik yoluyla gerçekleştirilen üretim faaliyetlerinin izlenmesi, su ürünleri üretimine ilişkin verilerinin elde edilmesi ve değerlendirilmesi görevleri yürütülmektedir.

Su ürünleri avcılığının sürdürülebilirlik ilkesi doğrultusunda yapılması ve su ürünleri yaşama alanlarının korunması büyük önem taşımaktadır. Bu kapsamda kaynakların korunması, su ürünleri üretiminin devamlılığını sağlamada belirleyici faktördür. Su ürünlerinin yaşam alanlarının ve kaynakların korunmasını, kullanım dengesi gözetilerek işletilmesini sağlamak amacıyla; su ürünlerinin avcılık miktarlarının izlenmesi, stoklar ve avlanılacak miktarlara ilişkin bilgi edinilmesi, türlere ilişkin yönetim planlarının hazırlanması, alıcı ortam izleme çalışmalarının yapılması ve ülkemiz balıkçıların uluslararası sularda avcılık yapabilme imkânlarının genişletilmesi amaçlanmaktadır.

Alt Program Hedefi:

Su ürünleri üretiminin ve bu ürünlerin ihracından elde edilen gelirin artırılması sağlanacak, üretime maddi destek sağlanması suretiyle üretim maliyetlerinin karşılanmasına katkı sağlanacak, balıkçılık ve su ürünleri kaynaklarının korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasına yönelik kontrol ve denetimler artırılabilecektir.

Performans Göstergeleri

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
1- Desteklenen su ürünleri üretim miktarı (kümülatif)	Ton	373.857	460.000	461.595	550.000	635.000	725.000

Göstergeye İlişkin Açıklama: Gösterge ile desteklenen su ürünleri miktarı takip edilmekte olup su ürünleri yetiştiriciliğinin desteklenmesi sonucunda üretimde artış yaşanması ve sürdürülebilir su ürünleri üretiminin devamlılığının sağlanması amaçlanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Su Ürünleri Yetiştiriciliği Destekleme Tebliğinde yer alan hükümleri sağlayan ve başvuruda bulunan üreticilerin ibraz ettiği belgeler kullanılmaktadır.

Verinin Kaynağı: Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
2- Su kaynaklarına bırakılan balık sayısı (kümülatif)	Milyon Adet	161,18	225,24	226,18*	296,18	371,18	451,18

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Balıklandırma ile doğal stokların artırılması ve nesli tehlikede olan su ürünleri stoklarının desteklenmesiyle üretim artışı sağlanması amaçlanmaktadır. Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne bağlı su ürünleri üretim tesislerinin Bakanlığımız Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü uhdesine geçirilmesine müteakip Akdeniz Su Ürünleri Araştırma, Üretim ve Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü'ne ilave olarak Adana, Amasya, Bolu, Elazığ, Edirne, İzmir, Şanlıurfa illerinde bulunan su ürünleri üretim tesislerinde yavru balık çalışmalarına başlanmış olup bu kapsamda hedef değerlerde artış yaşanmıştır.

Hesaplama Yöntemi: Gösterge değerinin hesaplanmasında su kaynaklarına bırakılan yavru balık sayısı kullanılmaktadır.

Verinin Kaynağı: Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
3- Su ürünleri avcılık kontrol ve denetim sayısı	Adet	164.165	150.000	150.500*	155.000	160.000	165.000

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Sürdürülebilir su ürünleri avcılığı ve kaynaklarının etkin ve dengeli kullanımını gözetmek amacıyla denetim mekanizmasının etkinliğinin yıllık ve dönemsel olarak değişkenliği izlenmektedir. Ayrıca yasa dışı av faaliyetlerinin yoğunlaştığı zamanlar ve dönemler ile sektörde gerçekleşen yenilikler gözlenmekte olup denetim altyapımızın geliştirilmesi konularında bu verilerden faydalanılmaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Bakanlığımız koordinesinde, ihbara ve program dahilinde periyodik olarak il müdürlüklerimizce deniz, içsular, karaya çıkış noktaları, balık halleri, nakil güzergahları, işleme ve değerlendirme tesisleri, soğuk hava depoları, toptan ve perakende satış yerlerinde yapılan denetim sayıları olarak hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü, Sahil Güvenlik Komutanlığı
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
4- Su ürünleri desteklerinden yararlanan sayısı (kümülatif)	Sayı	3.254	3.900	3.865	4.475	5.100	5.750

Göstergeye İlişkin Açıklama: Gösterge ile su ürünleri desteklerinden yararlanan su ürünleri yetiştiricilerinin sayısı takip edilmekte olup su ürünleri yetiştiriciliğinin desteklenmesi sonucunda üretimde artış yaşanması ve sürdürülebilir su ürünleri üretiminin devamlılığının sağlanması amaçlanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Su Ürünleri Yetiştiriciliği Destekleme Tebliğinde yer alan hükümleri sağlayan ve başvuruda bulunan üreticilerin ibraz ettiği belgeler kullanılmaktadır.

Verinin Kaynağı: Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
5- Su ürünleri ihracat tutarındaki artış oranı	Yüzde	13	10	10	10	10	10

Göstergeye İlişkin Açıklama: Gösterge, yılı su ürünleri ihracat tutarının bir önceki yıl ihracat tutarına göre artış oranını ifade etmektedir. Ülkemiz su ürünleri ihracatı konusunda net ihracatçı olup, su ürünleri üretiminin devamlılığının sağlanarak su ürünleri ihracatının artarak devam etmesi amaçlanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Su ürünleri ihracat tutarındaki artış oranı bir önceki yıl gerçekleşen su ürünleri ihracatındaki değişim miktarı kullanılarak hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü, TÜİK
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
6- Su ürünleri üretim miktarındaki artış oranı	Yüzde	15	15	15	5	5	5

Göstergeye İlişkin Açıklama: Gösterge, yılı su ürünleri üretim miktarının bir önceki yıl üretim miktarına göre artış oranını ifade etmektedir. Kaynakların koruma ve kullanım dengesi gözetilerek, sürdürülebilir su ürünleri üretiminin devamlılığının ve güvenli gıda arzının sağlanması amacıyla su ürünleri üretim miktarındaki artış takip edilmektedir.

Hesaplama Yöntemi: Su ürünleri yetiştiriciliği taleplerinin değerlendirilmesi sonucu üretim faaliyetine geçen tesislerin bir önceki yıla göre üretim miktarlarındaki değişim kullanılmaktadır.

Verinin Kaynağı: Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
7- Su ürünleri yetiştiricilik tesislerinde yapılan denetim sayısı	Adet	8.298	8.000	8.000*	8.500	8.750	9.000

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Su ürünleri yetiştiricilik tesislerinde yapılan denetimler ile kaynakların koruma ve kullanım dengesinin korunarak, sürdürülebilir su ürünleri üretiminin devamlılığının ve güvenli gıda arzının sağlanması amaçlanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Yetiştiricilik tesislerinde İl Müdürlükleri tarafından yapılan rutin ve rutin olmayan denetim sayılarıdır.

Verinin Kaynağı: Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
8- Sucul ekosistemlerden temizlenen atık av aracı miktarı	Metrekare	0	0	0	100.000	110.000	120.000

Göstergeye İlişkin Açıklama: Balıkçılık faaliyetleri esnasında istemli/istemli olarak sucul ekosistemlerde bırakılan hayalet ağların buldukları noktalardan uzaklaştırılarak insan kontrolü dışında gerçekleştirdikleri hayalet avcılığın ve oluşturdukları mikro ve makro düzeydeki kirliliğin engellenmesi amaçlanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Temizlenen ağların m² cinsinden miktarları kullanılacaktır.

Verinin Kaynağı: Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Alt Program Kapsamında Yürütülecek Faaliyet Maliyetleri

Faaliyetler	2023 Bütçe	2023 Harcama Haziran	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
Su Ürünleri Üretimini Geliştirme, Denetim ve Kontrol Faaliyetleri	1.618.259.000	948.520.229	4.225.216.000	5.217.148.000	6.000.478.000
Bütçe İçi	1.618.259.000	948.520.229	4.225.216.000	5.217.148.000	6.000.478.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
Su Ürünleri Üretimini Desteklenmesi	222.605.000	209.217.068	272.001.000	334.825.000	379.630.000
Bütçe İçi	222.605.000	209.217.068	272.001.000	334.825.000	379.630.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
T O P L A M	1.840.864.000	1.157.737.297	4.497.217.000	5.551.973.000	6.380.108.000
Bütçe İçi	1.840.864.000	1.157.737.297	4.497.217.000	5.551.973.000	6.380.108.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0

Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar:

Su Ürünleri Üretimini Geliştirme, Denetim ve Kontrol Faaliyetleri

Su ürünleri stoklarının korunması, sürdürülebilirliğinin sağlanması ve yasadışı avcılığın önlenmesi için denizlerde ve iç sularda karaya çıkış noktalarında, yol güzergâhlarında, toptan ve perakende satış yerlerinde, balık unu fabrikalarında ve işleme tesislerinde denetim faaliyetleri yapılacaktır.

Yetiştiricilik tesislerinde de yavru bırakma, hasat, işletme kayıtları, destekleme faaliyetleri denetlenecektir.

“Ulusal Balıkçılık Veri Toplama Programı” kapsamında; deniz ve iç su kaynaklarımızın üretim potansiyelleri, balıkçılık av gücü ve çabası, yetiştiricilik tesisleri ve kapasite bilgileri yanında su ürünleri avcılığı, yetiştiriciliği ve ticareti ile ilgili veriler toplanmakta ve değerlendirilmeler yapılmaktadır.

Su Ürünleri Üretimini Desteklenmesi

Bu faaliyet kapsamında su ürünleri üretiminde verimliliği, çeşitliliği ve kaliteyi yükseltmeyi, üretiminin kayıt altına alınmasını, su ürünleri kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı, tesislerin hijyen ve teknik altyapılarının geliştirilmesini, gıda güvenliğine katkı yapmayı, tarımsal ve kırsal kalkınmayı teşvik etmeyi, üretici örgütlerinin geliştirilmesine katkı sağlamak amaçlanmaktadır.

Su ürünleri yetiştiriciliğinin sürdürülebilirliğinin sağlanması için deniz ve iç sularda potansiyel alanların taşıma kapasitesi belirlenerek su ürünleri üretim alanlarımızın artırılması ve yatırımcılara üretim kolaylığı sağlanması için yetiştiricilik alanları belirlenmektedir.

Üretimi gerçekleştirilen yavru balıklarla uygun bulunan su kaynaklarında balıklandırma yapılmakta belli kaynaklarda izleme çalışmaları da yürütülmektedir.

Su ürünleri yetiştiricilik ürünlerinin üretiminin izlenebilirliği ve güvenilirliği, ulusal/uluslararası pazarlamada markalaşma ve su ürünleri tüketiminin artırılmasına katkı sağlanması amacıyla yetiştiricilik ürünlerinin etiketlenmesi için yetiştiricilerin teşvik edilmesi planlanmaktadır.

Ülke genelinde su ürünlerinin tüketimini teşvik etmek amacıyla etkinlikler ve faaliyetler düzenlenecektir. Balığın beslenmedeki önemi konusunda farkındalık oluşturmak için kamu spotu hazırlanacak ve ülkemizde kişi başına su ürünleri tüketimini artırmak amacıyla ülke genelinde çeşitli reklam, tanıtım vb. faaliyetler gerçekleştirilecektir.

Geleneksel kıyı balıkçılığının kayıt altına alınması ve desteklenmesi ile küçük ölçekli balıkçı gemileri ve bu gemilerde çalışan balıkçıların avlanma yöntemi, avlanılan ürün ve miktarlarının kayıt altına alınması ve geleneksel yöntemlerle avcılık yapan bu balıkçıların sosyo ekonomik durumlarına ilişkin verilerin toplanması, güncellenmesi ve periyodik olarak izlenmesi, sektörün yönetimine yönelik kısa, orta ve uzun vadeli programlar oluşturulmasını amaçlanmaktadır.

Balon Balığı avcılığının desteklenmesi ile ülkemiz karasularında yayılım gösteren yabancı istilacı balon balıklarının üzerinde av baskısı oluşturarak mevcut popülasyonlarının ve stok katılım oranlarının düşürülmesi, ülke balıkçılığının ve ekonomisinin uğrayacağı zararın azaltılması, sucul biyolojik çeşitliliğin ve stokların korunması, kaynakların sürdürülebilir ve rasyonel kullanımının sağlanması ve balon balıklarının ekonomiye kazandırılması amaçlanmaktadır.

Alt Program Adı: TARIMSAL ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME**Gerekçe ve Açıklamalar**

Tarımsal araştırma ve geliştirme alt programı çerçevesinde; 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 410'uncu maddesi kapsamında ulusal kalkınma planları doğrultusunda tarımsal araştırma ve geliştirme stratejilerini ve önceliklerini belirlemek amacıyla çalışmalar yapmak, projeler hazırlamak, hazırlatmak, uygulamak ve uygulamak, çeşit ve ırk geliştirmek, tescil ettirmek ve bunların nüve materyallerini üretmek, yerli gen kaynaklarını korumak ve geliştirmek, gen kaynaklarına erişim ve bunların yararının paylaşımını sağlamak; yetkilendirme, izleme ve denetleme çalışmalarını yapmak, tarımsal ürün piyasalarındaki ulusal ve uluslararası gelişmeleri izlemek, Bakanlığın görev alanına giren konularda araştırmalar yapmak ve yaptırmak, toprak ve su kaynaklarının geliştirilmesi ve rasyonel kullanımı amacıyla araştırmalar yapmak, Bakanlığa bağlı araştırma kuruluşlarının araştırma hedeflerini belirlemek ve bu kuruluşları denetlemek, hayvan ve bitki hastalıklarında kullanılan aşı, serum, biyolojik ve kimyasal maddeler ile koruma ilaçları hakkında ve bunların bileşimine giren etkili ve yardımcı maddeler konusunda araştırmalar yapmak, denizlerde ve iç sularda su ürünlerine ilişkin bilimsel araştırmalar yapmak ve yapılmasını desteklemek, gıda, yem ve mekanizasyon konusunda araştırmalar yapmak, ulusal ve uluslararası alanda araştırma-geliştirme faaliyetleri yürütmek ve bu kapsamdaki projeleri desteklemek görevleri yürütülmektedir.

Tarımsal kaynakları korumak, iyileştirmek, devamlılığını sağlamak, üretimde verim ve kaliteyi artırmaya yönelik yöntem ve teknolojiler geliştirmek, yaygınlaştırmak, tarım ürünlerine erişilebilirliği ve gıda güvencesini sağlamak hedeflenmektedir. İç ve dış pazarın talep ettiği yeni tür ve çeşitler ile modern teknolojiler sektöre kazandırılacak ve kitle yayım araçlarının desteği ile yaygınlaştırılacaktır. Böylece üretim, verim ve kalite artırılabilecek, ürün çeşitliliğine katkı sağlanacaktır. Çeşit zenginliği yaratılarak, pazara arz süresinin uzatılmasına, yüksek verimli ve kaliteli, sofralık ve teknolojik değerlendirmeye uygun, biyotik ve abiyotik streslere dayanıklı/tolerant yeni çeşitlerin ıslahına, sık dikime uygun bodur ve yarı-bodur anaç ıslahına, çevreye-dost yoğun bahçecilik tekniklerinin geliştirilmesine, hasat ve hasat sonrası ürün ve kalite kayıplarının azaltılması için yeni yöntemler geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.

Alt Program Hedefi:

Güvenilir gıda ve kaliteli tarım ürünlerine erişilebilirliği gerçekleştirmeye, tarımsal ve ekolojik kaynakların sürdürülebilir kullanımını sağlamaya, yerli gen kaynaklarını korumaya ve yeni çeşit geliştirmeye, alternatif mücadele metotlarını geliştirmeye yönelik araştırma ve geliştirme faaliyetleri yürütülecektir.

Performans Göstergeleri

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
1- Ar-ge faaliyetleri sonucu ıslah edilen tohumluk sayısı (kümülatif)	Adet	408	468	472	532	592	652

Göstergeye İlişkin Açıklama: Bitkisel üretim için geliştirilecek çeşit sayısını ifade eder. Tarla ve bahçe bitkilerinde sektörün ihtiyaçlarına göre yüksek verimli, kaliteli ve abiyotik-biyotik stres koşullarına dayanıklı yeni çeşitler geliştirilecektir. Yeni çeşitler ile ihracatın artırılması ve ekonomiye katkı sağlanması hedeflenmektedir. Olumsuz iklim ve toprak koşulları, alt yapı eksikliği (laboratuvar, arazi ekipman koşulları, personel istihdamı) hedefe ulaşılmasını etkileyen koşullardır.

Hesaplama Yöntemi:**Verinin Kaynağı:****Sorumlu İdare:**

Klasik ve modern ıslah teknikleri ile geliştirilen çeşit sayılarının toplamıdır.
Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü, Tohumluk Tescil ve Sertifikasyon Merkez Müdürlüğü
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
2- Arazi ve tohum gen bankalarında korunan bitki tohumu sayısı (kümülatif)	Adet	120.796	121.400	121.296*	121.796	122.296	122.796

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Koruma altına alınan tohum sayısındaki artış sayesinde genetik kaynaklarımızın koruma altına alınması, araştırmacılara Ar-Ge amaçlı kullanılması ve bu tohumların gelecek nesillere aktarılması amaçlanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi:**Verinin Kaynağı:****Sorumlu İdare:**

Koruma altına alınan tohum sayısı toplamıdır.
Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü (Tohum Gen Bankaları)
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
3- Bitki sağlığı araştırmalarında kimyasal mücadeleye alternatif yeni bir metot, teknik ve ürün geliştirilen ar-ge faaliyet sayısı (kümülatif)	Adet	15	18	18	21	24	27

Göstergeye İlişkin Açıklama: Gösterge ile ülkemizde mevcut zararlı organizmalarla mücadelede başta biyolojik mücadele olmak üzere alternatif mücadele metotlarının kullanılmasına öncelik vermek ve zirai mücadele ilaçlarının kullanımını asgariye indirmek suretiyle zirai mücadelenin ekonomik ve etkili bir şekilde yapılabilmesini sağlamak amaçlanmaktadır. Diğer taraftan pestisit kalıntısı olmayan güvenilir ürünler elde etmek, başta insan sağlığı olmak üzere çevreyi ve doğal dengeyi korumak da amaçlanmaktadır. Hedef kitle: üreticiler, üniversiteler, özel sektör, çiftçi örgütleri, vb. Göstergenin elde edilmesini iklim koşulları, bütçe, teknik eleman eksikliği, altyapı sorunları, laboratuvar malzeme ve cihazlarının eksikliği etkileyebilecektir.

Hesaplama Yöntemi: Uluslararası metotlar kullanılarak bilimsel araştırmaların yürütüldüğü laboratuvar, sera ve arazi çalışmaları sayıdır.

Verinin Kaynağı: Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
4- Bitkisel üretimde yürütülen ar-ge faaliyeti sayısı (kümülatif)	Adet	2.516	2.616	2.643*	2.723	2.803	2.883

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Mevcut genetik ve yerli kaynaklarımızda bulunan materyal değerlendirilerek, gerektiğinde yurt dışından gen havuzu için materyal temin ederek; hastalıklara dayanıklı ve farklı ekolojik koşullara uygun, üretici ve tüketici taleplerine cevap veren klasik ve modern ıslah yöntemleri kullanılarak geliştirilecek yeni çeşitlerle üretim ve pazarlama potansiyelini artırmak amaçlanmaktadır. Ayrıca bu projeler ile kalite, yetiştirme tekniği ve hasat sonrası fizyoloji çalışmaları da yapılarak geliştirilen çeşitlerden en yüksek fayda sağlanması amaçlanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Bitkisel üretim ve pazarlama potansiyelini artırmak için yürütülen Ar-Ge faaliyetlerinin toplam sayıdır.

Verinin Kaynağı: Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
5- Gıda ve yemde yürütülen ar-ge faaliyeti sayısı (kümülatif)	Adet	130	155	165*	207	234	259

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Gıda ve yem güvenilirliğini sağlamaya, kaliteli gıda ve yem üretimini artırmaya, geleneksel gıdaların endüstriyel üretimini teşvik etmeye, yeni ürünler geliştirmeye, gıda ve yem analizlerinde yeni metotların kullanımını yaygınlaştırmaya yönelik araştırma projeleri yapılarak gıda-yem sektörüne katkı sağlamak amaçlanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Enstitü Müdürlüklerimiz ile araştırma yetkisi bulunan Bakanlığımız Laboratuvar Müdürlüklerince gıda ve yem konularında yürütülen ve sonuçlandırılan Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü (TAGEM) projelerinin sayıdır.

Verinin Kaynağı: Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
6- Hayvancılıkta yürütülen ar-ge faaliyeti sayısı (kümülatif)	Adet	301	379	379	454	529	601

Göstergeye İlişkin Açıklama: Geliştirilen biyolojik ürün, teşhis metodu ve epidemiyolojisi tespit edilen hastalıkların sayısı ve ıslah proje sayıları ile ölçülmektedir. Amaç hayvan hastalıklarının erken teşhisi, ile hastalıklara karşı biyolojik ürünlerin geliştirilmesi ve hastalıkların epidemiyolojisini belirleyerek hayvan yetiştiriciliği yapan üreticilerin gelirlerini, hayvansal verim ve kaliteyi artırmaktır. Göstergeyi olumsuz etkileyen şartlar, hayvan hastalıkları, iklim, bütçe, uzman personel yetersizliği ve yetişmiş personelin kurum değişikliği yapmasıdır.

Hesaplama Yöntemi: Hayvan sağlığı alanında sonuçlanmış projelerden elde edilen biyolojik ürün, teşhis metodu ve epidemiyolojisi belirlenen hastalık sayısı ile hayvan yetiştirme, ıslah konularında yürütülen Ar-Ge faaliyetlerinin toplam sayısıdır.

Verinin Kaynağı: Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
7- Koruma altına alınan hayvansal gen kaynaklarının sayısı	Adet	25.996	30.500	31.737*	36.000	36.250	36.500

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Irk bazında halk elinde ve Bakanlığımıza bağlı 6 araştırma enstitüsünde mevcut hayvan sayılarının belirlenen sayının altına düşmesinin engellenmesi hedeflenmektedir. Nesli tehlike, tehdit altında olan ve korunması gereken ırklarımızın belirlenmesi, ülkemize özgü hayvan genetik kaynaklarının sayılarının artırılması ve tanımlanması, bu ırkların yetiştirici elinde olanların desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Bakanlığımıza bağlı 6 araştırma enstitüsü bünyesinde korunan ve halk elinde koruma altına alınan gen kaynaklarının sayısıdır.

Verinin Kaynağı: Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
8- Su ürünlerinde yürütülen ar-ge faaliyeti sayısı (kümülatif)	Adet	246	297	300*	347	402	454

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Su Ürünleri Araştırmaları kapsamında, Balıkçılık Yönetimi, Su Ürünleri Islah ve Yetiştiriciliği, Su Ürünleri Genetik Kaynakları, Kaynak Yönetimi ve Çevre olmak üzere dört farklı program altında su ürünleri sektörünün ihtiyacı olan konu başlıklarında yürütülen Ar-Ge faaliyeti sayısını ifade etmektedir.

Hesaplama Yöntemi: Yeni teklif edilen ve devam eden projelerin toplamından sonuçlanan projeler çıkarılarak hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
9- Toprak ve su kaynakları korumada yürütülen ar-ge faaliyeti sayısı (kümülatif)	Adet	315	323	307*	345	367	392

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Gösterge toprak ve su kaynaklarının korunması için yürütülen toplam proje sayısını (yeni teklif, devam, sonuç, bilgi) vermektedir. Toprak ve su kaynaklarının sürdürülebilir yönetimi çerçevesinde tarımsal sulama ve arazi ıslahı, bitki besleme ve toprak yönetimi, iklim değişikliği ve tarımsal ekoloji ile tarımsal mekanizasyon ve bilişim teknolojileri konularında ilgili paydaşlara uygulamada katkı sağlayacak Ar-Ge sonuçlarını aktarmak üzere yapılacak çalışmaları kapsamaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Toprak ve su kaynaklarının korunması için yürütülen toplam proje sayısıdır.

Verinin Kaynağı: Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Alt Program Kapsamında Yürütülecek Faaliyet Maliyetleri

Faaliyetler	2023 Bütçe	2023 Harcama Haziran	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
Tarımsal Araştırma ve Geliştirmenin Desteklenmesi	306.968.000	69.741.132	697.833.000	849.286.000	962.362.000
Bütçe İçi	306.968.000	69.741.132	697.833.000	849.286.000	962.362.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
Tarımsal Üretimde Araştırma ve Geliştirme Faaliyetleri	2.181.960.000	1.204.314.792	5.068.863.000	6.218.914.000	7.045.888.000
Bütçe İçi	2.181.960.000	1.204.314.792	5.068.863.000	6.218.914.000	7.045.888.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
T O P L A M	2.488.928.000	1.274.055.924	5.766.696.000	7.068.200.000	8.008.250.000
Bütçe İçi	2.488.928.000	1.274.055.924	5.766.696.000	7.068.200.000	8.008.250.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0

Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar:

Tarımsal Araştırma ve Geliştirmenin Desteklenmesi

Verim ve kaliteyi artırmak, yeni çeşit ırk ve teknoloji geliştirmek, genetik kaynakları korumak ve sürdürülebilir kullanımını sağlamak için Ar-Ge destek programı 2007 yılından beri uygulanmaktadır.

Bu kapsamda özel sektör, üniversite ve STK'ların Ar-Ge projeleri desteklenmektedir. Uygulanan projeler izlenmekte ve denetlenmektedir.

Tarımsal Üretimde Araştırma ve Geliştirme Faaliyetleri

Ülkemizde ekonomik öneme sahip bitkisel üretimdeki zararlı organizmalara karşı biyolojik ve biyoteknik mücadele için preparat veya tuzak geliştirilmesine yönelik projeler yapılacaktır.

Ülke genetik kaynaklarımızın kayıt altına alınması sağlanacaktır.

Hayvansal üretimde yüksek verimli ve kaliteli damızlıkların kullanılması suretiyle üretimi ve kaliteyi iyileştirmek, yeni metot ve teknolojiler ile ekolojilere uygun yetiştirme sistemleri geliştirmek, uluslararası rekabet gücünü artırmak için araştırmalar yapmak amaçlanmaktadır.

Araştırmalar ile aşılardan etkinlikleri artırılacak, hastalıklarının teşhisinde hızlı ve güvenilir metotlar geliştirilecek, epidemiyolojik araştırmalar ile hayvan hastalıkları mücadele stratejilerine katkı sunulacaktır.

Alt Program Adı: TARIM TEKNOLOJİLERİ VE BİLGİ SİSTEMLERİ**Gereke ve Açıklamalar**

Tarım teknolojileri ve bilgi sistemleri alt programı çerçevesinde; 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 410'uncu maddesi kapsamında tarımsal mekanizasyon konusunda politika ve stratejilerin belirlenmesi amacıyla çalışmalar yapmak, plan ve projeler hazırlamak ve uygulamaya aktarılmasını sağlamak, tarımsal mekanizasyon düzeyinin yükseltilmesi için gerekli çalışmaları yapmak, entegre idare ve kontrol sistemi dâhil olmak üzere, görev alanına giren konularda bilgi sistemleri kurmak, işletmek ve güncel tutmak görevleri yürütülmektedir.

Çevresel, sosyal ve ekonomik olarak sürdürülebilir, ülke insanının yeterli ve dengeli beslenmesinin yanı sıra arz talep dengesini gözeterek üretim yapısıyla uluslararası rekabet gücünü artırmış, ileri teknolojiye dayalı etkin bir tarım sektörü oluşturularak ihracatın ve verimlilik artışları yoluyla tarımsal katma değerin artırılması sağlanacaktır. Tarımda ileri teknoloji kullanımı ve mekanizasyonun yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar yapılması hedeflenmektedir. Kırsal alanda yaşam standartlarını yükseltmek ve üreticilerin sorunlarına çözüm bulmak için modern teknolojinin tarımsal üretim sürecine dâhil edilmesini sağlamak amaçlanmaktadır.

Alt Program Hedefi:

İklim değişikliğiyle uyumlu, modern makine kullanımı özendirilecek, ortak makine kullanımı yaygınlaştırılacak ve üretim planlamasına yönelik yapay zekâ uygulamaları geliştirilecektir.

Performans Göstergeleri

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
1- İklim dostu akıllı tarım teknoloji sistemleri kullanan işletme sayısı (Kümülatif)	Adet	0	0	0	40	150	275

Göstergeye İlişkin Açıklama: Eş finansman desteği (hibe uygulaması) kapsamında kaç işletmenin bu teknolojilere sahip olacağını gösterecektir.

Hesaplama Yöntemi: Yapılacak başvurulara bağlı olarak başarılı bulunan projelerin hibe almaya hak kazanan sayısı üzerinden hesaplanacaktır.

Verinin Kaynağı: Tarım Reformu Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
2- Tarımsal mekanizasyon araçlarına yönelik düzenlenen deney raporu sayısı	Adet	2.206	2.100	2.100*	2.200	2.300	2.500

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Tarımsal mekanizasyon araçlarının kredili satışına esas deney ve denetimlerle ilgili tebliğ kapsamında; Bakanlığımızca deney yapma yetkisi verilmiş olan kurumlar tarafından düzenlenen deney raporunu ifade eder.

Hesaplama Yöntemi: Bakanlığımızca deney kuruluşlarına sevki yapılması sonrasında hazırlanan deney raporları sayısı toplanarak hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Tarım Reformu Genel Müdürlüğü (Bakanlık tarafından yetkilendirilen Deney Kurumları)

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Alt Program Kapsamında Yürütülecek Faaliyet Maliyetleri

Faaliyetler	2023 Bütçe	2023 Harcama Haziran	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
Tarım Teknolojileri ve Bilgi Sistemleri Faaliyetleri	33.002.000	0	57.002.000	71.165.000	81.414.000
Bütçe İçi	33.002.000	0	57.002.000	71.165.000	81.414.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
T O P L A M	33.002.000	0	57.002.000	71.165.000	81.414.000
Bütçe İçi	33.002.000	0	57.002.000	71.165.000	81.414.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0

Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar:**Tarım Teknolojileri ve Bilgi Sistemleri Faaliyetleri**

Tarımsal mekanizasyon konusunda mevcut durum tespiti yapılacak, ardından yeni tarım teknolojilerinin kullanımı yaygınlaştırılacaktır. İklim dostu akıllı tarım teknolojilerinin mevcut durumunun belirlenmesi çalışması (TUCSAP projesi kapsamında) 81 ilde yapılacaktır. Çıkaracak rapor sonrasında hedef gruplara iklim dostu akıllı tarım teknolojileri konusunda eğitim ve farkındalık çalışmaları ile teknolojilerin tanıtımı yapılarak kullanımının yaygınlaşması sağlanacak ve yine proje kapsamında eş finansman (Hibe) ile de iklim dostu akıllı tarım teknolojilerine sahip olmaları desteklenecektir.

PROGRAM PERFORMANS BİLGİSİ

Bütçe Yılı: 2024

Program Adı: TOPRAK VE SU KAYNAKLARININ KULLANIMI VE YÖNETİMİ

Programı Yürüten İdare/İdareler: ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI, TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI, ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, TÜRKİYE SU ENSTİTÜSÜ

Program Koordinasyonundan Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Programın Amacı: Toprak ve su kaynaklarının etkin ve sürdürülebilir kullanımının sağlanması, iklim değişikliği, çölleşme ve erozyonla etkin mücadele edilmesi.

Anahtar Göstergeler

- 1- Sulama oranı
- 2- Tescil işlemleri tamamlanan arazi toplulaştırma alanı (Kümülatif)
- 3- Toplam su potansiyelinden yararlanılan miktar
- 4- Toprak kaybı önlenen kontrol altındaki alan büyüklüğü (kümülatif)
- 5- DSİ tarafından inşa edilen depolama tesislerinin su kapasitesi (kümülatif)
- 6- Sulamaya açılan brüt tarımsal alan (kümülatif)

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
1- Sulama oranı	Yüzde	69	68	68*	69	70	71

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2023 Yılı Genel Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: DSİ tarafından işletmeye açılan sulama alanlarında sulama oranının 2024 yılı sonunda yüzde 69'a çıkarılması hedeflenmekte olup gösterge ile izlenmektedir.

Hesaplama Yöntemi: Sulama yapılan alanın sulama yapılabilecek toplam alana oranı ile hesaplanmaktadır. Göstergenin verileri izleyen yılın Nisan ayında elde edilmektedir.

Verinin Kaynağı: Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
2- Tescil işlemleri tamamlanan arazi toplulaştırma alanı (Kümülatif)	Hektar	6.781.335	7.836.865	7.273.587*	7.876.407	8.340.637	8.912.672

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2023 Yılı Genel Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: DSİ Genel Müdürlüğünce arazi toplulaştırması yapılan alanın Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce kadastro kontrolü ve tapu tescili sonucu oluşan kısmı, hektar (ha) cinsinden arazi toplulaştırması yapılmış alan olarak gösterge ile takip edilmektedir. 2023 yılında 1.055.530 ha alanda arazi toplulaştırma tapu tescil çalışmalarının tamamlanması hedeflenmiş ancak 06.02.2023 tarihli depremlerden dolayı arazideki yaklaşık 2,33 metre ile 7 metre arasında kadastral kaymalar nedeniyle kadastro parsellerinin güncellenmesi gerektiğinden 563.278 ha sapma ile 2023 yılı gerçekleşme tahmini 492.252 ha olması beklenmektedir. 2024 yılında 602.820 ha arazi toplulaştırma tescil çalışmasının tamamlanması hedeflenmektedir.

Hesaplama Yöntemi: Arazi toplulaştırması tescili yapılan alan hektar olarak hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
3- Toplam su potansiyelinden yararlanılan miktar	Bin m ³	59.374.000	60.386.813	60.810.832*	62.645.000	64.693.000	67.022.000

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2023 Yılı Genel Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Toplam su potansiyelinden yararlanılan miktar, sulama, içme-kullanma ve sanayi suyu olarak kullanılmaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Gerçekleşmesi tamamlanan son yılın üzerine kümülatif olarak eklenmeler yapılmak suretiyle hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
4- Toprak kaybı önlenen kontrol altındaki alan büyüklüğü (kümülatif)	Bin Hektar	1.643,78	1.677,69	1.687,50*	1.726	1.766	1.806

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2023 Yılı Genel Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Erozyon, heyelan ve benzeri nedenlerle oluşan toprak kaybının azaltılması amacıyla havza bazında entegre ve katılımcı kalkınma modeli yaklaşımı esas alınarak yerel yönetimler, halk ve diğer ilgi gruplarıyla iş birliği çerçevesinde erozyonla mücadele edilmektedir.

Hesaplama Yöntemi: Toprak kaybı kontrol altına alınan alan büyüklüğü hektar olarak hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Orman Genel Müdürlüğü veri kayıt sistemi

Sorumlu İdare: ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
5- DSİ tarafından inşa edilen depolama tesislerinin su kapasitesi (kümülatif)	Milyon m ³	182.792,41	183.182,59	183.182,59*	190.751,83	190.951,80	191.782,01

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2023 Yılı Genel Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: DSİ tarafından inşa edilen depolama tesislerinin su kapasitesi normal su seviyesindeki depolama kapasitesi kümülatif milyon metreküp olarak takip edilmektedir.

Hesaplama Yöntemi: İnşa edilen depolama tesislerinin su kapasitesi normal su seviyesindeki depolama kapasitesi kümülatif milyon metreküp cinsinden hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
6- Sulamaya açılan brüt tarımsal alan (kümülatif)	Milyon Hektar	6,96	7,10	7,10*	7,23	7,37	7,52

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2023 Yılı Genel Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Sulamaya açılan alan kümülatif brüt milyon hektar olarak takip edilmektedir. 2.29 milyon hektar Mülga Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü ve halk sulamalarıdır. Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından sulamaya açılan alanlarla birlikte takip edilmektedir.

Hesaplama Yöntemi: Sulama tesisleri inşaatını müteakip açılan kümülatif brüt alan milyon hektar cinsinden hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI PERFORMANS BİLGİSİ

Bütçe Yılı:	2024
Program Adı:	TOPRAK VE SU KAYNAKLARININ KULLANIMI VE YÖNETİMİ
Alt Program Adı:	TOPRAK KAYNAKLARININ KORUNMASI, GELİŞTİRİLMESİ VE ETKİN KULLANIMI
Gereke ve Açıklamalar	

Toprak kaynaklarının korunması, geliştirilmesi ve etkin kullanımı alt programı çerçevesinde; 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 410'uncu maddesi kapsamında, toprağın korunması ve tabii kaynakların geliştirilmesi amacıyla; havza bütünlüğü esas alınarak, çölleşme ve erozyonla mücadele, çığ, heyelan ve sel kontrolü ile entegre havza ıslahı plan ve projelerini yapmak, yaptırmak, uygulanmasını izlemek, bu faaliyetlere proje bazında destek sağlamak, bu iş ve işlemlerle ilgili politika ve stratejilerin belirlenmesi amacıyla çalışmalar yapmak, ilgili kurum ve kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyon sağlamak, su havzalarının geliştirilmesine yönelik ulusal ve bölgesel düzeyde planlama yapmak, politika ve stratejilerin belirlenmesi amacıyla çalışmalar yapmak, tarımsal sulamada verimliliği artırmak, uygun sulama tekniklerinin kullanılmasını sağlamak, toprak kaynaklarını korumak, 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile verilen görevleri yapmak, arazi edindirme işlemlerini yapmak, tarımsal arazilerin parçalanmasını önlemek görevleri yürütülmektedir.

Toprağın korunması ve tabii kaynakların geliştirilmesi amacıyla; havza bütünlüğü esas alınarak, çölleşme ve erozyonla mücadele, çığ, heyelan ve sel kontrolü ile entegre havza ıslahı plan ve projeleri gerçekleştirilerek toprağın korunması ve tabii kaynakların geliştirilmesi ile sürdürülebilir refahın korunması sağlanacaktır. Arazi edindirme çalışmaları ile işletmelerin, arazi büyüklüğünün yeter geliri tarımsal arazi büyüklüğüne ulaştırılması sağlanacaktır. Ekonomik olarak sulanabilir tüm arazilerin modern tekniklerle sulanması için sulama tesisi inşaatları yapılacak tarımda suyun etkin ve verimli kullanılması sağlanacaktır. Erozyon, heyelan ve benzeri nedenlerle oluşan toprak kayıplarının kontrol altına alınması ve ıslah edilen mera alanlarının artırılması sağlanacaktır.

Alt Program Hedefi:

Erozyon, heyelan ve benzeri nedenlerle oluşan toprak kayıplarının kontrol altına alınması ve ıslah edilen mera alanlarının artırılmasını sağlamak.

Performans Göstergeleri

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
1- Arazi kullanım planlaması yapılan alan	Hektar	0	1.000.000	0*	1.000.000	2.000.000	2.000.000

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Arazi kullanım planları ile su potansiyeli, toprak veri tabanı ve haritaları esas alınarak toprağın niteliği, arazinin yeteneği ve diğer arazi özellikleri gözetilerek uygun arazi kullanım şekilleri belirlenecektir. Arazi kullanım planlaması çalışmaları kapsamında üretim potansiyeli yüksek, öncelikli korunması gereken tarım arazileri, mevcut ve potansiyel kullanım şekilleri ile arazi kullanım türleri belirlenmektedir.

Hesaplama Yöntemi: Proje bazlı yıllık arazi kullanım planlaması yapılan alan miktarıdır.
Verinin Kaynağı: Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
2- Detaylı toprak etüdü yapılan alan	Hektar	931.985	500.000	500.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000

Göstergeye İlişkin Açıklama: Detaylı toprak etütleri ile seri bazlı çalışılarak "ulusal toprak veri tabanı" çalışması tamamlanacaktır. Bu veri tabanında bulunan toprak haritaları, arazi ile ilgili her türlü planlama, proje ve karar aşamalarında bulunması gereken en önemli doğal kaynak araştırmalarıdır.

Hesaplama Yöntemi: Proje bazlı detaylı toprak etüdü yapılan alan miktarıdır.
Verinin Kaynağı: Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
3- Koruma altına alınan ova sayısı (kümülatif)	Adet	440	450	462*	465	475	500

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Tarımsal üretim potansiyeli yüksek, erozyon, kirlenme, amaç dışı veya yanlış kullanımlar gibi çeşitli nedenlerle toprak kaybı ve arazi bozulmalarının hızlı geliştiği ovalar, İl Toprak Koruma Kurullarından görüş alınarak Bakanlığın teklifi ve Cumhurbaşkanı Kararı ile büyük ova koruma alanı olarak belirlenir. Tarımsal bütünlük gözetilerek tarım arazilerinin korunması esas alınmaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Cumhurbaşkanlığı Kararı ile koruma altına alınan toplam ova sayısıdır.

Verinin Kaynağı: Tarım Reformu Genel Müdürlüğü Tarımsal üretim potansiyeli yüksek, erozyon, kirlenme, amaç dışı veya yanlış kullanımlar gibi çeşitli nedenlerle toprak kaybı ve arazi bozulmalarının hızlı geliştiği ovalar, İl Toprak Koruma Kurullarından görüş alınarak Bakanlığın teklifi ve Cumhurbaşkanı Kararı ile büyük ova koruma alanı olarak belirlenir. Tarımsal bütünlük gözetilerek tarım arazilerinin korunması esas alınmaktadır.

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Alt Program Kapsamında Yürütülecek Faaliyet Maliyetleri

Faaliyetler	2023 Bütçe	2023 Harcama Haziran	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
Toprağın ve Arazinin Korunması, Geliştirilmesi ve Etkin Kullanımı	457.757.000	262.019.211	1.266.251.000	1.562.410.000	1.792.859.000
Bütçe İçi	457.757.000	262.019.211	1.266.251.000	1.562.410.000	1.792.859.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
T O P L A M	457.757.000	262.019.211	1.266.251.000	1.562.410.000	1.792.859.000
Bütçe İçi	457.757.000	262.019.211	1.266.251.000	1.562.410.000	1.792.859.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0

Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar:

Toprağın ve Arazinin Korunması, Geliştirilmesi ve Etkin Kullanımı

Arazi kullanım planları yapılarak üretim potansiyeli yüksek, öncelikli korunması gereken tarım arazileri ile mevcut kullanım ve potansiyel kullanım şekilleri belirlenecektir. Bu kapsamda İl Müdürlükleri ile birlikte 1/25000 ölçekli çalışmalara başlanılmıştır. Türkiye topraklarının tüm özellikleri ile tanınması için detaylı toprak etütleri ile seri bazlı çalışılarak ulusal toprak veri tabanı oluşturulacaktır.

Alt Program Adı: SU KAYNAKLARININ KORUNMASI, İYİLEŞTİRİLMESİ, GELİŞTİRİLMESİ VE ETKİN KULLANIMI**Gereke ve Açıklamalar**

Su kaynaklarının korunması, iyileştirilmesi, geliştirilmesi ve etkin kullanımı alt programı çerçevesinde; 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 410'uncu maddesi kapsamında su kaynaklarının korunması, iyileştirilmesi ve kullanılmasına ilişkin politikaların belirlenmesi amacıyla çalışmalar yapmak, su kaynaklarının kıyı suları dahil olmak üzere koruma-kullanma dengesi gözetilerek, sucul çevrenin ekolojik ve kimyasal kalitesinin korunması ve geliştirilmesini sağlamak amacıyla havza bazında nehir havza yönetim planları hazırlamak, hazırlatmak, bütüncül nehir havzaları yönetimi ile ilgili mevzuat çalışmalarını yürütmek, su kaynaklarının korunması ve yönetimi ile ilgili uluslararası sözleşmeler ve diğer mevzuattan kaynaklanan süreçleri takip etmek, sınır aşan ve sınır oluşturan sulara ilişkin işleri ilgili kurumlarla işbirliği içinde yürütmek, ulusal su veri tabanı oluşturmak, su kirliliği açısından hassas alanları ve nitrata duyarlı hassas alanları tespit etmek ve izlemek, içme ve kullanma suyu arıtma tesislerinin tasarım esaslarını, normlarını ve kriterlerini belirlemek, projeleri onaylamaya yetkili kurum ve kuruluşları tespit etmek, tesisleri işletecek elemanların eğitimlerini temin etmek, sertifikalarını vermek, iklim değişikliğinin su kaynaklarına etkisi ile ilgili çalışmalar yapmak, havza bazında kirliliğin önlenmesi ile ilgili tedbirleri ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte belirlemek, değerlendirmek, güncellemek ve uygulamaların takibini yapmak, yer üstü ve yer altı sularının kalite ve miktarının korunmasına yönelik hedef, ilke ve alıcı ortam standartlarını ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte belirlemek, su kalitesini izlemek veya izletmek, taşkınlarla ilgili strateji ve politikaların belirlenmesi amacıyla çalışmalar yapmak ve ilgili mevzuatı ve taşkın yönetim planlarını hazırlamak, nehir havza yönetim planlarına uygun olarak sektörel bazda su kaynaklarının tahsislerine ilişkin gerekli koordinasyonu yapmak, toprak ve sulama suyu analiz laboratuvarlarının kuruluş esaslarını belirlemek; arazi, toprak, su kaynakları ile ilgili analizleri ve toprak, arazi ve su sınıflandırması yapmak, görevleri yürütülmektedir.

Taşkın ve kuraklığın olumsuz etkilerini kontrol altına almak, iklim değişikliğinin su kaynaklarına etkisini ve uyum faaliyetlerini belirlemek, yerüstü sularının kalite sınıflarını ve yeraltı sularının kalite ve miktar durumlarını belirlemek, suyun miktar ve kalite olarak korunması ve kullanılması için bütüncül planlamalar yapmak suretiyle su kaynaklarının sürdürülebilir yönetimine katkı sağlanacaktır. Su verimliliği seferberliği kapsamında kentsel, endüstriyel ve tarımsal maksatlı su kullanımlarında verimliliğin artırılması ve bilinçli su kullanımının yaygınlaştırılması ile su kaynaklarının sürdürülebilirliği sağlanacaktır. Taşkın Yönetim Planları ve Kuraklık Yönetim Planları hazırlanacak, suyun oluşturabileceği taşkın zararlarından yerleşim yerleri ve tarım arazilerinin korunması sağlanacaktır.

Ulusal ve uluslararası düzeyde eğitim programları yoluyla su sektöründe faaliyet gösteren kurumların kapasite gelişimlerine katkı sağlanacaktır. Su konusunda AR-GE faaliyetleri yürütülerek ve uluslararası kuruluşlarla işbirlikleri geliştirilerek ülkemizin küresel su meselelerinin çözümü için su konusundaki bilgi, tecrübe ve başarıları muhtelif platformlarda paylaşılacaktır.

Alt Program Hedefi:

Taşkın ve kuraklığın olumsuz etkilerini kontrol altına almak, yerüstü sularının kalite sınıflarını ve yeraltı sularının kalite ve miktar durumlarını belirlemek, suyun miktar ve kalite olarak korunması ve kullanılması için bütüncül planlamalar yapmak suretiyle su kaynaklarının sürdürülebilir yönetimine katkı sağlanacaktır.

Performans Göstergeleri

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
1- İçme suyu koruma planı yapılan havza sayısı (kümülatif)	Adet	24	25	25	30	40	50

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Koruma planı sayısı öncesinde performans göstergesi olarak dikkate alınırken; bazı koruma planlarında (özel hükümlerde) birden fazla içme suyu havzası için tedbirler hazırlandığından koruma planı sayısı yerine süreç içerisinde koruma planı hazırlanan havza sayısının dikkate alınması gerekliliği hasıl olmuştur. İçme suyu kaynaklarının kirlenmesinin önlenmesi ve sürdürülebilir kullanımının sağlanabilmesi için havzaya özgü koruma esasları ve koruma alanlarının belirlenmesi maksadıyla öncelikli havzalarda hazırlanan içme suyu koruma planı yapılan havza sayısıdır.

Hesaplama Yöntemi:

Tamamlanan içme suyu koruma planı yapılan havza sayısıdır

Verinin Kaynağı:

Su Yönetimi Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
2- Kuraklık yönetim planı tamamlanan havza sayısı (kümülatif)	Adet	15	25	25	25	25	25

Göstergeye İlişkin Açıklama: 2022 yılsonu itibarıyla; ülkemizin 15 havzasında (Kuzey Ege, Küçük Menderes, Batı Akdeniz, Burdur, Akarçay, Antalya, Konya, Doğu Akdeniz, Van Gölü, Fırat-Dicle, Gediz, Büyük Menderes ve Seyhan, Ceyhan, Asi) kuraklık yönetim planları hazırlanmıştır. 2023 yılı içinde 8 havzada (Meriç-Ergene, Marmara, Susurluk, Sakarya, Batı Karadeniz, Kızılırmak, Yeşilirmak ve Doğu Karadeniz havzaları) Kuraklık Yönetim Planı çalışmaları tamamlanmış olup 2 havzada (Aras ve Çoruh) çalışmalar devam etmektedir. 2023 yılı sonuna kadar 25 havzanın tamamında Kuraklık Yönetim Planının hazırlanması hedeflenmektedir. Kuraklık yönetim planları ile muhtemel kuraklık risklerinin olumsuz etkilerinin azaltılması ve kuraklık problemlerinin çözümüne yönelik olarak kuraklık öncesinde, esnasında ve sonrasında iyileştirme ve müdahale etme gibi çalışmaların planlanması ve yönlendirilmesi sağlanacaktır.

Hesaplama Yöntemi: Kuraklık yönetim planı tamamlanan havza sayısıdır.
Verinin Kaynağı: Su Yönetimi Genel Müdürlüğü
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
3- Nehir havza yönetim planı yapılan havza sayısı (kümülatif)	Adet	11	12	12	12	18	22

Göstergeye İlişkin Açıklama: Nehir Havza Yönetim Planları ile havzalardaki yerüstü ve yeraltı suyu kaynakları su kütleleri bazında incelenmekte, su kütlelerinin üzerindeki noktasal, yayılı ve hidromorfolojik tüm baskı ve etkiler ile izleme çalışmaları sonucu suyun miktar ve kalite durumları belirlenmektedir. Tüm su kütlelerinde iyi su durumuna ulaşılması amacıyla alınması gerekli tedbirler ve maliyetler ortaya konulmakta, ekonomik analiz ve modelleme çalışmaları yapılarak önceliklendirilen tedbirlerin uygulama dönemleri belirlenmektedir.

Hesaplama Yöntemi: Tamamlanan Nehir Havza Yönetim Planı sayısıdır
Verinin Kaynağı: Su Yönetimi Genel Müdürlüğü
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
4- Sektörel su tahsis planı yapılan havza sayısı (kümülatif)	Adet	6	11	11	11	19	20

Göstergeye İlişkin Açıklama: Ulusal Havza Yönetim Stratejisi çerçevesinde Sektörel Su Tahsis Planları ile sektörler arasında kuraklık koşullarının dikkate alınarak su paylaşımının geleceğe yönelik olarak planlanması ve her sektörün ihtiyacı olan suyun planlı bir şekilde karşılanması amaçlanmaktadır. Ayrıca iklim değişikliğinin su kaynaklarına etkisi de dikkate alınarak 5 farklı kuraklık durumunda (normal, hafif, orta, şiddetli ve çok şiddetli kuraklık) her bir alt havza bazında su potansiyeli belirlenerek sektörlerin öngörülen kuraklıktan en az şekilde etkilenmesi sağlanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Tamamlanan Sektörel Su Tahsis Planı sayısıdır.
Verinin Kaynağı: Su Yönetimi Genel Müdürlüğü
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
5- Su kaynaklarında araştırma faaliyetleri sayısı (kümülatif)	Adet	27	28	29	30	30	31

Göstergeye İlişkin Açıklama: Su kaynaklarında yapılan araştırma faaliyetlerini kapsamaktadır. Hedef kitle, ilgili birimler ile kamu kurum ve kuruluşlarıdır.

Hesaplama Yöntemi: Su kaynaklarında tamamlanan araştırma faaliyet sayısıdır.

Verinin Kaynağı: Su Yönetimi Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
6- Su verimliliği çalışmaları sayısı (kümülatif)	Adet	3	6	158*	168	179	188

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Su kullanımında verimlilik esaslı planlama yapılarak, su kullanımının optimize edilmesi gerekmektedir. Gösterge, kentsel, endüstriyel tarımsal maksatlı su kullanımlarında verimliliğin artırılması için yürütülen projeler ile hazırlanan sektörel rehber dokümanlar, eylem planları, eğitimler ve raporları içermekte olup su verimliliğine ilişkin yürütülen çalışmaların sayısı ölçülmektedir.

Hesaplama Yöntemi: Tamamlanan su verimliliği çalışma sayısıdır.

Verinin Kaynağı: Su Yönetimi Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
7- Suyun miktar ve kalitesinin izlendiği nokta sayısı (Kümülatif)	Sayı	0	0	0	1.562	1.736	2.614

Göstergeye İlişkin Açıklama: Su kütlelerinin mevcut durumunun tespit edilebilmesi maksadıyla gözetimsel, operasyonel ve korunan alan izleme noktalarında kimyasal, biyolojik, hidromorfolojik izleme ve saha çalışmaları yapılmaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Havza İzleme Programları çerçevesinde suyun kalite ve miktar açısından izlendiği nokta sayısıdır.

Verinin Kaynağı: Su Yönetimi Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
8- Taşkın yönetim planı tamamlanan havza sayısı (kümülatif)	Adet	23	24	24	24	25	25

Göstergeye İlişkin Açıklama: Taşkın Yönetim Planı ile taşkın riski ön değerlendirmesi, tehlike haritaları ve risk haritalarının çıktıları kullanılarak, taşkın öncesi, anı ve sonrasında yapılması gereken çalışmaların, alınacak önlemlerin ve yatırımların yönlendirilebilmesi ile farkındalığın artırılarak can ve mal kayıplarının asgari seviyeye indirilmesi hedeflenmektedir.

Hesaplama Yöntemi: Taşkın yönetim planı tamamlanan havza sayısıdır.

Verinin Kaynağı: Su Yönetimi Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
9- Yeraltı suyu kütlerinin kalite ve miktar durumu belirlenen havza sayısı (kümülatif)	Adet	12	12	12	12	18	18

Göstergeye İlişkin Açıklama: Yeraltı su kütlelerinde yapılan araştırma faaliyetlerini kapsamaktadır. Hedef kitle; ilgili birimler, kamu kurum ve kuruluşlarıdır.

Hesaplama Yöntemi: Tamamlanan araştırma faaliyetlerinin çalışıldığı havza sayısıdır.

Verinin Kaynağı: Su Yönetimi Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
10- Yerüstü ve yeraltı sularında nitrat izlemesi yapılan istasyonlarda analizlerin gerçekleştirilme oranı	Yüzde	95	90	90*	90	90	90

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Yerüstü ve yeraltı su kaynaklarında tarımsal kaynaklı kirlilik izlemesi yapılan aktif istasyonlardan alınan ve nitrat bilgi sistemine kayıt edilen numune sayısının, alınması planlanan numune sayısına oranını ifade eder. İzleme çalışmaları Bakanlık tarafından hazırlanan izleme programı çerçevesinde yürütülecektir.

Hesaplama Yöntemi: Nitrat bilgi sistemine kayıt edilen numune sayısının, alınması planlanan numune sayısına oranlanmasıyla bulunmaktadır.

Verinin Kaynağı: Tarım Reformu Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Alt Program Kapsamında Yürütülecek Faaliyet Maliyetleri

Faaliyetler	2023 Bütçe	2023 Harcama Haziran	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
Su Kaynaklarına İlişkin Yürütülen Faaliyetler	216.782.000	48.271.002	394.170.000	492.746.000	558.850.000
Bütçe İçi	216.782.000	48.271.002	394.170.000	492.746.000	558.850.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
T O P L A M	216.782.000	48.271.002	394.170.000	492.746.000	558.850.000
Bütçe İçi	216.782.000	48.271.002	394.170.000	492.746.000	558.850.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0

Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar:

Su Kaynaklarına İlişkin Yürütülen Faaliyetler

Yerüstü su kaynaklarının mevcut kullanımı ve su kalitesini etkileyen noktasal ve yayılı kirletici baskı unsurları ortaya konulacak ve izleme çalışmalarından faydalanılarak su kalite durumu tespit edilecektir. Kirlenmiş veya kirlenme tehdidi altında bulunan yerüstü su kaynakları için Eylem Planları hazırlanacak ve takibi yapılacaktır.

Tarımsal kaynaklı nitrat kirliliğinin tespiti amacıyla yerüstü ve yeraltı sularında izleme çalışmaları yürütülecektir. 25 nehir havzasında belirlenmiş olan nitrate hassas bölgelerde, bu bölgelere özgü tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan kirliliği önlemek amacıyla hazırlanan nitrat eylem planlarının uygulanmasına yönelik çalışmalar yürütülecektir.

Sularda tarımsal kaynaklı nitrat kirliliği ve çevre dostu tarımsal uygulama tekniklerinin yaygınlaştırılması amacıyla eğitim ve bilinçlendirme faaliyetleri yürütülecektir.

Bireysel sulama sistemlerinin desteklenmesi ile sulama suyunun etkin kullanımı artırılabilecek, birim alandan daha fazla ürün/gelir elde edilerek çiftçilerin refah seviyesi yükseltilecektir.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI PERFORMANS BİLGİSİ

Bütçe Yılı:	2024
Program Adı:	TURİZMİN GELİŞTİRİLMESİ
Alt Program Adı:	DOĞA TURİZMİ
Gerekçe ve Açıklamalar	

Doğa turizmi alt programı çerçevesinde; 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 410'uncu maddesi kapsamında milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanları ve sulak alanların tespiti, bunlardan Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca tescil edilenlerin korunması, geliştirilmesi, tanıtılması, yönetilmesi, işletilmesi ve işlettilmesi ile ilgili işleri yürütmek ve denetlemek, 09/08/1983 tarihli ve 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu ile verilen görevleri yürütmek, orman ve orman rejimine tabi yerlerde tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanları ile sulak alanların ve benzeri koruma alanlarının tescil ve ilanını yapmak görevleri yürütülmektedir.

Korunan alanların kaynak değerlerinin sürdürülebilirliğinin sağlanması, korunan alanlardan elde edilen gelirlerin artırılması ve tabiatın korunmasına yönelik bilincin geliştirilmesi amacıyla; ülke genelinde Doğa Turizmi Master Planları, Uygulama Eylem Planları ve İllerin Doğa Turizm haritaları hazırlanmıştır. Hazırlanan eylem planları doğrultusunda belirlenen faaliyetlerin hayata geçirilmesi hedeflenmektedir. Korunan alanlarda planlama, proje uygulama ve izleme süreçleri etkin olarak yürütülerek doğal kaynakların sürdürülebilirliğine ve turizmin çeşitlendirilmesine katkı sağlanacaktır. Korunan alanlar ve civarında yaşayan halka yönelik alternatif gelir kaynakları oluşturmak üzere destek faaliyetleri yapılacaktır.

2873 sayılı Milli Parklar Kanunu'na tabi korunan alanların yönetiminde en etkili araç alan özelinde hazırlanan korunan alan planlarıdır. Bu kapsamda bu alanların etkin bir şekilde korunması ve yönetilmesi amacıyla milli parklar için uzun devreli gelişme planları, tabiat parkları için gelişme planları ve tabiat anıtı ile tabiatı koruma alanları için de yönetim planları yapılacaktır.

Korunan alan planları hazırlandıktan sonraki aşama bu planlarda öngörülen uygulamaların onaylı projelerle gerçekleştirilmesidir. Bu kapsamda Milli Parklar Kanunu'na göre ilan edilen ve yönetilen milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanlarında hazırlanan planlara uygun projelendirme çalışmaları yapılacaktır.

Hâlihazırda 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu çerçevesinde belirlenen ve yönetilen; milli park, tabiat parkı, tabiatı koruma alanı ve tabiat anıtı sayısı ve alanı her geçen yıl artış göstermektedir. Artan ziyaretçi sayısına bağlı olarak korunan alanlara gelen ziyaretçilere yönelik alt ve/veya üst yapı tesisi ihtiyacı gündeme gelmektedir. Bu ihtiyacı karşılamak amacıyla milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanlarında ziyaretçi merkezi, yönetim merkezi, tabiat eğitim merkezi vb. destek üniteleri ve tesisler yapımına yönelik süreçler yürütülecektir.

Sulak alanlarda ziyaretçi merkezi giriş-kontrol ünitesi, kuş gözlem üniteleri, bilgilendirme ve yönlendirme tabelaları, yağmur barınakları, manzara seyir terasları vb. destek üniteleri gibi tesislerin yapılması hedeflenmektedir.

Yönetim Etkinliğinin İzlenmesi Aracı (METT-Management Effectiveness Tracking Tool) korunan alanlarda gerçekleştirilen uygulamaların korunan alan yönetimine etkilerini ortaya koymak amacıyla kullanılmaktadır. Bu kapsamda korunan alanlarda gerçekleştirilen uygulamalar sonrasında yönetim etkinliğindeki artışlar düzenli olarak izlenecektir.

Alt Program Hedefi:

Korunan alanlarda planlama, proje uygulama ve izleme süreçleri etkin olarak yürütülecek ve turizmin çeşitlendirilmesine katkı sağlanacaktır.

Performans Göstergeleri

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
1- Doğa turizmi eylem planı kapsamında düzenlenen faaliyet sayısı (adet) (kümülatif)	Adet	1.498	1.858	1.858*	2.358	2.858	3.458

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Korunan alanlarda yürütülen faaliyetler ile toplumun tabiat turizmine ilgisi artırılabilecektir. Korunan alanlara gelen ziyaretçi sayısı artırılarak ekonomik fayda sağlanacaktır. Hedef kitlesi, korunan alan ziyaretçileridir.

Hesaplama Yöntemi: Doğa Turizmi Master Planları kapsamında düzenlenen faaliyet sayısıdır.

Verinin Kaynağı: Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
2- Korunan alan plan sayısı (kümülatif)	Adet	446	476	476	501	526	551

Göstergeye İlişkin Açıklama: Korunan alanların etkin bir şekilde korunması ve yönetilmesi amacıyla milli parklar için uzun devreli gelişme planları, tabiat parkları için gelişme planları ve tabiat anıtı ile tabiatı koruma alanları için de yönetim planları yapılmaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Korunan alanlarda yönetim etkinliğinin güçlendirilmesi amacıyla hazırlanan "Uzun Devreli Gelişme Planı", "Gelişme Planı" ve "Yönetim Planı" sayısıdır.

Verinin Kaynağı: Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
3- Korunan alan yönetim etkinliğinin izlenmesi (METT) rapor sayısı (kümülatif)	Adet	422	452	452	482	512	542

Göstergeye İlişkin Açıklama: Sunulan hizmetlerin kalitesini artırmak, hizmet standartlarını yükseltmek ve verimliliği artırmaya yönelik faaliyetler neticesinde yenilikçi ve şeffaf bir yönetim anlayışı geliştirilerek vatandaşın memnuniyetinin artırılması amacıyla Korunan Alanların Yönetim Etkinliğinin İzlenmesi (METT) uygulamaları periyodik olarak yapılmaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Korunan Alanlara Yönelik Yönetim Etkinliğinin İzlenmesi (METT) için hazırlanan rapor sayısıdır.

Verinin Kaynağı: Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
4- Korunan alan ziyaretçi sayısı	Milyon Adet	60,95	46	46*	46,5	47	47,5

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Korunan alanlara gelen ziyaretçi sayısında her yıl önemli bir artış görülmektedir. Alanlara gelen ziyaretçilerin memnuniyet düzeyinin artırılması amacıyla, ziyaretçilerin beklentileri ve talepleri dikkate alınarak hizmet kalitesinin yükseltilmesi yönünde çalışmalar yapılmaktadır. Artan hizmet kalitesi ile birlikte artan ve düzenli olarak ölçülüp kayıt altına alınan ziyaretçi sayılarını ifade etmektedir.

Hesaplama Yöntemi: Bölge müdürlükleri tarafından tespit edilen ve yılsonu itibarıyla korunan alanlara gelen toplam ziyaretçi sayısıdır.

Verinin Kaynağı: Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
5- Korunan alanlarda hazırlanan proje sayısı (kümülatif)	Adet	519	584	584	649	719	789

Göstergeye İlişkin Açıklama: Korunan alanların etkin yönetimi amacıyla ziyaretçilere yönelik temel hizmet ve tesisler için hazırlanan projeleri ifade eder.

Hesaplama Yöntemi: Milli Parklar Kanunu kapsamındaki korunan alanlarda yönetim planlarına uygun olarak hazırlanan imar planı, mimari ve peyzaj projeleri vb. projelerin toplam sayısıdır.

Verinin Kaynağı: Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
6- Ziyaretçilere yönelik alt ve/veya üst yapı tesisi yapılan korunan alan sayısı (kümülatif)	Adet	703	783	783	873	953	1.033

Göstergeye İlişkin Açıklama: Korunan alanlara olan ilginin artışına bağlı olarak gerek bu alanların etkin korunması ve yönetimi gerekse ziyaretçilere yönelik bazı hizmetlerin sunulabilmesi için temel hizmet ve tesisler ile gerekli makine teçhizat donanımının sağlanması gerekmektedir. Korunan alanların etkin korunması ve yönetimi için hazırlanan ziyaretçi merkezleri, tanıtım birimleri, giriş kontrol üniteleri, büfe, kuş gözlem kuleleri, tabiat eğitim merkezleri, yağmur barınakları, manzara seyir terasları vb. ziyaretçilere yönelik yapılan alt ve üst yapı tesislerini ifade eder.

Hesaplama Yöntemi: Milli Parklar Kanunu kapsamında yönetilen alanlardan ziyaretçi merkezi, yönetim merkezi, doğa eğitim merkezi vb. tesis ve destek üniteleri yapılan korunan alan sayısı toplamıdır.

Verinin Kaynağı: Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Alt Program Kapsamında Yürütülecek Faaliyet Maliyetleri

Faaliyetler	2023 Bütçe	2023 Harcama Haziran	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
Ekoturizm ve Doğa Turizminin Geliştirilmesi Faaliyetleri	301.718.000	192.769.359	787.976.000	968.242.000	1.146.409.000
Bütçe İçi	301.718.000	192.769.359	787.976.000	968.242.000	1.146.409.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
Korunan Alanların Etkin Yönetimine Yönelik Faaliyetler	950.790.000	370.893.758	1.854.697.000	2.311.631.000	2.609.170.000
Bütçe İçi	950.790.000	370.893.758	1.854.697.000	2.311.631.000	2.609.170.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
T O P L A M	1.252.508.000	563.663.116	2.642.673.000	3.279.873.000	3.755.579.000
Bütçe İçi	1.252.508.000	563.663.116	2.642.673.000	3.279.873.000	3.755.579.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0

Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar:

Ekoturizm ve Doğa Turizminin Geliştirilmesi Faaliyetleri

Doğa Turizminin geliştirilmesi amacıyla 81 ilin doğa turizm master planları ve uygulama eylem planları ile doğa turizmi faaliyet haritaları hazırlanmıştır. Ayrıca ziyaretçilerin 81 ildeki doğa yürüyüşü, bisiklet, dağ bisikleti, dağcılık, jeep ve foto safari, tarih ve kültür rotaları, alanlardaki etkinlikler, korunan alanlardaki tesisler (çadır/karavan kamp alanları, kır lokantası, orman köşkeri, otel, idare ziyaretçi ve tanıtım merkezleri vb.) hakkında bilgi edinebilmeleri için web/mobil uygulamaları aracılığı ile doğa turizmi bilgi sistemleri oluşturulmuştur. Sistemimiz ekotaban.tarimorman.gov.tr web adresi ve uygulama marketlerinde bulunan "ekotaban" uygulaması ile halkımızın hizmetine açılmıştır.

Doğa Turizmi Stratejisi Eylem Planı kapsamında Milli Park, Tabiat Parkı, Tabiatı Koruma Alanı, Tabiat Anıtı, Sulak Alanlar, Yaban Hayatı Geliştirme Sahaları gibi korunan alanlarda gerçekleştirilecek doğa turizminde, ziyaretçi sayılarının ve ziyaretçilere verilen hizmet kalitesinin artırılması için faaliyetler belirlenmiş olup, yıllık planlar halinde uygulanmaktadır. Taşra birimlerimiz tarafından gerçekleştirilmekte olan faaliyetler düzenli olarak izlenmektedir. 2024-2026 yılları arasında yapılması planlanan tüm doğa turizmi faaliyetlerinde de Doğa Turizmi Stratejisi Eylem Planı göz önünde tutulacaktır.

Doğa Turizmi faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi maksadıyla, korunan alanlarımızdaki doğa turizmi faaliyetlerinin görünürlüğü ve erişilebilirliğinin artırılması, sanal tur çekimleri gerçekleştirilmesi ve ekotaban sistemine entegre edilmesi planlanan faaliyetler arasındadır. Eylem Planı kapsamında korunan alanlarımızda görüntüleme sistemi kurulması birden çok amaç için öngörülmüştür. Bu amaçlardan en önemlisi korunan alanlarımızdaki ziyaretçi sayısının belirlenmesidir. Korunan alanlarımızın ziyaretçi potansiyelinin belirlenmesi, korunan alanlarımızın ihale sürecinde kurumsal anlamda gelirimizin önemli oranda artırılmasına katkı sağlayacaktır. Kurulacak izleme sistemleri ile doğa turizmi kapsamına giren kuş göçü izleme ve yaban hayatı gözlem faaliyetleri kapsamında korunan alanlarımızın kaynak değeri olan koruma altındaki hedef türlerimizin de izlenmesi ve kamera yayınlarının canlı yayın izlemesi şeklinde düzenlenmesi hedeflenmektedir. Böylece özellikle bazı alanlarımızda göç dönemi izleme, yuva izleme gibi faaliyetler gerçekleştirilecek; böylece korunan alanlarımıza olan ilgi ve ziyaretçi sayısının artırılması sağlanacaktır.

Aynı zamanda sulak alanlarda alt ve üst yapı hizmet tesislerinin yapımı, gerekli araç ve gereçlerin temini, alan yönetimini destekleyici projeler, ziyaretçi merkezleri, tanıtım birimleri, giriş kontrol üniteleri, büfe, kuş gözlem kulesi, peyzaj düzenlemesi, yağmur barınakları, manzara seyir terasları vb. yapılar, korunan alanlar için yönlendirme, bilgilendirme, uyarı-ikaz levha ve tabelaları vb. çalışmaları yapılacaktır. Böylece korunan alanlarımıza olan ilgi ve ziyaretçi sayısının artırılmasına bağlı olarak ekoturizme katkı sağlanacaktır.

Korunan Alanların Etkin Yönetimine Yönelik Faaliyetler

2873 sayılı Milli Parklar Kanunu'na tabi korunan alanların yönetiminde en etkili araç alan özelinde hazırlanan korunan alan planlarıdır. Bu kapsamda bu alanların etkin bir şekilde korunması ve yönetilmesi maksadıyla milli parklar için uzun devreli gelişme planları, tabiat parkları için gelişme planları ve tabiat anıtı ile tabiatı koruma alanları için de yönetim planları yapılacaktır.

Korunan alanlara yönelik planlama çalışmaları sonrasında hazırlanan planlara uygun ziyaretçi merkezi, yönetim merkezi, tabiat eğitim merkezi, destek üniteleri vb. tesislere yönelik mimari ve peyzaj projeleri hazırlanacaktır. Hazırlanan projelere uygun olarak işaretlenen tur güzergahlarının alanlara aplikasyonu, alan yönetimini destekleyici ziyaretçi merkezleri, tanıtım birimleri, giriş kontrol üniteleri, büfe, kuş gözlem kuleleri, tabiat eğitim merkezleri, yağmur barınakları, manzara seyir terasları vb. yapılar ile korunan alanlar için yönlendirme, bilgilendirme, uyarı-ikaz levha ve tabelaları vb. yapılarak korunan alanların temsil ve tanıtımına yönelik faaliyetler gerçekleştirilecektir. Aynı zamanda korunan alanlardaki mevcut yapı ve tesislerin yönetim, güvenlik, hizmet, temizlik vb. konularda iyileştirme çalışmaları yapılacak ve gerekli makine teçhizat donanımı sağlanacaktır.

Korunan Alanların Yönetim Etkinliğinin izlenmesi (METT-Management Effectiveness Tracking Tool) uygulamalarına milli parklar ile tabiat parklarında devam edilecektir.

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI PERFORMANS BİLGİSİ

Bütçe Yılı:	2024
Program Adı:	TÜKETİCİNİN KORUNMASI, ÜRÜN VE HİZMETLERİN GÜVENLİĞİ VE STANDARDİZASYONU
Alt Program Adı:	GIDA GÜVENİRLİĞİ
Gereke ve Açıklamalar	

Gıda güvenirliliği alt programı çerçevesinde; 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 410'uncu maddesi kapsamında güvenilir gıda ve yem arzını sağlamak, bu amaçla politikalar oluşturulması amacıyla çalışmalar yapmak ve uygulamayı denetlemek, gıda ve gıda ile temasta bulunan madde ve malzemelerin üretim, işleme ve pazarlama ile ilgili süreçlerin her aşamasındaki izlenebilirliğine yönelik esasları belirlemek, gıda ve gıda ile temasta bulunan madde ve malzemeleri üreten iş yerlerinin niteliklerini ve bunlara ilişkin izin ve kayıt esaslarını belirlemek, bunların izin ve kayıt işlemlerini yapmak, bu iş yerlerini gıda siciline kaydetmek, üretim ve satış yerlerinin kontrol ve denetimlerini yapmak veya yaptırmak, gıda ve yemler ile gıdayla temasta bulunan madde ve malzemelerin giriş ve çıkış gümrük kapılarını, ilgili kurumların görüşlerini alarak tespit ve ilan etmek; veteriner sınır kontrol noktalarını ve bunların çalışma esaslarını belirlemek, yem ve yem katkı maddelerinin tescili, satışı ve denetimi ile ilgili esasları belirlemek ve denetlemek, yem ve yem katkı maddelerinin üretimini ve satışını yapan işletmelerin onay verme esaslarını belirlemek ve onay verme işlemlerini yapmak, görevleri yürütülmektedir.

Birincil üretim de dahil olmak üzere gıda ve yemlerin üretiminden tüketimine kadar geçirdiği tüm aşamalarda güvenirliliğinin sağlanması ile tüketici sağlığının en üst düzeyde korunması önem arz etmektedir. Gıda ve yem resmi kontrollerinin etkin olarak gerçekleştirilmesiyle, insan ve hayvan sağlığı ile tüketici menfaatinin en üst seviyede korunması için güvenilir gıda arzının sağlanması ve sektörde haksız rekabetin önlenmesi amaçlanmaktadır. Gıda ve yem güvenirliliği alanındaki olası risklerin tespiti yapılarak bu konularda uluslararası standartların gözetildiği, bağımsız, tarafsız, şeffaf ve bilimsel esaslara göre yürütülen risk değerlendirmesi çalışmalarına devam edilmesi hedeflenmektedir. Güvenilir gıda konusunda tüm taraflarla işbirliği yapılması, güvenilir gıda bilincinin toplumun tüm kesimlerince benimsenmesi son derece önemlidir. Bu açıdan tüketicilerin de gıdaları güvenilir bir şekilde nasıl tüketeceklerini bilmeleri ve bu yönde bilinçlendirilmeleri hedeflenmektedir.

Bu kapsamda öncelikle gıda arz güvencesinin sağlanması, arz güvencesinin yanında gıda güvenirliliğini sağlamaya yönelik faaliyetler ile gıda ve yem resmi kontrol hizmetlerinin etkinliğinin artırılması, gıda güvenirliliğine ilişkin doğru ve güncel bilgi sunulmasına yönelik tedbirler alınması ve gıda güvenirliliğine yönelik uygulamaların geliştirilmesi çalışmaları yürütülecektir.

Alt Program Hedefi:

Gıda ve yem resmi kontrol hizmetlerinin etkinliği artırılabacak, gıda güvenirliliğine ilişkin doğru ve güncel bilgi sunulmasına yönelik tedbirler alınacak, gıda güvenirliliğine yönelik uygulamalar geliştirilecektir.

Performans Göstergeleri

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
1- Biyogüvenlik mevzuatı kapsamında yemlere yönelik yıllık yurtiçi denetim sayısı	Adet	0	0	0	1.200	1.250	1.300

Göstergeye İlişkin Açıklama: Yıllık yem kontrol planı doğrultusunda, yem işletmelerinde risk esaslı olarak Biyogüvenlik Mevzuatı kapsamında denetimler yapılmakta ve denetimler Gıda Güvenliği Bilgi Sistemine (GGBS) işlenmektedir. Ayrıca, ülkemize ithal edilen GDO'lu soya fasulyesi ve ürünleri ile GDO2lu mısır ve ürünlerinde yurt içinde yapılan izleme ve numune alma denetimleri yapılmaktadır. Ölçüm olarak elde edilen denetim sayısı, planlanan denetim sayısı ile karşılaştırılır. Böylece Yem İşletmelerinde planlanan denetim sayısına uygunluğu kontrol edilerek denetimin etkinliği sağlanır. Denetim sayıları ile sonraki yıllar denetim planları revize edilebilir.

Hesaplama Yöntemi: Yıllık yem kontrol planı doğrultusunda, yem işletmelerinde yapılan denetimler sonucunda, Gıda Güvenliği Bilgi Sisteminden alınan raporlar ile hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
2- Denetim yapılan ürünlerde gıda kodeksine uygun olmayan ürün oranı	Yüzde	9,98	10	10*	10	10	10

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Denetim yapılan ürünlerde gıda kodeksine uygun olmayan ürün oranını ifade eder.

Hesaplama Yöntemi: Yurt içinde gıda işletmelerinin resmi kontrollerinde alınan numunelerden gıda kodeksine uygun olmadığı tespit edilenlerin alınan toplam numune sayısına oranıdır.

Verinin Kaynağı: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
3- Gıda işletmelerinde yapılan resmi kontrol sayısı	Adet	1.329.824	1.200.000	1.200.000*	1.250.000	1.300.000	1.350.000

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Gıda işletmelerinde gerçekleştirilen resmi kontroller ile gıda güvenilirliğinin sağlanması amaçlanmaktadır. Göstergenin hedef kitlesi tüketicilerdir.

Hesaplama Yöntemi: İl müdürlükleri tarafından yürütülen resmi kontrollerin toplamıdır.

Verinin Kaynağı: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü (İl Tarım ve Orman Müdürlükleri)

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
4- Hasat öncesi pestisit denetimi yapılan üretim yeri sayısı	Adet	110.060	118.000	17.300*	18.000	18.500	19.000

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Belirlenen hedefler doğrultusunda yapılan üretim yeri denetimleri ile riskli görülen ürünlerde ve bölgelerde iç ve dış ticaret açısından sağlıklı ürün temini, kalıntının önlenmesi hedeflenmektedir. Denetimler yıllık oluşturulan program çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. (Gösterge 2024 yılından itibaren yıllık olarak izlenmeye başlanmış olup 2022 gerçekleşme ve 2023 planlanan değerleri kümülatif diğer değerler yıllıktır.)

Hesaplama Yöntemi: Gösterge ile yıllık denetim sayısındaki artış ölçülmek istenmektedir. Gösterge değerinin hesaplanması üretim alanlarında hasat öncesi dönemde yapılan pestisit denetim sayısıdır.

Verinin Kaynağı: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü (İl Tarım ve Orman Müdürlükleri)

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
5- Yem işletmelerinde yapılan yıllık hijyen denetimi sayısı	Adet	0	0	0	17.000	17.000	17.000

Göstergeye İlişkin Açıklama: Yıllık yem kontrol planı doğrultusunda, yem işletmelerinde risk esaslı olarak hijyen denetimleri yapılmakta ve denetimler Gıda Güvenliği Bilgi Sistemine (GGBS) işlenmektedir. Ölçüm olarak elde edilen denetim sayısı, planlanan denetim sayısı ile karşılaştırılır. Böylece yem işletmelerinde planlanan denetim sayısına uygunluğu kontrol edilerek denetimin etkinliği sağlanır. Denetim sayıları ile sonraki yıllar denetim planları revize edilebilir.

Hesaplama Yöntemi: Yıllık yem kontrol planı doğrultusunda, yem işletmelerinde yapılan hijyen denetimleri sonucunda, Gıda Güvenliği Bilgi Sisteminden (GGBS) alınan raporlar ile hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Alt Program Kapsamında Yürütülecek Faaliyet Maliyetleri

Faaliyetler	2023 Bütçe	2023 Harcama Haziran	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
Gıda Güvenilirliğini Sağlamaya Yönelik Faaliyetler	1.689.141.000	1.034.082.728	4.656.336.000	5.876.614.000	6.660.215.000
Bütçe İçi	1.689.141.000	1.034.082.728	4.656.336.000	5.876.614.000	6.660.215.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
Yem Güvenilirliğini Sağlamaya Yönelik Faaliyetler	341.157.000	249.836.209	1.019.473.000	1.246.561.000	1.435.422.000
Bütçe İçi	341.157.000	249.836.209	1.019.473.000	1.246.561.000	1.435.422.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
T O P L A M	2.030.298.000	1.283.918.937	5.675.809.000	7.123.175.000	8.095.637.000
Bütçe İçi	2.030.298.000	1.283.918.937	5.675.809.000	7.123.175.000	8.095.637.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0

Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar:

Gıda Güvenilirliğini Sağlamaya Yönelik Faaliyetler

Gıda işletmelerinde gıda güvenilirliğinin sağlanması amacıyla kontroller gerçekleştirilecektir. Resmi kontrollerde Türk Gıda Kodeksine uygun faaliyet gösterilip gösterilmediğinin tespitine yönelik numuneler alınacaktır.

Yem Güvenilirliğini Sağlamaya Yönelik Faaliyetler

Yem işletmeleri, güvenilir yem arzını sağlamak amacıyla risk esaslı olarak hazırlanan yıllık kontrol planı kapsamında denetlenecektir.

Alt Program Adı: BİTKİ SAĞLIĞI, HAYVAN SAĞLIĞI VE REFAHI**Gereke ve Açıklamalar**

Bitki sağlığı, hayvan sağlığı ve refahı alt programı çerçevesinde; 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 410'uncu maddesi kapsamında hayvan kimlik sistemini kurmak ve hayvan hareketlerini kontrol etmek, canlı hayvan, bitki, hayvansal ve bitkisel ürünler ile gıda ve yemin dış ticareti ile ilgili sağlık şartlarını belirlemek, sınır kontrol noktalarını ve bunların çalışma esaslarını belirlemek ve yürütmek, bitki, hayvan, gıda ve yem güvenilirliğini gözeterek tüketiciyi ve halk sağlığını korumak amacıyla tedbirler almak, hayvan refahını sağlamaya yönelik çalışmalar yapmak, hayvan ve bitki sağlığı ile gıda ve yem konusunda faaliyet gösteren laboratuvarların belgelendirilmesine yönelik esasları belirlemek ve bunları denetlemek, hayvansal ürünlerin işlenmesi ve pazarlanmasına ilişkin kontrol ve takip işlemlerini yapmak ve buna ilişkin esasları belirlemek, hayvan hastalıkları ile mücadele ve hayvan sağlığı hizmetlerini yürütmek ve buna ilişkin esasları belirlemek, hayvan sağlığında kullanılan tedavi edici ve koruyucu maddeler ile bunların etken ve yardımcı maddelerinin imal, satış, taşıma ve muhafaza şartlarını tespit ve ilan etmek, hayvan sağlığı, teşhis ve tedavi hizmetleri ile ilgili faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlar ile hayvan satış, kesim ve eğitim yerleri ve barınaklara ilişkin esasları belirlemek, bitki sağlığını korumak, bitki hastalıkları ve zararlıları ile mücadele etmek ve buna ilişkin esasları belirlemek, bitki pasaport sistemini kurmak, bitki ve bitkisel ürün hareketlerini kontrol etmek, bitkisel korumada kullanılan ürünlerin norm ve özellikleri ile onay verilmesine ilişkin esasları belirlemek, onay verme ve kontrol işlemlerini yapmak, bitki ve hayvan sağlığı ile gıda ve yem güvenliğini sağlamak amacıyla risk yönetimi esaslarını belirlemek, risk değerlendirmesi yapmak ve risk iletişimini sağlamak, hayvan ve bitki sağlığının korunması ile gıda ve yem kontrolünde görevlendirilecek personelin niteliklerini, çalışma usul ve esaslarını belirlemek görevleri yürütülmektedir.

Güvenilir gıda arzını esas alan hayvan sağlığı uygulamaları yoluyla; insan ve çevre sağlığını korumak, hastalık ve zararlılardan dolayı oluşacak ekonomik kayıpları azaltarak arzulan üretim seviyelerine ulaşmak, hayvan refahını korumak, üreticilerin gelir seviyelerini artırmak, ulusal ve uluslararası ticareti kolaylaştırmak amaçlanmaktadır.

Bitkisel üretimde çevreye duyarlı bitki sağlığı tedbirlerinin alınması, hayvan hastalık ve zararlıları ile ilgili mücadele hizmetlerinin geliştirilmesi, veteriner sağlık ürünlerinin kalite ve etkinliklerinin artırılması ve hayvan refahını korumaya yönelik tedbirler alınması amaçlanmaktadır.

Bitkisel üretimde kalitenin artırılması, ürün kayıplarının önlenmesi, üretim maliyetlerinin düşürülmesi, çevre ve insan sağlığına duyarlı üretim tekniklerinin geliştirilerek uygulamaya aktarılması amaçlanmaktadır.

Bitkisel üretimde zararlı organizmalarla mücadelede alternatif yöntemlerden biyolojik ve biyoteknik mücadele uygulayan üreticilere destek verilmekte olup bunun yanında zararlı organizmalar ile mücadelede çevre dostu olan biyolojik, fiziksel, mekanik ve kültürel mücadeleler başta olmak üzere entegre zararlı yönetimi (IPM - Integrated Pest Management) uygulamaları yaygınlaştırılarak güvenilir gıda arzına katkı sağlanacaktır.

Özellikle taze meyve ve sebzelerde pestisit kullanımı nedeniyle oluşan kalıntının önlenmesi, iç tüketim ve dış ticarete bu konuda oluşabilecek risklerin ortadan kaldırılması amacıyla birincil üretim alanlarında pestisit denetim uygulamalarının geliştirilmesi hedeflenmektedir. Hatalı pestisit kullanımının denetlenmesi ve bitkisel üretimde bitki koruma ürünlerinin etiket bilgilerine göre kullanımının sağlanması amacıyla, ilgili mevzuat çerçevesinde hasat öncesi pestisit denetimi faaliyetleri yürütülecektir.

Bakanlığımızca ruhsatlandırılmış bulunan bitki koruma ürünleri ile zirai mücadele alet ve makinelerinin üretim yerleri (işletmeler) ve satış yerleri (bayiler) denetlenecektir. Ruhsatlı bitki koruma ürünleri ile zirai mücadele alet ve makinelerinin piyasada aktif olarak bulunanlardan numune alınarak ruhsata esas özellikleri ile piyasaya arz edilip edilmediği analiz ve deneylerle kontrol edilecektir.

Alt Program Hedefi:

Bitkisel üretimde çevreye duyarlı bitki sağlığı tedbirleri alınacak, hayvan hastalık ve zararlıları ile ilgili mücadele hizmetleri geliştirilecek, veteriner sağlık ürünlerinin kalite ve etkinlikleri artırılabacak, hayvan refahını korumaya yönelik tedbirler alınacaktır.

Performans Göstergeleri

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
1- 2019-2023 dönemi denetlenen bitki koruma ürünleri sayısının piyasada bulunan bitki koruma ürünleri sayısına oranı (kümülatif)	Yüzde	80,06	100	100	0	0	0

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Piyasada bulunan ruhsatlı bitki koruma ürünlerinin, ruhsatına esas özelliklerinde sapma olup olmadığının tespiti için her yıl analizler ve denetimler yapılmaktadır. Denetlenen bitki koruma ürünleri sayısının piyasada bulunan bitki koruma ürünleri sayısına oranını ifade eder. (Performans göstergesi kümülatif olup, 5 sene içerisinde bitki koruma ürünlerinin %100'ü denetlenecek şekilde plan yapılmaktadır.) İkinci 5 yıllık denetim süreci 2024 yılı itibarıyla %20 hedefi ile başlayacaktır.

Hesaplama Yöntemi:

Denetlenen (analiz edilen) bitki koruma ürünü sayısının piyasada bulunan bitki koruma ürünlerine oranlanması ile hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı:

Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
2- 2019-2023 dönemi denetlenen zirai mücadele alet ve makineleri işletme sayısının toplam işletme sayısına oranı (kümülatif)	Yüzde	80,31	100	100	0	0	0

Göstergeye İlişkin Açıklama: Zirai mücadele alet ve ekipmanı üretimi yapan işletmeler, standartlara ve Bakanlıkça verilen ruhsatnamelere uygun üretim yapıp yapmadıklarının tespiti amacıyla kontrol edilecektir. Denetlenen zirai mücadele alet ve ekipmanları işletme sayısının toplam işletme sayısına oranını ifade eder. (*Performans göstergesi kümülatif olup, 5 sene içerisinde zirai mücadele alet ve makineleri işletmelerinin %100'ü denetlenecek şekilde plan yapılmaktadır. İkinci 5 yıllık denetim süreci 2024 yılı itibarıyla %20 hedefi ile başlayacaktır.

Hesaplama Yöntemi: Denetlenen zirai mücadele alet ve makineleri işletme sayısının toplam işletme sayısına oranıdır.
Verinin Kaynağı: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
3- 2024-2028 dönemi denetlenen bitki koruma ürünleri sayısının piyasada bulunan bitki koruma ürünleri sayısına oranı (kümülatif)	Yüzde	0	0	0	20	40	60

Göstergeye İlişkin Açıklama: Piyasada bulunan ruhsatlı bitki koruma ürünlerinin, ruhsatına esas özelliklerinde sapma olup olmadığının tespiti için her yıl analizler ve denetimler yapılmaktadır. Denetlenen bitki koruma ürünleri sayısının piyasada bulunan bitki koruma ürünleri sayısına oranını ifade eder. Performans göstergesi kümülatif olup, 5 sene içerisinde bitki koruma ürünlerinin %100'ü denetlenecek şekilde plan yapılmaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Denetlenen (analiz edilen) bitki koruma ürünü sayısının piyasada bulunan bitki koruma ürünlerine oranlanması ile hesaplanmaktadır.
Verinin Kaynağı: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
4- 2024-2028 dönemi denetlenen denetlenen zirai mücadele alet ve makineleri işletme sayısının toplam işletme sayısına oranı (kümülatif)	Yüzde	0	0	0	20	40	60

Göstergeye İlişkin Açıklama: Zirai mücadele alet ve ekipmanı üretimi yapan işletmeler, standartlara ve Bakanlıkça verilen ruhsatnamelere uygun üretim yapıp yapmadıklarının tespiti amacıyla kontrol edilecektir. Denetlenen zirai mücadele alet ve ekipmanları işletme sayısının toplam işletme sayısına oranını ifade eder. Performans göstergesi kümülatif olup, 5 sene içerisinde zirai mücadele alet ve makineleri işletmelerinin %100'ü denetlenecek şekilde plan yapılmaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Denetlenen zirai mücadele alet ve makineleri işletme sayısının toplam işletme sayısına oranıdır.
Verinin Kaynağı: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
5- Biyolojik ve biyoteknik mücadele uygulama alanı	Bin Dekar	0	0	0	220	225	230

Göstergeye İlişkin Açıklama: Gösterge ile bitki sağlığında kimyasal mücadeleye alternatif biyolojik ve biyoteknik mücadelenin yaygınlaştırılması hedeflenmektedir. Hedef kitle çiftçilerdir.

Hesaplama Yöntemi: Biyolojik-biyoteknik mücadele uygulaması yapılan ve destekleme verilen uygulama alanı toplamıdır. Tarım Bilgi Sistemi (TBS) üzerinden alınan onaylı icmaller esas alınmaktadır.
Verinin Kaynağı: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü (İl Tarım ve Orman Müdürlükleri)
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
6- Denetlenen bitki koruma ürünü üretim yerlerinin toplam üretim yeri sayısına oranı	Yüzde	35,18	35	35	35	35	35

Göstergeye İlişkin Açıklama: Bitki koruma ürünü üretim tesislerinin kalitesinin artırılması ve Bakanlıkça verilen üretim izinlerine uygun üretim yapıp yapmadıklarının belirlenmesi amacıyla, söz konusu üretim tesisleri her yıl yukarıda verilen yüzdeler oranlarında denetlenir.

Hesaplama Yöntemi: Denetlenen bitki koruma ürünü üretim yerleri sayısının toplam üretim yerlerine oranlanması ile hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
7- Denetlenen veteriner sağlık ürünleri sayısının piyasada bulunan veteriner sağlık ürünleri sayısına oranı	Yüzde	0	0	0	5	5	5

Göstergeye İlişkin Açıklama: Piyasada bulunan ürünlerin kalite standartlarının ürün dosyasına uygunluğu kontrol edilerek piyasa gözetiminin sağlanması hedeflenmektedir.

Hesaplama Yöntemi: Pazarlama izni almış piyasada bulunan veteriner sağlık ürünlerinin, denetlenen veteriner sağlık ürünleri sayısına oranıdır.

Verinin Kaynağı: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü (İl Tarım ve Orman Müdürlükleri)
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
8- Denetlenen veteriner tıbbi ürün üretim yerlerinin sayısı	Adet	50	40	40*	35	35	35

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Mevzuatlar gereği veteriner tıbbi ürün üreten ve kontrol eden tesislerin uygunluğunun tespiti amacıyla rutin denetimler yapılmaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Veteriner tıbbi ürün üretim yerlerinde gerçekleştirilen denetimlerin toplam sayısıdır.

Verinin Kaynağı: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
9- Entegre zararlı yönetimi proje uygulama alanı	Dekar	0	0	0	8.600.000	13.200.000	18.000.000

Göstergeye İlişkin Açıklama: Bitki sağlığında entegre zararlı yönetimi (IPM) ile üretim yapılan örnek üreticiler ve üretim alanları üzerinden diğer üreticilere tanıtılması ve yaygınlaştırılarak üretim yapılan alanların artırılması amaçlanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Entegre Zararlı Yönetimi (IPM) proje uygulama alanıdır.

Verinin Kaynağı: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü (İl Tarım ve Orman Müdürlükleri)
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
10- Hastalıktan ari işletme sayısı	Adet	1.264	1.260	1.200*	1.270	1.300	1.310

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Ari işletmeler ile brusella ve tüberküloz hastalıklarına karşı mücadele edilecek olup kapsamı bu hastalıklar ile sınırlıdır. Ari işletme destekleri brusella ve tüberküloz hastalıkları nedeniyle ödenen tazminat ödemeleri, ari işletme sayılarını doğrudan etkileyecektir.

Hesaplama Yöntemi: Ari işletme sertifikası verilen işletmelerin sayıları toplamıdır.

Verinin Kaynağı: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü (İl Tarım ve Orman Müdürlükleri)
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
11- Hayvan hastalıkları ile mücadele kapsamında programlı aşılamaların gerçekleştirilme oranı	Yüzde	111,39	85	85*	85	85	85

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Salgın hastalıkların önlenmesi ve yayılımın azaltılarak hayvan ve insan sağlığının korunması temin edilmektedir. Hastalıklar ile mücadelede başarı için bilimsel olarak %85 aşılama oranı hedeflenmektedir. Göstergenin kapsamı programda belirtilen aşılar ile sınırlıdır.

Hesaplama Yöntemi: Yıllık programlar ile il ve ilçe müdürlüklerinin aşılama hedef sayıları belirlenmektedir. Aşı uygulama sayısının programda belirlenen miktar içerisindeki oranı ile hesaplanır.

Verinin Kaynağı: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü (İl Tarım ve Orman Müdürlükleri)

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
12- Küpelenen büyükbaş hayvan sayısının toplam büyükbaş hayvan sayısına oranı	Yüzde	28,94	25	25*	25	25	25

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Büyükbaş hayvanların küpelenmesi ile büyükbaş hayvan varlığımızın ortaya konulması ve hayvanların kayıt altına alınması ile hayvan hareketlerinin kontrolü ve hastalıkların izlenmesi sağlanacaktır. Hayvan varlığındaki ithalat, ihracat ve salgın hastalıklar vs. değişiklikler göstergeyi etkileyebilecek unsurlardır.

Hesaplama Yöntemi: TURKVET sisteminde kayıtlı büyükbaş hayvan miktarı içerisindeki yeni küpelenen büyükbaş hayvanların oranı şeklinde hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
13- Küpelenen küçükbaş hayvan sayısının toplam küçükbaş hayvan sayısına oranı	Yüzde	29,99	25	25*	25	25	25

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Hesaplama Yöntemi: TURKVET sisteminde kayıtlı küçükbaş hayvan miktarı içerisindeki yeni küpelenen küçükbaş hayvanların oranı şeklinde hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Küçükbaş hayvanların küpelenmesi ile küçükbaş hayvan varlığımızın ortaya konulması, hayvanların kayıt altına alınması ile hayvan hareketlerinin kontrolü ve hastalıkların izlenmesi sağlanacaktır. Hayvan varlığındaki ithalat, ihracat ve salgın hastalıklar vs. değişiklikler göstergeyi etkileyebilecek unsurlardır.

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2022	2023 Planlanan	2023 YS Gerç. Tahmini	2024 Hedef	2025 Tahmin	2026 Tahmin
14- Programlı sağlık taraması gerçekleştirilme oranı	Yüzde	100	85	85*	85	85	85

*Temmuz ayında sisteme girilen yılsonuna ilişkin tahmin verisidir. Yılsonu Gerçekleşme Verisi Bakanlığımız 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Hastalıkların ihbara dayalı olmadan teşhis edilmesi için programlı sağlık taramaları gerçekleştirilmektedir.

Hesaplama Yöntemi: Yıllık programlar ile il ve ilçe müdürlüklerinin tarama hedef sayıları belirlenmektedir. Tarama sayısının programda belirlenen miktar içerisindeki oranı ile hesaplanır.

Verinin Kaynağı: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü (İl Tarım ve Orman Müdürlükleri)

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Alt Program Kapsamında Yürütülecek Faaliyet Maliyetleri

Faaliyetler	2023 Bütçe	2023 Harcama Haziran	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
Bitki Sağlığına Yönelik Faaliyetler	1.401.806.000	848.748.722	3.629.184.000	4.500.011.000	5.163.731.000
Bütçe İçi	1.401.806.000	848.748.722	3.629.184.000	4.500.011.000	5.163.731.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
Hayvan Sağlığı ve Refahına Yönelik Faaliyetler	1.745.870.000	925.913.779	4.369.490.000	5.341.996.000	6.135.576.000
Bütçe İçi	1.745.870.000	925.913.779	4.369.490.000	5.341.996.000	6.135.576.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
T O P L A M	3.147.676.000	1.774.662.501	7.998.674.000	9.842.007.000	11.299.307.000
Bütçe İçi	3.147.676.000	1.774.662.501	7.998.674.000	9.842.007.000	11.299.307.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0

Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar:

Bitki Sağlığına Yönelik Faaliyetler

Zararlı organizmalar ile mücadelede çevre dostu olan biyolojik, fiziksel, mekanik ve kültürel mücadeleler başta olmak üzere entegre zararlı yönetimi (IPM - Integrated Pest Management) uygulamaları yaygınlaştırılacaktır. Bitkisel üretimde zararlı organizmalarla mücadelede alternatif yöntemlerden biyolojik ve biyoteknik mücadele uygulayan üreticilere destek verilmektedir.

Ülkemizde iç tüketim ve dış ticarete özellikle taze meyve ve sebzelerde pestisit kullanımı nedeniyle oluşan kalıntının önlenmesi amacıyla birincil üretim alanlarında pestisit denetim uygulamalarının geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Hatalı pestisit kullanımının denetlenmesi ve bitkisel üretimde bitki koruma ürünlerinin etiket bilgilerine göre kullanımının sağlanması amacıyla, ilgili mevzuat çerçevesinde hasat öncesi pestisit denetimi faaliyetleri yürütülecektir.

Bakanlığımızca ruhsatlandırılmış bulunan bitki koruma ürünleri ile zirai mücadele alet ve makinelerinin üretim yerleri (işletmeler) ve satış yerleri (bayiler) denetlenecektir. Ruhsatlı bitki koruma ürünleri ile zirai mücadele alet ve makinelerinin piyasada aktif olarak bulunanlardan numune alınarak ruhsata esas özellikleri ile piyasaya arz edilip edilmediği analiz ve deneylerle kontrol edilecektir. Ayrıca konuyla ilgili görevli personele yönelik çalışmalar yapılacaktır.

Hayvan Sağlığı ve Refahına Yönelik Faaliyetler

Aşılama programına alınan büyükbaş hayvanların aşılanarak hastalıkların kontrol altına alınması hedeflenmektedir.

Sağlık taraması ile sahada veteriner hekimler tarafından yürütülen faaliyetler sırasında hayvanların genel sağlık taraması yapılmakta ve hastalıkların erken teşhisi yapılabilmektedir.

Küpeleme hedefleri ile hayvan varlığımızın ortaya konulması, hayvanların kayıt altına alınması ile hayvan hareketlerinin kontrolü ve hastalıkların izlenmesi sağlanacaktır.

E. FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	KIRSAL KALKINMA
Alt Program Adı	KIRSALDA TARIMSAL FAALİYETLERİN DESTEKLENMESİ
Alt Program Hedefi	Kırsalda refah ve gelişmişlik düzeyinin artırılması çalışmalarını yürütülecektir.
Faaliyet Adı	Kırsal Kalkınmanın Desteklenmesi

Açıklama

Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi kapsamında, doğal kaynaklar ve çevrenin korunması hususlarını dikkate alarak kırsal alanda gelir düzeyinin yükseltilmesi, tarımsal üretim ve tarım-sanayi entegrasyonunun geliştirilmesine katkı sağlanması için küçük ve orta ölçekli işletmelerin ve kümelenme faaliyetlerinin desteklenmesi, tarımsal pazarlama altyapısının geliştirilmesi, kırsal alanda alternatif gelir kaynaklarının oluşturulması, kırsal ekonomik altyapının güçlendirilmesi, yeni teknolojilerin üreticiler tarafından kullanımının yaygınlaştırılması, yeni teknoloji içeren yatırımların desteklenmesi faaliyetleri ve kırsalda tarımsal üretimin uzman kişilerce yapılarak örnek işletmeler oluşturulması amacıyla Uzman Eller Projesi yürütülecektir. Ziraat odaları, üretici örgütleri ve serbest tarım danışmanlarına tarımsal yayım ve danışmanlık destekleme ödemesi yapılmaya devam edilecektir.

EKONOMİK KOD	2023 Bütçe	2023 Harcama (Haziran)	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
Personel Giderleri					
Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri					
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	12.765.000	639.694	11.902.000	14.651.000	16.612.000
Faiz Giderleri					
Cari Transferler	7.673.175.000	1.717.934.092	11.073.690.000	13.631.381.000	15.455.460.000
Sermaye Giderleri					
Sermaye Transferleri					
Borç Verme					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	7.685.940.000	1.718.573.786	11.085.592.000	13.646.032.000	15.472.072.000
Döner Sermaye					
Özel Hesap					
Diğer Bütçe Dışı Kaynak					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	7.685.940.000	1.718.573.786	11.085.592.000	13.646.032.000	15.472.072.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	KIRSAL KALKINMA
Alt Program Adı	KIRSALDA TARIMSAL FAALİYETLERİN DESTEKLENMESİ
Alt Program Hedefi	Kırsalda refah ve gelişmişlik düzeyinin artırılması çalışmalarını yürütülecektir.
Faaliyet Adı	Kırsal Kalkınmaya Yönelik Diğer Faaliyetler
Açıklama	Üreticilerin coğrafi işaret konusunda bilgilendirilmesinin yanında ürünlerini pazarlama olanaklarının artırılmasına yönelik çalışmalar yapılacaktır.

EKONOMİK KOD	2023 Bütçe	2023 Harcama (Haziran)	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	1.364.931.000	847.676.827	3.697.612.000	4.595.795.000	5.292.402.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	239.226.000	138.602.431	470.458.000	585.202.000	673.766.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	71.903.000	9.396.745	119.051.000	146.547.000	166.157.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>	377.520.000	68.245.202	683.252.000	936.750.000	1.077.750.000
<i>Sermaye Transferleri</i>	5.679.000	1.477.000	8.620.000	10.000.000	12.000.000
<i>Borç Verme</i>	245.174.000	40.412.591	600.000.000	780.752.000	479.503.000
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	2.304.433.000	1.105.810.797	5.578.993.000	7.055.046.000	7.701.578.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	2.304.433.000	1.105.810.797	5.578.993.000	7.055.046.000	7.701.578.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	KIRSAL KALKINMA
Alt Program Adı	KIRSALDA TARIMSAL FAALİYETLERİN DESTEKLENMESİ
Alt Program Hedefi	Kırsalda refah ve gelişmişlik düzeyinin artırılması çalışmaları yürütülecektir.
Faaliyet Adı	Tarımsal Eğitim, Yayım, Yayın ve Danışmanlık Faaliyetleri

Açıklama

Bilecik, Düzce, Elazığ, Silifke-Mersin, Kastamonu ve Sivas'ta bulunan El Sanatları Eğitim Merkezi Müdürlüklerinde, ağaç oymacılığı, taş ve gümüş işlemeciliği, halı-kilim ve bez dokumacılığı ile konfeksiyon vb. konularda, iye ve ibateleri sağlanan 14- 24 yaş aralığındaki gençler, ve yetişkinler düzenlenen uzun ve kısa süreli kurslar ile eğitilmektedir. Kadın çiftçilerin istihdam edilebilmesi, girişimcilik kapasitelerinin artırılması ve bölgesel kalkınmaya katkı sağlanması amacıyla; "Kadın Çiftçiler Tarımsal Yeniliklerle Buluşuyor" ve "Aile Çiftçiliğinin Geliştirilmesi" programlarından oluşan "Kadın Çiftçiler Tarımsal Yayım Projesi" muhtelif illerde kırsalda kadın çiftçilere yönelik Bakanlık faaliyetlerinin tanıtımı amacıyla tarımsal üretimle ilgili toplantılar, çalıştaylar vb. düzenlenmekte, tarımsal üretim, ev ekonomisi ve kooperatifçilik ile ilgili eğitimler verilmektedir. Güneydoğu Anadolu Projesi Eğitim ve Yayım Programı kapsamında yazılı ve görsel materyaller hazırlanmakta, Bakanlığın tanıtımı amacıyla fuar, kongre ve sempozyumlara katılım sağlanmaktadır. Kütüphanemizde koleksiyon kontrolü, okuyucu hizmetleri devam etmekte, ayrıca merkez kütüphanelerimizde tarama, dijitalleştirme, güncelleme, e-devlet, dijital kütüphane ve telif yönetimi işleri yapılmaktadır.Yerinde görmeleri amacıyla araştırma kurum ve kuruluşlarının, üniversitelerin, eğitim merkezlerinde ve sulama ekipmanlarını üreten fabrikalarda düzenlenen inceleme gezilerine katılımları sağlanarak, arazide uygulama ağırlıklı olarak bilgi edinmeleri ve birbirleri ile deneyimlerini paylaşmaları temin edilmekte, çalıştay, konferans, panel gibi etkinlikler düzenlenmektedir. Gıda güvenliği kapsamında "Süt Hijyeni", "Süt Sığırcılığında Sağım Hijyeni ve Sanitasyon" konularında Milli Eğitim Bakanlığı ile iş birliği içerisinde çiftçilere yönelik eğitim programları gerçekleştirilmektedir.

EKONOMİK KOD	2023 Bütçe	2023 Harcama (Haziran)	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
Personel Giderleri	1.325.556.000	617.965.470	2.656.243.000	3.304.312.000	3.804.606.000
Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	233.818.000	98.857.987	330.885.000	412.177.000	474.392.000
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	20.596.000	5.086.161	32.129.000	39.552.000	44.842.000
Faiz Giderleri					
Cari Transferler					
Sermaye Giderleri	35.800.000	10.097.696	127.160.000	71.201.000	82.700.000
Sermaye Transferleri					
Borç Verme					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	1.615.770.000	732.007.315	3.146.417.000	3.827.242.000	4.406.540.000
Döner Sermaye					
Özel Hesap					
Diğer Bütçe Dışı Kaynak					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	1.615.770.000	732.007.315	3.146.417.000	3.827.242.000	4.406.540.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	ORMANLARIN VE DOĞANIN KORUNMASI İLE SÜRDÜRÜLEBİLİR YÖNETİMİ
Alt Program Adı	DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR
Alt Program Hedefi	Ülkemizin zengin biyolojik çeşitliliği belirlenecek, izlenecek, geleneksel bilginin derlenmesi sağlanacak ve farkındalığı artırılacak, av ve yaban hayatının sürdürülebilirliği sağlanacaktır.
Faaliyet Adı	Av ve Yaban Hayatının Korunması ve Geliştirilmesi
Açıklama	<p>Av ve Yaban Hayatının Korunması ve Geliştirilmesi faaliyeti kapsamında yaban hayatı yönetimi için gerekli envanter çalışmaları yapılmakta, nesli tehlike altında olan nadir türlerimiz için tür koruma eylem planı hazırlanmakta, daha önce çalışılan ve tamamlanan eylem planlarında ortaya konulan hedeflere ilişkin belirlenen faaliyetler 5 yıllık süre ile izlenerek gerekli tedbirler alınmaktadır. Yaban hayatı geliştirme sahalarının planlanmasında güncel ve güvenilir izleme verileri kullanılarak hedef türlerin daha iyi korunması sağlanacak, tanıtım ve bilinçlendirme faaliyetleri ile halkın doğaya ve doğa korumaya ilgisi artırılacaktır.</p> <p>Yaban hayvanı kurtarma ve rehabilitasyon merkezlerinde, doğada yaralı veya bakıma muhtaç olarak bulunan yaban hayvanları ile uluslararası sözleşmeler gereği el konulan yaban hayvanlarının tedavi, bakım ve rehabilitasyonları yapılmakta, tedavi, bakım ve rehabilitasyonları tamamlanan yaban hayvanları tekrar doğal yaşam alanlarına salınmaktadır.</p> <p>Ülkemizde yer alan 9'u kanatlı, 3'ü alabalık ve 12'si memeli yaban hayvanı olmak üzere toplam 24 adet üretme istasyonunda faaliyete devam edilmektedir. Bu tesislerde geyik, alageyik, ceylan, Anadolu Yaban Koyunu, Hatay Dağ Ceylanı, kelaynak, keklük, sülün ve alabalık üretimi yapılarak uygun alanlarda tabiata yerleştirilmektedir.</p> <p>Orman içi sulardaki doğal alabalık popülasyonlarının optimum düzeye ulaştırılması, bozulan alabalık habitatlarının rehabilitasyonu, gen kaynakların korunması, doğal türlerimizin tanıtımı ve farkındalığın artırılması sağlanacaktır.</p> <p>Doğal türlere olan baskının azaltılması amacıyla mevcut ve yeni kurulacak kanatlı yaban hayvanı üretme istasyonlarında üretimi yapılan kanatlı av hayvanları (keklük, sülün) tabii yaşam ortamlarına bırakılacaktır.</p> <p>Sürdürülebilir avcılığı desteklemek, doğal popülasyonlar üzerindeki av baskısını azaltmak, genetik çeşitliliği korumak, doğa koruma konusunda kamuoyunu bilinçlendirmek ve farkındalığı artırmak amacıyla çalışmalar yapılacaktır.</p> <p>Av turizminin çeşitlendirilmesi ve geliştirilmesi sağlanarak avlıklardan elde edilen gelirden, köy tüzel kişiliklerine, belde belediyelerine ve büyükşehir belediyesi bulunan illerdeki ilçe belediyelerine mali destek verilecektir.</p> <p>Usulsüz avcılığın önlenmesi ile ilgili av koruma, kontrol ve denetim faaliyetleri yürütülecek, avcılarının eğitilmesi, avcılık ve yaban hayatı konularında vatandaşın bilinçlendirilmesi ve farkındalık oluşturulmasına yönelik faaliyetlerde bulunulacaktır.</p>

EKONOMİK KOD	2023 Bütçe	2023 Harcama (Haziran)	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
Personel Giderleri	171.067.000	72.317.267	286.248.000	359.274.000	412.753.000
Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	22.626.000	12.281.765	34.072.000	42.889.000	49.239.000
Mal ve Hizmet Alım Giderleri					
Faiz Giderleri					
Cari Transferler					
Sermaye Giderleri	3.000.000	149.860	3.000.000		
Sermaye Transferleri	2.610.000				
Borç Verme					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	199.303.000	84.748.892	323.320.000	402.163.000	461.992.000
Döner Sermaye					
Özel Hesap					
Diğer Bütçe Dışı Kaynak					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	199.303.000	84.748.892	323.320.000	402.163.000	461.992.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	ORMANLARIN VE DOĞANIN KORUNMASI İLE SÜRDÜRÜLEBİLİR YÖNETİMİ
Alt Program Adı	DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR
Alt Program Hedefi	Ülkemizin zengin biyolojik çeşitliliği belirlenecek, izlenecek, geleneksel bilginin derlenmesi sağlanacak ve farkındalığı artırılacak, av ve yaban hayatının sürdürülebilirliği sağlanacaktır.
Faaliyet Adı	Biyolojik Çeşitliliğin Tespiti ve Etkin Yönetimi

Açıklama

Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Envanter ve İzleme Projesi kapsamında izlemeye konu nesli tehlike altındaki türler ve biyolojik çeşitlilik açısından önem taşıyan alanlar belirlenmiştir. Envanter çalışmaları tamamlanan illerde izleme çalışmaları başlatılmış olup, 81 ilimizde tür ve habitat düzeyinde izleme çalışmaları yürütülmektedir. Tür ve özellikli alanların sürekli olarak izlenmesi suretiyle sahip olduğumuz biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması hedeflenmektedir. Tabii kaynakların korunması, korunan alanlar ve hassas alanların yönetimi, av-yaban hayatı çalışmalarının geliştirilmesi için kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, kamu tüzel kişilikleri ve üniversiteler ile protokol, anlaşma vb. çalışmalar yapılacaktır. Ulusal ve uluslararası boyutta eğitim, konferans, panel, çalıştay, seminer, fuar, sergi vb. etkinlikler düzenlenecek ve ilgili programlara katılım sağlanacaktır. Tabiatı koruma konusunda toplumsal bilinçlendirme ve biyolojik zenginliğimiz hakkında her türlü basılı, görsel ve sosyal medya aracılığı ile eğitim-tanıtım çalışmaları yürütülecektir. İl Millî Eğitim Müdürlükleri ile işbirliği yapılarak ilköğretim öğrencilerine yönelik tabiat eğitimleri düzenlenecektir.

Sahada mevcut ekosistemin gereklilikleri değerlendirilerek alınması gerekli önlemlerin tespiti ve uygulanmasına yönelik izleme-denetim çalışmaları yapılacaktır. Tarihi, kültürel, arkeolojik, flora, fauna, jeolojik, peyzaj, denizel, sulak alan vb. sahaların envanteri yapılacaktır. Etüt-envanter çalışmaları sonucunda kaynak değeri yüksek alanlara; milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı, tabiat koruma alanı, yaban hayatı geliştirme sahası, yaban hayatı koruma sahası, sulak alan, mağara vb. koruma statüsü verilerek biyolojik çeşitliliğin sürdürülmesi sağlanacaktır. AB ve diğer uluslararası fonlar ile desteklenen projeler hazırlanacak ve yürütülecektir. Ulusal Öneme Haiz Sulak Alan veya Ramsar Alanı olarak tescil edilen sulak alanların, Ramsar Sözleşmesi Sulak Alan Yönetim Planlaması Rehberi kapsamında korunması ve sürdürülebilir yönetiminin sağlanması için 10 yıllık faaliyet planlarını içeren yönetim planları hazırlanarak uygulamaya konulacaktır.

EKONOMİK KOD	2023 Bütçe	2023 Harcama (Haziran)	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
Personel Giderleri	85.496.000	45.011.579	185.541.000	231.192.000	266.070.000
Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	14.002.000	7.607.367	25.467.000	31.796.000	36.574.000
Mal ve Hizmet Alım Giderleri					
Faiz Giderleri					
Cari Transferler					
Sermaye Giderleri	8.000.000	1.319.678			
Sermaye Transferleri					
Borç Verme					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	107.498.000	53.938.624	211.008.000	262.988.000	302.644.000
Döner Sermaye					
Özel Hesap					
Diğer Bütçe Dışı Kaynak					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	107.498.000	53.938.624	211.008.000	262.988.000	302.644.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	ORMANLARIN VE DOĞANIN KORUNMASI İLE SÜRDÜRÜLEBİLİR YÖNETİMİ
Alt Program Adı	DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR
Alt Program Hedefi	Ülkemizin zengin biyolojik çeşitliliği belirlenecek, izlenecek, geleneksel bilginin derlenmesi sağlanacak ve farkındalığı artırılacak, av ve yaban hayatının sürdürülebilirliği sağlanacaktır.
Faaliyet Adı	Sokak Hayvanlarının Rehabilitasyonu
Açıklama	Sokak Hayvanı Rehabilitasyon Projesi ile 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu ve Hayvanların Korunmasına Dair Uygulama Yönetmeliği kapsamında geçici hayvan bakımevi yapımı ve sokak hayvanlarının kısırlaştırılması için yerel yönetimlere bütçe imkânları dâhilinde mali destek verilecektir.

EKONOMİK KOD	2023 Bütçe	2023 Harcama (Haziran)	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>					
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>					
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>					
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>					
<i>Sermaye Transferleri</i>	100.000.000	14.231.300	180.000.000	221.574.000	251.224.000
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	100.000.000	14.231.300	180.000.000	221.574.000	251.224.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	100.000.000	14.231.300	180.000.000	221.574.000	251.224.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ
Alt Program Adı	İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELE VE UYUM
Alt Program Hedefi	Tarım sektörünün iklim değişikliklerine uyum kapasitesinin artırılması sağlanacaktır.
Faaliyet Adı	Tarım Sektörünün İklim Değişikliğine Uyum Kapasitesinin Artırılması
Açıklama	İklim değişikliğinin tarıma etkilerine ve buna karşın alınması gereken önlemlere dikkat çekilecek ve uyum sağlama gerekliliği çalışmaları hakkında paydaşların farkındalığı sağlanacaktır. Ulusal Sera Gazı Emisyon Envanteri Arazi Kullanımı, Arazi Kullanım Değişikliği ve Ormancılık Sektörü'nde sera gazı emisyon ve yutak hesaplamaları yapılacaktır.

EKONOMİK KOD	2023 Bütçe	2023 Harcama (Haziran)	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
Personel Giderleri					
Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri					
Mal ve Hizmet Alım Giderleri					
Faiz Giderleri					
Cari Transferler					
Sermaye Giderleri	2.388.000		8.500.000	15.000.000	21.000.000
Sermaye Transferleri					
Borç Verme					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	2.388.000		8.500.000	15.000.000	21.000.000
Döner Sermaye					
Özel Hesap					
Diğer Bütçe Dışı Kaynak					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	2.388.000		8.500.000	15.000.000	21.000.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TARIM
Alt Program Adı	BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ KAYNAKLARININ KORUNMASI VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ
Alt Program Hedefi	Su ürünleri üretiminin ve bu ürünlerin ihracından elde edilen gelirin artırılması sağlanacak, üretime maddi destek sağlanması suretiyle üretim maliyetlerinin karşılanmasına katkı sağlanacak, balıkçılık ve su ürünleri kaynaklarının korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasına yönelik kontrol ve denetimler artırılabilecektir.
Faaliyet Adı	Su Ürünleri Üretimini Geliştirme, Denetim ve Kontrol Faaliyetleri
Açıklama	Su ürünleri stoklarının korunması, sürdürülebilirliğinin sağlanması ve yasadışı avcılığın önlenmesi için denizlerde ve iç sularda karaya çıkış noktalarında, yol güzergâhlarında, toptan ve perakende satış yerlerinde, balık unu fabrikalarında ve işleme tesislerinde denetim faaliyetleri yapılacaktır. Yetiştiricilik tesislerinde de yavru bırakma, hasat, işletme kayıtları, destekleme faaliyetleri denetlenecektir. "Ulusal Balıkçılık Veri Toplama Programı" kapsamında; deniz ve iç su kaynaklarımızın üretim potansiyelleri, balıkçılık av gücü ve çabası, yetiştiricilik tesisleri ve kapasite bilgileri yanında su ürünleri avcılığı, yetiştiriciliği ve ticareti ile ilgili veriler toplanmakta ve değerlendirmeler yapılmaktadır.

EKONOMİK KOD	2023 Bütçe	2023 Harcama (Haziran)	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
Personel Giderleri	1.250.290.000	790.888.375	3.482.397.000	4.327.546.000	4.983.703.000
Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	211.819.000	128.213.943	434.170.000	539.957.000	621.704.000
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	6.150.000	917.497	8.649.000	10.645.000	12.071.000
Faiz Giderleri					
Cari Transferler					
Sermaye Giderleri	150.000.000	28.500.414	300.000.000	339.000.000	383.000.000
Sermaye Transferleri					
Borç Verme					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	1.618.259.000	948.520.229	4.225.216.000	5.217.148.000	6.000.478.000
Döner Sermaye					
Özel Hesap					
Diğer Bütçe Dışı Kaynak					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	1.618.259.000	948.520.229	4.225.216.000	5.217.148.000	6.000.478.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TARIM
Alt Program Adı	BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ KAYNAKLARININ KORUNMASI VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ
Alt Program Hedefi	Su ürünleri üretiminin ve bu ürünlerin ihracından elde edilen gelirin artırılması sağlanacak, üretime maddi destek sağlanması suretiyle üretim maliyetlerinin karşılanmasına katkı sağlanacak, balıkçılık ve su ürünleri kaynaklarının korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasına yönelik kontrol ve denetimler artırılabilecektir.
Faaliyet Adı	Su Ürünleri Üretimine Desteklenmesi

Açıklama	<p>Bu faaliyet kapsamında su ürünleri üretiminde verimliliği, çeşitliliği ve kaliteyi yükseltmeyi, üretiminin kayıt altına alınmasını, su ürünleri kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı, tesislerin hijyen ve teknik altyapılarının geliştirilmesini, gıda güvenliğine katkı yapmayı, tarımsal ve kırsal kalkınmayı teşvik etmeyi, üretici örgütlerinin geliştirilmesine katkı sağlamak amaçlanmaktadır.</p> <p>Su ürünleri yetiştiriciliğinin sürdürülebilirliğinin sağlanması için deniz ve iç sularda potansiyel alanların taşıma kapasitesi belirlenerek su ürünleri üretim alanlarımızın artırılması ve yatırımcılara üretim kolaylığı sağlanması için yetiştiricilik alanları belirlenmektedir.</p> <p>Üretimi gerçekleştirilen yavru balıklarla uygun bulunan su kaynaklarında balıklandırma yapılmakta belli kaynaklarda izleme çalışmaları da yürütülmektedir.</p> <p>Su ürünleri yetiştiricilik ürünlerinin üretiminin izlenebilirliği ve güvenilirliği, ulusal/uluslararası pazarlamada markalaşma ve su ürünleri tüketiminin artırılmasına katkı sağlanması amacıyla yetiştiricilik ürünlerinin etiketlenmesi için yetiştiricilerin teşvik edilmesi planlanmaktadır.</p> <p>Ülke genelinde su ürünlerinin tüketimini teşvik etmek amacıyla etkinlikler ve faaliyetler düzenlenecektir. Balığın beslenmedeki önemi konusunda farkındalık oluşturmak için kamu spotu hazırlanacak ve ülkemizde kişi başına su ürünleri tüketimini artırmak amacıyla ülke genelinde çeşitli reklam, tanıtım vb. faaliyetler gerçekleştirilecektir.</p> <p>Geleneksel kıyı balıkçılığının kayıt altına alınması ve desteklenmesi ile küçük ölçekli balıkçı gemileri ve bu gemilerde çalışan balıkçıların avlanma yöntemi, avlanan ürün ve miktarlarının kayıt altına alınması ve geleneksel yöntemlerle avcılık yapan bu balıkçıların sosyo ekonomik durumlarına ilişkin verilerin toplanması, güncellenmesi ve periyodik olarak izlenmesi, sektörün yönetimine yönelik kısa, orta ve uzun vadeli programlar oluşturulmasını amaçlanmaktadır.</p> <p>Balon Balığı avcılığının desteklenmesi ile ülkemiz karasularında yayılım gösteren yabancı istilacı balon balıklarının üzerinde av baskısı oluşturularak mevcut popülasyonlarının ve stok katılım oranlarının düşürülmesi, ülke balıkçılığının ve ekonomisinin uğrayacağı zararın azaltılması, sucul biyolojik çeşitliliğin ve stokların korunması, kaynakların sürdürülebilir ve rasyonel kullanımının sağlanması ve balon balıklarının ekonomiye kazandırılması amaçlanmaktadır.</p>
----------	--

EKONOMİK KOD	2023 Bütçe	2023 Harcama (Haziran)	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
Personel Giderleri					
Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri					
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	405.000	239.122	501.000	617.000	700.000
Faiz Giderleri					
Cari Transferler	222.200.000	208.977.945	271.500.000	334.208.000	378.930.000
Sermaye Giderleri					
Sermaye Transferleri					
Borç Verme					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	222.605.000	209.217.068	272.001.000	334.825.000	379.630.000
Döner Sermaye					
Özel Hesap					
Diğer Bütçe Dışı Kaynak					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	222.605.000	209.217.068	272.001.000	334.825.000	379.630.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TARIM
Alt Program Adı	BİTKİSEL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ
Alt Program Hedefi	Bitkisel ürünlerin üretim alanının, üretim miktarının artırılmasına ve bitkisel ürünlerde fiyat değişimlerinin kontrol altına alınmasına katkı sağlanacaktır.
Faaliyet Adı	Bitkisel Üretimi Geliştirme Faaliyetleri

Bitkisel ürünlerde yeni geliştirilen verimli ve üstün özellikli çeşitlerin üretime kazandırılması, üretimin, verimliliğin artırılması, sürdürülebilirliğin sağlanması, yeni yöntem, teknoloji ve kültürel uygulamaların üreticilere ulaştırılması, tarımsal mekanizasyonun artırılması, nadas alanlarının üretime kazandırılması, bitkisel üretimin, tarım ve sanayi sektörü ile entegrasyonu sağlayacak şekilde yönlendirilmesi, tarımsal faaliyetler sonucu ortaya çıkabilecek kirliliğin önlenmesi, bitkisel üretimde kullanılan girdilerin ve üretim teknolojilerinin kullanımının uygunluğunun belirlenmesi ve denetlenmesi, örtüaltı yetiştiriciliğin kayıt altına alınması, izlenmesi ve geliştirilmesi, seracılığa uygun bölgelerde altyapının geliştirilmesi çalışmaları proje bazlı olarak yürütülmektedir.

Bitkisel üretimde çeşidin kayıt altına alınması için yetkili resmi kuruluş tarafından kurulan FYD (Farklılık, Yeknesaklık ve Durulmuşluk) denemeleri ile çeşidin diğer kayıtlı çeşitlerden farklılığı, yeknesaklığı (çeşide ait tüm tohumlukların aynı özelliğe sahip olması) ve çeşidin özelliklerinin durulmuşluğu (yıldan yıla herhangi bir değişim göstermemesi) belirlenmektedir.

"Organik Tarımın Yaygınlaştırılması ve Kontrolü Projesi" kapsamında demonstrasyonlar, eğitim yayım faaliyetleri, tüketici bilinçlendirilmesi ve organik ürünlerin görünürlüğünün artırılmasına yönelik faaliyetler, organik tarımda ihtiyaç duyulan konularda yürütülen araştırma ve geliştirme faaliyetleri ve organik ürünlere güvenilirliğin artması amacıyla denetim faaliyetleri ile numune alımı faaliyetleri yürütülmektedir.

"İyi Tarım Uygulamalarının Yaygınlaştırılması ve Kontrolü Projesi" kapsamında eğitim yayım faaliyetleri, tüketicinin bilinçlendirilmesi ve iyi tarım uygulamaları sertifikalı ürünlerin görünürlüğünün artırılmasına yönelik faaliyetler ve iyi tarım uygulamaları sertifikalı ürünlere güvenilirliğin artması amacıyla denetim faaliyetleri yürütülmektedir.

Şeker pancarında verimliliğin artırılarak şeker maliyetlerinin düşürülmesi amacıyla eğitim ve yayım faaliyetleri yapılacaktır. Teknolojik altyapı kullanarak nişasta bazlı şeker ve kristal şeker üretim ve arzının kotaya uygunluğu izlenecek ve denetlenecektir.

Açıklama

EKONOMİK KOD	2023 Bütçe	2023 Harcama (Haziran)	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
Personel Giderleri	1.117.030.000	589.788.315	2.568.664.000	3.192.738.000	3.676.696.000
Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	203.285.000	98.058.180	329.972.000	410.521.000	472.630.000
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	11.579.000	1.715.009	18.703.000	23.021.000	26.097.000
Faiz Giderleri					
Cari Transferler					
Sermaye Giderleri	104.000.000	24.462.738	349.200.000	390.000.000	413.000.000
Sermaye Transferleri	300.000.000	225.879.141	520.000.000	594.522.000	646.652.000
Borç Verme					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	1.735.894.000	939.903.384	3.786.539.000	4.610.802.000	5.235.075.000
Döner Sermaye					
Özel Hesap					
Diğer Bütçe Dışı Kaynak					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	1.735.894.000	939.903.384	3.786.539.000	4.610.802.000	5.235.075.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TARIM
Alt Program Adı	BİTKİSEL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ
Alt Program Hedefi	Bitkisel ürünlerin üretim alanının, üretim miktarının artırılmasına ve bitkisel ürünlerde fiyat değişimlerinin kontrol altına alınmasına katkı sağlanacaktır.
Faaliyet Adı	Bitkisel Üretimin Desteklenmesi
Açıklama	“Havza Bazlı Destekleme Modeli” ile 945 havza bazında en uygun yetişen ürünler belirlenmiş olup, 21 ürün destekleme kapsamına alınmıştır. Diğer ürünlerin de Havza Bazlı Destekleme Modeli kapsamında değerlendirilmesine yönelik çalışmalar yürütülecektir.

EKONOMİK KOD	2023 Bütçe	2023 Harcama (Haziran)	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>					
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>					
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	53.127.000	52.320.358	110.388.000	135.884.000	154.067.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>	35.216.608.000	27.164.311.052	63.493.617.000	78.158.744.000	88.617.531.000
<i>Sermaye Giderleri</i>					
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	35.269.735.000	27.216.631.410	63.604.005.000	78.294.628.000	88.771.598.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	35.269.735.000	27.216.631.410	63.604.005.000	78.294.628.000	88.771.598.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TARIM
Alt Program Adı	HAYVANSAL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ
Alt Program Hedefi	Hayvansal ürünlerin üretim miktarının ve değerinin artırılmasına ve hayvansal ürünlerde fiyat değişimlerinin kontrol altına alınmasına katkı sağlanacaktır.
Faaliyet Adı	Hayvansal Üretimi Geliştirme Faaliyetleri Yeterli ve kaliteli kırmızı et ve çiğ süt üretimine yönelik çalışmalar yürütülecektir. Arz fazlası çiğ süt üretimi olması halinde bu sütün süt tozuna dönüştürülerek depolanma süresinin uzatılması ve ihraç edilmesi hedeflenmektedir.
Açıklama	Çiftlik hayvanlarına ait ıslah faaliyetlerinin yapılması, ıslahı yapılan hayvanlara ait tüm verim kayıtlarının tutulması ve sonuçlarının sahaya aktarılması çalışmaları yürütülecektir. Projeler için alt yapı çalışmalarının yapılmasının yanı sıra hayvanlara ait verim değerleri tutulmakta, genomik seleksiyon, suni tohumlama uygulamaları ile damızlık değeri yüksek hayvanların yetiştiricilikte kullanımı sağlanmakta, hayvan bakım, besleme, ıslah vb. konularda yetiştiricilere yönelik eğitim yayım faaliyetleri düzenlenmektedir.

EKONOMİK KOD	2023 Bütçe	2023 Harcama (Haziran)	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
Personel Giderleri	1.185.949.000	720.861.574	3.026.456.000	3.763.519.000	4.333.443.000
Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	213.563.000	115.048.639	380.224.000	473.399.000	544.920.000
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	6.880.000	837.030	12.955.000	15.950.000	18.082.000
Faiz Giderleri					
Cari Transferler					
Sermaye Giderleri	174.000.000	16.462.555	201.200.000	241.000.000	271.000.000
Sermaye Transferleri					
Borç Verme					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	1.580.392.000	853.209.798	3.620.835.000	4.493.868.000	5.167.445.000
Döner Sermaye					
Özel Hesap					
Diğer Bütçe Dışı Kaynak					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	1.580.392.000	853.209.798	3.620.835.000	4.493.868.000	5.167.445.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TARIM
Alt Program Adı	HAYVANSAL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ
Alt Program Hedefi	Hayvansal ürünlerin üretim miktarının ve değerinin artırılmasına ve hayvansal ürünlerde fiyat değişimlerinin kontrol altına alınmasına katkı sağlanacaktır.
Faaliyet Adı	Hayvansal Üretimin Desteklenmesi

Açıklama

Çiğ süt ve kırmızı et yem paritesi sürekli ve etkili bir şekilde gözetlenerek, yetiştiricilerin istikrarlı bir gelire kavuşturulması amaçlanmaktadır. Hayvancılık desteklemeleri kapsamında arıcılık ve ipek böceği yetiştiricileri desteklenmektedir. Çiftlikte hayvan refahının geliştirilmesi için büyükbaş ve küçükbaş hayvan ahır ve ağılların modernizasyonuna hibe desteği sağlanacaktır. Alternatif üretim modelleriyle arıcılık, ipek böcekçiliği, kaz ve hindi yetiştiriciliği konusunda uygulanacak projelere hibe desteği sağlanacaktır.

EKONOMİK KOD	2023 Bütçe	2023 Harcama (Haziran)	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>					
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>					
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	23.107.000	17.000.131	39.870.000	49.079.000	55.647.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>	11.880.500.000	9.474.600.831	19.056.800.000	23.458.352.000	26.597.424.000
<i>Sermaye Giderleri</i>					
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	11.903.607.000	9.491.600.962	19.096.670.000	23.507.431.000	26.653.071.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	11.903.607.000	9.491.600.962	19.096.670.000	23.507.431.000	26.653.071.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TARIM
Alt Program Adı	HAYVANSAL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ
Alt Program Hedefi	Hayvansal ürünlerin üretim miktarının ve değerinin artırılmasına ve hayvansal ürünlerde fiyat değişimlerinin kontrol altına alınmasına katkı sağlanacaktır.
Faaliyet Adı	Mera Islah Faaliyetleri
Açıklama	Hayvancılık sektörünün kaliteli kaba yem ihtiyacının karşılanması için mera, yaylak ve kışlakların ıslah edilerek otlama kapasitesinin artırılması ve ot kalitesinin iyileştirilmesi sağlanacaktır.

EKONOMİK KOD	2023 Bütçe	2023 Harcama (Haziran)	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	615.336.000	429.697.249	1.841.293.000	2.289.917.000	2.636.626.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	100.072.000	69.914.027	234.394.000	291.880.000	335.964.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	56.429.000	19.662.119	92.306.000	113.628.000	128.832.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>	200.000.000	56.285.697	350.000.000	360.000.000	370.000.000
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	971.837.000	575.559.091	2.517.993.000	3.055.425.000	3.471.422.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	971.837.000	575.559.091	2.517.993.000	3.055.425.000	3.471.422.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TARIM
Alt Program Adı	TARIM TEKNOLOJİLERİ VE BİLGİ SİSTEMLERİ
Alt Program Hedefi	İklim değişikliğiyle uyumlu, modern makine kullanımı özendirilecek, ortak makine kullanımı yaygınlaştırılacak ve üretim planlamasına yönelik yapay zekâ uygulamaları geliştirilecektir.
Faaliyet Adı	Tarım Teknolojileri ve Bilgi Sistemleri Faaliyetleri
Açıklama	Tarımsal mekanizasyon konusunda mevcut durum tespiti yapılacak, ardından yeni tarım teknolojilerinin kullanımı yaygınlaştırılacaktır. İklim dostu akıllı tarım teknolojilerinin mevcut durumunun belirlenmesi çalışması (TUCSAP projesi kapsamında) 81 ilde yapılacaktır. Çıkacak rapor sonrasında hedef gruplara iklim dostu akıllı tarım teknolojileri konusunda eğitim ve farkındalık çalışmaları ile teknolojilerin tanıtımı yapılarak kullanımının yaygınlaşması sağlanacak ve yine proje kapsamında eş finansman (Hibe) ile de iklim dostu akıllı tarım teknolojilerine sahip olmaları desteklenecektir.

EKONOMİK KOD	2023 Bütçe	2023 Harcama (Haziran)	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
Personel Giderleri					
Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri					
Mal ve Hizmet Alım Giderleri					
Faiz Giderleri					
Cari Transferler					
Sermaye Giderleri	3.002.000		13.002.000	17.003.000	20.004.000
Sermaye Transferleri	30.000.000		44.000.000	54.162.000	61.410.000
Borç Verme					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	33.002.000		57.002.000	71.165.000	81.414.000
Döner Sermaye					
Özel Hesap					
Diğer Bütçe Dışı Kaynak					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	33.002.000		57.002.000	71.165.000	81.414.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TARIM
Alt Program Adı	TARIMSAL ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME
Alt Program Hedefi	Güvenilir gıda ve kaliteli tarım ürünlerine erişilebilirliği gerçekleştirmeye, tarımsal ve ekolojik kaynakların sürdürülebilir kullanımını sağlamaya, yerli gen kaynaklarını korumaya ve yeni çeşit geliştirmeye, alternatif mücadele metotlarını geliştirmeye yönelik araştırma ve geliştirme faaliyetleri yürütülecektir.
Faaliyet Adı	Tarımsal Araştırma ve Geliştirmenin Desteklenmesi
Açıklama	Verim ve kaliteyi artırmak, yeni çeşit ırk ve teknoloji geliştirmek, genetik kaynakları korumak ve sürdürülebilir kullanımını sağlamak için Ar-Ge destek programı 2007 yılından beri uygulanmaktadır. Bu kapsamda özel sektör, üniversite ve STK'ların Ar-Ge projeleri desteklenmektedir. Uygulanan projeler izlenmekte ve denetlenmektedir.

EKONOMİK KOD	2023 Bütçe	2023 Harcama (Haziran)	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
Personel Giderleri	312.000				
Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri					
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	596.000	271.556	1.350.000	1.662.000	1.884.000
Faiz Giderleri					
Cari Transferler	298.060.000	69.469.576	682.083.000	839.624.000	951.978.000
Sermaye Giderleri	8.000.000		14.400.000	8.000.000	8.500.000
Sermaye Transferleri					
Borç Verme					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	306.968.000	69.741.132	697.833.000	849.286.000	962.362.000
Döner Sermaye					
Özel Hesap					
Diğer Bütçe Dışı Kaynak					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	306.968.000	69.741.132	697.833.000	849.286.000	962.362.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TARIM
Alt Program Adı	TARIMSAL ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME
Alt Program Hedefi	Güvenilir gıda ve kaliteli tarım ürünlerine erişilebilirliği gerçekleştirmeye, tarımsal ve ekolojik kaynakların sürdürülebilir kullanımını sağlamaya, yerli gen kaynaklarını korumaya ve yeni çeşit geliştirmeye, alternatif mücadele metotlarını geliştirmeye yönelik araştırma ve geliştirme faaliyetleri yürütülecektir.
Faaliyet Adı	Tarımsal Üretimde Araştırma ve Geliştirme Faaliyetleri
Açıklama	Ülkemizde ekonomik öneme sahip bitkisel üretimdeki zararlı organizmalara karşı biyolojik ve biyoteknik mücadele için preparat veya tuzak geliştirilmesine yönelik projeler yapılacaktır. Ülke genetik kaynaklarımızın kayıt altına alınması sağlanacaktır. Hayvansal üretimde yüksek verimli ve kaliteli damızlıkların kullanılması suretiyle üretimi ve kaliteyi iyileştirmek, yeni metot ve teknolojiler ile ekolojilere uygun yetiştirme sistemleri geliştirmek, uluslararası rekabet gücünü artırmak için araştırmalar yapmak amaçlanmaktadır. Araştırmalar ile aşıların etkinlikleri artırılabilecek, hastalıklarının teşhisinde hızlı ve güvenilir metotlar geliştirilecek, epidemiyolojik araştırmalar ile hayvan hastalıkları mücadele stratejilerine katkı sunulacaktır.

EKONOMİK KOD	2023 Bütçe	2023 Harcama (Haziran)	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
Personel Giderleri	1.345.138.000	906.893.776	3.492.725.000	4.369.292.000	5.023.783.000
Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	307.487.000	169.446.558	580.261.000	727.500.000	836.013.000
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	42.940.000	12.497.663	106.393.000	130.967.000	148.495.000
Faiz Giderleri					
Cari Transferler					
Sermaye Giderleri	486.395.000	115.476.794	889.484.000	991.155.000	1.037.597.000
Sermaye Transferleri					
Borç Verme					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	2.181.960.000	1.204.314.792	5.068.863.000	6.218.914.000	7.045.888.000
Döner Sermaye					
Özel Hesap					
Diğer Bütçe Dışı Kaynak					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	2.181.960.000	1.204.314.792	5.068.863.000	6.218.914.000	7.045.888.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TOPRAK VE SU KAYNAKLARININ KULLANIMI VE YÖNETİMİ
Alt Program Adı	SU KAYNAKLARININ KORUNMASI, İYİLEŞTİRİLMESİ, GELİŞTİRİLMESİ VE ETKİN KULLANIMI
Alt Program Hedefi	Taşkın ve kuraklığın olumsuz etkilerini kontrol altına almak, yerüstü sularının kalite sınıflarını ve yeraltı sularının kalite ve miktar durumlarını belirlemek, suyun miktar ve kalite olarak korunması ve kullanılması için bütüncül planlamalar yapmak suretiyle su kaynaklarının sürdürülebilir yönetimine katkı sağlanacaktır.
Faaliyet Adı	Su Kaynaklarına İlişkin Yürütülen Faaliyetler

Açıklama

Yerüstü su kaynaklarının mevcut kullanımı ve su kalitesini etkileyen noktasal ve yayılı kirletici baskı unsurları ortaya konulacak ve izleme çalışmalarından faydalanılarak su kalite durumu tespit edilecektir. Kirlenmiş veya kirlenme tehdidi altında bulunan yerüstü su kaynakları için Eylem Planları hazırlanacak ve takibi yapılacaktır.

Tarımsal kaynaklı nitrat kirliliğinin tespiti amacıyla yerüstü ve yeraltı sularında izleme çalışmaları yürütülecektir. 25 nehir havzasında belirlenmiş olan nitrata hassas bölgelerde, bu bölgelere özgü tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan kirliliği önlemek amacıyla hazırlanan nitrat eylem planlarının uygulanmasına yönelik çalışmalar yürütülecektir.

Sularda tarımsal kaynaklı nitrat kirliliği ve çevre dostu tarımsal uygulama tekniklerinin yaygınlaştırılması amacıyla eğitim ve bilinçlendirme faaliyetleri yürütülecektir.

Bireysel sulama sistemlerinin desteklenmesi ile sulama suyunun etkin kullanımı artırılabilecek, birim alandan daha fazla ürün/gelir elde edilerek çiftçilerin refah seviyesi yükseltilecektir.

EKONOMİK KOD	2023 Bütçe	2023 Harcama (Haziran)	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
Personel Giderleri	56.202.000	33.903.335	154.506.000	191.730.000	220.874.000
Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	7.171.000	4.401.362	15.737.000	19.528.000	22.496.000
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	3.491.000	1.531.282	5.587.000	6.876.000	7.798.000
Faiz Giderleri					
Cari Transferler					
Sermaye Giderleri	82.259.000	8.419.951	143.286.000	182.224.000	202.932.000
Sermaye Transferleri	67.659.000	15.072	75.054.000	92.388.000	104.750.000
Borç Verme					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	216.782.000	48.271.002	394.170.000	492.746.000	558.850.000
Döner Sermaye					
Özel Hesap					
Diğer Bütçe Dışı Kaynak					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	216.782.000	48.271.002	394.170.000	492.746.000	558.850.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TOPRAK VE SU KAYNAKLARININ KULLANIMI VE YÖNETİMİ
Alt Program Adı	TOPRAK KAYNAKLARININ KORUNMASI, GELİŞTİRİLMESİ VE ETKİN KULLANIMI
Alt Program Hedefi	Erozyon, heyelan ve benzeri nedenlerle oluşan toprak kayıplarının kontrol altına alınması ve ıslah edilen mera alanlarının artırılmasını sağlamak.
Faaliyet Adı	Toprağın ve Arazinin Korunması, Geliştirilmesi ve Etkin Kullanımı
Açıklama	Arazi kullanım planları yapılarak üretim potansiyeli yüksek, öncelikli korunması gereken tarım arazileri ile mevcut kullanım ve potansiyel kullanım şekilleri belirlenecektir. Bu kapsamda İl Müdürlükleri ile birlikte 1/25000 ölçekli çalışmalara başlanılmıştır. Türkiye topraklarının tüm özellikleri ile tanınması için detaylı toprak etütleri ile seri bazlı çalışılarak ulusal toprak veri tabanı oluşturulacaktır.

EKONOMİK KOD	2023 Bütçe	2023 Harcama (Haziran)	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	257.088.000	218.174.006	949.437.000	1.180.241.000	1.359.088.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	43.418.000	35.744.756	120.114.000	149.453.000	172.061.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	2.501.000	300.060	2.950.000	3.631.000	4.117.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>	154.750.000	7.800.389	193.750.000	229.085.000	257.593.000
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	457.757.000	262.019.211	1.266.251.000	1.562.410.000	1.792.859.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	457.757.000	262.019.211	1.266.251.000	1.562.410.000	1.792.859.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TÜKETİCİNİN KORUNMASI, ÜRÜN VE HİZMETLERİN GÜVENLİĞİ VE STANDARDİZASYONU
Alt Program Adı	BİTKİ SAĞLIĞI, HAYVAN SAĞLIĞI VE REFAHI
Alt Program Hedefi	Bitkisel üretimde çevreye duyarlı bitki sağlığı tedbirleri alınacak, hayvan hastalık ve zararlıları ile ilgili mücadele hizmetleri geliştirilecek, veteriner sağlık ürünlerinin kalite ve etkinlikleri artırılacak, hayvan refahını korumaya yönelik tedbirler alınacaktır.
Faaliyet Adı	Bitki Sağlığına Yönelik Faaliyetler

Zararlı organizmalar ile mücadelede çevre dostu olan biyolojik, fiziksel, mekanik ve kültürel mücadeleler başta olmak üzere entegre zararlı yönetimi (IPM - Integrated Pest Management) uygulamaları yaygınlaştırılacaktır. Bitkisel üretimde zararlı organizmalarla mücadelede alternatif yöntemlerden biyolojik ve biyoteknik mücadele uygulayan üreticilere destek verilmektedir. Ülkemizde iç tüketim ve dış ticarete özellikle taze meyve ve sebzelerde pestisit kullanımı nedeniyle oluşan kalıntının önlenmesi amacıyla birincil üretim alanlarında pestisit denetim uygulamalarının geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Hatalı pestisit kullanımının denetlenmesi ve bitkisel üretimde bitki koruma ürünlerinin etiket bilgilerine göre kullanımının sağlanması amacıyla, ilgili mevzuat çerçevesinde hasat öncesi pestisit denetimi faaliyetleri yürütülecektir.

Bakanlığımızca ruhsatlandırılmış bulunan bitki koruma ürünleri ile zirai mücadele alet ve makinelerinin üretim yerleri (işletmeler) ve satış yerleri (bayiler) denetlenecektir. Ruhsatlı bitki koruma ürünleri ile zirai mücadele alet ve makinelerinin piyasada aktif olarak bulunanlardan numune alınarak ruhsata esas özellikleri ile piyasaya arz edilip edilmediği analiz ve deneylerle kontrol edilecektir. Ayrıca konuyla ilgili görevli personele yönelik çalışmalar yapılacaktır.

EKONOMİK KOD	2023 Bütçe	2023 Harcama (Haziran)	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
Personel Giderleri	1.122.269.000	718.687.084	3.099.514.000	3.853.261.000	4.437.086.000
Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	200.437.000	115.997.008	389.260.000	484.440.000	557.688.000
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	6.650.000	1.464.969	10.000.000	12.310.000	13.957.000
Faiz Giderleri					
Cari Transferler					
Sermaye Giderleri	72.450.000	12.599.662	130.410.000	150.000.000	155.000.000
Sermaye Transferleri					
Borç Verme					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	1.401.806.000	848.748.722	3.629.184.000	4.500.011.000	5.163.731.000
Döner Sermaye					
Özel Hesap					
Diğer Bütçe Dışı Kaynak					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	1.401.806.000	848.748.722	3.629.184.000	4.500.011.000	5.163.731.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TÜKETİCİNİN KORUNMASI, ÜRÜN VE HİZMETLERİN GÜVENLİĞİ VE STANDARDİZASYONU
Alt Program Adı	BİTKİ SAĞLIĞI, HAYVAN SAĞLIĞI VE REFAHI
Alt Program Hedefi	Bitkisel üretimde çevreye duyarlı bitki sağlığı tedbirleri alınacak, hayvan hastalık ve zararlıları ile ilgili mücadele hizmetleri geliştirilecek, veteriner sağlık ürünlerinin kalite ve etkinlikleri artırılacak, hayvan refahını korumaya yönelik tedbirler alınacaktır.
Faaliyet Adı	Hayvan Sağlığı ve Refahına Yönelik Faaliyetler
Açıklama	Aşılama programına alınan büyükbaş hayvanların aşılama hastalıklarının kontrol altına alınması hedeflenmektedir. Sağlık taraması ile sahada veteriner hekimler tarafından yürütülen faaliyetler sırasında hayvanların genel sağlık taraması yapılmakta ve hastalıkların erken teşhisi yapılabilmektedir. Küpeleme hedefleri ile hayvan varlığımızın ortaya konulması, hayvanların kayıt altına alınması ile hayvan hareketlerinin kontrolü ve hastalıkların izlenmesi sağlanacaktır.

EKONOMİK KOD	2023 Bütçe	2023 Harcama (Haziran)	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
Personel Giderleri	1.122.776.000	715.990.010	3.042.676.000	3.784.214.000	4.357.152.000
Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	199.231.000	115.867.799	388.378.000	483.608.000	556.657.000
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.450.000	540.050	3.100.000	3.816.000	4.327.000
Faiz Giderleri					
Cari Transferler					
Sermaye Giderleri	422.409.000	93.515.921	935.336.000	1.070.358.000	1.217.440.000
Sermaye Transferleri	4.000				
Borç Verme					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	1.745.870.000	925.913.779	4.369.490.000	5.341.996.000	6.135.576.000
Döner Sermaye					
Özel Hesap					
Diğer Bütçe Dışı Kaynak					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	1.745.870.000	925.913.779	4.369.490.000	5.341.996.000	6.135.576.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TÜKETİCİNİN KORUNMASI, ÜRÜN VE HİZMETLERİN GÜVENLİĞİ VE STANDARDİZASYONU
Alt Program Adı	GIDA GÜVENİRLİLİĞİ
Alt Program Hedefi	Gıda ve yem resmi kontrol hizmetlerinin etkinliği artırılacak, gıda güvenirliliğine ilişkin doğru ve güncel bilgi sunulmasına yönelik tedbirler alınacak, gıda güvenirliliğine yönelik uygulamalar geliştirilecektir.
Faaliyet Adı	Gıda Güvenirliliğini Sağlamaya Yönelik Faaliyetler
Açıklama	Gıda işletmelerinde gıda güvenirliliğinin sağlanması amacıyla kontroller gerçekleştirilecektir. Resmi kontrollerde Türk Gıda Kodeksine uygun faaliyet gösterilip gösterilmediğinin tespitine yönelik numuneler alınacaktır.

EKONOMİK KOD	2023 Bütçe	2023 Harcama (Haziran)	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
Personel Giderleri	1.232.021.000	828.774.593	3.671.210.000	4.562.389.000	5.254.091.000
Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	212.080.000	143.252.930	490.866.000	610.452.000	702.875.000
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	79.040.000	28.379.483	150.760.000	185.580.000	210.408.000
Faiz Giderleri					
Cari Transferler					
Sermaye Giderleri	166.000.000	33.675.722	343.500.000	518.193.000	492.841.000
Sermaye Transferleri					
Borç Verme					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	1.689.141.000	1.034.082.728	4.656.336.000	5.876.614.000	6.660.215.000
Döner Sermaye					
Özel Hesap					
Diğer Bütçe Dışı Kaynak					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	1.689.141.000	1.034.082.728	4.656.336.000	5.876.614.000	6.660.215.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TÜKETİCİNİN KORUNMASI, ÜRÜN VE HİZMETLERİN GÜVENLİĞİ VE STANDARDİZASYONU
Alt Program Adı	GIDA GÜVENİLİRLİĞİ
Alt Program Hedefi	Gıda ve yem resmi kontrol hizmetlerinin etkinliği artırılacak, gıda güvenilirliliğine ilişkin doğru ve güncel bilgi sunulmasına yönelik tedbirler alınacak, gıda güvenilirliliğine yönelik uygulamalar geliştirilecektir.
Faaliyet Adı	Yem Güvenilirliliğini Sağlamaya Yönelik Faaliyetler
Açıklama	Yem işletmeleri, güvenilir yem arzını sağlamak amacıyla risk esaslı olarak hazırlanan yıllık kontrol planı kapsamında denetlenecektir.

EKONOMİK KOD	2023 Bütçe	2023 Harcama (Haziran)	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	281.278.000	214.089.454	892.474.000	1.109.637.000	1.277.801.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	50.879.000	34.437.892	109.999.000	136.924.000	157.621.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>					
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>	9.000.000	1.308.862	17.000.000		
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	341.157.000	249.836.209	1.019.473.000	1.246.561.000	1.435.422.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	341.157.000	249.836.209	1.019.473.000	1.246.561.000	1.435.422.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TURİZMİN GELİŞTİRİLMESİ
Alt Program Adı	DOĞA TURİZMİ
Alt Program Hedefi	Korunan alanlarda planlama, proje uygulama ve izleme süreçleri etkin olarak yürütülecek ve turizmin çeşitlendirilmesine katkı sağlanacaktır.
Faaliyet Adı	Ekoturizm ve Doğa Turizminin Geliştirilmesi Faaliyetleri

Açıklama

Doğa Turizminin geliştirilmesi amacıyla 81 ilin doğa turizm master planları ve uygulama eylem planları ile doğa turizmi faaliyet haritaları hazırlanmıştır. Ayrıca ziyaretçilerin 81 ildeki doğa yürüyüşü, bisiklet, dağ bisikleti, dağcılık, jeep ve foto safari, tarih ve kültür rotaları, alanlardaki etkinlikler, korunan alanlardaki tesisler (çadır/ı/karavan kamp alanları, kır lokantası, orman köşkleri, otel, idare ziyaretçi ve tanıtım merkezleri vb.) hakkında bilgi edinebilmeleri için web/mobil uygulamaları aracılığı ile doğa turizmi bilgi sistemleri oluşturulmuştur. Sistemimiz ekotaban.tarimorman.gov.tr web adresi ve uygulama marketlerinde bulunan "ekotaban" uygulaması ile halkımızın hizmetine açılmıştır.

Doğa Turizmi Stratejisi Eylem Planı kapsamında Milli Park, Tabiat Parkı, Tabiatı Koruma Alanı, Tabiat Anıtı, Sulak Alanlar, Yaban Hayatı Geliştirme Sahaları gibi korunan alanlarda gerçekleştirilecek doğa turizminde, ziyaretçi sayılarının ve ziyaretçilere verilen hizmet kalitesinin artırılması için faaliyetler belirlenmiş olup, yıllık planlar halinde uygulanmaktadır. Taşra birimlerimiz tarafından gerçekleştirilmekte olan faaliyetler düzenli olarak izlenmektedir. 2024-2026 yılları arasında yapılması planlanan tüm doğa turizmi faaliyetlerinde de Doğa Turizmi Stratejisi Eylem Planı göz önünde tutulacaktır.

Doğa Turizmi faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi maksadıyla, korunan alanlarımızdaki doğa turizmi faaliyetlerinin görünürlüğü ve erişilebilirliğinin artırılması, sanal tur çekimleri gerçekleştirilmesi ve ekotaban sistemine entegre edilmesi planlanan faaliyetler arasındadır. Eylem Planı kapsamında korunan alanlarımızda görüntüleme sistemi kurulması birden çok amaç için öngörülmüştür. Bu amaçlardan en önemlisi korunan alanlarımızdaki ziyaretçi sayısının belirlenmesidir. Korunan alanlarımızın ziyaretçi potansiyelinin belirlenmesi, korunan alanlarımızın ihale sürecinde kurumsal anlamda gelirimizin önemli oranda artırılmasına katkı sağlayacaktır. Kurulacak izleme sistemleri ile doğa turizmi kapsamına giren kuş göçü izleme ve yaban hayatı gözlem faaliyetleri kapsamında korunan alanlarımızın kaynak değeri olan koruma altındaki hedef türlerimizin de izlenmesi ve kamera yayınlarının canlı yayın izlemesi şeklinde düzenlenmesi hedeflenmektedir. Böylece özellikle bazı alanlarımızda göç dönemi izleme, yuva izleme gibi faaliyetler gerçekleştirilecek; böylece korunan alanlarımıza olan ilgi ve ziyaretçi sayısının artırılması sağlanacaktır.

Aynı zamanda sulak alanlarda alt ve üst yapı hizmet tesislerinin yapımı, gerekli araç ve gereçlerin temini, alan yönetimini destekleyici projeler, ziyaretçi merkezleri, tanıtım birimleri, giriş kontrol üniteleri, büfe, kuş gözlem kulesi, peyzaj düzenlemesi, yağmur barınakları, manzara seyir terasları vb. yapılar, korunan alanlar için yönlendirme, bilgilendirme, uyarı-ikaz levha ve tabelaları vb. çalışmaları yapılacaktır. Böylece korunan alanlarımıza olan ilgi ve ziyaretçi sayısının artırılmasına bağlı olarak ekoturizme katkı sağlanacaktır.

EKONOMİK KOD	2023 Bütçe	2023 Harcama (Haziran)	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
Personel Giderleri	238.742.000	160.757.971	650.853.000	810.618.000	933.010.000
Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	40.176.000	25.671.622	85.523.000	106.611.000	122.680.000
Mal ve Hizmet Alım Giderleri					
Faiz Giderleri					
Cari Transferler					
Sermaye Giderleri	22.800.000	6.339.766	51.600.000	51.013.000	90.719.000
Sermaye Transferleri					
Borç Verme					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	301.718.000	192.769.359	787.976.000	968.242.000	1.146.409.000
Döner Sermaye					
Özel Hesap					
Diğer Bütçe Dışı Kaynak					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	301.718.000	192.769.359	787.976.000	968.242.000	1.146.409.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı TURİZMİN GELİŞTİRİLMESİ
Alt Program Adı DOĞA TURİZMİ
Alt Program Hedefi Korunan alanlarda planlama, proje uygulama ve izleme süreçleri etkin olarak yürütülecek ve turizmin çeşitlendirilmesine katkı sağlanacaktır.
Faaliyet Adı Korunan Alanların Etkin Yönetimine Yönelik Faaliyetler

Açıklama

2873 sayılı Milli Parklar Kanunu'na tabi korunan alanların yönetiminde en etkili araç olan özelinde hazırlanan korunan alan planlarıdır. Bu kapsamda bu alanların etkin bir şekilde korunması ve yönetilmesi maksadıyla milli parklar için uzun devreli gelişme planları, tabiat parkları için gelişme planları ve tabiat anıtı ile tabiatı koruma alanları için de yönetim planları yapılacaktır. Korunan alanlara yönelik planlama çalışmaları sonrasında hazırlanan planlara uygun ziyaretçi merkezi, yönetim merkezi, tabiat eğitim merkezi, destek üniteleri vb. tesislere yönelik mimari ve peyzaj projeleri hazırlanacaktır. Hazırlanan projelere uygun olarak işaretlenen tur güzergahlarının alanlara aplikasyonu, alan yönetimini destekleyici ziyaretçi merkezleri, tanıtım birimleri, giriş kontrol üniteleri, büfe, kuş gözlem kuleleri, tabiat eğitim merkezleri, yağmur barınakları, manzara seyir terasları vb. yapılar ile korunan alanlar için yönlendirme, bilgilendirme, uyarı-ikaz levha ve tabelaları vb. yapılarak korunan alanların temsil ve tanıtımına yönelik faaliyetler gerçekleştirilecektir. Aynı zamanda korunan alanlardaki mevcut yapı ve tesislerin yönetim, güvenlik, hizmet, temizlik vb. konularda iyileştirme çalışmaları yapılacak ve gerekli makine teçhizat donanımı sağlanacaktır. Korunan Alanların Yönetim Etkinliğinin izlenmesi (METT-Management Effectiveness Tracking Tool) uygulamalarına milli parklar ile tabiat parklarında devam edilecektir.

EKONOMİK KOD	2023 Bütçe	2023 Harcama (Haziran)	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
Personel Giderleri	629.238.000	289.895.003	1.243.054.000	1.547.572.000	1.781.421.000
Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	105.267.000	46.299.218	166.767.000	207.876.000	239.214.000
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	70.185.000	30.618.944	170.476.000	209.940.000	238.217.000
Faiz Giderleri					
Cari Transferler					
Sermaye Giderleri	146.100.000	4.080.592	274.400.000	346.243.000	350.318.000
Sermaye Transferleri					
Borç Verme					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	950.790.000	370.893.758	1.854.697.000	2.311.631.000	2.609.170.000
Döner Sermaye					
Özel Hesap					
Diğer Bütçe Dışı Kaynak					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	950.790.000	370.893.758	1.854.697.000	2.311.631.000	2.609.170.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI
Alt Program Adı	TEFTİŞ, DENETİM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ
Alt Program Hedefi	
Faaliyet Adı	Diğer Teftiş, Denetim ve Danışmanlık Hizmetleri
Açıklama	

EKONOMİK KOD	2023 Bütçe	2023 Harcama (Haziran)	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
Personel Giderleri	42.817.000	23.649.303	105.664.000	131.120.000	151.052.000
Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	6.207.000	3.726.233	13.115.000	16.275.000	18.749.000
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	4.850.000	1.104.866	9.888.000	12.173.000	13.801.000
Faiz Giderleri					
Cari Transferler					
Sermaye Giderleri					
Sermaye Transferleri					
Borç Verme					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	53.874.000	28.480.402	128.667.000	159.568.000	183.602.000
Döner Sermaye					
Özel Hesap					
Diğer Bütçe Dışı Kaynak					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	53.874.000	28.480.402	128.667.000	159.568.000	183.602.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI
Alt Program Adı	TEFTİŞ, DENETİM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ
Alt Program Hedefi	
Faaliyet Adı	Hukuki Danışmanlık ve Muhakemat Hizmetleri
Açıklama	

EKONOMİK KOD	2023 Bütçe	2023 Harcama (Haziran)	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
Personel Giderleri	21.541.000	11.970.859	55.622.000	69.023.000	79.514.000
Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	3.081.000	1.755.642	6.201.000	7.695.000	8.865.000
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	3.593.000	1.530.494	7.510.000	9.244.000	10.480.000
Faiz Giderleri					
Cari Transferler					
Sermaye Giderleri					
Sermaye Transferleri					
Borç Verme					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	28.215.000	15.256.994	69.333.000	85.962.000	98.859.000
Döner Sermaye					
Özel Hesap					
Diğer Bütçe Dışı Kaynak					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	28.215.000	15.256.994	69.333.000	85.962.000	98.859.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI
Alt Program Adı	TEFTİŞ, DENETİM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ
Alt Program Hedefi	
Faaliyet Adı	İç Denetim
Açıklama	

EKONOMİK KOD	2023 Bütçe	2023 Harcama (Haziran)	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
Personel Giderleri	13.055.000	6.161.260	26.562.000	32.961.000	37.971.000
Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	1.893.000	932.843	3.237.000	4.017.000	4.628.000
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.066.000	76.077	1.296.000	1.595.000	1.809.000
Faiz Giderleri					
Cari Transferler					
Sermaye Giderleri					
Sermaye Transferleri					
Borç Verme					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	16.014.000	7.170.180	31.095.000	38.573.000	44.408.000
Döner Sermaye					
Özel Hesap					
Diğer Bütçe Dışı Kaynak					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	16.014.000	7.170.180	31.095.000	38.573.000	44.408.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI
Alt Program Adı	TEFTİŞ, DENETİM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ
Alt Program Hedefi	
Faaliyet Adı	Kamuoyu İlişkilerinin Yürütülmesi
Açıklama	

EKONOMİK KOD	2023 Bütçe	2023 Harcama (Haziran)	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
Personel Giderleri	1.788.000	911.158	4.324.000	5.366.000	6.184.000
Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	274.000	133.570	488.000	606.000	698.000
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.154.000	406.421	1.868.000	2.298.000	2.604.000
Faiz Giderleri					
Cari Transferler					
Sermaye Giderleri					
Sermaye Transferleri					
Borç Verme					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	3.216.000	1.451.148	6.680.000	8.270.000	9.486.000
Döner Sermaye					
Özel Hesap					
Diğer Bütçe Dışı Kaynak					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	3.216.000	1.451.148	6.680.000	8.270.000	9.486.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI
Alt Program Adı	TEFTİŞ, DENETİM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ
Alt Program Hedefi	
Faaliyet Adı	Kurumsal Uluslararası İŞbirliği Faaliyetleri
Açıklama	

EKONOMİK KOD	2023 Bütçe	2023 Harcama (Haziran)	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
Personel Giderleri	82.289.000	43.824.774	180.110.000	223.504.000	257.481.000
Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	9.324.000	5.224.428	18.038.000	22.380.000	25.783.000
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	12.510.000	3.045.599	19.131.000	23.547.000	26.701.000
Faiz Giderleri					
Cari Transferler	268.790.000	171.673.815	437.866.000	522.945.000	568.638.000
Sermaye Giderleri	33.000.000	4.588.923	54.000.000	66.000.000	75.000.000
Sermaye Transferleri					
Borç Verme					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	405.913.000	228.357.539	709.145.000	858.376.000	953.603.000
Döner Sermaye					
Özel Hesap					
Diğer Bütçe Dışı Kaynak					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	405.913.000	228.357.539	709.145.000	858.376.000	953.603.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI
Alt Program Adı	TEFTİŞ, DENETİM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ
Alt Program Hedefi	
Faaliyet Adı	Teftiş, İnceleme ve Soruşturma
Açıklama	

EKONOMİK KOD	2023 Bütçe	2023 Harcama (Haziran)	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
Personel Giderleri	63.847.000	33.563.769	145.912.000	181.065.000	208.588.000
Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	8.837.000	4.622.807	16.338.000	20.274.000	23.356.000
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	7.350.000	1.447.640	12.375.000	15.234.000	17.271.000
Faiz Giderleri					
Cari Transferler					
Sermaye Giderleri					
Sermaye Transferleri					
Borç Verme					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	80.034.000	39.634.215	174.625.000	216.573.000	249.215.000
Döner Sermaye					
Özel Hesap					
Diğer Bütçe Dışı Kaynak					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	80.034.000	39.634.215	174.625.000	216.573.000	249.215.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI
Alt Program Adı	ÜST YÖNETİM, İDARI VE MALİ HİZMETLER
Alt Program Hedefi	
Faaliyet Adı	Bilgi Teknolojilerine Yönelik Faaliyetler
Açıklama	

EKONOMİK KOD	2023 Bütçe	2023 Harcama (Haziran)	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
Personel Giderleri	34.092.000	19.618.934	75.616.000	93.898.000	108.159.000
Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	4.734.000	3.205.319	9.503.000	11.804.000	13.597.000
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	72.109.000	37.495.432	99.379.000	122.333.000	138.700.000
Faiz Giderleri					
Cari Transferler					
Sermaye Giderleri	100.000.000	22.241.958	180.000.000	230.000.000	250.000.000
Sermaye Transferleri					
Borç Verme					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	210.935.000	82.561.644	364.498.000	458.035.000	510.456.000
Döner Sermaye					
Özel Hesap					
Diğer Bütçe Dışı Kaynak					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	210.935.000	82.561.644	364.498.000	458.035.000	510.456.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
 Program Adı YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI
 Alt Program Adı ÜST YÖNETİM, İDARI VE MALİ HİZMETLER
 Alt Program Hedefi
 Faaliyet Adı Diğer Destek Hizmetleri
 Açıklama

EKONOMİK KOD	2023 Bütçe	2023 Harcama (Haziran)	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
Personel Giderleri					
Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri					
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	42.909.000	11.483.902	76.257.000	93.868.000	106.428.000
Faiz Giderleri					
Cari Transferler					
Sermaye Giderleri	135.000	7.745.911	1.000.000	1.231.000	1.396.000
Sermaye Transferleri					
Borç Verme					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	43.044.000	19.229.813	77.257.000	95.099.000	107.824.000
Döner Sermaye					
Özel Hesap					
Diğer Bütçe Dışı Kaynak					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	43.044.000	19.229.813	77.257.000	95.099.000	107.824.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI
Alt Program Adı	ÜST YÖNETİM, İDARI VE MALİ HİZMETLER
Alt Program Hedefi	
Faaliyet Adı	Genel Destek Hizmetleri
Açıklama	

EKONOMİK KOD	2023 Bütçe	2023 Harcama (Haziran)	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	2.819.764.000	1.382.354.814	5.206.365.000	6.498.541.000	7.475.911.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	511.009.000	235.560.858	745.703.000	932.776.000	1.072.499.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	393.146.000	214.732.140	1.446.504.000	1.780.598.000	2.018.868.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>	41.030.000	15.058.671	80.280.000	98.822.000	112.046.000
<i>Sermaye Giderleri</i>	398.289.000	188.709.946	897.081.000	1.072.580.000	1.266.079.000
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	4.163.238.000	2.036.416.428	8.375.933.000	10.383.317.000	11.945.403.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	4.163.238.000	2.036.416.428	8.375.933.000	10.383.317.000	11.945.403.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI
Alt Program Adı	ÜST YÖNETİM, İDARI VE MALİ HİZMETLER
Alt Program Hedefi	
Faaliyet Adı	İnşaat ve Yapı İşlerinin Yürütülmesi
Açıklama	

EKONOMİK KOD	2023 Bütçe	2023 Harcama (Haziran)	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>					
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>					
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>					
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>	139.703.000	62.288.661	726.784.000	1.012.546.000	386.085.000
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	139.703.000	62.288.661	726.784.000	1.012.546.000	386.085.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	139.703.000	62.288.661	726.784.000	1.012.546.000	386.085.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI
Alt Program Adı ÜST YÖNETİM, İDARI VE MALİ HİZMETLER
Alt Program Hedefi
Faaliyet Adı İnsan Kaynakları Yönetimine İlişkin Faaliyetler
Açıklama

EKONOMİK KOD	2023 Bütçe	2023 Harcama (Haziran)	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
Personel Giderleri	51.296.000	30.327.321	144.989.000	181.242.000	211.054.000
Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	7.331.000	4.117.421	16.006.000	19.864.000	22.884.000
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.721.000	528.748	2.842.000	3.497.000	3.965.000
Faiz Giderleri					
Cari Transferler	200.000		364.000	448.000	508.000
Sermaye Giderleri					
Sermaye Transferleri					
Borç Verme					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	60.548.000	34.973.490	164.201.000	205.051.000	238.411.000
Döner Sermaye					
Özel Hesap					
Diğer Bütçe Dışı Kaynak					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	60.548.000	34.973.490	164.201.000	205.051.000	238.411.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI
Alt Program Adı	ÜST YÖNETİM, İDARİ VE MALİ HİZMETLER
Alt Program Hedefi	
Faaliyet Adı	Özel Kalem Hizmetleri
Açıklama	

EKONOMİK KOD	2023 Bütçe	2023 Harcama (Haziran)	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
Personel Giderleri	30.766.000	13.720.397	73.401.000	91.088.000	104.941.000
Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	2.361.000	1.412.371	5.161.000	6.405.000	7.379.000
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	7.512.000	4.209.919	12.502.000	15.392.000	17.450.000
Faiz Giderleri					
Cari Transferler					
Sermaye Giderleri					
Sermaye Transferleri					
Borç Verme					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	40.639.000	19.342.687	91.064.000	112.885.000	129.770.000
Döner Sermaye					
Özel Hesap					
Diğer Bütçe Dışı Kaynak					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	40.639.000	19.342.687	91.064.000	112.885.000	129.770.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI
Alt Program Adı	ÜST YÖNETİM, İDARI VE MALİ HİZMETLER
Alt Program Hedefi	
Faaliyet Adı	Strateji Geliştirme ve Mali Hizmetler
Açıklama	

EKONOMİK KOD	2023 Bütçe	2023 Harcama (Haziran)	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
Personel Giderleri	88.081.000	45.167.299	202.362.000	251.116.000	289.293.000
Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	14.044.000	7.162.771	25.148.000	31.206.000	35.949.000
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	2.344.000	305.390	2.762.000	3.401.000	3.855.000
Faiz Giderleri					
Cari Transferler					
Sermaye Giderleri					
Sermaye Transferleri					
Borç Verme					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	104.469.000	52.635.460	230.272.000	285.723.000	329.097.000
Döner Sermaye					
Özel Hesap					
Diğer Bütçe Dışı Kaynak					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	104.469.000	52.635.460	230.272.000	285.723.000	329.097.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	PROGRAM DIŞI GİDERLER
Alt Program Adı	HAZİNE YARDIMLARI
Alt Program Hedefi	
Faaliyet Adı	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne Hazine Yardımı
Açıklama	

EKONOMİK KOD	2023 Bütçe	2023 Harcama (Haziran)	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
Personel Giderleri					
Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri					
Mal ve Hizmet Alım Giderleri					
Faiz Giderleri					
Cari Transferler	6.297.897.000	2.559.048.620	18.771.336.000	21.911.900.000	24.485.514.000
Sermaye Giderleri					
Sermaye Transferleri	42.080.000.000	17.267.558.000	99.788.000.000	121.059.225.000	135.422.025.000
Borç Verme					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	48.377.897.000	19.826.606.620	118.559.336.000	142.971.125.000	159.907.539.000
Döner Sermaye					
Özel Hesap					
Diğer Bütçe Dışı Kaynak					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	48.377.897.000	19.826.606.620	118.559.336.000	142.971.125.000	159.907.539.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	PROGRAM DIŞI GİDERLER
Alt Program Adı	HAZİNE YARDIMLARI
Alt Program Hedefi	
Faaliyet Adı	Orman Genel Müdürlüğüne Hazine Yardımı
Açıklama	

EKONOMİK KOD	2023 Bütçe	2023 Harcama (Haziran)	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>					
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>					
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>					
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>	2.212.288.000		5.096.214.000	6.602.407.000	7.776.042.000
<i>Sermaye Giderleri</i>					
<i>Sermaye Transferleri</i>	2.784.112.000		6.831.905.000	8.410.657.000	9.536.125.000
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	4.996.400.000		11.928.119.000	15.013.064.000	17.312.167.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	4.996.400.000		11.928.119.000	15.013.064.000	17.312.167.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	PROGRAM DIŞI GİDERLER
Alt Program Adı	HAZİNE YARDIMLARI
Alt Program Hedefi	
Faaliyet Adı	Türkiye Su Enstitüsüne Hazine Yardımı
Açıklama	

EKONOMİK KOD	2023 Bütçe	2023 Harcama (Haziran)	2024 Bütçe	2025 Tahmin	2026 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>					
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>					
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>					
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>	10.954.000	5.676.000	22.986.000	28.503.000	32.733.000
<i>Sermaye Giderleri</i>					
<i>Sermaye Transferleri</i>	1.500.000	350.000	6.441.000	7.928.000	8.989.000
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	12.454.000	6.026.000	29.427.000	36.431.000	41.722.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	12.454.000	6.026.000	29.427.000	36.431.000	41.722.000

F. FAALİYETLER DÜZEYİNDE TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI PERFORMANS PROGRAMI MALİYETİ

PROGRAM SINIFLANDIRMASI	2024			2025			2026		
	BÜTÇE İÇİ	BÜTÇE DIŞI	TOPLAM	BÜTÇE İÇİ	BÜTÇE DIŞI	TOPLAM	BÜTÇE İÇİ	BÜTÇE DIŞI	TOPLAM
KIRSAL KALKINMA	19.811.002.000	0	19.811.002.000	24.528.320.000	0	24.528.320.000	27.580.190.000	0	27.580.190.000
KIRSALDA TARIMSAL FAALİYETLERİN DESTEKLENMESİ	19.811.002.000	0	19.811.002.000	24.528.320.000	0	24.528.320.000	27.580.190.000	0	27.580.190.000
<i>Kırsal Kalkınmanın Desteklenmesi</i>	11.085.592.000	0	11.085.592.000	13.646.032.000	0	13.646.032.000	15.472.072.000	0	15.472.072.000
<i>Kırsal Kalkınmaya Yönelik Diğer Faaliyetler</i>	5.578.993.000	0	5.578.993.000	7.055.046.000	0	7.055.046.000	7.701.578.000	0	7.701.578.000
<i>Tarimsal Eğitim, Yayım, Yayın ve Danışmanlık Faaliyetleri</i>	3.146.417.000	0	3.146.417.000	3.827.242.000	0	3.827.242.000	4.406.540.000	0	4.406.540.000
ORMANLARIN VE DOĞANIN KORUNMASI İLE SÜRDÜRÜLEBİLİR YÖNETİMİ	714.328.000	0	714.328.000	886.725.000	0	886.725.000	1.015.860.000	0	1.015.860.000
DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR	714.328.000	0	714.328.000	886.725.000	0	886.725.000	1.015.860.000	0	1.015.860.000
<i>Av ve Yaban Hayatının Korunması ve Geliştirilmesi</i>	323.320.000	0	323.320.000	402.163.000	0	402.163.000	461.992.000	0	461.992.000
<i>Biyolojik Çeşitliliğin Tespiti ve Etkin Yönetimi</i>	211.008.000	0	211.008.000	262.988.000	0	262.988.000	302.644.000	0	302.644.000
<i>Sokak Hayvanlarının Rehabilitasyonu</i>	180.000.000	0	180.000.000	221.574.000	0	221.574.000	251.224.000	0	251.224.000
SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ	8.500.000	0	8.500.000	15.000.000	0	15.000.000	21.000.000	0	21.000.000
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELE VE UYUM	8.500.000	0	8.500.000	15.000.000	0	15.000.000	21.000.000	0	21.000.000
<i>Tarım Sektörünün İklim Değişikliğine Uyum Kapasitesinin Artırılması</i>	8.500.000	0	8.500.000	15.000.000	0	15.000.000	21.000.000	0	21.000.000
TARIM	102.946.957.000	0	102.946.957.000	126.653.492.000	0	126.653.492.000	143.768.383.000	0	143.768.383.000
BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ KAYNAKLARININ KORUNMASI VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ	4.497.217.000	0	4.497.217.000	5.551.973.000	0	5.551.973.000	6.380.108.000	0	6.380.108.000
<i>Su Ürünleri Üretimini Geliştirme, Denetim ve Kontrol Faaliyetleri</i>	4.225.216.000	0	4.225.216.000	5.217.148.000	0	5.217.148.000	6.000.478.000	0	6.000.478.000
<i>Su Ürünleri Üretimini Desteklenmesi</i>	272.001.000	0	272.001.000	334.825.000	0	334.825.000	379.630.000	0	379.630.000
BİTKİSEL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ	67.390.544.000	0	67.390.544.000	82.905.430.000	0	82.905.430.000	94.006.673.000	0	94.006.673.000
<i>Bitkisel Üretim Geliştirme Faaliyetleri</i>	3.786.539.000	0	3.786.539.000	4.610.802.000	0	4.610.802.000	5.235.075.000	0	5.235.075.000
<i>Bitkisel Üretim Desteklenmesi</i>	63.604.005.000	0	63.604.005.000	78.294.628.000	0	78.294.628.000	88.771.598.000	0	88.771.598.000
HAYVANSAL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ	25.235.498.000	0	25.235.498.000	31.056.724.000	0	31.056.724.000	35.291.938.000	0	35.291.938.000
<i>Hayvansal Üretim Geliştirme Faaliyetleri</i>	3.620.835.000	0	3.620.835.000	4.493.868.000	0	4.493.868.000	5.167.445.000	0	5.167.445.000
<i>Hayvansal Üretim Desteklenmesi</i>	19.096.670.000	0	19.096.670.000	23.507.431.000	0	23.507.431.000	26.653.071.000	0	26.653.071.000
<i>Mera Islah Faaliyetleri</i>	2.517.993.000	0	2.517.993.000	3.055.425.000	0	3.055.425.000	3.471.422.000	0	3.471.422.000

PROGRAM SINIFLANDIRMASI	2024			2025			2026		
	BÜTÇE İÇİ	BÜTÇE DIŞI	TOPLAM	BÜTÇE İÇİ	BÜTÇE DIŞI	TOPLAM	BÜTÇE İÇİ	BÜTÇE DIŞI	TOPLAM
TARIM TEKNOLOJİLERİ VE BİLGİ SİSTEMLERİ	57.002.000	0	57.002.000	71.165.000	0	71.165.000	81.414.000	0	81.414.000
<i>Tarım Teknolojileri ve Bilgi Sistemleri Faaliyetleri</i>	57.002.000	0	57.002.000	71.165.000	0	71.165.000	81.414.000	0	81.414.000
TARIMSAL ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME	5.766.696.000	0	5.766.696.000	7.068.200.000	0	7.068.200.000	8.008.250.000	0	8.008.250.000
<i>Tarımsal Araştırma ve Geliştirmenin Desteklenmesi</i>	697.833.000	0	697.833.000	849.286.000	0	849.286.000	962.362.000	0	962.362.000
<i>Tarımsal Üretimde Araştırma ve Geliştirme Faaliyetleri</i>	5.068.863.000	0	5.068.863.000	6.218.914.000	0	6.218.914.000	7.045.888.000	0	7.045.888.000
TOPRAK VE SU KAYNAKLARININ KULLANIMI VE YÖNETİMİ	1.660.421.000	0	1.660.421.000	2.055.156.000	0	2.055.156.000	2.351.709.000	0	2.351.709.000
SU KAYNAKLARININ KORUNMASI, İYİLEŞTİRİLMESİ, GELİŞTİRİLMESİ VE ETKİN KULLANIMI	394.170.000	0	394.170.000	492.746.000	0	492.746.000	558.850.000	0	558.850.000
<i>Su Kaynaklarına İlişkin Yürütülen Faaliyetler</i>	394.170.000	0	394.170.000	492.746.000	0	492.746.000	558.850.000	0	558.850.000
TOPRAK KAYNAKLARININ KORUNMASI, GELİŞTİRİLMESİ VE ETKİN KULLANIMI	1.266.251.000	0	1.266.251.000	1.562.410.000	0	1.562.410.000	1.792.859.000	0	1.792.859.000
<i>Toprağın ve Arazinin Korunması, Geliştirilmesi ve Etkin Kullanımı</i>	1.266.251.000	0	1.266.251.000	1.562.410.000	0	1.562.410.000	1.792.859.000	0	1.792.859.000
TÜKETİCİNİN KORUNMASI, ÜRÜN VE HİZMETLERİN GÜVENLİĞİ VE STANDARDİZASYONU	13.674.483.000	0	13.674.483.000	16.965.182.000	0	16.965.182.000	19.394.944.000	0	19.394.944.000
BİTKİ SAĞLIĞI, HAYVAN SAĞLIĞI VE REFAHI	7.998.674.000	0	7.998.674.000	9.842.007.000	0	9.842.007.000	11.299.307.000	0	11.299.307.000
<i>Bitki Sağlığına Yönelik Faaliyetler</i>	3.629.184.000	0	3.629.184.000	4.500.011.000	0	4.500.011.000	5.163.731.000	0	5.163.731.000
<i>Hayvan Sağlığı ve Refahına Yönelik Faaliyetler</i>	4.369.490.000	0	4.369.490.000	5.341.996.000	0	5.341.996.000	6.135.576.000	0	6.135.576.000
GIDA GÜVENİLİRLİĞİ	5.675.809.000	0	5.675.809.000	7.123.175.000	0	7.123.175.000	8.095.637.000	0	8.095.637.000
<i>Gıda Güvenilirliğini Sağlamaya Yönelik Faaliyetler</i>	4.656.336.000	0	4.656.336.000	5.876.614.000	0	5.876.614.000	6.660.215.000	0	6.660.215.000
<i>Yem Güvenilirliğini Sağlamaya Yönelik Faaliyetler</i>	1.019.473.000	0	1.019.473.000	1.246.561.000	0	1.246.561.000	1.435.422.000	0	1.435.422.000

PROGRAM SINIFLANDIRMASI	2024			2025			2026		
	BÜTÇE İÇİ	BÜTÇE DIŞI	TOPLAM	BÜTÇE İÇİ	BÜTÇE DIŞI	TOPLAM	BÜTÇE İÇİ	BÜTÇE DIŞI	TOPLAM
TURİZMİN GELİŞTİRİLMESİ	2.642.673.000	0	2.642.673.000	3.279.873.000	0	3.279.873.000	3.755.579.000	0	3.755.579.000
DOĞA TURİZMİ	2.642.673.000	0	2.642.673.000	3.279.873.000	0	3.279.873.000	3.755.579.000	0	3.755.579.000
Ekoturizm ve Doğa Turizminin Geliştirilmesi Faaliyetleri	787.976.000	0	787.976.000	968.242.000	0	968.242.000	1.146.409.000	0	1.146.409.000
Korunan Alanların Etkin Yönetimine Yönelik Faaliyetler	1.854.697.000	0	1.854.697.000	2.311.631.000	0	2.311.631.000	2.609.170.000	0	2.609.170.000
YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI	11.149.554.000	0	11.149.554.000	13.919.978.000	0	13.919.978.000	15.186.219.000	0	15.186.219.000
TEFTİŞ, DENETİM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ	1.119.545.000	0	1.119.545.000	1.367.322.000	0	1.367.322.000	1.539.173.000	0	1.539.173.000
Diğer Teftiş, Denetim ve Danışmanlık Hizmetleri	128.667.000	0	128.667.000	159.568.000	0	159.568.000	183.602.000	0	183.602.000
Hukuki Danışmanlık ve Muhakemat Hizmetleri	69.333.000	0	69.333.000	85.962.000	0	85.962.000	98.859.000	0	98.859.000
İç Denetim	31.095.000	0	31.095.000	38.573.000	0	38.573.000	44.408.000	0	44.408.000
Kamuoyu İlişkilerinin Yürütülmesi	6.680.000	0	6.680.000	8.270.000	0	8.270.000	9.486.000	0	9.486.000
Kurumsal Uluslararası İşbirliği Faaliyetleri	709.145.000	0	709.145.000	858.376.000	0	858.376.000	953.603.000	0	953.603.000
Teftiş, İnceleme ve Soruşturma	174.625.000	0	174.625.000	216.573.000	0	216.573.000	249.215.000	0	249.215.000
ÜST YÖNETİM, İDARİ VE MALİ HİZMETLER	10.030.009.000	0	10.030.009.000	12.552.656.000	0	12.552.656.000	13.647.046.000	0	13.647.046.000
Bilgi Teknolojilerine Yönelik Faaliyetler	364.498.000	0	364.498.000	458.035.000	0	458.035.000	510.456.000	0	510.456.000
Diğer Destek Hizmetleri	77.257.000	0	77.257.000	95.099.000	0	95.099.000	107.824.000	0	107.824.000
Genel Destek Hizmetleri	8.375.933.000	0	8.375.933.000	10.383.317.000	0	10.383.317.000	11.945.403.000	0	11.945.403.000
İnşaat ve Yapı İşlerinin Yürütülmesi	726.784.000	0	726.784.000	1.012.546.000	0	1.012.546.000	386.085.000	0	386.085.000
İnsan Kaynakları Yönetimine İlişkin Faaliyetler	164.201.000	0	164.201.000	205.051.000	0	205.051.000	238.411.000	0	238.411.000
Özel Kalem Hizmetleri	91.064.000	0	91.064.000	112.885.000	0	112.885.000	129.770.000	0	129.770.000
Strateji Geliştirme ve Mali Hizmetler	230.272.000	0	230.272.000	285.723.000	0	285.723.000	329.097.000	0	329.097.000
PROGRAMLAR TOPLAMI	152.607.918.000	0	152.607.918.000	188.303.726.000	0	188.303.726.000	213.073.884.000	0	213.073.884.000
PROGRAM DIŞI GİDERLER	130.516.882.000	0	130.516.882.000	158.020.620.000	0	158.020.620.000	177.261.428.000	0	177.261.428.000
HAZİNE YARDIMLARI	130.516.882.000	0	130.516.882.000	158.020.620.000	0	158.020.620.000	177.261.428.000	0	177.261.428.000
Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne Hazine Yardımı	118.559.336.000	0	118.559.336.000	142.971.125.000	0	142.971.125.000	159.907.539.000	0	159.907.539.000
Orman Genel Müdürlüğüne Hazine Yardımı	11.928.119.000	0	11.928.119.000	15.013.064.000	0	15.013.064.000	17.312.167.000	0	17.312.167.000
Türkiye Su Enstitüsüne Hazine Yardımı	29.427.000	0	29.427.000	36.431.000	0	36.431.000	41.722.000	0	41.722.000
GENEL TOPLAM	283.124.800.000	0	283.124.800.000	346.324.346.000	0	346.324.346.000	390.335.312.000	0	390.335.312.000

G. EKONOMİK SINIFLANDIRMA DÜZEYİNDE TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI PERFORMANS PROGRAMI MALİYETİ

EKONOMİK KOD	2024				2025				2026			
	HİZMET PROGRAMLARI TOPLAM	YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI	PROGRAM DIŞI GİDERLER	TOPLAM	HİZMET PROGRAMLARI TOPLAM	YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI	PROGRAM DIŞI GİDERLER	TOPLAM	HİZMET PROGRAMLARI TOPLAM	YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI	PROGRAM DIŞI GİDERLER	TOPLAM
<i>Personel Giderleri</i>	34.940.903.000	6.220.927.000		41.161.830.000	43.473.247.000	7.758.924.000		51.232.171.000	50.050.605.000	8.930.148.000		58.980.753.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	4.586.547.000	858.938.000		5.445.485.000	5.714.213.000	1.073.302.000		6.787.515.000	6.576.494.000	1.234.387.000		7.810.881.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	897.070.000	1.692.314.000		2.589.384.000	1.104.356.000	2.083.180.000		3.187.536.000	1.252.310.000	2.361.932.000		3.614.242.000
<i>Faiz Giderleri</i>				0				0				0
<i>Cari Transferler</i>	94.577.690.000	518.510.000	23.890.536.000	118.986.736.000	116.422.309.000	622.215.000	28.542.810.000	145.587.334.000	132.001.323.000	681.192.000	32.294.289.000	164.976.804.000
<i>Sermaye Giderleri</i>	5.028.480.000	1.858.865.000		6.887.345.000	5.916.225.000	2.382.357.000		8.298.582.000	6.451.394.000	1.978.560.000		8.429.954.000
<i>Sermaye Transferleri</i>	827.674.000		106.626.346.000	107.454.020.000	972.646.000		129.477.810.000	130.450.456.000	1.076.036.000		144.967.139.000	146.043.175.000
<i>Borç Verme</i>	600.000.000			600.000.000	780.752.000			780.752.000	479.503.000			479.503.000
<i>Yedek Ödenekler</i>				0				0				0
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	141.458.364.000	11.149.554.000	130.516.882.000	283.124.800.000	174.383.748.000	13.919.978.000	158.020.620.000	346.324.346.000	197.887.665.000	15.186.219.000	177.261.428.000	390.335.312.000
<i>Döner Sermaye</i>				0				0				0
<i>Özel Hesap</i>				0				0				0
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>				0				0				0
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
GENEL TOPLAM	141.458.364.000	11.149.554.000	130.516.882.000	283.124.800.000	174.383.748.000	13.919.978.000	158.020.620.000	346.324.346.000	197.887.665.000	15.186.219.000	177.261.428.000	390.335.312.000

H. FAALİYETLERDEN SORUMLU HARCAMA BİRİMLERİ

İdare Adı TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Yıl 2024

PROGRAM	ALT PROGRAM	FAALİYET	SORUMLU HARCAMA BİRİMİ
KIRSAL KALKINMA	KIRSALDA TARIMSAL FAALİYETLERİN DESTEKLENMESİ	Kırsal Kalkınmanın Desteklenmesi	EĞİTİM VE YAYIN DAİRESİ BAŞKANLIĞI, TARIM REFORMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, İL MÜDÜRLÜKLERİ
		Kırsal Kalkınmaya Yönelik Diğer Faaliyetler	DESTEK HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI, BİTKİSEL ÜRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, TARIM REFORMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, İL MÜDÜRLÜKLERİ
		Tarımsal Eğitim, Yayım, Yayın ve Danışmanlık Faaliyetleri	EĞİTİM VE YAYIN DAİRESİ BAŞKANLIĞI, İL MÜDÜRLÜKLERİ
ORMANLARIN VE DOĞANIN KORUNMASI İLE SÜRDÜRÜLEBİLİR YÖNETİMİ	DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR	Av ve Yaban Hayatının Korunması ve Geliştirilmesi	İL MÜDÜRLÜKLERİ
		Biyolojik Çeşitliliğin Tespiti ve Etkin Yönetimi	İL MÜDÜRLÜKLERİ
		Sokak Hayvanlarının Rehabilitasyonu	İL MÜDÜRLÜKLERİ
SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ	İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELE VE UYUM	Tarım Sektörünün İklim Değişikliğine Uyum Kapasitesinin Artırılması	SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TARIM	BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ KAYNAKLARININ KORUNMASI VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ	Su Ürünleri Üretimini Geliştirme, Denetim ve Kontrol Faaliyetleri	BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, İL MÜDÜRLÜKLERİ
		Su Ürünleri Üretimini Desteklenmesi	BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, TARIM REFORMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
	BİTKİSEL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ	Bitkisel Üretimi Geliştirme Faaliyetleri	BİTKİSEL ÜRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, TARIM REFORMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, ŞEKER DAİRESİ BAŞKANLIĞI, İL MÜDÜRLÜKLERİ
		Bitkisel Üretimini Desteklenmesi	GIDA VE KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, BİTKİSEL ÜRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, TARIM REFORMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
	HAYVANSAL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ	Hayvansal Üretimi Geliştirme Faaliyetleri	HAYVANCILIK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, İL MÜDÜRLÜKLERİ

PROGRAM	ALT PROGRAM	FAALİYET	SORUMLU HARCAMA BİRİMİ
		Hayvansal Üretim Desteklenmesi	GIDA VE KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, BİTKİSEL ÜRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, HAYVANCILIK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, TARIM REFORMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
		Mera Islah Faaliyetleri	BİTKİSEL ÜRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, İL MÜDÜRLÜKLERİ
	TARIM TEKNOLOJİLERİ VE BİLGİ SİSTEMLERİ	Tarım Teknolojileri ve Bilgi Sistemleri Faaliyetleri	BİLGİ TEKNOLOJİLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, TARIM REFORMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
	TARIMSAL ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME	Tarımsal Araştırma ve Geliştirmenin Desteklenmesi	TARIMSAL ARAŞTIRMALAR VE POLİTİKALAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, İL MÜDÜRLÜKLERİ
		Tarımsal Üretimde Araştırma ve Geliştirme Faaliyetleri	TARIMSAL ARAŞTIRMALAR VE POLİTİKALAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, İL MÜDÜRLÜKLERİ
TOPRAK VE SU KAYNAKLARININ KULLANIMI VE YÖNETİMİ	SU KAYNAKLARININ KORUNMASI, İYİLEŞTİRİLMESİ, GELİŞTİRİLMESİ VE ETKİN KULLANIMI	Su Kaynaklarına İlişkin Yürütülen Faaliyetler	TARIM REFORMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, İL MÜDÜRLÜKLERİ
	TOPRAK KAYNAKLARININ KORUNMASI, GELİŞTİRİLMESİ VE ETKİN KULLANIMI	Toprağın ve Arazinin Korunması, Geliştirilmesi ve Etkin Kullanımı	TARIM REFORMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, İL MÜDÜRLÜKLERİ
TURİZMİN GELİŞTİRİLMESİ	DOĞA TURİZMİ	Ekoturizm ve Doğa Turizminin Geliştirilmesi Faaliyetleri	İL MÜDÜRLÜKLERİ
		Korunan Alanların Etkin Yönetimine Yönelik Faaliyetler	DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, İL MÜDÜRLÜKLERİ
TÜKETİCİNİN KORUNMASI, ÜRÜN VE HİZMETLERİN GÜVENLİĞİ VE STANDARDİZASYONU	BİTKİ SAĞLIĞI, HAYVAN SAĞLIĞI VE REFAHI	Bitki Sağlığına Yönelik Faaliyetler	GIDA VE KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, İL MÜDÜRLÜKLERİ
		Hayvan Sağlığı ve Refahına Yönelik Faaliyetler	GIDA VE KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, İL MÜDÜRLÜKLERİ
	GIDA GÜVENİLİRLİĞİ	Gıda Güvenilirliğini Sağlamaya Yönelik Faaliyetler	DESTEK HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI, GIDA VE KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, İL MÜDÜRLÜKLERİ
		Yem Güvenilirliğini Sağlamaya Yönelik Faaliyetler	İL MÜDÜRLÜKLERİ
YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI	TEFTİŞ, DENETİM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ	Diğer Teftiş, Denetim ve Danışmanlık Hizmetleri	TÜTÜN VE ALKOL DAİRESİ BAŞKANLIĞI, İL MÜDÜRLÜKLERİ
		Hukuki Danışmanlık ve Muhakemat Hizmetleri	HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

PROGRAM	ALT PROGRAM	FAALİYET	SORUMLU HARCAMA BİRİMİ	
		İç Denetim	ÖZEL KALEM MÜDÜRLÜĞÜ	
		Kamuoyu İlişkilerinin Yürütülmesi	BASIN VE HALKLA İLİŞKİLER MÜŞAVİRLİĞİ	
		Kurumsal Uluslararası İşbirliği Faaliyetleri	GIDA VE KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, BİTKİSEL ÜRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, TARIM REFORMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, TARIMSAL ARAŞTIRMALAR VE POLİTİKALAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, AVRUPA BİRLİĞİ VE DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, TÜTÜN VE ALKOL DAİRESİ BAŞKANLIĞI, ŞEKER DAİRESİ BAŞKANLIĞI, DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, DIŞ TEMSİLCİLİK	
		Teftiş, İnceleme ve Soruşturma	REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANLIĞI	
	ÜST YÖNETİM, İDARI VE MALİ HİZMETLER		Bilgi Teknolojilerine Yönelik Faaliyetler	BİLGİ TEKNOLOJİLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
			Diğer Destek Hizmetleri	DESTEK HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI, İL MÜDÜRLÜKLERİ
			Genel Destek Hizmetleri	DESTEK HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI, STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI, İL MÜDÜRLÜKLERİ
			İnsan Kaynakları Yönetimine İlişkin Faaliyetler	PERSONEL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, İL MÜDÜRLÜKLERİ
			İnşaat ve Yapı İşlerinin Yürütülmesi	DESTEK HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI, İL MÜDÜRLÜKLERİ
			Özel Kalem Hizmetleri	ÖZEL KALEM MÜDÜRLÜĞÜ
			Strateji Geliştirme ve Mali Hizmetler	STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI
	PROGRAM DIŞI GİDERLER	HAZİNE YARDIMLARI	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne Hazine Yardımı	STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI
			Orman Genel Müdürlüğüne Hazine Yardımı	STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI
			Türkiye Su Enstitüsüne Hazine Yardımı	STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI

İ. PERFORMANS GÖSTERGELERİNİN İZLENMESİNDEN SORUMLU BİRİMLER

İdare Adı: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

PROGRAM	ALT PROGRAM	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	SORUMLU BİRİM
KIRSAL KALKINMA AG1: Kırsal kalkınma destekleriyle sağlanan istihdam (TRGM+OGM)	KIRSALDA TARIMSAL FAALİYETLERİN DESTEKLENMESİ	Çiftçilere yönelik eğitimler sonucu verilen belge sayısı	EYDB
		El sanatları eğitim merkezi müdürlüklerinde açılan kurs sayısı(kümülatif)	EYDB
		Faaliyete geçen tarıma dayalı ihtisas organize sanayi bölgesi sayısı	TRGM
		Kadın çiftçilere yönelik gerçekleştirilen proje sayısı (kümülatif)	EYDB
		Kırsal kalkınma desteklemeleri kapsamında kurulan tesis sayısı	TRGM
		Tarımsal danışmanlık desteği ile sağlanan istihdam	EYDB
		Tarımsal danışmanlık hizmeti alan işletme sayısı (kümülatif)	EYDB
		Tarımsal danışmanlık verilen üretici örgütü sayısı	EYDB
		Tarımsal içerikli TV program sayısı (kümülatif)	EYDB
		Tarımsal ve ev ekonomisi konularında eğitilen kadın sayısı (kümülatif)	EYDB
ORMANLARIN VE DOĞANIN KORUNMASI İLE SÜRDÜRÜLEBİLİR YÖNETİMİ AG1- Ağaçlandırma yapılan alan (OGM) AG2- Korunan alan sayısı (kümülatif) (DKMP) AG3- Toplam orman varlığı (kümülatif) (OGM)	DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR	Av ve avcılık konusunda eğitim verilen kişi sayısı (kümülatif)	DKMP
		Biyolojik çeşitliliğin korunmasına yönelik yıllık izlenen tür ve alan sayısı (kümülatif)	DKMP
		Biyolojik çeşitlilik konusunda okullarda düzenlenen eğitim sayısı (kümülatif)	DKMP
		Korunan alan büyüklüğü (kümülatif)	DKMP
		Orman içi sulara salımı yapılan doğal alabalık sayısı (kümülatif)	DKMP
		Tedavi ve rehabilite edilen yaban hayvanı sayısı (kümülatif)	DKMP
		Üretimi yapılan kanatlı av hayvanı sayısı (kümülatif)	DKMP
		Üretimi yapılan nesli tehlike altındaki yaban hayvanı sayısı (kümülatif)	DKMP
		Yaban hayatının izleneceği alan sayısı (alan sayısı sabit) (kümülatif)	DKMP
SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ	İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELE VE UYUM	Arazi kullanımı, arazi kullanım değişikliği ve ormancılık sektöründen kaynaklı sera gazı emisyonu ve yutak raporu sayısı	TRGM
		İklim değişikliğine uyum konusunda yapılan farkındalık artırımı faaliyet sayısı	TRGM

PROGRAM	ALT PROGRAM	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	SORUMLU BİRİM
TARIM AG1- Bitkisel ürünlerin üretim miktarı (BÜGEM) AG2- İhraç edilen bitkisel ürün değeri (BÜGEM) AG3- Kırmızı et üretim miktarı (HAYGEM) AG4- Tarımsal hasıla (TRGM, TÜİK)	BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ KAYNAKLARININ KORUNMASI VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ	Desteklenen su ürünleri üretim miktarı (kümülatif)	BSGM
		Su kaynaklarına bırakılan balık sayısı (kümülatif)	BSGM
		Su ürünleri avcılık kontrol ve denetim sayısı	BSGM
		Su ürünleri desteklerinden yararlanan sayısı (kümülatif)	BSGM
		Su ürünleri ihracat tutarındaki artış oranı	BSGM
		Su ürünleri üretim miktarındaki artış oranı	BSGM
		Su ürünleri yetiştiricilik tesislerinde yapılan denetim sayısı	BSGM
		Sucul ekosistemlerden temizlenen atık av aracı miktarı	BSGM
	BITKİSEL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ	Ayçiçeğinde kendine yeterlik oranı	BÜGEM
		Bitkisel üretim değerindeki artış (GSYH)	BÜGEM
		Destek sağlanan bitkisel ürünlerde üretim artış oranı	BÜGEM
		İhraç edilen bitkisel ürün değeri	BÜGEM
		İhraç edilen bitkisel ürün miktarı	BÜGEM
		İthal edilen bitkisel ürün değeri	BÜGEM
		İthal edilen bitkisel ürün miktarı	BÜGEM
		İyi tarım uygulaması yapılan üretim alanı	BÜGEM
		Kaba yem üretimi	BÜGEM
		Kayıt altına alınan toplam bitki çeşidi sayısı (kümülatif)	BÜGEM
		Kota karşılığında gerçekleştirilen üretim (şeker)	ŞDB
		Kültürü yapılan tıbbi ve aromatik bitkilerin üretim miktarı	BÜGEM
		Organik tarım faaliyeti yapılan üretim alanı	BÜGEM
		Sertifikalandırılan fide/fidan üretim miktarı	BÜGEM
		Sertifikalandırılan tohum üretim miktarı	BÜGEM
		Tahıl ürünlerinde kendine yeterlik oranı	BÜGEM
		Yağlı tohumlu bitkiler üretim miktarı	BÜGEM
		Yem bitkilerinde kendine yeterlik oranı	BÜGEM

PROGRAM	ALT PROGRAM	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	SORUMLU BİRİM
	HAYVANSAL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ	Bal üretimi miktarı	HAYGEM
		Bal üretimi yapılan kovan sayısı	HAYGEM
		Buzağı sayısındaki artış oranı	HAYGEM
		Büyükbaş hayvan başına karkas ağırlığı	HAYGEM
		Büyükbaş hayvan başına süt verimi	HAYGEM
		Büyükbaş hayvan sayısındaki artış oranı	HAYGEM
		Çiğ süt-yem paritesi	HAYGEM
		Çiğ süt üretim miktarı	HAYGEM
		Kanatlı hayvan eti üretimi artış oranı	HAYGEM
		Kırmızı et üretim miktarı	HAYGEM
		Kırmızı et üretim miktarı artışı	HAYGEM
		Küçükbaş hayvan başına karkas ağırlığı	HAYGEM
		Küçükbaş hayvan sayısındaki artış oranı	HAYGEM
		Mera ıslah ve amenajman alanı (kümülatif)	BÜGEM
		Sanayide kullanılan çiğ süt miktarı artış oranı	HAYGEM
		Sığır karkas et-yem paritesi	HAYGEM
	Sığır varlığı içindeki kültür ırkının oranı	HAYGEM	
	Yumurta üretimi artış oranı	HAYGEM	
	TARIM TEKNOLOJİLERİ VE BİLGİ SİSTEMLERİ	İklim dostu akıllı tarım teknoloji sistemleri kullanan işletme sayısı (Kümülatif)	TRGM
		Tarımsal mekanizasyon araçlarına yönelik düzenlenen deney raporu sayısı	TRGM
TARIMSAL ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME	Ar-ge faaliyetleri sonucu ıslah edilen tohumluk sayısı (kümülatif)	TAGEM	
	Arazi ve tohum gen bankalarında korunan bitki tohumu sayısı (kümülatif)	TAGEM	
	Bitki sağlığı araştırmalarında kimyasal mücadeleye alternatif yeni bir metot, teknik ve ürün geliştirilen ar-ge faaliyet sayısı (kümülatif)	TAGEM	
	Bitkisel üretimde yürütülen ar-ge faaliyeti sayısı (kümülatif)	TAGEM	
	Gıda ve yemde yürütülen ar-ge faaliyeti sayısı (kümülatif)	TAGEM	
	Hayvancılıkta yürütülen ar-ge faaliyeti sayısı (kümülatif)	TAGEM	
	Koruma altına alınan hayvansal gen kaynaklarının sayısı	TAGEM	

PROGRAM	ALT PROGRAM	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	SORUMLU BİRİM
		Su ürünlerinde yürütülen ar-ge faaliyeti sayısı (kümülatif)	TAGEM
		Toprak ve su kaynakları korumada yürütülen ar-ge faaliyeti sayısı (kümülatif)	TAGEM
TOPRAK VE SU KAYNAKLARININ KULLANIMI VE YÖNETİMİ AG1- Sulama oranı (DSİ) AG2- Tescil işlemleri tamamlanan arazi toplulaştırma alanı (kümülatif) (DSİ) AG3- Toplam su potansiyelinden yararlanılan miktarı (DSİ) AG4- Toprak kaybı önlenen kontrol altındaki alan büyüklüğü (kümülatif) (OGM) AG5- DSİ tarafından inşa edilen depolama tesislerinin su kapasitesi (kümülatif) (DSİ) AG6- Sulamaya açılan brüt tarımsal alan (kümülatif) (DSİ)	SU KAYNAKLARININ KORUNMASI, İYİLEŞTİRİLMESİ, GELİŞTİRİLMESİ VE ETKİN KULLANIMI	İçme suyu koruma planı yapılan havza sayısı (kümülatif)	SYGM
		Kuraklık yönetim planı tamamlanan havza sayısı (kümülatif)	SYGM
		Nehir havza yönetim planı yapılan havza sayısı (kümülatif)	SYGM
		Sektörel su tahsis planı yapılan havza sayısı (kümülatif)	SYGM
		Su kaynaklarında araştırma faaliyetleri sayısı (kümülatif)	SYGM
		Su verimliliği çalışmaları sayısı (kümülatif)	SYGM
		Suyun miktar ve kalitesinin izlendiği nokta sayısı (Kümülatif)	SYGM
		Taşkın yönetim planı tamamlanan havza sayısı (kümülatif)	SYGM
		Yeraltı suyu kütlerinin kalite ve miktar durumu belirlenen havza sayısı (kümülatif)	SYGM
		Yerüstü ve yeraltı sularında nitrat izlemesi yapılan istasyonlarda analizlerin gerçekleştirilme oranı	TRGM
	TOPRAK KAYNAKLARININ KORUNMASI, GELİŞTİRİLMESİ VE ETKİN KULLANIMI	Arazi kullanım planlaması yapılan alan	TRGM
		Detaylı toprak etüdü yapılan alan	TRGM
		Koruma altına alınan ova sayısı (kümülatif)	TRGM
	TURİZMİN GELİŞTİRİLMESİ	DOĞA TURİZMİ	Doğa turizmi eylem planı kapsamında düzenlenen faaliyet sayısı (adet) (kümülatif)
Korunan alan plan sayısı (kümülatif)			DKMP
Korunan alan yönetim etkinliğinin izlenmesi (METT) rapor sayısı (kümülatif)			DKMP
Korunan alan ziyaretçi sayısı			DKMP
Korunan alanlarda hazırlanan proje sayısı (kümülatif)			DKMP
Ziyaretçilere yönelik alt ve/veya üst yapı tesisi yapılan korunan alan sayısı (kümülatif)			DKMP

PROGRAM	ALT PROGRAM	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	SORUMLU BİRİM
TÜKETİCİNİN KORUNMASI, ÜRÜN VE HİZMETLERİN GÜVENLİĞİ VE STANDARDİZASYONU	BİTKİ SAĞLIĞI, HAYVAN SAĞLIĞI VE REFAHI	2019-2023 dönemi denetlenen bitki koruma ürünleri sayısının piyasada bulunan bitki koruma ürünleri sayısına oranı (kümülatif)	GKGM
		2019-2023 dönemi denetlenen zirai mücadele alet ve makinaları işletme sayısının toplam işletme sayısına oranı (kümülatif)	GKGM
		2024-2028 dönemi denetlenen bitki koruma ürünleri sayısının piyasada bulunan bitki koruma ürünleri sayısına oranı (kümülatif)	GKGM
		2024-2028 dönemi denetlenen denetlenen zirai mücadele alet ve makinaları işletme sayısının toplam işletme sayısına oranı (kümülatif)	GKGM
		Biyolojik ve biyoteknik mücadele uygulama alanı	GKGM
		Denetlenen bitki koruma ürünü üretim yerlerinin toplam üretim yeri sayısına oranı	GKGM
		Denetlenen veteriner tıbbi ürün üretim yerlerinin sayısı	GKGM
		Entegre mücadele prensipleri ile üretim yapılan alanın toplam üretim alanına oranı	GKGM
		Entegre zararlı yönetimi proje uygulama alanı	GKGM
		Hastalıktan ari işletme sayısı	GKGM
		Hayvan hastalıkları ile mücadele kapsamında programlı aşılama oranı	GKGM
		Küpelenen büyükbaş hayvan sayısının toplam büyükbaş hayvan sayısına oranı	GKGM
		Küpelenen küçükbaş hayvan sayısının toplam küçükbaş hayvan sayısına oranı	GKGM
		Programlı sağlık taraması gerçekleştirme oranı	GKGM
	GIDA GÜVENİRLİLİĞİ	Biyogüvenlik mevzuatı kapsamında yemlere yönelik yıllık yurtiçi denetim sayısı	GKGM
		Denetim yapılan ürünlerde gıda kodeksine uygun olmayan ürün oranı	GKGM
		Gıda işletmelerinde yapılan resmi kontrol sayısı	GKGM
		Hasat öncesi pestisit denetimi yapılan üretim yeri sayısı	GKGM
		Yem işletmelerinde yapılan yıllık hijyen denetimi sayısı	GKGM

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
STRATEĞI GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI

Adres: Ünisversiteler Mah. Dumlupınar Bulvarı
No:161, 06800, Çankaya/ANKARA
TEL: 0 (312) 287 33 60